

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Christomachia Calvinistica, Et Sacramentariorvm Omnivm Vere Sathanica

Lindt, Willem van der

Coloniae, 1584

VD16 L 1925

urn:nbn:de:hbz:466:1-30267

WIA
II
DAPO
VII
10

Jh. 1903.

L. IV

18

Ex donatione R. D. Sebastiani Scholten. 1598

CHRISTO- MACHIA CALVINI

STICA, ET SACRAMENTA-
RIORVM OMNIVM VERE SA-

thanica : qua inuidus diabolus nunc Antichri-
sto suo indies aduenturienti cer-
tum præparat iter.

Collegij Societatis J. M. Paderbornæ.

Hic est insertus

ANTI-SADELIVS, SIVE.

*Viginti Sophismatum Anon. Sadelij contra propitiatorium
Christi Dom. sua in Ecclesia Catholica Sacrificium, Refuta-
tio Christiana : in qua luculenta est S. Canonis in Eu-
angelico CHRISTI IESV Sacrificio,
Latinis vsitati Defensio.*

Auctore Vvilhelmo Damasi Lindano, Eccles.
Ruræmunden. indigno Episcopo.

*Ex hoc Armamentario Caluinistico, quidnā pijs viris veri E-
uangelij studiosis sit expectandum, fructusq; multò vber-
rimi capiendum, versa loquetur pagella.*

SOPHON. I.

Ambulabunt vt cæci, quia Dom. peccauerunt.

COLONIAE,

Apud Maternum Cholinum.

M. D. LXXXIIII.

Cum Gratia & Privileg. Cæs. Maiest.

3
*CONTENTA HOC ARMA-
mentario Calvinistico.*

I. Epistola consolatoria ad Vener. P. Matthiam Nyrsmannum, Christi causa exulantē, inter Calvinistas apud Aquasgrani in Arden-
nā montibus.

II. Catalogus Sacramentarium & Calu-
nistarum: Cui tabella est attexta, vnde liqueat
curnam plurimi Lutheranorum in diabolica
Caluinistarum deserturiunt castra: quibus
nunc passim in dies magis scater Germania,
Turcica (ni resipiscant citò) Tyrannidi proxi-
ma. In quam rem addita est Martinist. & Cal-
uinistarum capitibus plurimis cum Turcarū
Religione atque dogmatibus concordia, vñ
Caluinistas agnoscas iam nunc Turcizare, at-
que paratos Mahometo sese offerre discipu-
los infeliciter Catechizatos.

III. Epistola ad N. Calvinistam dissuasoria
ne Sacramentarijs fidem diutius habeat: sed à
Caluinismo ad desertam dudum redeat Ca-
tholicam Christi Ecclesiam.

*Additi tres libelli contra
Sacramentarios.*

I, Primus est de Baptismo Christi, cui de-
trahunt viuificum spiritum, Anabaptistas im-
pietate longè superantes.

A 2

II. Se

- II. Secundus agit de S. Eucharistia; cui verū
D. Christi corpus & sanguinē cum Iudæis sub
trahere plusquā sathanica conantur audacia.
III. Tertius de quotidiano agit Christi Do.
sacrificio, cui salutarem illam victimam auda
cia Cyclopica tollere nituntur: qui est Anti-
Sadelius, quo viginti Paralogismis Anton. Sa-
delij Sophistæ Christiana respondetur verita
te, quos contra Christianum Sacrificium Ec-
clesiæ Christi Catholicæ Propitiatorium, nō,
vti iactitat arrogāter scholasticè, sed merè so-
phisticè conabatur contexere, vbi luculentā
videre est S. Canonis in Euangelico Christi Ie
su sacrificio Latinis vſitati defensio.

VEN.

VEN. ADMODVM P.
MATTHIAE NYRSMAN-

no, Priori FF. Carmelitarum in
nostra Geldria.

Salus & pax à Christo Iesu.

Nfeliciſſima no-
ſtra tempora, cum
ſubinde mæſtus re-
cogito, Ven. P. Pri-
or, pia illa mentire
currit Matathia
Machabæorum pa-
tris oratio: Væ mi-

Deploratio
infeliciffi-
mi huius no-
ſtri tēporis

1. Mach. 2.

hi! Ut quid natus ſum videre cōtritionem
populi mei, & contritionē ciuitatis ſanctæ!
et ſedere illic cū datur in manib. inimicorū
Sancta in manu extraneorum facta ſunt,
Templum eius ſicut homo ignobilis. Et pau-
lò poſt: Ecce ſancta noſtra, & pulchritudo
noſtra, & claritas noſtra deſolata eſt, &
coinquinauerunt ea gentes. Quò ergo
nobis adhuc viuere? luctuoſa enim hæc om-
nia non modò ad litteram in Eccleſiis no-
ſtra Diœceſeos ferè vniuerſis acciderunt:
ſed maioribus etiam in Deum & Chriſtū

A 3 eius

cuius blasphemijs, eheu dolor! sicut his Goef-
sarū temporibus intra hoc grassantis inte-
stini belli decennium perpetrata, quā olim
à nefarijs illis impij Antichristi admini-
stris. Sed quis Ierem. calamitatē domus dei
nostro hoc tēpore exortā, idoneis elegis, ac
threnis deplangat, aut lachrymis defleat?

Equidē ubi hæc mecū reputo, non semel
illud cum pio Matathia ingemisco, ut quid
natus sum videre hoc senio contritionē po-
puli nostræ fidei crediti? cū oppida mini-
mū octo, suis cum suburbanis, pagisq; vici-
nis plurimis impij Christianæ fidei hostes
tyrannide plusquā Turcica, postquam om-
nia sunt in templis prophanata, imò grex
Dei dispersus, sacerdotes profligati, Pasto-
ribus ex dimidio obturatum os, ne plenas
Deo laudes, & Eucharisticum illud sacrifi-
cium immolare, adeoq; vix baptizare im-
punē liceat, quò ergò nobis adhuc vivere?

Certē nisi pater noster cælestis sua nos fo-
ueret clementia, & indubia solaretur spe,
omnia breui in meliorem reditura faciem,
crux ista mihi foret intolerabilis: quæ Bel-
gium totum cogeret deferere.

Cū igitur patienter expectanda sit
manus Domini liberaturi de odientibus et

Rurēmun-
den. dicece-
seoscalami-
tas ex inte-
stino hoc
Belgarum
bello.

nos persequentibus, & quos gladijs nequeant, lingua, votis, diris imprecationibus occidunt, nos interea à infirmioribus fratribus deesse nō potuimus; ut quibus corā consolādo, instruēdo, cohortādo adesse nondū possumus; absentes tamen eis orādo, scribēdo, exhortādo deesse nō potuimus, si qua fortē istorū via aeternae ipsorū saluti aut tuēdā, aut instaurandā, aut promouēdā possimus, fauente Christi spiritu, qui suos deferere non potest, prōdesse.

In quā vera pietatis constabiliēdā curā, cum & te haud mediocri animi huius letitia cognorim, sedulō incūbere, ac seriam ad modū operā nauare, cogitatio subiit, tu apia studia nostro aliquo labore subleuare, atq; militāti, & pro castris Dom. Sabaoth strenuē pugnāti suppetias quales submittere: quibus instructior tuas disertas in Caluini starū isthic grassantiū agmina, conciones queas fortius instituere, atq; robustioribus quasi aciei tuae roboribus pium Aquensem populū in auita, eademq; Apostolica fide, Orthodoxaq; Christi Ihesu Religione constabilire. Hoc tuum tyrocinium extra nostra, ita dixerim, castra gestum magno (ni me spes fallit) erit nobis,

A 4 fa

fauente Domino Iesu Christo, auxilio, quādo Ecclesia nostra Geldrica postliminio (exulas enim tuis cū fratribus charissimis, iā toto ferè octennio Christi causa, gaude, exulta, letare, quòd vnā nobiscum omnibus pridem spoliatis, & profligatis, dignus habitus es pro Christi nomine contumeliam, damna, exilium pati) restitutus, populum misellum, ac vera Tyrannide adeò & duriter, & diu oppressum, dilaniatum, mactatum, saluari Catholicae fidei doctrina instituire, pristinamq; ad pietatem, verumque Dei cultum valebis reuocare.

In quem vsum, ut te tuis cum fratribus (quod & nuper literis per Ve. Priorē Aquē sem ad te datis monuimus) compares, seduloq; exerceas, iterum hortor, & per dira Domini Christi Iesu vulnera, tui, mei, causa tolerata, obsecro, ut meum impleas gaudium, piumq; ad pascendum Christi gregem votum, ut ad caelestia illa tandem vniuersi conueniamus ouilia, ubi pascua inueniemus nunquam desitura, sed beata illa immortalitatis ambrosia, & ineffabili neētare, torrenteq; voluptatis inexplicabilis irrigua, felicissimeq; vsque & vsque redundantia. Quorum amore si capimur, si te-

si tenemur, si ardeamus, nihil amantibus,
(crede mihi frater in Dom. Chariss.) nihil
inquam, amantibus erit difficile: sed pro
illorum desiderio, quidquid nobis aut labo-
ris molestioris, aut remora infestioris, aut
impedimenti tandem sublestioris, à Satha-
na ubique, suo provocabulo aduersante,
aut eius ministris in angelos Dei sese So-
phisticè transfigurantibus obijcitur, tan-
quam aranearū tela aut difflabitur, aut
profligabitur. Quod ut impetremus faci-
lius, & plurimorum exiguae fidei opinione
citiùs, crebris est nobis precibus, assiduissq;
interpellationibus incumbendum, ut tan-
dem Deus nostros miseratus tum labores,
tum errores, Ecclesiam suam afflictissimā,
benigno respicere dignetur oculo, sui q; me-
mor promissi: Non te deseram, inquit, non
derelinquam, visitet illam pauperculam,
seuissimā tempestate conuulsam, acerrima
contritione concussam, acerbissimā fili-
orum suorum orbitate orbatam, denique
atrocissimā vigecitinum vitiorum gras-
santium haesum, inundantium diuini no-
minis blasphemiarum procella disiectam
& disturbatam.

Hanc Ecclesiae suae sponsae charissimae fa-
ciem

ciem si sponso Christo sapius pijs in precib.
proponere, ac dolenti affectu representare
non desistamus, experiemur, ut spes sit, opi-
niōe citius Do. nostrum sua in nauicula no-
stro reatu dormientem excitatū iri, & iux-
ta vocem Prophetiae tanquā crapulatum
à vino exsurgere in exiliū periclitātis na-
uiculae, ne praesentibus pereat naufragijs,
quae undiq; illi praesentem intentare infir-
mioribus videntur mortem. Dum enim su-
perbia istorum, qui oderunt Deum et Chri-
stum eius veri Theomachi, veri q; Christo-
machi ascendit semper, suam causam mise-
ratus, nobis tandem in auxiliū iuxta assi-
duas suae sponsae pces proculdubio exsurgat.
Equidem in dies maiorem Calvinistarum
per dolenter audiens blasphemiā inuale-
re atrocius in sacrosancta Christi Do. my-
steria, me diutius continere, sancta inflam-
matus ira non potui: quin aliquo saltē scri-
pto, si nō illis os obtundere, quod homini est
plus quā difficile, saltem pios fratres ad pa-
tientia hortari, & quo ad licet, obmunire,
ne illis venenatis gladys istorū, quibus os
amaritudine, dolo, fraude, blasphemia est
plenu, exitialiter saucietur, sed memor di-
cti Prophetici, in tēpore malo sileant, & à
verbo aspero fugiant. Ha-

Haecenus calamum in impios istos Sa-
 cramentarios cōtinebam, alijs hac cedens
 arena: qui eos per doctis oppugnarunt scri-
 ptis: sed in ualescente hac etiam in regione,
 ipsorum tempestate, mihi religio fuit labo-
 rantibus vobis nostra pro virili auxilio nō
 succurrere. Mitto igitur quae non leues
 vobis in acie assidue pugnantibus, ferunt
 suppetias: modo his alia adiunxeris arma,
 quae dudum tibi Epistola breui suggesti. E-
 rit autem tua velitatio siue Tyrocinium
 pijs auditoribus tuis magno numero (quod
 letus commemoro) confluyente verò vsui, si
 eos hoc ante omnia imbuas Pharmaco, ut
 si hanc de Sacrosancta Eucharistia & v-
 tiliter audire, & salubriter cognosce-
 re velint doctrinam, utpotè subtilem, &
 quae humanum omnem excedit captum,
 ante omnia huc adferant animum vi-
 tijs expiatum, pectusque suae prioris vitae
 aut impurae, aut sordidae pœnitentia ful-
 gidum. Vitia enim & peccata mentis
 aciem retundere, immò hebetare, ne
 mysteriorum CHRISTI sit capax, pijs
 est indubitatum, immò si Prophetis fidem
 habemus, animum excacare, ne assequa-
 tur, quod Dei verbum credendum asserit.

Iudeis

Animus an-
 tē vitijs ex-
 piandus ad
 capiendā
 SS. Euchari-
 stiae doctri-
 nam.

Iudæis suis D. Sophonias hoc olim comminabatur. Ambulabunt cæci, inquit, quia Domino peccauerunt. Sic & D. Esai. apud LXX.

Liquidò hinc patet, peccatum huiusmodi spiritualement creare animi cæcitatem, ne verum agnoscat: quod Deus credendū suis pijs proponit filijs.

Quod olim Iudæis ore suorum Prophetarum comminatum videmus euenisse, pariclade & nostris Christiano nomine gloriantibus, eheu dolor, videmus accidere. Vnde namq; tanti nunc inuenirentur Calvinistarum siue Sacramentariorum et Evangelicorum verè hædorum greges, nisi mentis acie orbiati agerent, ruerent, abominandaq; isthac exoscularentur dogmata, ab omni hominis Christiani sensu longè omnium alienissima?

An alia est, obsecro, causa, quàm quod vitam aut adulterijs, & libidinibus impuram, aut auariss, immò usurarijs lucris sordidatam viuentes in istam execrandam inciderint mentis cæcitatem? Certè quibus eorum greges, vel per trāsennam sunt noti, ignorare non possunt, quales sunt eorum duces.

An

An non primarij ipsorum pastores, quos suos dicunt ministros, aut sunt manifesti Apostatae, siue perfidi atque periuri & perditissimi monachi, aut sacerdotes sua obli- ti promissionis, dataq; fidei, de vita in po- sterum continenter & absque faeminarum consortio agenda? horum tanta est, ô secu- lum infelix? natio, ut unum nouerim pa- gum, qui totum eis praestiterit, quasi fu- rum Euangelicorum manipulum plusquã duodenarium, qui partim à nobis, eheu do- lor! partim ab alijs ordinati etiam pramif- sis Canonis Tridentini proclamationibus, (tanta est istorum nebulonum simulatio, veraq; hypocrisis) unà suis cum suis ad infastos illorum transierunt delitiosi & voluptuarij Epiri hortos. De plebecula eos blanda loquentes sectante, simile est iudi- cium, qui aut ere alieno grauati, aut nimi- um oberati, aut delitijs dediti, coniugalis castitatis saturi, aut usuris ditati, nouos istos admirantur magistros: qui eis adulã- tes, vitiaq; horrenda pro sua cuiusque libi- dine palpantes, loquuntur placentia.

Hæc cum sint luce omnibus meridiana clariora, nullum adeò salutare tuis audito- ribus queas prescribere pharmacum, ve- rumq;

rumq; contra grassantes Calvinistarum si-
ue istorum Sacramentariorum pestes: quā
vitā purā, verāq; & non simulatā
prioris vitæ impuræ, aut minus Christia-
næ actū pœnitentiæ: quæ ceu Anti-phar-
maco contra crassā istorum animi cæci-
tatem salutariter obmuniatur, & ad ca-
piendā Christianā doctrinæ mysteria ido-
neo præparentur progymnasiate. Si quis
voluerit, inquit Iudeis Do. Christus, vo-
luntatem eius facere, cognoscet de doctri-
nā meā, utrum ex Deo sit, facientibus igi-
tur Dei voluntatem, ipsa piā vitā, teste D.
Christo, lux est, via, & dux certa & infal-
libilis ad percipiendam, adeoq; cognoscen-
dā citra omnē grauioris erroris animū,
doctrinā Christianā veritatem. Quod si
sedulo atque identidem eis proponas, bonā
me spes habet magno usu & fructu religi-
onis Catholicæ isthice te versaturum, quod
ut largiatur Do. Iesus, nos quotidianis nō
desinemus agere precibus: quarum vicem
& nos abs te, tuoq; collegio indefinenter ef-
flagitamus: quibus adiuti hoc omnium o-
nerum difficillimum citra damnationis æ-
ternæ periculum salutariter queamus ad-
ministrare. Hunc autem laborem suscipe-
re tua

re, tua cum primis putauimus humilitate
dignum, quam ostendisti eximiam, quod
semel admonitus, nobis libellum adeo vene-
natum Anto. Sadely, tametsi mutilum,
maiori q̃ parte (quod conijcere datur) man-
cum, transmisisti etiam non lectum, quam
si arrogantes quidam imitari dignaren-
tur, non in istos pestiferos incidissent, ne dū
perseuerarent, Sathanicorum errorum la-
queos: quibus impediti ex sua excident æ-
terna salute: nisi eos Deus eripiat propiti-
us: quod ut ita faxit, oremus seduli.

Vale nobis, Catholica q̃ nostra Ec-
clesia diu incolumis.

Rur emunda 5. Sept. an. 83. Gre-
goriano stylo instaurato.

CATALOGVS SACRA-
MENTARIORVM, LVI
*nunc passim Calvinistæ
dicuntur.*

Famosissima nunc temporis in-
faustiff. Sacramentariorum fa-
ctio ab Andrea Carolstadio Archidi-
acono Vvittenbergenfi originem du-
cit, quod is, teste Melanchthone, pri-
mum disputarit, non esse præsens in
cœna corpus Domini, primumque
de Eucharistia excitauit tumultum,
anno XXIII. verba Christi in hunc
detorquens sensum: Corpus meum
quod pro vobis datur, est hoc, quod
hic assidet mensæ. Verum cum insul-
sa eius interpretatio verborum cœ-
næ Domini, non placeret discipulo
Hulrico Zuinglio Canonico Cōstan-
tienti, nouam sectabatur sententiam
de Eucharistia, quam sese in Battai
cuiusdam Epistola, teste Heshusio, re-
perisse fatetur, vbi, Est, pro significat
accipiendum didicit, quod prodigio-
sum commentum exemplis è scriptu-
ra

rapetitis, cum nec sibi, nec auditoribus persuadere posset, narrat sibi in somno visum, adesse monitorem (ater fuerit an albus, inquit in subsidio de Eucharistia, nihil memini) qui diceret: Quin ignaue respondes, quod scribitur Exod. 12. Est enim phase, hoc est transitus. Ita Tilmannus Heshusius contra Caluinum & Bezam, huic errori & alios adiunxit plurimos, quibus Catholicam turbauit Ecclesiam, vti de peccato Originali, quod sit tantum naturæ morbus, non peccatum.

Rursus Christi gratiam cum Pelagio aboliturus, hominem posse solis naturalibus virtutibus & meritis vitam æternam impetrare, vt Cato & Scipio, quos saluatos docet libro contra Vrbanum Regium. Sic Nestorij errorem reuocaturus, volebat legendum esse Ioan. 1. Verbum caro est facta, non factum, vti Lutherus ait libro de concilijs. Hic tanta audacia in magistrum suum Lutherum insurrexit, vt ipsum hæreticū scriberet, quod sententiæ suæ de Eucharistia repugnaret:

B

ret:

ret: Contrà Luthetus Zvuinglium cum suis habet hæreticum. Vnde acerbissimum inter ipsos, suosque vtrinque sectatores natum est bellum, quod etsi ter, quater conati sint Syncretismo quodam componere, vt acrius Catholicam Christi oppugnant Ecclesiam: tamen semper magis recrudit, vt liquet ex maledicis scriptis Caluini & Vvestphali, Bezæ & Heshusij, Lutheri & Zvuinglij, cui sua confessione suppetias veniunt Tigurini, illius maledicta retundentes acerrimè.

Cæterùm hæc Sacramentariorum doctrina tam fuit, vel à sui exordio variè dissecta, vt intra biennium in sex aut septem sectas fuerit dissipata, inquit Lutherus sermone super Sacramento Haganoæ, anno vigesimo-septimo. Imò infinita penè est hac in parte, aiunt Bremens. Concionatores apud Vvestphalum, Confessione de S. Eucharistia, opinionum varietas apud eos. Vnde fit, vt varia etiam
forti-

fortiantur nomina. Istorum quidam sunt dicti Oecolampadiani, à Ioanne Oecolampio Brigittano Apostata, qui ut suum nomen varijs de Græco translationibus audacia planè sacrilega mutilatis & corruptis contaminavit: ita eum à magistris suis inter se discordibus dissentientem, alij Sacramentariorum duces facile obscurarunt, tametsi affectatæ tyrannidis Erasmus Roterodamum, uti & Zvinglium accusarit epist. ad Goclenium.

Sanè qui illum Basileæ novērunt, testes sint, quantum imperij in magistratum sibi usurparit, qui eius nutibus non parebat; mox ordine movebatur: qui eius avaritiam odisset, quod domum domui, agrum agro copularet, non impune ferebat. Eius metaphoram siue tropum, quo corpus Domini esse voluit pro figura & signo corporis, dudum explosā, nunc Petrus Martyr recoquere

molitur, à quo sunt Martyriani, quod Deum negant facere potuisse, vt vnum corpus sit in pluribus locis. Sic Dialogo contra Brentium sui magistri blasphemiam vincit. Idem P. Martyr, cum alij Zuingliani Christum ad discipulos octaua Paschæ ingredientem inducant per rimam, Calvinus verò integras fores illi aperuisset, ne videlicet pressuram vllam tenellum Christi corp⁹ patiatur, hic nouus Antichristi Martyr per fenestram introducit, vt verum sit quod habet Euangelium, Christum clausis ostijs ad suos ingressum.

Bucerani, à Martino Bucero quondam Dominicano, habent nomen, quique postea in Lutheri sectam iurauit, licet ne huic perstiterit fidus, facile ab alijs fuit gloriæ studio superatus. Tanta autem fuisse in Euangelio isto inconstantia illum. scribit R. D. Stephanus Vvinton, vt hominem appellet plagosum, quod insigniores sectas sectatus, vndique vapulauit. Nam initio vbi Lutheri doctrinam reieccisset, sese ad iurati hostis Zuinglij

glij castra proripuit: vnde & in Mar-
purgensi disputatione contra Luthe-
rum pro illis dimicabat: sicut & Au-
gustæ subscribere noluit confessioni
Principum protestantium Luthera-
norum, sed Argentinensi: mox muta-
ta velificatione, vbi Zuinglius inter
arma paricidalia à se concitata, cor-
ruisset, trucidatus, iterum Luthero
se se cōiungere studuit, à quo pridem
falsi, & si publicè notatus fuerat, nun-
quam tamen se purgavit legitimè.
Deinde cum Vvicelio iam ad Catho-
licam Ecclesiam reuerso, nouam con-
tra Lutherum meditabatur pacis &
concordiæ formulam. Etsi autem tã
esset varius, nunquam tamen sibi, dū
esset Sacramentarius, placuisse scri-
bit, Est, pro Significat: & corpus pro
signo corporis: hoc est, nunquam si-
bi probatum, aut Zuinglij, aut Oeco-
lampadij inuentum, sed sui ingenij,
quo erat sanè non omnium infelici-
fimo. Vt autem suis in erroribus erat
inconstans, ita illius sententiæ inuen-
torem videtur Michael Dillerus fecis-
se, quod qui fidem tantum habent hi

storicam, in coena nihil quam signum corporis accipiat. Alberus scribit, Bucerum sic esse verba Domini interpretatum, hoc est Protestatio, & memoriale beneficiorum DEI. Sanè ut in Christianismo fuit inconstantissimus, ita in paterno Iudaismo constantissimus. Præter veras enim defensas licitas, etiam Christi aduentum sub morte narrant oculati testes reuocasse indubium.

Farellistæ, à Vvilhel. Farello nuncupantur, qui Geneuam cum vicinia sua infecit toxico, hunc adeo seditiosum metuebant Basiliens. ut cum bis Monte Pellicardi profugisset, eum in exilium abire iusserint. Hic præter Sacramenta risum etiam Samosate renouauit hæresim, Spiritum sanctum affirmans motum in rebus creatum. Ita in summa Gallicana scripturæ, teste Petro Carolo epistola ad Cardinalem Lotharingum. Verum captata per illum gloria, facile per discipulos Calvinum, Seruetum, Vire-

Viretum, aliosque illustres Antichristi martyres disparuit.

Caluinistę à Ioanne Caluino Picardo Nouiodunensi, nunc famosissime celebrantur per Gallias, quem à patria sua ob vitę improbitatem exulare scribit Antonius Demochares, de Missę sacrificio, capite secundo. Eundem nouerunt nostri, inquit Ioan. Vacquerius libro de Tentationibus, inter dissolutos suę vrbs viros dissolutissimum, inter inconstantes & foedifragos inconstantissimum. Hic igitur Gallicani ingenij fastu, vanęque eloquentię cothurno, ac doctrinę suę opinione tumidus, primum Basileę delitescens, tum Argentorati exulans, ac profugorum ibidem factus concionator, post Geneuensis Ecclesię arrepta, contra Dei legem pulso Vicecomite & Episcopo, gubernatione, non modo Sabaudiam, sed totam adeo Galliam suis infecit, euertit, perdidit blasphemijs, præter nouū suę cęnę figmentū, quo Christū, licet absentē, imaginatur sua tantū vi & efficacia

præsentem, per Metonymiam. In quo neque suo cum patre Farello, aut Oecolampadio, neq; suo cum auo Zuiglio conuenit: quorum vtrunque reprehendit, quod cœnam Domini nõ rectè tractarint, vnde & in culpa esse ait, quod magna animorũ offensione Tigurini accipiunt, tanquam in suum Apostolum vehementer iniurius: sed ijs palinodia est reconciliatus. Alios quoque errores ab orco reuocat, quos ex plurimis annotauit decem Heshusius, libr. de Eucharistia, quod animo & factis declarat, baptismum pueris non esse necessarium. Narrat enim noluisse Calvinum, puerum imbecillum, ac in templum delatum baptizare, sed vt postridie reportaretur mandasse, qui interea est mortuus. Rursus quod testimonia ex Genesi pro sacrosãcta Trinitate, & Christi diuinitate à Catholicis adducta, velut Rabinorum patronum agens extenuat. Cæterum quid senserit de Trinitate, in synodo Lausanensi declarauit, vbi teste P. Carolo, qui interfuit disputator, profitebatur se symbolo
Atha.

Athanasij nec credere, nec discredere, donec ad scripturarū gnomē (sic enim græcissabat) illud examinasset: imò illum verū, alia est persona patris, alia filij, reijciebat, cō quod Græcè est hypostasis, quæ personam (inquebat) non significat. Certè Christum Deum esse ex substantia patris, ante secula genitum, nunquam extorqueri potuit, vt Calvinus confiteretur, sed quatenus deus est Christus, à seipso esse affirmabat. Quod an non reuerà Christum patris filium esse neget, ipse viderit. Sed de his infra dicetur aptiùs in renouatis per Euangelicos priscis dānatissimorū hæreticorū opinionibus. Inter alias porrò blasphemias Calvinus, vt hominem cum Manichæis facit brutum, quia non liberi arbitrij: Ita Deum quoque docet impiorum scelera non tantum permittere, sed operari etiam efficaciter. Rursus Adæ peccatum occulto Dei decreto fuisse ordinatū, imò diabolū Dei mandato esse mendacem. Itaque Deum esse nō tantum malorum, sed peccati quoque authorem. Hæc Cal-

uini verbis blasphema recitat Heshu-
sius in erroribus Caluini, sub finem
sue confessionis de Sancta Eucharis-
tia. Vbi inter cæteros priscorum hæ-
reticorum renouatos errores obser-
uandum est, Caluinum docere, Deū
peccati authorem, quod libr. contra
Libertinos, (ui oblitus, affirmat à Si-
mone Mago sumpsisse originem.
Porro Caluini nomen nonnihil su-
perioribus diebus obscurare cœpe-
rant, qui per Galliam vocantur Hu-
gonistæ, incertum an ab Hugone quo-
dam ludimagistello Parisiensi. an
ab Hugone illo Capeto ex Comite
Parisiensi Francorum Rege, vti Calui-
nistæ per Galliam seditiosi libellis in
vulgus sparsis suo tumultui pijs Eccle-
siæ Catholicæ filijs tantum non exiti-
um minitanti, adeoque intentanti
prætexebant, quo Catholicis Princi-
pibus Guisianis, alijsque aulæ guber-
natoribus inuidiam conflarent.

Cæterum Caluinistæ nunc passim
noui vocitantur Sacramētarij, quod
vti ait Confessio Mansfeldens. noua
quadam strophæ Sacramenti verita-
tem

tatem eludere conantur, verbis enim præsentia corporis & sanguinis Christi confirmant, sed re ipsa negant. Veterum enim Sacramentariorum, id est Zuinglij atque Oecolampadij dogma rejiciunt, qui ociosum atque vacuum, externumque signum dicebant esse Sacramentum Altaris: sed isti nunc cum Lutheranis simulant se consentire. Confitentur enim, ait Confessio Mansfelden. quod verum corpus & verus sanguis Christi in cœna verè & substantialiter adsit, sed tamen figuratè & spiritualiter, & Sacramentaliter, ita vt corpus Christi semper maneat in cœlo. Dicunt enim corpus non posse esse simul pluribus in locis. Calvinistarum aut noua aliquot emergunt genera, quorum primas facile ferunt Bezani, à Theodoro Beza Legum Licentiato nominati, qui ob flagitia, amores illicitos, & supplicio dignos concubitus, adeoque adulteria, & infandas libidines, suis etiam, inquit Heshufius, Sathanicis Epigrammatis Martialis, & Catul-

li

li spurcitas superantibus in prostibulo decantatas, cum magis suppliciorum metu, quàm religionis amore aufugerit ex Gallia, Loffanna etiam pulsus, se Christi martyrem iactat. Certè beneficia illa opima, quib⁹ Parisijs ad septingentos amplius coronatos annuos impinguatus luxuriabatur, ac in vitam varijs libidinum cloacis difflebat dissolutissimam sese Simoniacè vendidisse, tantum non disertè profitetur, Præfat. in suam cōfessionem.

Hic vir Religiosus, cum Caluino linguam vendidisset, aduersarijs congressus, vbi eius mysteria non posset defendere, in eam prorupit blasphemiam, vt Deū neget omnipotētem. Disertè enim scribit, teste Heshusio, Deum non posse efficere, vt corpus aliquod manente substantia, sit absq; loco, vel in pluribus locis. Illud enim angeli axioma, apud Deum nihil esse impossibile, non sine exceptione accipiendum esse, quòd factum fieri nequeat infectum, vt bis tria nō sint sex. O argutos Philosophos, qui Dei opt.
Max.

Max. maiestatem ad suæ Physicæ vix præ insano poetarum, & bonarum literarum studio degustatę regulas nō erubescunt reuocare.

An huic nouo Theodoro nouam quoque diabolus debeat Atheorum coloniam, infrā de Epicuræis dicitur aptius. negat & pro reprobis esse orā- dum, nulla peccata esse reprobis venialia, nulla electis mortalia. Cōmentar. in 1. Ioan. 1.

Inter Caluinistas Heshusius recitat esse, qui doceant Christum non esse pro omnibus, aut omnium peccatis crucifixum & mortuum, sed tantum pro fidelibus & pijs: huius erroris insinulat Boquinum, Pincierum & Clebitium defensione contra Calvinū: volunt enim corpus Christi in coena tantum ab ijs manducari, pro quibus aiunt mortuum. Itaque & malos, & impios ab utroque Christi excludūt beneficio.

Alij sunt inter Caluini discipulos, qui cum Marcione carnis negant resurrectionem. Scribūt enim, ait Heshusius, ministrum quendam Calu-
niana

nianæ factionis hanc suæ Sacramentaria doctrinæ attulisse causam, ab esu diuinæ carnis arceri corpora, quod spes æternæ vitæ animas, non corpora spectarent.

Hanc certè blasphemiam testatur Nicolaus Villagagno, eques Rhodius, Petrum Richerum Carmelitanū in Francia Antartica, quo se cum alijs Apostatis receperat, scriptis euomuisse.

Hi & modo carnis Christi, quam in Eucharistia se accipere fingunt, à Caluino dissentiunt. Negāt enim materialis carnis communionem in animas Spiritus irradiatione immitti posse, vnde & Caluini illam Solis similitudinem rident: realem tamen, non corporalem Christi substantiam in animas docent permeare. Esse autem hanc substantiam inuisibilem instar idæarum Platoniarum, vt qui manducare se credat, & cogitet, manducet.

Alij transubstantiationem quandam admittunt, sed hac lege, vt ad panis

nis substantiã addatur corporis Christi substantia, quibus trans significat præter, qui ad Lutheranismum videntur transfugere.

Alij transubstantiationem negant admittentes transconditiationem, vti monstrosè loquuntur.

Alij negant, villo modo edi substantiam corporis Christi, sed merum panem, qui veterem instaurant Zuinglianismum, quem damnarat Calvinus lib. de coena.

Alij concedunt corpus & animam nutriri corpore Domini, non quod verè manducetur, sed hoc fieri imputatione per fidem, atq; eo modo coenam aliud nihil esse, quàm memoriale.

Alij manducationem non esse necessariam, sed fidem, quod manducare nihil aliud sit, quàm credere.

Alij cum spiritu nos, & vi carnis, non cum ipsa carne participare aiunt.

Sunt & inter Calvinistas, qui publicas respuunt preces: qui occluso ostio se orare dicunt in occulto.

Om-

Omnes ferè isti Christum adorare debere negāt, sed per hunc esse adeundū patrem, ideoque carni Christi negant diuinitatē, duas in eo naturas distinctas constituentes. Vnde & Richerus Christum affirmat, non in natura humana, sed in Deo patre adorandum: Nec Christum viuos & mortuos iudicaturum, sed Deum patrem in filij persona ad iudicium appariturū.

Alij sunt, qui Caluini de prædestinatione doctrinam abominantur, quod visa sit è Turcarum, & Manichæorum schola profluxisse, cum asserat, Iudam non potuisse Christum non prodere, atq; in eam rem fuisse prædestinatum.

Ex eadem Caluini schola, varię prodierunt impiorum sectæ, quæ sanctam oppugnarunt Trinitatem. Tales complures habuit Ecclesia Italica Geneuæ, quorum duces facit Libellus Geneuæ æditus, de actis & impietate Valentini Gentilis, Ioannem Paulum, Alciatum, Gribaldum, cuius histrionem ait esse Valentinum illum.

Valen-

Valentinistæ igitur à Ioanne Valē-
tino Gentili Neapolitano Pedagogo
qui ter quater periurus apostata, ait;
ille libellus Geneuensium, falli docet
eos, qui in vna Dei essentia tres perso-
nas statuunt. Comminiscitur enim
essentiam Dei in solo patre. Itaque il-
lum prædicat solum esse verum De-
um: filio deinde concedit Dei nomē,
sed quasi precarium, quia sit essentia-
tus à Patre, quem essentiatorem fin-
git atque *αὐτόθεον*, D. Athanasij sym-
bolum vocat sophisticū, quod quar-
tum Deum inducat, cui & triperso-
natum Deum exprobrat, eum appel-
lans præstigiatores, adeoque sacrile-
gum, quod soluat Christum. Patrem
ergo solum dicit esse *αὐτόθεον*, id est, à
nullo superiore numine essentiatum
sed à seipso Deum: qui verò dicit fili-
um *αὐτόθεον*, is duo asserit principia. In-
summa, filium Dei docet impius, à pa-
tre differre numero substantiali, hoc
est substantialiter alium à patre. Un-
de duas facit esse substantias, sed fili-
um non habere *αὐτοσίαν*, vti pater.

Ita per prophanas vocum nouita-

C

tes

tes & falsò nominatæ scientiæ oppositiones, impij isti suum produnt spiritum, quo transuersum acti, in suis consistere nequeunt, vel errorib. constantes. Seruetiani, à Michaelē Serueto Hispano, quondam Caluini atque Farelli collega.

Hic nondum annos natus 25. se iactabat vnicum orbis totius Prophetam, teste Caluino in eius actis. In Aphricam profectus, Alcoranum cum didicisset, libros scripsit, qui Ecclesiæ doctrinam in Mahumetismum transformant (inquit Palladius) Deum esse vnicam personam. Negat in Christo ex virgine nato, duas esse naturas.

De peccato & iustificatione tantum loquitur, vt Philosophi & Pharisei.

Spiritum sanctum quoq; negat esse tertiam personam, ait Erasmus Alberus.

Porrò Caluinus cum ministris Geneuensibus, quando eum igni cremandum (licet supplex gladium flagigaret,

ret, ac misericordiam, teste Caluino, ingenti precaretur boatu) tradebant propositiones impias 38. & in Deum blasphemias collegerunt. Confessio quoque Mansfelden. eius errores refutat, quos hic rememorare non est locus, nisi quod puerorum baptisma docet plusquam Mahumeticè, imò diabolicè, esse detestandam abominationem, regni Christi conculcationem, Spiritus sancti extinctionem, ac Christi denique abnegationem. Vult tamen anno demum xxx. Baptismum esse dandum.

Ioannes à Lasco plus suis priscis imaginibus à se turpiter defœdatis, quam doctrina nobilis, suam quoque ducit cohortem, qui ne suis Magistris ingenio cedere videatur, præter alias duodecim, nouam etiam verborum cœnæ Domini fingit expositionem. Hoc inquit, id est, non panis, sed tota hæc cœnæ actio, est corpus meum. Erasmus Alberus ait hunc duodecim modis verba cœnæ detorquere, Baptismumque planè reijcere: qui & affirmet Baptismum esse in idololatriam

conuersum. Is cum Baro esset Polonicus, Superintendentem egit Ecclesiæ peregrinorum in Anglia.

Campanistas vocat confessio Mäsfelden. à Ioan. Campano, qui aliam adfert verborum cœnæ Domini expositionem, quam Carolstadiani, Zuingliani, Oecolampadiani, Svüëfeldiani, aut Caluinistæ. Verum eius commentum ob intolerabilem opinor blasphemiam non recitat. Inter alias eius abominatiões, ac ridiculos suæ vocationis ad Propheticiū officiū Enthusiasmos, peruersissimam de filio Dei, & Spiritu sancto, quem personam negat distinctam, pertinacissimè tenet atque tuctur sententiam. Is iam annos plurimos resipiscentiæ spe in Cliuia detinetur frustra captius, cum persæpè suis delirijs illusus prophetarit sese certos post dies carcere liberatum iri, quod nisi fieret, sanctè pollicebatur suarum opinionū, detestationem atq; palinodiam.

V A.

VARIÆ ATQVE DISSIDENTES hostium Ecclesiæ Catholicæ, doctrinæ demonum, teste D. Paulo, sequentium sententiæ, de illis diuinis verbis Domini: Hoc est corpus meum, sequenti exponitur tabella: de quibus Catholici, ut & de cæteris fidei Christianæ dogmatibus, semper eadem de eisdem docemus: A quibus dum quidam arrogantia, mentisq. tumida fastu, & elatione dissentire audent, incidunt, pro dolor! in laqueos diaboli, ut diabolicis sese deuoeant Sacramentarijs, cum primis Christomachis.

1. Hic est corpus meum. Quia Hæbræi carent neutro genere, Luther. in Capt. Babylo. Bremenses notantur à Caluino in vltima admonit. contra Vvestph. & in Epitom. colloq. Mulbrunen.

2. Hoc est sanguis meus, Beza in annot. in nouum Testa.

3. Hic, siue in hoc loco est corpus meum, Biblia Gallica Geneuæ, & notantur ab Heydelbergensibus in conform.

4. In hac actione, non tamen in pane est, & exhibetur corpus meum. Bucerus in suis retractationibus Heidebergen. in Conform. Calvinus locis citatis in examine doctrinae eius, de coena Domini.

5. Hæc actio est meum corpus, id est societas, siue communionis sacramentum in corpore meo. Ioannes à Lasco in tractatu de Sacramentis.

6. Corpus meum est hoc, nēpē panis. Suencfeldius citante Heshusio, & Petrus Martyr in magno volumine.

7. Corpus meum est hoc, id est, cib⁹ spiritalis, vt Ioan. 6. dicitur. Caro mea verē est cibus, Ioan. Langus Silesius, in comment. ad Apolog. 2. Iustin.

8. Hic est panis propriē, ac sine figura est corpus meum. Luther. de captiuitate Babylonica, Heshusius & Brementenses, vt notatur in iudicio Melanthon. de coena.

9. Hic meus est panis. Anabaptistæ, citante Vvestphalo, libro recta fides de coena.

10. In, cum, sub pane est corpus meum, vt pillula in ouo. Brentius cum Sueui.

Sueuicis ministris in syntagmate contra Oecolampadium.

11. Cum pane est corpus meum, vt, cum, non sit præpositio, sed aduerbium temporis, & significet corpus capi, quādo capitur panis, Vvilhelmus Clebicius libro de coena, & Brandenburgensi. vt habetur in disputatione Heydelbergensi habita, anno 1560.

12. Est in pane, vel cum pane corpus meum, vt non intelligatur locus aut tempus, sed externū coenę subiectū, remotum à Christi corpore, quod in illo, vel cum illo edi dicitur, non tanquam in illo existens, sed tanquam obiectum coenæ, actionibus circa panem exercitis, Iohannes Matthæus Smalcalden. lib. de coena.

13. Circa panem est corpus meum, vt aer circumfusus, Svuenfeldius de duplici statu Christi, notatur à Luthe ro in confessione Eucharistiæ.

14. Hoc est corpus meum, in panis usu, seu quamdiu sumitur panis, in eo est corpus meū, Lutherani & Bucera ni in colloquio Vvittembergensi, & in concordia anni 1536.

C 4

Hoc

15. Hoc est corpus meum, speciali modo existens in pane ad edendum, cum alias vbiq̃ue sit. Brentiani in dispensatione contra Bullingerum, & alios, de omni præsentia corporis Christi.

16. Verbis menti demonstratur corpus, sicut panis digito sensibus, vt propria & non figurata sit locutio; & tantum demonstretur corpus. Matthias Illyricus ex Bucero, libr. de fidei admonitione.

17. Proferendo panem, dico me proferre corpus meum, contentum in eo sine vlla figura, sicut proferendo bursam, dico hoc esse argētum. Vvit-tenbergen. in colloq. Mulbrunens. & Matthias Illyr. in demonstrat.

18. Tantum demonstro corpus meum, neq; significo panē esse corpus, aut factum esse corpus meum, Vvit-tenbrg. in colloq. Mulbrunen & Matthias Illyr. in Append.

19. In Eucharistia duabus rebus posita seorsum vna demonstratur, vt in ferro ignito dici potest separatim, hic est ignis, & hoc est ferrum, sine figurata

rata locutione.

20. Hic cibus pane & corpore constans est corpus meum, ut sit propositio sacramentalis, & duas res simul coniunctas demonstret: Matthias Illyr. in Append. Valentinus Eritræus in tabulis confessionis Augustanæ.

21. Hic panis est corpus meum, ut non sit propositio naturalis, & secundum proprietatem Logicam, sed supernaturalis & familiaris scripturæ, quando vult significare res diuersas inter se verè coniunctas, Martinus Kemnicius in repetitione de coena, & in examin. par. 2. contra Conc. Tridentinum.

22. Hoc est corpus meum, non absolute, & in actu primo, sed in actu secundo, & in operatione, & energia. Sceckius in Respons. de duabus naturis in Christo.

23. Hoc est corpus meum, non in proprio subiecto, nec in panis subiecto & materia, sed in obiecto coenæ, & actionum eius: Ioannes Matthæus Smalcaldensis lib. de coena, Syvenckfeldius citante Heshusio.

C 5

Cor.

24. Corpus hoc est meum, vt dixit, destruite templum hoc, quasi demonstraret, corpus suum in naturali statu & subiecto, Pontanus in Francia Antractica, citante Villagagone in libro de Eucharistia.

25. Corpus meum est hoc, quatenus mensæ accumbit. Carolstad. in Dialog. de Eucharistia.

26. Hoc significat corpus meum. Zuingl. in subsidio Eucharistiæ, & alibi, & Beza contra Vvestphalum.

27. Hęc est mea humana natura. Zuinglius in expositione rei Eucharistiæ.

28. Hęc est diuinitas quæ viuificat. Zuinglius eadem expositione.

29. Hęc est mors & passio mea. Zuinglius de institut. coenæ.

30. Hoc est fidei corpus, seu fides de me. Zuinglius libro 2. de institutione coenæ.

31. Hęc est commemoratio corporis mei. Zuinglius in responsione ad confessionem Lutheri, Oecolampadius ad Theobaldum Bellicanum.

32. Hoc est symbolicum corpus, seu figura veri corporis. Zuinglius in præfatio.

fatione ad Regem Gallorum, & Principes Germaniæ, Oecolampadius de dignitate Eucharistiæ. Petrus Martyr in tractatu de Eucharistia, Calvinus in consensu cum Tigurinis.

33. Hæc est tessera societatis Christianæ, Zuinglius citante Bucero in epistola ad Episcopum Erphordensem & Heydelbergensem, in Conformit. cœnæ.

34. Hoc est corpus meum, quatenus pro vobis datur, Zuinglius in quadam epistola, & Oecolampadius ad Theobaldum Bellicanum.

35. Hoc est signum quod admonet vos, quomodo corpus Christi pro vobis traditum vos viuificet, Oecolampadius de dignitate Eucharistiæ.

36. Hoc est symbolum, quod testatur vos ab vno eodemque corpore esse redemptos. Oecolampadius ad Ecclesiastas in Sueuia.

37. Hæc est protestatio & *μνημόσυνον* meorum beneficiorum, Bucerus in Apologia de doctrina Cœnæ Dominicæ.

38. Hoc

38 Hoc est corpus meum, quod do vobis edendum animo, sicut panem ore, Petrus Martyr de tractu in Eucharistia, Bucerus in ca. 26. Matthæi.

39. Hoc est corpus meum panem. Campanus à Luthero notatus in Cōfessione de Eucharistia, & à Marcione sumpserat.

40. Hoc est symbolum sacrum gratiæ & redemptionis meæ, quod post me vobis relinquitur, Bulling. in cap. 10. prim. ad Corinth.

41. Hoc est testimonium & obligatio corporis pro vobis traditi. Bullingerus in tractatu de Ecclesiæ sacramentis.

42. Hoc est mysticum corpus meū, seu Ecclesia sanctorum redēpta meo corpore, Bulling. in tract. de Ecclesiæ Sacramentis, Caluinus in cap. 5. ad Ephes.

43. Hoc sacramēto significatur passio & mors mea, ac communio cum omnibus sanctis. Bulling. in tract. de Ecclesiæ sacramentis.

44. Hæc cœna est tessera & arrabo corporis mei, Stancarus in Polonia & Tran-

& Trāsyvania, & notat Staphylus de Lutheranorum concordia.

45. Hoc est verbum meum, cui credatis. Ministri Antvuerpien. in libello de ruina Rom. Ecclesiæ.

46. Hic panis est tessera nuda communitatis, & nudum testimonium participati corporis, Svencfeldius, vt citant Heydelbergen. in Conform. coenæ.

47. Hic panis est signum efficax corporis mei, & participationis in eo, Caluinistæ & Heydelbergen. in Conform.

48. Hoc admonet vos de corpore Christi edendo per fidem Silesiorum confess. citata à Luthero, in magna confessione de Eucharistia.

49. Hic festus dies, ceu ceremonia ista, est commemoratio seu gratiarū actio pro corpore meo passo. Urbanus Regius, in Epistola Zuuinglij ad ipsum.

50. Accipite, edite quod pro vobis datur, est corpus meū. Notatur à Luthero in confess. de Eucharistia, Caluinus in 2. defens. contra Vvestphalū.

51. Hoc

51. Hoc est corpus meū in diuinitatem transformatum, Svuenfeldius de duplici statu Christi, notante Luthero de confess. Eucharist. & Staphylus de Lutheranorum concordia. De eodem notatur Seruetus à Beza.

52. Hæc est societas vobis gratuito delata, ius & vsus illius in meo corpore. Ioannes à Lasco in tracta. de Ecclesiæ Sacramentis.

53. Hæc est communio in meo corpore, non iuxta substantiam suam naturalem, sed iuxta meritum passionis meæ, & mortis, ac gloriam admirandæ resurrectionis, Ioan. à Lasco apud Melanchthonem in iudicio de cœna domini.

54. Hæc est qualitas mei corporis vobis delata, à quibus substantiam accepi. Idem Ioan. à Lasco in tractat. de Ecclesiæ Sacramentis.

55. Hæc est cœnæ instituta forma ceremonia, ipsaque extrema actio. Ibidem.

56. Hæc est visibilis extremæ meæ voluntatis contestatio. Ibidem.

57. Hæc

57. Hæc tota coenæ actio symbolū est, non tantum corporis & sanguinis, sed mortis & effusionis, quæ facta est pro vobis. Viretus lib. 7. de Sacramentis, cap. 9.

58. Hoc est corpus meum, si fides adfit hypothetici nominati, ab Vnicornio in iudicium Melanch. de coena.

59. Hæc est participatio corporis mei, si fides adfit, sin minus, oblatio quæ recusatur ab indignis, passim Calvinus & Calvinistæ.

60. Hoc est testimonium in corpore meo. Heydelbergenses in Confor. Coenæ, & Calvin. sæpe.

61. Hoc est corpus meum in coelo positum, tam dissitum à pane, & à vobis quam coelum à terra. Calvinus in Heshusium, & Beza in 1. decla. Pissiaci habita, atque alibi.

62. Hic est canalis spiritus sancti, per quem quicquid est Christus, ad nos descendit. Calvin. lib. 4. Institut. cap. 17. num. 12.

63 Hic est canalis corporis mei. Bucer in epistola ad Episcopū Erphor. diensem.

Hæc

64. Hæc caro est canalis vitæ. Cal-
uin. lib. 4. Institut. cap. 17. num. 9. & in
cap. 6. Ioan.

65. Hic panis est instrumētum, quo
Christus nobis suum corpus distribu-
it, Calvinus lib. de cœna.

66. Hæc est virtus & gratia spirita-
lis mea. Calvinus in cap. 26. Matth.
Pauperes semper habebitis vobiscū.

67. Hoc est abstractum quid à sub-
stantia corporis mei. Calvinus in ra-
tione ineundæ concordie.

68. Hic panis est corpus meum, Sa-
cramentali locutione & coniunctio-
ne per Metonymiam signi & signati,
Calvinus & Beza in Heshusium.

69. Hic panis est symbolum defluē-
tis qualitatis alicuius, & virtutis à cor-
pore meo, quæ in cœna per fidem ex-
tra panem recipitur. Eò recidunt om-
nes Calvinistæ, Catholicorum argu-
mentis oppressi. Liber anonymus,
sub p̃sona veri Catholici æditus, 1572.

70. Hoc est corpus meum, visibile
sacramētum corporis inuisibilis, seu
hæc est visibilis species panis, Sacra-
mentum inuisibilis corporis, tanquā
ex

ex magistro sententiarum, citat falso libellus ille anonymus.

71. Hoc est verissimū corpus Christi, & verba sonant Caluini, libr. 4. de Institut. cap. 17. nume. 3. & in ca. 11. prioris ad Corinth.

72. Hoc est corpus meum ibi, vbi est panis, Caluinus lib. 4. Institut. cap. 17. num. 10.

73. Hoc est symbolum, quo vera corporis mei communicatio exhibetur fidelibus. Bucerus ad amicū quendam, Bulling. in cap. 10. 1. ad Corinth. Caluinus lib. de cœna, & confessione cum Tigurinis.

74. Hoc symbolū est & testificatio quæ spirituales gratias figurat, Caluinus in Catechismo.

75. Est obsignatio seu confirmatio gratiæ iam receptæ, Caluinus lib. 4. Institut. cap. 14.

76. In hac cœna quatenus est cælestis actio, & non quatenus est externa & terrestris, est corpus meum. Caluinus in Heshusium, Heydelberg. in cōform. & Beza in Apolog. ad examen doctrinæ Calvinianæ de cœna.

D

Hoc

77. Hoc est symbolum promissiōis
meæ de carne mea. Calvin. in ratione
ineundæ concordia.

78. Hæc est substantia corporis cum
gratia, energia & efficacia inseparabi-
li. Vñ energistæ dicti, apud vnicorniū
in iudiciū Melancht.

79. Hæc est communicatio vel par-
ticipatio corporis, quasi per Aposto-
lum sermo Christi explicetur. Beza
contra Heshusium.

80. Hæc vnio cū tota persona Chri-
sti, vt corpus significet, quidquid est
Christus. Beza in solutione 17. contra
Illyricum.

81. Adest corpus meum spiritali p-
sentia & participatione. Calvinus li.
4. Institut. cap. 17. & in cap. quarto ad
Ephesios.

82. Hoc est corpus meum sine diui-
nitate & sanguine, post Nestorium o-
mnes nostræ ætatis negantes, conco-
mitantiam naturarum in sacramen-
to: ne admittāt communionem sub
vna specie, & adorationem in sacra-
mento. Calui. lib. 4. Insti. ca. 17. nu. 37.

83. Hoc est corpus meum sub ratio-
ne

SACRAMENTARIORVM. 51

ne immolationis, siue, hæc est cōmu-
nicatio passiōis & immolatiōis meæ:
Carol. Molinæus in Annota. ad suam
Harmoniam.

84. Nihil interest, siue sit corpus, si-
ue non sit: nam nō est articulus fidei,
nec de eo est digladiandum. Citat de
quibusdam Lutherus in Confessione
Eucharistiæ, eo quæ inclinat Melanch-
thon, & via prona ad Alcoranum, ait
Staphylus de Lutheranorum con-
cordia.

85. Sacramentale & mortuum, vita
quæ destitutum funus & cadauer, quod
Testamento propriè cōuenit: viuum
enim corpus in cœlis est, in coena ve-
rò Sacramentale & mortuum. Ioan-
nes Campanus Maes. Eykens. libello
ad R. D. Vvilhelmum Lindanum Epi-
scopum an. 74 examinis causa misso.

Haftenus igitur variæ istæ atq; pu-
gnantes, ideo quæ falsæ de illis diuinis
Christi Domini verbis: Hoc est cor-
pus meum, istorum nouorum magi-
strorum sententiæ.

AD LECTOREM CHRISTIA-
num Præfatiuncula de Concordia hæreti-
corum istius tempestatis, cum Christo-
machis, Iudeis, & Turcis
Mahometanis.

I. **C**VM in vno S. Scripturæ capitu-
lo iam tractato, ita varias pari-
ant hæretici mundo sententias, ecqd
mirum, si in pluribus fidei Christianæ
dogmatibus à Catholicis dissentien-
tes, ad Iudæos, Christomachos & Tur-
cas bis impios, parare videantur trans-
fugium? Nunc enim in Mahumetis-
mum videntur plerique ipsorum in-
dies magis propendere, quo Sathanas
Christum Ihesum ex Occidente niti-
tur profligare, atque ex Christianis E-
uangelij prætextu facere Turcas Ma-
humetistas: quorum perfidiam nō
pauci Calvinistæ mente atque mori-
bus æmulati, nunc cum eis circumci-
si profiteri audent Iudaismum per E-
uangelicos non exiguis partibus esse
prætextu Euangelij inuectum, nunc
paucis exponemus.

2. Non esse in S. Trinitate personas
tres,

tres, sed vt Deum vnum, ita & personam vnā illi blaterant. Idem Seruetus lib. 3. de Trinitate. Iesum Nazarenum non esse verum illum Prophetā Messiam & Emanuelem promissum, Iudæi suæ impietatis habent fundamentum: quod & suis persuadere conatus est David Georgius, vt aiunt Basilien. in eius vita. Se enim esse verū illū tertium Dauidē promissum, & alia blasphema dudum commemorata.

3. Christum nō esse personā aliā à patre Iudæi credunt: sic & Illyricus, & Seruetus, λόγον, verbum apud Ioannē Euangelistam negant significare personam à patre aliam, vti Staphylus ait, eaque de causa Matthiam Illyricū fuisse condemnatum ab Academia Vvittemberg. Similiter & Philippus Melanchthon de eodem testatur, Epistola ad Superintendentes Saxo. Anno LVII.

4 Christū non esse verū & naturā deum Iudæi aiunt, vti & Seruetus, Svuēcfeldius, Adam Pastoris, & Euangelici alij Sabbatarij, non rectē de Christi diuinitate sentientes, teste Staphylo de Sect.

D 3

Vlu.

5. Usuras esse licitas Iudæi non solum sentiunt, sed tota ipsorum vita, quæ ex eis constat, loquitur, quibus omnes ferè mundi totius nationes exhauriunt.

6. Has etiam Euangelij prætextualitas docet Bucerus in Matthæum commentario, & Molinaeus de eo quod interest. Imò Lutheri mandato sese usuras exercere dicitur ille N. Pastor ad Hiæravadam, ait querela Lutheri pridem in lucem edita.

7. Matrimonium secundum Mosai-
cas leges in affinitatibus colunt Iu-
dæi: sic & Melanchthon locis commun.
Anno 52. vult seruandas Moyfi leges,
non Ecclesiæ Canones.

8 Matrimonium propter adulteri-
um dissolunt Iudæi: ita vt liceat ali-
am ducere: Sic & Euangelici eadem
de causa dissolendum docent, ita vt
personæ innocenti liceat alteri nube-
re. Melancht. Locis communibus, an-
no 52. & examine Ordinandorum.
Vnde & factum legimus, vt quidam
intra semi annum tres duxerit vxo-
res, quod secundum Euangelium du-
as

as pparat adulteras, Caluino iudice.

9. Leges iudiciales & forenses secū-
dum Moysen seruant Iudæi: sic & Ca-
rolstadius leges iudiciales Mosaicas
volebat seruandas, ait Melanch. Apo-
logia Augustana in articulū 16. Rur-
sus libro Chron. 3. non volebat vide-
ri prorsus abolere leges, sed conten-
debat oportere iudicia exerceri iux-
ta forenses leges Moyfi.

10. Scripturarum Canonem habēt
suum Iudæi à Christianis diuersum: I-
taq; Euangelici Iudæos sequi malūt,
quam Christianos in reiiciendis à Ca-
none, vti Machabæorum, & Ecclesia-
sticum. Hos enim reiiciunt cum Iudæ-
is Euangelici. Sic & in suscipiendis li-
bris sacris Iudæos imitantur, vti duos
libros posteriores Esdræ Bullingerus
contendit esse Canonicos contra Ca-
tholicæ Christi Ecclesiæ decreta. Rur-
sus loca scripturarum malunt Euan-
gelici cum Iudæis contra Christum,
aut sacrosanctam Trinitatem peruer-
tere, vti Oecolampadius cum Aquila
illud Esa. 7. Ecce iuuenula concipiet.
Sic Calvinus testimonia de psonarū

Trinitate, & Christi diuinitate, ab omnibus Christianis interpretibus sic intellecta, veluti Iudæorum Patronū agens extenuat, ait Heshusius de erroribus Caluini in fine suæ Confess. de Eucharistia.

11. Iudæi in Christi Domini ludibriū, Sacramenta appellant Sekertminit, quasi falsasigna: Sic & Carolstadius Sacramētum altaris appellitabat Sekerment, cum Iudæis nos illudens, neque enim duo, neque septem Sacramenta nouit: vti eius olim discipulus testatur Eras. Alberus, libr. 2. contra Carolstad.

12. Iudæi statim à resipiscentia, atque à dolore de peccato, aiunt remissum peccatum, nullam agentes pœnitentiam, neq; confitentes, ait Postellus: sic & hodie passim omnes Euangelici, pœnitentia quæ est in ieiunio, fletu, & planctu explosa: Confessione, quam Christus & Apostoli tradiderunt Ecclesiæ, irrita atque exturbata, nullis suis animorum vulneribus adhibent remedium salutare, quod verè sanet Sed quæ nunc diximus, fidei
caai.

capita contingunt. Quod si & cære-
monias cogites, videas Euangelicos
plusquam semi Iudæos.

13. Ad Christi mentionem non infle-
ctunt genua Iudæi, ait D. Hieronym.
lib. 3. in Esaiam, sic & Euangelici pias
tollunt venerationes & reuerentię cæ-
remonias, nolentes ad Christi nomē
genua inflecti, aut caput aperiri. Ta-
met si Lutherus laudet probetq; , lib.
de Concilijs.

14. Nomen Iesu execrantur Iudæi, foe-
dis nominibus cum & sanctam virgi-
nem matrem blasphemantes: ita &
per Frisiam nomen Iesu, quod Chri-
stiani vel admirantes, vel imprecan-
tes vsurpare solemus, illi præposterè
sua superstitione in Ieni quibusdam
videntur corrupisse, ne in vanum ho-
mines verè superstitiosi, tam sacrum,
nomen videantur sumpsisse.

15. Eodē planè errore nec salutati ī dei
noīe resalutant, sed mutatis Christia-
nis salutandi, & impcādi formulis, in
Dei aut Iesu nomine vsitatis, illi red-
dunt, Bona dies: pro, Deus rependat,
illi, habeo gratiam: Taceo maledicta,
D s quæ

quæ plus quàm Iudaica in virginem matrē miseri euomunt Anabaptistæ.

*Crucis signū
exhorrent.*

16. Crucis signum vt maledictū & anathema fugiunt Iudæi, nec in fronte pingere volunt, ita & Euāgelici crucis figuram multis in locis abolēt, & tanquam maledictum in fronte ferre aut pingere horrent, adeò vt Luther⁹ ipse festum crucis tanquā semi Iudæus

*Festum S. crucis
Luthero
est anathema*

anathemate damnauerit festa S. Crucis, inquit li. de Missandi formula, an. 24. anathema sunt. Brētius verò cum aliis quibusdā impijs, Catholicos ob pias S. Crucis cæremonias sacrilegæ Magiæ accusare non veretur, atq; plus quam Iudaicæ, pias Ecclesiæ cæremonias & consecrationes, quæ teste D. August. non sine cruce conficiuntur, exagitat, subsannat, exhibilat.

Imagines.

17. Imagines Iudæi non ferunt, vt nec Zuingliani, siue Calviniani, quæ admodum synagoga Geneuæ loquitur, nullam omninò habens Turcico more vllius rei imaginem.

Sabbatizantes

18 Sabbatizantes etiā hodie Iudæos videas, quos Euangelicorū quidam imitati, cū Iudæis sabbata colunt, ait
Sta.

Staphil. in Apol. Docuit. n. Carolstad.
nullū festum præter Sabbathū colen-
dum, Eras. Alberus contra Carolst.

19. Messiam nō venisse aiunt Iudæi, *Messie ad-
uentus.*
suū Antichristū expectantes: sic & Bu-
cerus sub mortē Iesum Nazarenū di-
xit non esse illū Saluatorem, quē De-
us p̄misit patribus, vti superius in Bu-
cerianis dixim⁹ fusius. David Georgi⁹
quoq; negabat Messia nostrū Iesum
Nazarenū esse illū adeò magnificē
promissū, verumq; mundi saluatōrē.

20. Finem mundi futurū aiunt Iu- *Finis mundi.*
dæi secundū Eliæ prophetiā inter an-
nos 500. i. sexto millenario. Sic Luth.
& Melancthon suis in Chronicis, q̄
Carionis noīe edidisse Melancthonē
ait Luth. præfat. sui Chronic. Germ.

21. Porro ne quid Iudæis saluū relin- *Circuncisio.*
quant Evangelici, inter eos etiam est
reperire, qui circuncisionem carnis
reuoceant, vnde & circuncisos quosdā
narrat Hosius.

22. His nō ab similes sūt, qui manna *Manna ij.
Cap. 7.
Concordia E-
uangelicorū
cum Mahu-
metanis.*
in coen. do. sese edere affirmāt, ne qdā
Iudæis variēt. Nūc ad Mahumetismū
orationē cōuertamus, vndē p̄spicuū
fiat, quan-

quantū ferè non minima Germaniæ
 pars per Euangelicos à Christianismo
 degenerarit, ac quàm ferè vicino, im-
 mō inhianti hosti Turcarū Imperato-
 ri, Mahumetis alumno, iam nunc ser-
 uire cœperit. Quàm enim fidelem hu-
 ic seruituti omnium miserrimæ, quæ
 & captiuitatem Babylonicam pluri-
 mis vincat partibus, nauarit operam
 Lutherus, vel eo solo agnoscas, qui
 in ortu sui Euangelij magna conten-
 tione docebat Turcis non esse resistē-
 dum, non esse tributa pendenda, nec
 collectas faciendas ad inferendū Tur-
 cæ bellum. Hanc seruitutis Turcicæ
 originem, videnunc quæso, quo pa-
 cto Euangelici in Christianos à vero
 Christi Euangelio seductos deriu-
 rint, vt quos nondum potuere Tyran-
 nico Turcæ imperio subiugare ser-
 uos, saltem Mahumetis Alcorano fe-
 cere discipulos. Qui enim in Mahu-
 metis lege siue disciplina, quam Al-
 coran, quasi lectionem superbissimo
 appellauit nomine, haud sanè humi-
 lius, quàm Euangelici sua huma-
 na figmenta Euangelium, Denique
 ver.

*Quam Turcis
 fauerit Lu-
 therus in iū-
 pseudeuāgelij
 Affert talem
 24. li. contra
 duo edicta Cæ-
 saris, de pote-
 sta. seculari.*

verbum, sunt versati testatur, eodem
 planè exordio Mahumetum Christi-
 anos ad defectionem à Christi religi-
 one sollicitasse & indixisse, quo Luth-
 erus nunc Germaniam, & Calvinistæ
 Galliam: vt eundem illum imposto-
 rem vtrobiq; agnoscas spiritum,
 quem Paulus rectè depingit esse *τ' α- 1. Corin. 14.*
χαρασμός & dissensionis Deū, quod
 hæreses primum, deinde ex concor-
 dibus facit discordes, dissentientes,
 tumultuantes, rebelles, bello deniq;
 intestino Ecclesiam Dei diuexantes,
 dilacerantes, euertentes.

*Exordium Li-
 theri quale
 Mahumetis.*

Verum hic prolixior foret Catalo-
 gus, qui omnia exponat, quæ Luthe-
 ro, alijsq; Euangelicis Pseudopro-
 phetis, cum Mahumeto Pseudopro-
 pheta sunt communia. Nos hic breui-
 tatis causa illa tantum narrabimus,
 quæ inter hos infestissimos Christia-
 næ Ecclesiæ hostes, sunt aut in religio-
 nis nouatione, aut rituum mutatio-
 ne communia. Deinde quæ Euange-
 lici adferunt magis impia, etiam in
 Deū Christumq; eius magis blasphem-
 a, quam quæ Mahum.

Vt

*Bibliorū cor-
ruptio.*

*Arrogantia
Mahumeti,
qua se spiritū
S. iactabat, et
veteres Ec-
cles. Catholi-
ce PP. con-
temnebat.*

*Ser. de de-
stru. Ierosol.*

1. Vt enim Mahumetus sibi autho-
ritatem aliquam in ijs, quæ molieba-
tur, conciliaret, sese vnam legem & E-
uangelium tenere aiebat, se primum
vidisse, quæ rectè docenda & emen-
danda in vtroq; testamento videren-
tur, vnde & nouum Testa. mutilauit,
quum sese Spiritum sanctum exēplo
Simonis, Menandri & Manis, ait Po-
stellus de concordia Alcorani, & Euā-
gelij, iactare non dubitaret: an non &
Lutherus Biblia corripit: seq, vnum
iactauit legem tenere & Euāgelium?
qui Germaniam aiebat ante se nun-
quam verum audijisse Euangelium, &
nunc Euangelici illius superbiam imita-
ti, qui Patres omnes veteres arguunt
inscitie, affirmantes Lutherum fuisse
doctiorem omnibus Ecclesiæ docto-
ribus, quotquot post Apostolorum
tempora extitere. Scribit ipsemet Lu-
therus libro de concilijs, se in cōmen-
tarijs Ambrosij, Hieronymi, Augusti-
ni, aliorumq; veterum Patrum, car-
bones pro thesauro reperisse. Item li-
bro contra Regem Angliæ, sese nec
Patrum, nec Conciliorum morari di-
cta.

sta. Rursus an non & simili modo, vti ante demonstrauius, Lutherus suum corripit 19. locis Nouum Testamentum: Esse quoque se tertium Eliam, atque Christi Euangelistam, Osander se esse alterum Enoch, & illud Flandricum anathema David Georgius, verum Christum sese iactitabat.

2. Verum vt illius Alcoranum mox peperit sectas LXX. ita & nos ad LXX & amplius Euangelicorum recensuimus sectas.

*Ex Luthero,
vti & ex Al-
corano natæ
sectæ LXX.*

3. Cæterum, ne quem ferret iudicē suæ abominandæ doctrinæ Mahometus, voluit secundum legem diuinam esse iudicandum, hoc est, secundum sua scripta, quæ ex utroque Testamento consarcinarat, & à genuino sensu detorserat deprauata. Ideoque vetat frequentissimè, ne Iudices patiantur Mahometai Iudæos aut Christianos. An non etiam hoc supercilium, & in Euangelicis agnosceas, qui nullum ferunt suæ doctrinæ iudicem alium, quàm suæ sectæ Patres fuisse homines, dogmata deprauasse, à vero declinasse, con-

*Index con-
trouersiarum
lex Dei.*

con-

concilia errasse. Denique vnum Dei verbum, scripturam sacram se iudicē facere, imò à Patribus, quod diffiteri nequeunt, Catholicis cōcorditer sentire & docere, ad Christū iudicē viuorum & mortuorū appellare, vti Brennius in 2. Pericope. Iam si moderationes etiam Scripturam admittant Iudicem: eam non nisi Lutheri, aut alterius versione deprauatam, & adulteratam admittunt. Et cum tota de sensu scripturæ sit controuersia, omnem alium malunt admittere, quam eum, quem totus hætenus obtinuit, concorditerque coluit Orbis Christianus.

4. Porro vbi Mahumetus sensit, suas placere populo, quas fecisset fabulas, illis iactis ad omnem impietatem fundamentis, progreditur, & ad impias vitæ instituendæ rationes peruertendas: quod longè omnium, plebeculæ sciebat fore gratissimum.

*Quadragesima sublata
per Mahometum & Lutherum.*

Quadragesimam enim, Apostolorum traditione toto orbe ante Pascha obseruatissimam abrogat, ac in quadragesimam vnius lunæ, quæ quouis anni

anni tempore obueniret, transmutat. Lutherus verò suam Euangelicis prædicans libertatem, cum seruus esset, vti D. Petrus de similibus diaboli mancipijs ait, perditionis, libera voluit esse, non modo totius anni ieiunia: sed & quadragesimam ipsam, omniumque ciborum vsum quouis tempore liberum, ne vllam ferret hic Apostolorum, aut Conciliorum legem.

5. Dies festos Mahumetum nouas *Festa mutata* se, satis inde liquet, quod & Dominicam ausus est in diem Veneris commutare. Hunc quam imitentur Euangelici, docent festi SS. dies maxima ex parte ab eis abrogati. Narrat Erasmus Alberus Carolstadiū festa omnia abrogasse, nec vllum festum præter Sabbathum docuisse colendum. Equidē die Assumptionis D. Virginis meminisse me per Germaniam videre populū prophanis suis manū operibus publice deditum, vt alibi Carolstadiani, die Nathali Domini. Cæterum quantoperè cupiat diem Dominicum Paschæ immutatum, Lutherus docet

E libro

libro de Concilijs.

*Imagines ab-
olite. Eras.
Alberus con-
tra Carolst.*

6. Sed à SS. festis ad SS. imagines, fi-
cuti est facilis progressus, ita vti Ma-
homet⁹ sacras imagines deleuit, quo
Iudæos sibi conciliaret, abolendo su-
orum Mechenſium ciuium idola, Al-
let & Tagot: Ita Euangelici, in primis
Sacramentarij, Carolſtadius, Calui-
nus, &c. omnes omnium Diuorum,
etiã Christi Domini Crucifixi abolēt
imagines, Lutherani verò vnam aut
alteram seruandam volūt, vti Vvittē-
bergæ serpētis à Mose de furca suspēſi
& crucifixi. Item Baptismi & Coenæ.

*Sanctorū cul-
tus & inuo-
catio, cur à
Mahumeta
sublata.*

7. Mahumetus, vt omnia innouaret,
Dei vnus prætexebat cultū. Itaq; Ma-
riam à Christianis pro Deo haberi ca-
lumniabatur, vnde & Mariæ, omniū-
que sanctorum Christi Martyrum cul-
tum omnem abrogauit. An nō & Lu-
therus, alijq; ad vnum omnes Euāge-
lici, ideò sanctos colendos, aut orati-
one inuocandos negant, quod hoc
sit idololatricum? quod eos facimus
deos? quod noua colimus numina? sa-
nè sic ad verbum Apologia Confess.
Augustanæ, Catholicos disertè ca-
lum.

lumniatur, sed imperitissimè.

8. Rursus vt Mahumetani suos pro
sanctis colunt: eorum enim habent
memorias, & loca religiosa, quæ pere-
grinationis ergo frequentissimi visi-
tant: ita & Euangelici suorū Christi-
mastygum colligunt Martyrologia,
Loffius, Caluinus, Adrianus, Hamste-
dius atq; Foxus, colitur diario sancto
rū Lutheri ascriptus Io. Hussius Pra-
gens. & Vviclefus, ait Postellus. Imò
& Lutheri effigiē nuper admodum
vidi S. Martini elogio decoratā: vnde
& quidam eum Diuum scribere non
dubitauit, quem nūc Sathan sub Lu-
ciferi sella detinet catenatum, expe-
ctans quam afficiet pœna, quā non
ante accipiet definitam (quod ipse de
Arrio testatur Augustinum scribere)
quam eius error, quo orbem cōtami-
nauit, finē inuenerit. Zuingliani suū
colūt martyrem Zuingliū, Anabapti-
stæ Muntzerū, & Io. Sartorē Leyden.

9. Iam si Christi sacramēta cogites,
vide quā Euangelici planè facti sint
Muhumetani, ille enim Baptismum
contempsit, ceu inutilem: Caluinus,

*Novi sancti
pro veris an-
tiquis cultis.*

*Lutherus S.
& D. Marti-
ni elogio hono-
ratur & co-
latur.*

*Lutheri pœ-
na nondum
tota defuit.*

*Eras. Alber.
lib. 2. contra
Carolstad.*

E 2

Svenq.

*Baptismus
non esse ne-
cessarium.*

Svencfeldius, alijque plurimi docēt baptismum nō esse necessarium. Por-
rò quod sit facilius rerum non neces-
sariarum contemptus, quam negligē-
tia, res ipsa nunc loquitur: quod pluri-
mi Baptismo non vtantur tanquam
non necessariò.

*Usus Sacra-
mentorum,
vide Barth.
Hungarum
de Turcarum
ritibus.*

10. Mahumetani non circuncidūt,
nisi loquendi ac rationis usu prædi-
tos, id est, septem aut octo annorum.
Idem de baptisimi tempore & Adria-
nus Haemstedius suadere conabatur,
& Anabaptistæ suis probant exem-
plis.

Matrimonia.

11. Matrimonia item contrahunt si-
ne iuramentis. Calvinus matrimoni-
um negat esse clandestinū, cuius mo-
do scriptæ sint tabulæ, Epistola ad Pe-
trum Danthenum, ex sententia Col-
legarum.

*Infœcunditas
dissoluit ma-
trimonium
apud Turcas.*

12. Apud Mahumetanos diuorti-
um faciunt improbi mores, infœcun-
ditas, ait Bartholomæus Hunga-
rus: An non & apud Euangelicos si-
milis reperire est exempla mini-
mè obscura? Oecolampadium priore
deserta duxisse alteram, illa frustra, li-
cet

cet publicè occlamante, suum illum esse maritum, oculati testes affirmāt.

Nota est toto orbe illa memorabilis Anglici diuortij historia, quæ infœlicissimam vt Ecclesiæ Christi peperit tragoediam: ita regno perniciem deploratissimam.

13. Poligamiam suis prædicasse Ma *Polygamia.* humetum, extra controuersiam est, eandem suis commendasse Bucerum testatur Vvintonien. & exempla Lutheranorum per Poloniam extāt plurima. De Anabaptistarum Polygamia nihil superest scrupuli: cum Hetzerus tredecim duxerit vxores.

Quid non eam Bucerus quoque collaudaret, qui ignorare non potuit orbi toti notissimam illam Lutheri, quam dicūt dispensationem, qua suffragante Ioanne Oldendorpio, vtiferunt, cum alijs plurimis, tum magni cuiusdam nominis V.P. permisit, vt priore coniuge superstitite, alteram duceret vxorem.

Sanè extant hodie (inquit Staphylus in Apologia) Lutheri & Melancthonis epistolæ, & consilia, per li-
 E 3 teras

teras data, quibus illi apertè permittunt, fasque, iusque esse pronunciat, maritum vnum duas legitimas vxores habere.

Possent etiã exempla aliquot, quæ cum horum Prophetarum doctrina pulchrè concinant, & ab iisdem Prophetis approbata sunt, reipsa proferri, & vel digitis demonstrari.

*Christi mors
negata, lib cõ
tra Libertin.*

14. Porrò ne quid desideres in Euan- gelicis Mahumeticum, sunt inter eos, teste Caluino, qui Christum negat in cruce obiisse, sed tantum opinatio- ne, cuius sententiæ duos fuisse Valen- tianæ affectos extremo supplicio, ait libro contra Libertinos.

Cap. 3.

*Impietate do
gmatum Eua
gelici vincit
Mahumetum*

*Opera bona
laudat Mahu
metus.*

1. Quod si molestū non erit, paucis cõmemorabimus ea, quibus lōgè magis impios videas Eccles. Cath. hostes quàm Mahumetanos, quos Turcas dicimus. Mahumetus quò suis piam in speciem commendaret vitam, negabat aliena cuidam prodesse opera, vt sic à sanctorum & Christi meritis suos auocaret, proprijs cum Pelagio & Zuinglio nixos operibus. Lutherus verò non modo sanctorum negat o-
pera

pera alijs vtilia, sed nostra propria omnia facit peccata, vt vt fiant à spiritu sancto piorum corda inhabitante.

2. Eucharistiam Mahumetus non aboleuit, sed in Deum authorem re- tulit, etsi enim negaret esse in recor- dationem mortis Domini, quem bla- sphemat non crucifixum, nec mortu- um: tamen tantam in ea esse vim, ait cap. 4. Alcorani, vt confirmetur in fi- de & bonis operibus, quotquot de eo gustant, & sine remedio quoq, esse dā- natos, qui postquam de eo comede- runt, impij sunt facti.

*Eucharistia
reuerēter ha-
bet Mahume-
metus.*

Hic si cogites Aduersariorū doctri- nam, agnosces hos illo multò magis impios: an enim aliud, q̃ panem pisto- riū sese Calvinistæ accipere, aut Chri- stū Apostolis dedisse credunt? Aut si cum Luthero credūt se Christum cū pane accipere, non tamē adorant, dū illic prēsente volūt: quasi deus esse de- sinat, vbi in Eucharistia p̃sens creditur magis q̃ in cœlo. An nō canibus S. Eu- charistia obiectā in Anglia Io. Foxus refert? An nō pedibus conculcatā me- minimus Tornaci anno 56. & an. su-

*Quid efficiat
Eucharistia
dignè accepta
aut indignè,
iudicio Ma-
humeti.*

*Gottes moer-
der.*

Eras. Alber.

lib 2. contra

Carolstad.

riore Parisijs? Adhæc Auerrois Chri-
stianos dicebat impios, quod Christū
Deum suum ederent: Sed Carolstadi-
us nos appellat *θεόκτονας* Deicidas, qd'
Dei filium deuorare volumus, ô cœ-
lum, ô terra.

*Sacros ordi-
nes quousque
seruauit Ma-
hometus.*

3. Ordines sacros, etsi Mahometus
sustulit, nō tamen eō insanię blasphemæ
proruit, vt eos cum Luthero di-
ceret è diabolo prodijisse. Captiuit. Ba-
bylo. & alias sæpè, vt ait Postellus. V-
terque initiationem reiecit: sed ille
certi generis homines religiosos, qui
concionantur, aut de iure ex Alcora-
no respondent Mupthois, Cadios &
Talimeānos sacrorum curam habere
voluit. Lutherus verò nec fœminas
ab Euangelij ministerio, imò à pecca-
torum absolutione submouit, nedū
vilissimos cerdones, pelliones, vespil-
lones, lenones. Quid, quod ne carnifi-
ces quidem Calvinistæ suo ministe-
rio censent indignos.

*Liberum ar-
bitrium ma-
gis ab Euan-
gelicis, quam
Mahumeto
reiectum.*

4. Cæterum, vt tandem finem faci-
am concordia cum Mahumeto, Lu-
theri & Euangelicorum, illud postre-
mo est considerandum, vtrosque ex

co

codem impietatis fonte suos eructasse, expuisse, euomuisse errores, qui liberum hominibus tolleret arbitriū, quanquam Mahumetus hac in parte à Luthero & Euangelicis vincatur, tam Lutheranis, quàm Zuinglianis: quod ille hac in doctrina reperiatur varius & inconstans: hi verò conceptum semel venenum, insana obtinēt pertinacia. Nullum enim liberi arbitrij vsum esse docent puri puti Lutherani, & Calvinistæ: Sed qui vel maxime sapere videri volunt, certè in diuinis rebus & religionis negotio pernegant.

Denique ne quid desit Euangelicis Mahumeticum, sunt inter eos qui, teste Postello, inter ipsos diu conuersato, non satis habent duplo baptisma te quotidie more Mahumetico intrinigi. Collige nunc, mi Dubitanti capita, quibus Lutherus & Euangelici Mahumetum aut imitantur, aut superant, agnoscis præter S. Eucharistiam, Ordines sacros, Bona opera, liberum arbitrium, quatuordecim adhuc ferè capita, cum Alcorano cōmunia, quæ

Baptismo quotidiano viuuntur plus Euangelici quam Mahumetani

E s

ad

ad omnem semel impietatem iā ad-
peruisse videntur ostium.

Cap. 9.

Dub. Cum Euāgelicorum quidam
Sabbathum velint obseruandum, sūt
ne qui diem Veneris cupiūt loco Do-
minicæ feriatam? quod aliquando de
Caluino audire memini.

*Dies Domini
cus per Euan-
gelicos tenta-
tus, quem Lu-
therus cona-
tur abolere,
lib. de Conc.*

Con. Istud equidem non affirma-
rim. Multa enim incerto feruntur ru-
more. Certè nihil illo posset istis verè
Christi osoribus suo Euangelio fingi
congruentius, qui vt re ipsa Christum
Ihesum Christianis tollunt, atque de
mentibus eum, adeoque de ore, vt
retinctis mos est, pro I E S V sonare
Ieni, eripiūt: ita & Dominicæ diei tri-
umphū, quo de diabolo, inferno, pec-
cato, & morte triumphauit, mirum
cur cum Mahumeto non aboleant.
Sunt tamen Sabbatharij, qui an cum
Sabbatho & Dominicam colant, in-
certum habeo.

*Luth festum
Paschæ vult
referendū in-
ter festa im-
mobilia, Ec-
clesia Christi,
& PP. Conc.
Luthero in
dixant.*

Sanè huic fabulæ præludium dia-
bolus studuit per Lutherum edere.
Nam libro de Concilijs, Principibus
persuadere conatur, festum Paschæ
esse

esse inter immobilia festa computandum, vt in quemuis diem incidere queat, sicuti dies Natalis, Purificationis, & Apostolorum. Iudaizare enim, & nimis superstitiosè agere, Ecclesiam & PP. Nicænos ait, quòd post plenilunium Martij, diem Paschatis in diem Solis collocarunt. Quod si ex Lutheri sententia fiat, iam Apostolica perierit traditio, qua post Sabbathum Dominicam voluere colendam Resurrectionem. Ab hac Iudaiica prophanatione non abludit, quod Protestantium quidam carniū inopia adacti, aliquot dies coguntur à carnibus abstinere, quod Catholicorum odio malle feruntur die Dominico, quàm alia quauis Hebdomadis feria.

Fortassis illius magni Antichristi opus futurum est, vt dies Dominica semel aboleatur. Quid enim illi suo mancipio peculiariter relinqueret moliendum & innouandum Sathan, si nunc diem Dominicam ubique mutaret? Omnia enim Christi domini beneficia diabolus p̄ electa sua
isthęc

isthæc Evangelicorum organa Luthe-
rum & Calvinum, aliosq; non modo
seductis illis Christi ouiculis fecit in-
utilia, imò venenato suo toxico pesti-
fera: sed ipsum adeò Christum (si fieri
posset) Christianorum semel euulsit
cordibus, ore nunc passim exclusit, a-
deoq; suo deturbauit cælesti throno.

DISSVASORIA SE QUITVR
Epistola ad N. Calvinistam, ne Sacramē-
tarijs fidem diutiùs habeat, sed à Cal-
uinismo ad desertam dudum re-
deat Catholicam Christi
Iesu Ecclesiam.

COG-

COGNATVS COGNA
TO SVO CHARISS. VNVM
IDEMQVE SAPERE, ATQVE
*in Christo IESV felici-
ter viuere.*

QVOD ab annis tam mul-
tis (quod mihi sæculum
videtur) Cognate charis-
me, non scripserim, variæ
sunt causæ: quas nunc ni-
hil profuerit commemorare.

Ab infauſta pace illa Gandenſi, cu-
ius te partem non poſtremam fuiſſe,
perdolenter audiuiſimus, ſpes erat pijs
omnibus tranquillitatem aliquã Ca-
tholicæ Chriſti Eccleſiæ apud calami-
toſiſſ. Belgas perturbatiſſimæ; vt &
Reipubl. luctuoſiſſimæ, ſubſequuntu-
ram. ſed cum ea, Deo electæ ſuæ Bel-
garum plebi meritò iratiſſimo opta-
tum ſuum non habuerit ſucceſſum,
in maiorem colloquendi atque con-
grediendi deſperationem in dies pro-
trahebamur. Itaque nunc ad te ſcribe
re nos (cum ocio abundemus noſtris
à Chri-

à Christi ouilibus menses totos duo-
de viginti exclusi, omnibusque, Chri-
sto gratia & gloria, à Statibus vestris
Belgicis priuati & spoliati, Genuæ ex-
sulantes, vt in Hispaniam trajciam⁹)
tui cogit amor: quem nobis non so-
lum cognatio & germana sanguinis
propinquitas peperit, sed conuictus
etiā Haghen. pridem suauissimus cō-
cilianit, cum illic Decanū Collegij a-
gerem, & tu regis cōsiliarium, multis
de cōponendo isto Religiois dissidio
habitis persæpè inter nos sermonib⁹.

Quam enim fueris hactenus cordi
meo charus, te fugere non potest: qui
totà teneris à me expert⁹ es amicitia
non simulata symbola. Hanc autem
amicitiam, etsi quibusdam videatur
mutatione religionis violatum irrita
mē ego tui memoriam, veramq; tuæ
in Christo salutis dilectionem nondū
deposui (tāta enim est, vt nulla exhau-
riatur iniuria) neq; apud Deum obli-
tus sum vnq̃, licet illo in sacrificij verè
Christiani loco, quo viuorū fratrum
memoria ex solemni, immò Aposto-
lici ritu, tam apud Græcos, quàm La-
tinos

tinis, Arabas, Syros & Armenos, adeoq; Christianos omnes habetur, tui meminisse magno huius animi moerore non possum, sicuti per fratrem tuum D. N. Colonia superiori anno Cl.D. significavi. Ist hac enim novæ tuæ religionis professione, cum te à nostra auita & Apostolica adeò fide certo tuo cum exitio subtraxeris, tremendi illius Eucharistici sacrificij nō potes esse particeps, neque filiorum Dei vel in commemorando, nedum in congregando consors, qui te à societate filiorū Dei, quos sola Catholica Christi parit, & ad regnum illud Dei æternum certò perducit Ecclesia summo cū sacrilegio congregaueris.

Certè quod tibi & fratri tuo Ingolstadij liberalibus studijs operam dantibus, ante annos plus minus duodeviginti, non rarò metuebam, nunc tibi certo cum exitio, cheu dolor? tam lethaliter euenisse, perq; animo meo facit ægrè. Idq; eo magis, quòd isti sectarum exitialium nunc diaboli studio passim certa plurimorū perniciæ grassantium infelicissimæ, atq; oīm
fe-

ferè teterrimæ, te infelicem dederis
sectatorem.

Hebr. 12.

Vtinam charissime cognate, menti
tuæ infixam obtinuiffes illam cæle-
stem D. Pauli vocem: doctrinis varijs
& peregrinis nolite abduci ^{περιάγεσθαι}
in errorem circumduci? Atque te do-
ctrinas varias, aut illas peregrinas à
D. Apostolo notatas sectatum, scio,
inficias ibis: sed purum putum Dei
verbum te sedulitate omni consecra-
tum. An non variæ, mi Cognate, tu-
am te per salutem obsecro, attentus
confidera, sunt dicendæ; quæ à Mater-
na Ecclesiæ Christi doctrina tot capi-
tibus euariant? an non peregrinæ, quæ
piorum auribus nunquam à Christi-
anorum memoria, nisi summo cum
horrore fuerunt auditæ, nedum pro-
batæ. Meritò te hoc solo nomine de-
buiſſet deterrere, quod dissidia & dis-
ensiones fidei noua ista generat do-
ctrina. D. Paulus suos Romanos, post
quam annos totos minimum decem
fuiſſent à D. Petro Christi Apostolo,
& ouilis eius Vicario, D. Clemente,
Lino, & Cleto, illius & commilitoni-
bus

bus & successoribus in Christi Euan-
gelio rectè instituti, istiusmodi eis à
nouatoribus aliquot iam tunc metu
ens pericula, hortatur rogans, vt ab
illis caueāt, qui dissensiones à doctri-
na, q̃ à D. Petro didicerāt, obseruēt, &
vitent, atque ab eis qui offendicula
docent, magno studio declinent. Nō
enim est dissensionis τ' ἀκατασείς, siue
dissidiorum & seditionum author
Deus: sed diabolus. Itaq; vbi alma di-
uinę doctrine violatur cōcordia, & fu-
nesta Christiani dogmatis inuehitur
discordia, indubio pijs Dei filijs est ar-
gumēto, eā controuersia non à Chri-
sti spiritu, qui Deus pacis est, & con-
cordiæ, sed ab infaustissimo Antichri-
sti spiritu ꝑ cacodæmone, excitari, vt
fratres perniciosè diuidat, vt ouilia
Dei exitialiter disturbet, denique vt
oues Christi internecina lue dissipet,
diuellat, dilaniet. Istud cum omnes
faciant infælices huius miserrimæ tē-
pestatis schismatici, ac propter liberā
suæ nouæ impietatis electionem ve-
rè ac meritò dicti hæretici: nulli ta-
men absurdus, foedius, aut irreligio-
sius,

sius, quàm qui illius miselli Caluini
discipulos sese infœliciter gloriatur:
hoc tibi, scio, paradoxum videbitur,
qui te purissimã omnium, sequi infœ-
lix persuasum tenes doctrinã Euange-
licam: quam cum cæterarum eodem
diffensionis patre diabolo prognata
rũ inuidia reformatam arrogatissimè
vos quidem appellatis. Verùm ne re-
rum harum ignorantia deceptus à ve-
ro aberres diutius, paucis aliquotnũc
tibi, aspirante Christi spiritu, aperiã re-
ligiõis Christianæ capita, vt videastã-
dem, fauente atq; miserante (qd̃ sup-
plex deum obsecro) Christo, inquam
horrendas te præcipitem miser dede-
deris blasphemias, & in sũmas, adeoq;
abominãdas in verã diuinamq; religi-
onem imprudens incurreris iniurias.

Y.
Arrianizat
Calvinus.

Nõ eò te animi cœcitatatis delapsus
opinor, vt Arrianismũ Euãgelio Chri-
sti aduersari neges, quem cũ Calvin⁹
tuus initio suæ Apostasiæ instaurarit,
an cum virum habẽdum diutius sen-
tias Euangelicum? Certè an. 35. Sym-
bolum D. Athanasij in Synodo Lau-
sanensi suscipere cõtumaciter admo-
dum

dum recusavit, nisi ad gnomē scriptu-
rarū, inquiebat homūculus arrogan-
tiss. examinasset. Negat & filiū ex sub-
stantia Dei patris natū, vnde & illud,
Deum de Deo, sacrilegus audebat de-
trahere illi Symbolo Nicæno. tam. n.
illotis ex scholis vestris Iuristarum (q
oīm maximè Catholicam nunc suis
cum Grammaticis aliquot, vexāt Ec-
clesiā) ad sacrosanctas scripturas con-
taminandas accurrit pedibus. Nam à
Vvilhel. Farello seditiosiss. illo hoīe
impiè catechizatus Sabellianismū se-
ctabatur, vnde & Confessio Augusta-
na eū damnauit, quē in hunc vīq; diē
plurimi Caluini discipuli ita pro Euā-
gelio puro, puto colūt, vt vel à forma
Baptismi audeant ardeliones vestri p
Hollandiam, & alibi contra Euange-
liū, Christi spiritum S. excludere. Hīc
etiam Caluini discipuli venenū illud
impij Arrij & Sabellij cum Geneuæ
hausissent, diuinum illud D. Athana-
sij symbolum in hodiernum vsq; di-
em nō pauci ore blasphemodictitāt
Sathanasianum. Certè cum filium
Calvinus faciat & minorem Patre, &

secundam causam rerum, denique secundum ei locum in sede diuinæ Majest. tenere impius fingat, effugere nō potest, quin purus putus cōvincatur Arrianus, quemadmodum liquet ex Nouo Testamento Lugduni, ex approbatione Caluini & Bezae, anno 71. aut circiter impresso. Cuius impietatis venenum an tibi non affricuerit, quidam, cur dubitem, faciunt, illa tua conuiuia Haghen. commemorātes, vbi his de rebus te inter pocula disputare solitum ferūt, vt vt sit, nos ad alia istius tui Euangelistę transeamus impia dogmata.

II.
Pelagianizati
Caluini.

Iohan. 3.

Pelagianismum Euangelicę Christi gratiæ infestum, qui nouati Euangelij prætextu renouare audet, an tibi non censeatur certus Euangelicę doctrinæ hostis? Procul dubio agnosco scio. Hunc ergo tu magistrum seculi voles, qui pueros cum Pelagio nasci, non renasci filios Dei impiè docet? Non enim in regnum Dei cuiquā pateat ingressus, si Christo fidem habemus, nisi qui ex aqua & spiritu fuerit denuō natus: quemadmodum vniuer-

uersa tenet in hunc vsque diem Ecclesia Christi Catholica, ex Apostolorum traditione ita instituta: modò huius rei testes admittas Patres Orthodoxos, & vetustissimos Scriptores, Aug. Homil. 14. de verbis Apostoli, Orige. Com. ad Rom. 5.

His limitibus sacrilega Caluini tui impietas sese continere nequiuit: sed in absurdissimum etiam Manichæismum foedè admodum sese præcipitè infoelix dedit. Negat enim homini suum esse arbitrium liberum in rebus Religionis: Quid ergo Christus Iudæis infidelitatem exprobrans: Quoties volui vos congregare, inquit, filios tuos, & noluisti? Si noluit, quomodo nō suo istud fecit arbitrio? an velle & nolle Christo fidem habere humanæ non est voluntatis? quæ etsi ad hoc diuino adiuta fulcitur auxilio: suo tamen id facit arbitrio. Certè Dei spiritus apud Dauidem testatur, *Psal. 94.* Iudeos noluisse ambulare in lege dei; Rursus idem clamat: Nolite obdurare corda vestra? Quomodo denique iustus est Deus, si homines ad lucem

III.

Manichæismus
Calvinus.

Euangelij vocans, eos eterna mulctet
damnatione, si non sua pereunt mali-
tia? & obstinata ad peccādum ipsi se-
se perditum eunt voluntate? Nolo im-
piū illud, vereq; nefariū oīm blasphemiarū caput hic cōmemorare, quo
Caluinus tuus calamo Sathanici in
Deū odij toxico infecto scribit, Deū
nō minus esse autorē proditionis Iudę
quā conuersionis Pauli. ô vocē Satha-
nico furore dignissimā? & quę vel sola
demōstret meridiana luce clari⁹, Cal-
uin. helleboro eguisse, illiusq; discipu-
los magis sensu, q̃ poena op⁹ habere.

IIII.
Iudaizat
Caluinus.

Vsuras cum
Iudeis Calui-
nus a varijs
suis mercato-
ribus defen-
dit licitas.

Quorsum nunc vestrum illum in-
grediar Iudaicę impietatis pelagum,
quę Caluin. tot capitib. renouat? quę
nos dialogis, quibus Ruevvardus titu-
lus est, siue de animi trāquillitate, nō
pauca accēsumus. Pauca igitur hic
perstringemus, vt Iudaizantē fugias
magistrū, ne te blādis suis imposturis,
venenatisq; verborum blandiss. fucis
in æternum abripiat barathrum. De
vsuris nihil dico, quas multō suis dis-
cipulis atrocius suadet extorquēdas,
quā Iudæi. Isti enim non nisi ab ex-
traneis

francis: Ille à fratribus docet iustè rapi, imò ingenti fraternæ (inquit com. in Psa. 14) charitatis beneuolentia nūmos ad fœnus præstari. Non te hic ad diuinas reuoco scripturas, quas rectè intelligere, atq; vt D. Paulus monet, *ὁρθοτομεῖν*, rectè secare, siue incidere nō didicisti; cum David clamet, eū in cœlesti Dei tabernaculo habitaturū, qui pecuniā suā non dederit ad vsurā: Et Christus seueriter admodū auaros oēs admoneat, egenis fratribus vt mutuū dent, nihil inde sperātes: sed tuas ad leges ciuiles veteres, vt & ad illud Caton. q. rogatus, Quid fœnerari? qd hominē occidere, perquā verissimè respondit. Qui ergo Iudaizare, imò bis Iudaizare volet, Calvinū sequatur magistrum: vnde & tantā colluviē auarissimorū nostratium mercatorū in ei⁹ cloacā videmus, pro dolor! defluere.

Eodem spiritu verè Iudaico Calvinus SS. libros Machabæorum de Canone scripturarum cum Iudæis reijcit. Cum eos D. Augustinus, quem ille indubitatum his in cōtrouersijs admittit testem, tam disertè asserat, nō

Iudaicam synagogam: sed Ecclesiam
 recipere Christianam. Quid ergo, mi
 cognate, dubites (modò D. Augusti-
 num feras Iudicem) quin te Calvinus
 ad Iudaicam pertrahat Synagogam.
 Verùm illud maioris vt Iudaicæ im-
 pietatis, ita Antichristianæ Apostasiæ
 dogma execrabile, quo cum Iudæis
 negat Apostata, nostrū Ecclesię Chri-
 stianę sacrificium, quo passionis Chri-
 sti memoriam quotidie Sacramento
 à Christo instituto, ad pium illud A-
 postolorum exemplum, Actor. 13. re-
 nouamus. Nemo enim vel mediocri-
 ter doctus, vocem illam Apostolicā
 D. Lucę *λυτρυγντων*, rectissimè ab Eras-
 mo expressam esse, sacrificantibus, in-
 ficiādo fuerit: cum eadem voce Chri-
 stiani Græci in hunc vsq; diem ad ex-
 plum Liturgiæ D. Basilij, & D. Chry-
 sostomi SS. Missam appellant Litu-
 giam. An nō hoc ex illo diuino Mala-
 chiæ oraculo: Inter Gentes offertur
 nomini oblatio munda aduersus im-
 pios Iudæos, Orthodoxi Patres DD.
 Irenæus, Iustinus, Augustinus, Euseb.
 Cæsariens. Chrysostomus, & alij plu-
 rimi

rimi cōfirmant? quorum Catalogum legere est Apologetico nostro, pro Concordia cum Germanis lib. 2.

Sed de hoc Ecclesiæ Christianæ sacrificio inter nos fortè dixeris, conveniat facilè, si de huius sacrificij conveniret materia & actione. Nam corpus Christi in ara (de qua D. Paulus Hebræis loquitur) offerri vos dogmatibus vestris impijs consentaneè inficiamini; cum in S. Eucharistia contra Christianos non esse præsens cœcis & obstinatoribus animis cum Iudæis contendatis. Nolo nunc multus esse in locis diuinarum Scripturarum tibi accumulandis, quibus clarissimè homini non præfractò, aut anticipatæ suæ sententiæ amatori non insano euincatur, illa Christi Domini verba, Hoc est corpus meum, non nisi propriè & substantialiter de vero & humano Christi corpore ex beata virgine assumpto loqui. Vnus sufficiat homini non cōtentioso, qui placidè audire, atq; animo tràquillo veritatem expendere dignabitur: in quorū classe nos te, aspirante Christo, repositū tenemus.

*Berengarij
dogma impiū
tuetur Cal-
uinus.*

F 5

D. Pau.

D. Paulus causam Corinthijs suis exponens, cur in Ecclesia Corinthiana dormirent multi, ægrotarent multi, affligerentur febribus, noxisq; varijs multi, disertè affirmat ideo hæc passos, quia non dijudicassent corpus domini, nimirum quod non legitime parati, & æquo minus apti illud manducarant immundo corde, atq; impura mente, quod sine legitimo peccatorum dolore, sine idonea tantis mysticis præparatione, sine congrua mentis puritate, ad mysticam illam mensam, vereq; cæleste conuiuium illotis & manibus & mentibus accurrerant. Si non erat præsens Christus in S. Eucharistia, quam Corinthij ad suam accipiebant noxam, certumq; exitium: quanam, obsecro, ratione peccabāt, & grauiter adeò peccabant, quòd nò dijudicarent corpus Do. si tantūmodo illa edebāt in cœna Christiana, istū vestrum pistorium panē, nulli re substantialiter mutatum, ecquid graue, obsecro crimen, panē illum non sine fide, tamē impuro suscipere ore? cum nihil ei sanctimonix veræ, sed inane tan.

tantum imaginarij corpōris rep̄sen-
tatione accedere vos persuasum ha-
beatis? Possem in huius rei fidem Illa-
dem testimoniorum ex Orthodoxis
PP. tibi cōtexere: sed tempori parcēs,
vnum modò tibi sufficere arbitror
D. August. quem plurimorum instar,
tuus solet veritatis testē iactitare Cal-
uinus Si veritatem quæris agnoscere,
mi cognate, vnum quæso lege ipsius
commētarium, in illa Psal. xxj. verba:
Edēt pauperes, & saturabuntur, & ad-
orabunt eum: Rursus in Psal. 98. Ado-
rate scabellum pedum eius: de cuius
cōmentario si dubitas, D. Ambros.
magnum eius magistrum cōsule lib.
de fide ad Gratianum. His D. August.
verbis adeò luculentis, adeò ditertis
& manifestis, nullisq̄ue calumniosis
Sophistarum cauillis obnoxijis, si fi-
dem habere voles, poterunt natua
sua luce, & illa eiusdem loca illustra-
re clarissimè, quibus obscurioribus
Calvinus cum aliquot suis coniura-
tis, ad perniciosam simpliciorum
fratrum fraudem, callidè non mi-
nus, quam exitialiter dolo malo
ab-

abutuntur. Si tibi ex vero esset Berengarij Archidiaconi, aui vestri palinodia cognita, qua seipsum bis, ter in synodis sui erroris liquido conuictus, condemnauit, equidem non dubito, & tu eius exēplum salutariter sequutus, in tempore tandem resipisceres, ac te pristinae tuae auitae fidei, adiuuante Christo, redderes, quod o vtinam breui nobis liceat videre? uti per Dei misericordiam non desperamus: cui non raras pro te, tuisque Cœnatoribus Calvinisticis, siliquas nostro angelorum pani stolidè, nefariosè dicam, preferentibus, preces fundimus.

VI.

Calvinus Mahometo suffragatur in dogmate de Sanctis non colendis, atque in auxilium increpandis.

Vnum superioribus addam caput, quod Calvinum tuum verum demōstret sacrilegi Mahumeti Turcarum Pseudo prophetæ infœlicem discipulum.

Piam Sanctorum Apostolorum, & Martyrum Christi ad nostrum auxilium inuocationem, audet Calvinus, Mahometum Turcarum Pseudopropheta imitatus, appellare idololatriam: sed quàm absit longè ab ista impietate Orthodoxum Ecclesiæ Christi

Christi Catholicæ dogma, iam pridē
 Iuliano Apostatæ, Porphyrio, Euno-
 mio & Vigilantio (ô præclaros ve-
 stros auos, quorum nefariam sedulò
 renouatis impietatem) responderūt
 D. Cyrillus Alexandrinus in Apolo-
 getico contra Iulianum Apostatam,
 D. August. de Ciuitate Dei, D. Theo-
 doret. de curatione affect. Græcanica-
 rum, & D. Hieronymus. Quos Patres
 procul dubio Orthodoxos, cum tota
 Christi Ecclesia, tam Græca, quàm La-
 tina, & Syriaca, & Armenica infandæ
 damnare idololatriæ, cuiusnām obse-
 cro, est furoris? Cæterum quàm mul-
 tis capitibus Calvinistæ cum Alcora-
 no illo Mahometi conueniant, antè
 annos xv. orbi demonstrauiamus, Dia-
 logo de animi tranquillitate, ex quo
 si desideras, petere licebit. Vnde mirā-
 dum nobis nihil est, quin assiduis po-
 tius gemitibus apud Deum deplorā-
 dum, tot Gallos, & aliarum nationū
 Calvinistas, ad sacrilegas Mohometi
 leges sese transferre, atque secundum
 impietatem Iudæorum, carnalem su-
 scipere circumcisionem: sicuti nobis

*Caluinistæ
 plurimi Ma-
 hometicā su-
 scipiunt legē,
 & Constanti-
 nopoli circum-
 cidunt, sicuti
 et Francofur-
 ti, & alibi.*

ij nar-

ij narrant, qui Constantinopoli egerunt. & Francofurti, & alibi.

VII.

*Calvinus Aerij heresim
recoquit. mor-
tuos Sacrifi-
cio Christi ad-
iuuari.*

Coronidis loco illud tanquā huius fabulae actum postremum addam caput, de pijs precibus & sacrificio Ecclesiae pro defunctis vita fratribus: quod impium illum sequutus Aerium, Calvinus callido Evangelij prae-textu audent renouare. Alibi hominis isti malitiam, hic eiuldem impudentiam satis mirari nequeo. Iactat se D. Augustini sententijs plurimum tribuere. Age igitur quidnam D. Aug. de pia pro mortuis prece & sacrificio Altaris sentire arbitraris, mi cognate? an aliud quā auita nostra fides totius Catholicae Christi Ecclesiae toto orbe diffusae suffragio corroborata? Certē aliud nihil. Plurimis enim locis non solum docet mortuos iuuari viuorum precibus & sacrificio Mediatoris: sed pios etiam Lectores orat, ut suae matris Monicae ad Altare Christi meminisse velint, vnde illa haurire solet, salutare Christi sacramētum. Vide quæst. 2. ad Dulcitium, & Enchyridij cap. 110. vbi disertis verbis affirmat

*D. Augustin.
quæst. ad Dul-
citium, & de
verbis Apost.*

mat, Sacrificium altaris mortuorum Christianorum quibusdam Sacrificium esse propitiatorium; esse, inquam propitiatorium, ut misericordius, inquit, cum eis Deus agat, quā ipsorum peccata meruerunt. Huic doctrinæ ex certo Dei verbo, & liquida DD. Apostolorum traditione cōsentiunt Christiani omnium regionum omnes, nō Latini solum, Syri, Arabes & Armeni: sed ipsi etiam Græci, ut ex DD. Basilij & Chrysostomi Liturgijs, & testimonijs liquet, & ipso adeò Ecclesiæ Græcicæ Euchologio, Venetijs impresso. Vnde quorundam improbam demirari audaciam satis nequeo, qui iactitare apud imperitos non erubescunt, aliam esse hoc de dogmate Græcorum, quàm Latinorum sententiam, cum utriusque ex libris Machab. & D. Pauli ad Corinth. statuunt indubiā animarum post hanc vitam expiationem siue purgationē: sed tantum controuersia de modo purgationis est: nimirum an igne, an poti⁹ spirituali animi cruciatu, & mœrore, aliāve ratione suas luāt poenas: Vt

Vt

Vt vt de hoc purgandarum post vitā
animarum modo sit sentiendum, v-
trique suos sequuti maiores, ex certa
Diuorum Apostolorum doctrina cō-
stanter per annos 1500. docent, ani-
mas quorundam post hanc vitam i-
gne illo purgatorio probari, purga-
ri, expiari, à quo & S. Missæ, siue Li-
turgiæ auxilio liberentur, quod nul-
lus vnquam negare inter Christianos
audebat, quin mox hæretici notam,
& excommunicationis censuram in-
curreret, quemadmodum videre est
apud Diuum Augustinum de hæresi-
bus, apud Diuum Epiphanium con-
tra Aëriam, & D. Damascenum de
dormitione mortuorum, quam &
vester Oecolampadius ipse nobis ad-
inuictam cum sui, tum vestri refuta-
tionem de Græcis conuersam iam pri-
dem dedit.

Hic omittere non possum, quin no-
bile illud emblemata tibi promā. Cog-
nate chariss. quod Biblijs suis Calui-
nus & Beza voluere insignis quasi pur-
pure primū affabre affutum. in locū il-
lū 2 Machab. 12. ita scribunt adverbū:
Pource

Pource que les Papistes, n'auoyent 1.
point de passage en l'Escripture, pour
prouer leur purgatoire, cestuy ce a
esté cause, que les Peres reuerens as-
semblez, au cōcile de Trente ont mis
celiure, avec tous les autres Apocry- 2.
phes au reng des liures Canoniques.
Car ils ne pouuoyēt pas mieulx gaig- 3.
ner leur cause, quen ce faisant. Mais
outre ce, que ils contreuennent au 4.
consentement de toute l'eglise anci-
enne, qui n'ai amais eu ces liures cy
en telle authorité: que ceulx, qu' on a
nommez Canoniques, on void bien
leur asinerie, en ce qu'ils ne voyent 5.
pas, que ceci est recité plus pour ap-
prouer la resurrection, & pour vn
tesmoignage public de penitence,
que pour induire a prier pour les tref- 6.
passez. Et quant à ce qui est dit ci apres
vers. 46. aucuns scauans persounages
sont d'aduis, que ceci y a este adiouté 7.
par quelque autre. Que si les Papistes
ne se veulent contenter de ceste solu-
tion, nous n'auons que a leur respon-
dre, que ils nous monstrent en quel
temps ces liures ci ont eu telle autho- 8.

G

rité

rite en l'eglise que lon ait vſede leur
teſmognage pour prouuer vne do-
ctrine, de la quelle il y euſt different,
ou controuerſe. Ou bien que il nous
faſſēt apparóir de la puiſſance de leur
Pape & de leurs Eueſques cornus, à ca-
nonize le liures, & on leur donnerá
leur cauſe gagnée.

Agnosceis verba tibi nota ex Bibli-
js Henrici Stephani anno 1565. fol. 84.
Qua in pericope tot ferè tibi numera-
bo (ſi tamen patientem cōmodos au-
rem) mendacia, quot ſunt verba.

1. Aiunt nullum Catholicis in verbo
Dei exſtare teſtimonium pro ſtatu-
do purgatorio. Iſtud & Grēci negant;
& Latini, varia Do. Chriſti & Apoſto-
li Pauli ex Euangelicis literis promen-
tes loca, vnde doctrina hæc Chriſtia-
na ſolidè confirmetur, de quibus ali-
bi opportunius. vide, ſi veri amor te
capit, Panopliã & Apologeticum no-
ſtrum.

2. Quod omnes Apocryphos cū Ma-
chab. fecerint patres Trid. canonicos
vani⁹ eſt, q̃ vt reſponſionē mereatur.

3. Non ſuã, ſed Eccleſ. Chriſti cauſam
ege.

DISSVASORIA.

99

egerunt PP. Triden. confirmantes libros Canonicos : quos pia venerata est antiquitas.

Aiunt hos libros Machabæorū nunquam fuisse à Christianis habitos pro Canonicis, vtrū hic tuorum Caluini ac Bezæ magis mirer imperitiam, an malitiam, addubito. An non eos agnouit D. Aug. locis nup allegatis? An nō eos Canonicos fuisse testantur cōcilij Laodicea. PP. sub an. Dom. 364. An non PP. 214. in Cōcilio Africano an 413. An non eosdem inter Canonicos accēset cōciliū illud vniuersale 6. Cōstantinopoli in Trullo habitū an. do. 681. An nō & Florentinū Occumenicū ex PP. tā Græcis q̄ Latinis, Armenis & Syrijs congregatum?

Cuius igitur sit impudentiæ, dicā s. an inscitæ, q̄ lepidi isti nouorum Bibliorum fabri adiiciunt, quòd Patres Conc. Triden. suum inquit, leur Asinerie, asinitatem orbi demōstrant, quando Machab. librum pro statuendo purgatorio faciūt Canonicū, quasi de piorū, defunctorum auxilio agat, cum loquatur de resurrectione.

G 2

Sed

Sed si verum audire sustines, ipse iudicato, an non immeritò tui magistri Patres Trident. (quorum nō paucos ipse nouisti doctissimos, iuxta ac sanctiss. viros) turpi adedò infamant blasphemia. Si enim, vt & ipsi nequeunt inficiari, Iudas Machabæus iussit offerri sacrificium pro Iudæis in vera Dei religione ac fide mortuis pro ipsorum peccatis, vt ab eis soluerentur, ac liberarentur: quænam obsecro est Patrum Tridentinorum imperita soliditas, siue vt istos bipedes asinos ruderere non poduit Asinitas?

6. Atqui hic vobis (ô argutos sophos) ipsi cōtradicitis: cum agnoscitis non quidem præcipuè, sed tamen ex causa minus præcipua exemplum hoc Iudæi Machabæi hic recitari, vt pij ad supplicandum inquitis pro defunctis inducerentur.

Si enim ista commemoratio illustris vnius Machabæi plus est hoc in libro recitata ad statuendam mortuorum resurrectionem, quàm ad fundendas pro mortuis orationes, necessariò vestris ex verbis sequitur, etiã pro
his

his mortuorum precibus, fuisse ibi hoc exemplum celeberrimum recitatum.

Ista temeraria suspicio facile illo-7.
rum animos perturbet, qui stolidi leuitate nouandorum dogmatum abripiuntur, suæ obliti stationis à DEI Ecclesia, à cuius fide miseri exciderunt: quorum Deus misceatur.

Isti magnæ vestræ quæstioni (ô so 8.
phi, nostrates respondeant Catechumeni, tempus si scire libet, vide nu. 4.

De potestate Patrum in Concilio 9.
generali satis abundè alibi est disputatum, quod eos cõuitio insigniunt vestri docti isti, imò à se ipsi, non à Christi spiritu docti, cornutos eos dictitantes: tu vide, an ne tui meritò bis cornuti sunt, censendi, qui tam crassa vndique, imò asinaria verius antiquitatis Ecclesiasticæ imperita sese doctis omnibus propinant deridendos: quæ sua maledicentia vt sese Deo faciunt execrabiles, ita pijs omnib' odibiles.

Siue vos causam nos vicisse assera- 10.
tis, siue negetis, nihil doctrinæ Ecclesiasticæ veritati decedit. Sed quia iam

vobis tempus est demonstratum, qđ
flagitabatis, nimirū ante annos 1200.
fuisse hos Machabæorum libros pro
Canonicis agnitos, atq; adeò appro-
baros, vos humiliter agnoscite victos
& abiecta omni arrogātia superbiaq;
Abyronica, ad matrem vestrā Cath.
redite Ecclesiam. Talibus igitur stro-
phis, infamibus, imò pudendis men-
dacijs vestri Beza & Calvinus noua
dogmata imperitis suis discipulis au-
re prurientibus persuadere audaci i-
gnorantia, ne arrogante dicam ma-
litia, impudentissimè aggrediuntur.

Sed modum his rebus facere mo-
net Epistolaris breuitas, quam tui a-
mor me fecit excedere. Hunc nouato-
rum tuo à Caluino dogmatum septe-
narium sufficere opinor, Cognate
charissime, vt homini, qui motē non
fit mentis, oculos aperiat, ne diutius
ab illustri illa veritatis Euangelicæ co-
lumna, quæ Catholica nostra est Ec-
clesia, aberret: à cuius doctrina sese vi-
det tot Principibus doctrinæ Christi-
anæ capitibus certo æternæ suæ salu-
tis periculo dissidere.

Sic

Si enim una est Dei fides, fieri nequit, quin is certò certius sese perditum eat, qui eam deserens, nouatas hominum impiorum, & mente corruptorum doctrinas sectatur. Porro illam de rebus diuinis nuper dictis doctrinam non tantum hæc vniuersa nunc temporis & tenet, & profite-
*Quosdam Ecclē
 sia à regno
 Dei per exco-
 municationē
 excludat.*
 tur Christi Ecclesia verè esse Apostolicam, & verbo Dei verè consentaneam: sed ipsa etiam tota venerandorum Patrum nostrorum ad ipsos vsque Apostolos retrò antiquitas, quæ vno semper ore vobis contraria & docet, & omnes eius aduersarios, siue vt Paulus appellat, Hæterodidascalos, damnat, ac tanquam spurios & verbi Dei adulteratores horribili tradit excommunicationi. In quam cum te miser præcipitem dederis, vide, obsecro, quoniam tu nunc es loco constitutus.

Qui ab Ecclesiæ corpore, aut suo ipsius, aut Ecclesiæ iudicio abiicitur, siue præciditur, non magis vitæ, quæ ex Christo capite nobis suum per

*Vide D. Aug.
 de vnitatē
 Ecclesiæ.*

Ioh. 4.

Spiritum, teste D. Cypriano, communicatur, particeps esse potest, quam ramus arbore sua decisus.

Rom. 7.

Excommuni-
cati non ha-
bent Spiritū
Christi, ergo
Antichristi
sunt.

Qui autem Christi spiritum non habet, hic non est eius, ait D. Paulus Roman. 7. Qui non est Christi, proculdubio est Antichristi, cum quo erit illo æterni iudicii die in puteum, sulphure ac pice inflammatum, semperque ardentem præcipitandus.

Apocalyp. 27

Quod periuri
sunt, & æter-
num damnan-
di, qui Eccle-
siam deserunt.

Hunc sempiternum ignem ardentibus flammarum globis usque & usque flagrantem, an tibi modò nondum times mi cognate: Spero te illò insanix, ne dicam Atheismi (in quem tamen Calvinistæ vestri magna, proh dolor? caterua irruunt) non esse prolapsum, ut æterni ignis pœnas impijs & periuris, & qui amant mendacium, præparatas tibi non metuas.

Te autem in istorum periurorum esse numero, ne castrorum istorum impiorum, dei copijs sacrilegè aduersantium dicam primipilum, si non habes persuasum, agè tuam te per salutem æternam obsecro, videamus, an tibi, fauente atque adiuuante & illuminan-

minante S. spiritu, hac oratione persuadeatur.

Cum Christi sacramenta suscepturus ad Baptismum venisti, ubi abrenunciasses diabolo & pompis, doctrinis & erroribus eius omnibus, Christo nomen dedisti: eius fidem à vera sua Ecclesia tibi proposita, pollicitus te servaturum, & Deo in eadem Ecclesia, cui te incorporari postulasti, serviturum. Dum enim professus fuisti, te credere vnam esse Catholicam Ecclesiam, in quam cupivisti admitti, ut filius Dei ex filio diaboli, atque ex miserrimo æternæ damnationis mancipio, efficereris Christi libertus, hanc vnam te matrem, hanc te solam magistrani veritatis, hanc te vnicam vitæ æternæ ducem sequuturum, spondidisti.

His tuis stipulationibus, religiosisque sponsionibus accessit Sacrosanctum Baptisma: quod in dictorum confirmationem, certumque æternæ salutis remedium simul & sigillum tibi fuit sponsore meo, ni fallor, à patre aut patruo impensum. Ab hoc fœde-

G

re

*Vide D. Cy-
priani unde,
unitate Ec-
clesiæ suæ sin-
pliciter præ-
hæreticos non
esse christia-
nos, sed Anti-
christianos.*

*Qualis nā vi-
ta Calvinian-
te novum suū
Evangelium.*

re cum Deo tot pijs Apostolorum ce-
remonijs, sacrisque maiorum ritibus
inito, qui recedit, an non tibi Apo-
sta censendus videatur? an non est infi-
delis? an non verè Antichristus? an
denique non est de infelice illorum
periurorum manipulo, quos D. Io-
han. Theologus Apocalyp. 22. Dei spi-
ritu edoctus prædicit in puteum il-
lum sulphureis flammarum globis
semper flagrantem præcipitandos, æ-
ternumque discruciantos? Atqui ex
ephoëbis egressus, inquires, & adulti-
or factus, vidi me non verè catechi-
zatum, nec vera Christi doctrina im-
butum, denique non Evangelij, sed
hominum dogmatibus malè institu-
tum. Itaque vela conuertens, verio-
rem sequor magistrum, qui me pro-
culdubio ad Christi regna perducet.
Toto erras cœlo? falleris, mi Cogna-
te, falleris? Sed quem mihi tuum no-
uitium obsecro dicis magistrum? no-
stine satis, quemnam sequaris magi-
strum: Si tibi ex vero fuissent istius
Magistri explorati, & mores improbi
& doctrina impia, nunquam à vero
Chri.

Christi grege aberrans in istorum luporum fauces verè internecinas infœlix incurrisses. Quo namque syllogismo persuadeas tibi, animum attentus aduerte, precor, lucem Christi & veram Euangelij doctrinam nunc tandem post tot sæculorum curricula diuinitus reuelatam homini tam flagitioso, tam scelesto, tam sacrilego tã deniq; vitijs ad eò abominãdis cooperto? Is enim dum adolescens Aureliæ Iuri operam daret, atque suæ nationis Picardicæ Procurator fuisset electus, cum calice (vti eius tunc illic condiscipuli nostratibus bona fide narrarunt anno 64.) cum S. Cruce, cū ornamentis Ecclesiasticis omnibus, quæ societas illa clarissima fidei illius, ac custodiæ diligenter seruanda commiserat, sacrilegus aufugit: vt futuri sui immanis istius sacrilegij præclarum orbi Christiano specimen præberet.

Neque hoc sacrilegio contentus, suam etiam iuuentutem tot improbis, tot nefarijs, tot infandis, & Chri-

*A Sacrilegio
Calicis sui
Aureliæ fuit
exoptus
Euangelium,
cum Iuri ope
râ daret illuc.*

Christianis indignis auribus, flagitijs,
sceleribus, piaculis contaminavit.
An non sua in patria Nouioduni tu-
us Apostolus, si Christo placet, Calui-
nus infami carcere fuit illis de causis
diu admodum constrictus? an non
ob confessam, adeoq; conuictam So-
domiam fuit ardenti rogo adiudica-
tus? an non clementissima sui Episco-
pi N. misericordia in gratiam fuit (re-
lictis quæ possederat Beneficijs Eccle-
siasticis) receptus? sed ne impunè fer-
ret, illis candentibus lilijs Gallicis or-
nabatur manu carnificis Calvinus tu-
us stigmatizatus: an non hac de causa
in Italiam cum suo auo Cain extorris
abiit, sui pudore victus, & ab Illustri-
sima Ducissa Florentiæ aliquot aure-
is tanquam exul Galliæ adiutus? Ta-
lia fuere Calvinici Euangelij exordia:
talem ac tam sanctum, ac verè sacrū
tua doctrina habet authorem. Certè
dignum nactus sibi fuit diabolus or-
ganum, cuius scelerato ministerio to-
tam exitialiter perturbaret Galliam:
quod à teneris tot flagitiosis imbue-
rat sceleribus, & nefarijs contamina-
uerat

uerat criminibus. Quam verò ab eisdem impofterum fuerit alienus flagitijs, tibi facile, opinor, persuadeant tui quondam in isthac pestilentia schola commilitones, qui ad tuum exemplum hypocritica eius sanctimonia diu seducti, eius vitam nunc ad sanio-rem reuerſi mentem literis tradidē-
re. Vide obsecro, si tuam amas salu-tem, vitam Caluini per DD. Medicū Hieronymum Hermerē impressam Lugduni, Anno 1577. vbi pulcherri-
mum videbis exemplum de illo Cal-
uini Ganimede Italo adolescente, quem aureorum millia quatuor suf-
furatum noluit inquiri, licet amici su-
am & offerrent operam, & certam pollicerentur recuperationem: veri-
t^r ne pristina vulnera illa Nouiodunē-
sia nouis liliis illorum Gallicorū
stigmatibus recrudescent, aut poti-
us hominum memoria recandesce-
rent. Qualem verò Calvinus tuus po-
stea duxerit vitam, nolo nunc fusius
commemorare, cum non de profes-
sorū agatur vita: sed doctrinæ veri-
tate, penes ytram partem ipsa verè sit
tandem

tandē reperienda. Sed quod de iuven-
tute Caluini dixi, adeo sceleratē du-
cta, eò dixi, ut tecum seriò cogites, an
in tale Sathanæ organum spiritus san-
ctus descendat? qui effugit fictum, ne-
que habitare potest in corpore sub-
dito peccatis. Cum igitur fue-
rit à puero tam sanctum & perquam
religiosum, imò dedicatum diabolo
mancipium, callidus ille impostor sa-
luti hominum semper inuidens, dig-
num sibi inuenit organum, quo im-
pium suum Zuinglianismum orbi fa-
scinando fucatori & floridiori orati-
onis puræ cothurno propinaret. Ta-
les enim sibi versipellis ille draco sem-
per solet deligere nouarum suarum
contra Christum Tragoædiarum cho-
ragos: qui insigni & egregio admo-
dum nobilitatis scelere suis aptiores
impijs videbantur dogmatibus in-
vulgis spargendis. Qualem fuisse Si-
monem Magum meretricium illum
ganeonem veteres commemorant,
& Manichæum Priscillæ ac Maximil-
læ scortis suis deuotum, deniq; & Pri-
scillianum in Gallia eximium hypo-
crytam

eritam suæ illi meretriculæ N. clarissi-
mi Grammatici filia addictissimum.
Nihil nunc tuo de Beza dico, qui tot
adulterijs & simonijs fuit Parisijs no-
bilissimus, & verissimus nostri sæculi ^{Beza noster}
Aegistus, quemadmodum etiam nū ^{Aegistus.}
cuius poemata Paganica, imò lenone
dignissima meretricios Martialis ver-
sus ganconica impuritate, ac foeda
obscœnitate multis parasangis exupe-
rantia.

Is plurima sua Beneficia duobus
emptoribus Græca fide cum vendi-
disset, eo nomine publica præconis
voce & excommunicationis edicto
fuit notatus.

Idem sartoris cuiusdam Parisien-
sis in platea Cytharæ uxorem ob adul-
terium eiectam, & ad publica prosti-
bula profugam, magnis multarum
Ecclesiarum spolijs onustam, secum
Genevam vestram pius reformator
transportavit; quam illis ad suam can-
didam tot celebrauit poematis, post
quam viuo marito suo vicino illam
permolere consueverat. Nihil nūc de
varijs

varijs eius dicam Sodomijis, quas ne ipsum quidem dissimulare, nobiles eius scripto testantur discipuli: sed hos dices exemplo Apostolorum ad meliorem frugem Christi Euangelio reductos, in posterum enim honestam duxisse vitam. Atqui de vita professorum nihil nunc disputo accuratius, quibus alias erit locus commodior. Satis enim notum est, vestrates ex professio contra veteres Ecclesiae Canones, & Apostolorum instituta, imò contra vestras civiles leges, & Sacerdotibus, & Monachis, & sanctimonialibus Matrimonia concedere, adeoque propter adulterium, & alias fortè causas novum permittere coniugium. Hæc flagitia, scelera, & infanda piacula vos appellatis matrimonia, pretextentes nomine culpam, licet non desint publicorum Caluini tui adulteriorum indicia plurima cum illis suis perbellis discipulis: quæ solæ puella bimulo, aut trimo comitata illum accedebant dubia Bibliorum ab illo, inquebant, dissoluenda petitis, Bibliorum codicem sub brachio gestan-

gestātes: quas suis cōclusis foribus & fenestris solet diu solus catechizare. Sic de illa N. quā toties extra Geneuā sub vesperū visebat, absente marito, non dubia fuit fama: vt nihil hic dicam de illa nostrate Falesia: quæ suo cum marito ad Bernensem agrum, hac potissimum de causa commigravit, cum non eam semel sibi exoptaret vxorem, viuentē marito languidulo, quod ipsa suis amicis varijs persæpè fuit conquesta. Certè incestuosum se inficiari non potest: qui annis quinque monialem quandam ex Cœnobio Veilmur fugitiuam duobus in menses singulos coronatis aureis ex publico pauperum Geneuensium peculio aluit, lecti sui sternendi causa, eam tandem, vbi ex illo quatuor plus minus iā mensib. vterū gestasset Apostata Canonico cuidam Losannæ degenti locauit in matrimonium (vt vos quidem dicitis) boni viri stuprū, imò incestum semper appellare consueuerunt.

Adhæc nihil de illo admodum nobili homicidio, quod miraculi facien

H di

di (si superis placet) causa perpetravit
 ut ipsa occisi miseri Itali vxor in hunc
 usque diem testatur, & familia. Certè
 hæc cum apud D. Hieronym. Hermen-
 tem legerem, non mirabar, Calvinū
 obiectum sibi publicè à Michaele Ser-
 ueto in Tribunali homicidium, pro-
 bari noluisse. Ut ut verò sese res ista
 habeat, tales procul dubio habes tuæ
 nouatæ fidei, immò perfidiæ magi-
 stros, qui omni scelerum fœce con-
 spurcati, & cœno flagitiorum defœ-
 dati, nouo sese isti tradidère publican-
 do diabolicæ doctrinæ Euangelio. At
 huius doctrinæ authorem primum,
 inquires, hoc sæculo habemus Reue-
 rend. P. & S. Th. D. Ulrichū Zuingliū:
 scio, sed quam is fuerit non Christi,
 sed Veneris ac seuæ Bellonæ sacerdos
 impurissimus, totusque dæmonio li-
 bidinis deditus, notius est, quam ut
 hic commemorem.

*Zuingliū
 veriss. diabo-
 li discipulū
 ex ipsiusmet
 testimonio.*

Cuius verò spiritus reuelatione iste
 nouam vestram didicerit Berengaria
 nam impietatem, ipse suismet verbis
 testatur; Quod sub auroram genius
 ipsi apparuerit (inquit lib. cui supple-
 men-

mentum fecit titulum) ater, an albus
nescio; qui argumenta ex Moyse sug-
gesserit, verbum (Est) in Christi orati-
one: Hoc est corpus meum, non sig-
nificare præsentem corporis substan-
tiam sed merum absentis typum, siue
figuram nudam, spectrumque re-
rum inane & vacuum. Hos igitur cer-
tissimos diaboli discipulos (modò i-
psorum verbis fidem habendam pu-
tas) cum tu sequaris magistros, tu vi-
de, mi Cognate, quantò te, tuamque
salutem æternam exponas periculo,
imò quam certè te ipsum propines
internecioni æternæ, sempiternis igni-
bus horrendæ? quod tales sequaris du-
ces à Christi ouili, te fraude admodum
perniciosa seducetes.

Sed cum istius pestilentissimi er-
roris tui exitialis originem animo
tristis reuoluo, video me longè
admodum à scopo aberrasse. Non
enim te viros, mihi vt narrant
tui amantes amici, habere nouæ i-
stius impietatis magistros: sed scemi-
nam, alteram tibi Euam, vxorem tuam.

*Quod à sua
vxore tanquam
altera Eua
miser sit sede-
at.*

quæ sibi Magdalenæ titulum (si Christo placet) non veretur vendicare. Addeò istud verum esse intelligo, ut ipsam non puduerit publico in conuiuiuo iactitare, imò publicè seriò hac de re gloriari, ac de te triumphos agere, quòd plurimum fermenti tuo, inqueiens, ex sinu sedula extraxerit, atque deterferit. O magistram tuam noui tui Euangelij singularem, quæ contra D. Pauli doctrinam sibi sui mariti arrogat catechisationē cū ipsam oportet in filètio discere, ac maritū domi omni cum reuerentia interrogare.

Plurimi homines in Belgio suis ab uxoribus ad impietatem perfidiam sunt seducti.

An non igitur te iam nunc sentis exemplo Salomonis, & infœlicissimi Adæ à vero per fœminam (cuius plerūque opera diabolus nunc temporis luctuosiss. non infœliciter ad suum, pro dolor? commodum usus noscitur) seductum? Illāne tibi fermentum deterfit, quæ plena fermenti ex perniciosis aliquot non minus, quàm indoctis impurissimorum Anabaptistarum libellis hausti, verum tibi illud Phariseorum instillauit fermentum, a quo Christus cauendum admonuit, sed

it, sed ô te incautum? imò infoelicem
prorsus censorem! qui loco saluberri
mæ farinæ, quæ animam tuam in vitā
educet ac enutriet æternam, diaboli-
cum elegeris fermentum, quo te ipse
certo certius is perditum. Talis gene-
ris fermentum esse doctrinam tuam,
quam Caluini magisterio ab Arrio, à
Manichæo, à Pelagio, à Berengario,
denique ab impijs Iudeis & Mahume-
tanis mutuatum pro Euangelio infæ-
lix suscepisti, notius est doctis, & in ve-
terum Patrum scriptis exercitatis,
quàm vt semidoctus ambigat. Nos
singulorum capitum suprâ comme-
moratorum doctrinam tribus verbis
astruximus, epistolari breuitate ex-
clusi, ac tuis negotijs consulentes, ve-
riti, ne si prolixiores fuissetus, tibi fa-
stidio epistola foret: quam si gratam
tibi admonitionem habere cognoue-
ro, me semper, quæso, persuasum ha-
beas paratissimum non solum meæ
in Catholica Christi Ecclesia constan-
tiæ rationem reddere, sed tuis etiam
hac pro virili argumentis responde-
re, curnàm tibi à nostra societate, at-

H 3

que

que saluari illa corporis Christi in vno spiritu compage, quæ vno sub Pastore D. Petri successore collecta, veram nunc exhibet Christi Ecclesiam Catholicam & Apostolicam, putasti discedendum, & novos tot impiorum dogmatum magistros sectandos. Sane si mihi placidè ac citra contentionem potissima dignaberis perscribere argumenta, quibus adductus atque persuasus auitam nostram putasti mutandam religionem, ego meo in te amore singulari ac perpetuo instigatus, non paucas tibi vigilare noctes sum paratissimus, ut aliqua saltem parte ostendam te certò cum salutis exitio à vero Christi Iesu vnici Saluatoris nostri aberrantem Euangelio, veram illam Catholicam & Apostolicam temerè ac sine causa iusta, siue legitima deseruisse Ecclesiam, quæ à D. Paulo ἡ ἀληθείας ἐδράσιμα, sedes veritatis, dicta est. A qua pertinaciter & contumaciter qui aberrat, nulla ei salutis æternæ spes potest esse reliqua, quod vna est Dei fides, & Ecclesia vna,

na, cui sub ouilis sui nomine curam
D. Petro, eiusq; successoribus Domi-
nus Christus rediuius, & in coelum
sua ad instruendos Dei lege noua &
Testamento per Prophetas promisso
homines, legatione perfunctus com-
mendauit.

Interea dum tuum expectamus
respondum, nos solitis ad Christum
pro te, tuisque miseri gregis istius A-
postatici socijs vacare pergemus pre-
cibus, vt veritatis suae lumen seductis
suis diabolica fraude ouiculis, osten-
dere dignetur. Tu vero mi Cognate
in Christo chariss. interea ne tibi, obse-
cro, desis, ac similes ad preces conuer-
sus, toto pectore Christo vero Deo &
homini, vnico nostro Mediatori fun-
dens, vt tui misertus veram tibi recu-
perandae salutis aeternae ostendat rati-
onem, qua in vitam foelix peruenias
sempiternam. Haec enim certissima est
ratio, qua & ab omni reuocaris erro-
ris periculosissimi auio: & in recta ve-
ritatis diuinae via constabiliaris. Quod
si ex animo facere non grauaberis, ego

H 4 tibi

tibi spondeo, mi Cognate, non frustra te istam precandi sapius operam, tuæ salutis æternæ impensurum. Hoc enim meo tibi affirmarim exemplo, quod coram Christo Iesu viuorum & mortuorum Iudice & Cordiognosta tibi profero, me nulla realia, ita in hoc de alma S. Eucharistiæ veritate dogmate fuisse confirmatum, & in eius profitendi constantia corroboratum, quàm cælesti hoc Christi Domini præsidio, quod ad preces breues quidem illas, & suffrigidas antè annos, ni fallor, 30. & q̄ excurrit Louanij fusas meo letus sēsi infusū animo.

Cum enim die quodam festo festæ interesset concioni, animus, nescio qua sua leuitate, & iuuenili mēte per varia peregrinante, in aliud, quàm agebatur raptus, hac de re argumentum deuoluitur, quo me non rarò memini exagitatum ac turbatum, vt ei perspicuè ac liquidò responderem.

Verum cum non **occurreret** in loco sacro q̄ tentanti, vrgentiq̄; subīde diabolo, & ad castra vestra inuitanti, solidè ac perspicuè responderem, in
men.

mentem venit illius verbi, quod Christus suis in synagoga Capharnaum dixit, Panis quem dabo: caro mea est.

Itaque non aliud mihi tunc aduersus infestas insidiantis, improbeque arietantis diaboli tentationes (quibus & alias sæpius me exagitarat) refugij putavi reliquum, quam ad ipsum veritatis Euangelicę fontem me totum conuertere, atque precibus ex animo fufis supplicarem, vt meam miseratus cū in scitiam, tum ingenij imbecillitatem, sua in veritate Euangelica dignaretur confirmare.

Quod finita concione, quam dixi, ē vestigio sum aggressus, atque ad locū vbi veteri ex more laudatissimo, patribusque iam olim probatissimo, sacrosancta in ægrotorum viaticū seruatur Eucharistia, cū accessissem, hūc ferē in modū, quod memini, orabā:

O Domine Iesu Christe, Saluator meus, & redemptor meus? lux vera, lumenque cœleste, qui illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, verbis tuis postremo illo SS. Coenæ tuæ conuiuium, & Aposto-

H lis,

lis, & nobis dictis, Hoc est corpus meum, equidem plena & indubia fide credo, etsi meum superant intellectum, captumque omnem humanum, sed tu cum sis veritas ipsa, & vita, ne me ullis patiaris dolosis diaboli tentationibus, aut fallacibus hominum sophismatibus victum, aut plausibilibus prudentiæ carnis laqueis intricatum, à tuaveritate discedere, quàm potius mentem meam fluxam, cœcam, & instabilem tuæ fidei luce magis illustratam confirma, & fidem meam adauge, ut in Apostolica tua doctrina perseverans, tandem videam a facie faciem, quod nunc in speculo & in ænigmate. Verba enim tua cum ipsa sis veritas, me fallere non possunt, Ecclesia tua Catholica, cuius me filium esse tuo beneficio singulari voluisti, me decipere nequit, cum sit columna veritatis: Fides Ecclesiæ tuæ toto orbe concorditer diffusa, nō potest nō esse verissima, cū ita ab Apostolis traditam omnes ubique hæcenus credunt Catholici, & viri

viri verè Christiani sanctissimo omnium Patrum consensui suffragantes. Ab horum pia societate, atque cōsensu perpetuo, mi Domine Iesu, tua per vulnera pro me diriter in cruce inflicta obsecro, ne me patiaris ullis Sathanæ sophismatibus auelli, aut hominum fraude distrahi: sed me tua in fide Christiana, & doctrina verè Evangelica confirmare digneris propitius: qui pro me miserrimo peccatore acerbissimam illam crucis mortem tolerare dignatus es: cuius hoc ipsum corpus, quod in sacrosancta Eucharistia venerandum cernimus, adoro, & supplex colo, voluisti nobis saluberrimum esse memento synon in tui pro nobis crucifixi memoriam populo tuo semper exhibendum. Hunc ferè in modum, ut dixi, tunc animo æstuantiprecatus, benignum sensi, & tunc, & in posterum, Christo Iesu gratia & gloria, coelestis gratiæ auxilium, atque contra omnia diaboli sophismata præsidium luculentissimū, quo ita fuit animus

mus

mus mihi, obsecro, crede, in veritate Apostolica confirmatus, vt nullam ex eo tempore senserim hac super doctrina mentis vel leuissimam dubitationunculam: sed quasi sublatis ac sedatis omnium rērationum diaboli procellis, magna fruor tranquillitate, atque animi pace, sperans me à facie ad faciem visurum in coelo, quod nunc in terra exulans fide firma, vereque Apostolica cerno, totaque mente coelo, & venerabundus adoro.

Hoc exemplum si vel nunc cognate in Domino Iesu chariss. imitari libeat, mihi crede, non abs re feceris. Tua certè interest plurimum, vt vel hac, vel simili formula frequenter interpellas Redemptorem & Salvatorem tuum vnicū Christum Iesum, quem te pro vero Dei filio, & vnico nostro Mediatore constanter colere mihi persuasum teneo. Non enim opinor te impiæ istorum siue Epicuræorum, siue Atheistarum, aut denique Libertinorum familiæ tradidisse, aut impio illo & execrando Antichristi spiritu dignissimo scripto, cōtra tres
im.

impost. fascinatum à fide Christi exci-
disse, absit omen; Deusque auertat,
quod non paucis aut imprudentia,
aut suæ salutis æternæ incuria euenis-
se, eheu dolor, compertissimum est.

Tali certè, quam diximus, orationi
Christo Domino subinde toto pecto-
re, animoque non simulato funden-
dæ mirum in modum suffragetur se-
dula tua in Deum fidei exercitatio.

Profuerit igitur Deo gratias agere de
fide in Christum tibi donata: quæ exi-
mium sanè donum Dei est, quæ non
ratione nititur, aut capitur humana:
sed diuina infunditur illustratione
cœcam ægri hominis mentem cœli-
tùs illuminante. Cum ergo fides Dei
donum sit, non donatur hominibus,
nisi à fidei authore Christo Iesù: qui
donorum omnium spiritus sancti, vt
solus est possessor; ita solus etiam
est sua pro voluntate distributor, au-
ctor, & conseruator. Ab eo autem o-
mnis qui petit, accipit; quia si quid pe-
tierimus in fide non hæsitantes, pro-
culdubio accipiemus: fidelis enim est
& seipsum negare non potest. Si ergo
& tu,

Joan. 6.

& tu, mi Cognate in Christo charissime, fide firma, & vt D. Paulus vocat, non ficta, cum Apostolis Christū Dei filium inuocās oraueris: Domine adauge nobis fidem, equidem futurum nihil ambigo, & te cum D. Petro (cū interrogaretur, num & ipse cum illis Carpharnaitis, & aliquot discipulis vellet à Christo discedere, propter hoc ipsum vestrum de S. Eucharistia scandalum) exclamaturum, Domine ad quem ibimus? verba enim vitæ æternæ habes, & nos scimus, & credimus, quia tu es filius Dei Hanc fidem D. Petri in Christum Iesum, quod est filius Dei, ac verus Deus, qui habet, quoniam, obsecro, pacto eius verbis, Hoc est corpus meum, fidem non habebit? Si enim Deus est, omnipotens est, vnde & corpus suum dare potest hominibus ad manducandum, quia apud Deum non est impossibile omne verbum.

Porro hanc D. Petri in Christum Iesum fidem, quia Calvinus cum suis non habent (quia cum Arrianis e-

um

um patre facit minorem, atque ex eius substantia negat natum, ideoque de Symbolo illo Nicæno caput hoc Deū de Deo, sustulit sacrilegus (mirandum non est, si cum illis Capharnaitis vestræ perfidiæ, immò infidelitatis atque veræ vestræ *ἀπιστίας* socijs, immò Patriarchis, negant Christum suis dare posse corpus suum ad manducandum, quia plenam de diuinitate Christi, quod sit omnipotens, non habent fidem: cum fides in Deum vera & non ficta Deo, negare non potest, quod vult esse factu possibile.

Quam fidem in Christum veram, & plenam, si & tu, mi Cognate in Domino charissime, orando sæpius, & ardentius obsecrando impetraueris, mihi dubium non fit, quin magno animi gaudio ex veræ in Christum fidei concordia nato, nobiscū illud D. Petri elogium exclamabis, Domine Iesu Christe, fili Dei viui, ad quem ibimus, à quo cælestis Euangelij veritatem discamus: tu enim verba vitæ æternæ habes, & nos credimus, quia

quia tu es filius Dei, quia omnia quę-
cunque voluisti, fecisti, & nihil tibi
est, quod vis, impossibile. Hęc autem
fides in Christū Iesum nō ratione, vt
diximus, nititur humana, nec intelle-
ctu hominis capitur, aut mente com-
prehenditur: sed sola Dei illustratio-
ne, qua mente fideli, humili, miti, at-
que non obstrepere diuina ope, atq;
spiritus S. pleropheria persuadetur ve-
rum esse, quod fides docet Christia-
na. Cū enim fides, teste D. Paulo, ar-
gumentum fit rerum non apparenti-
um, siue *ελεγχος*. Certē conuictio & de-
monstratio firmissima eorum, quę
nec oculis, nec sensibus, nec ipsi adeo
menti videntur siue apparent: sola
Dei persuasionē menti coelitus infu-
sa nititur, vt verum esse firmissimē
credat, quod credendum est, nō quia
ita sensus menti nunciat, aut ratio in-
dicat: non quia mens videt, ac rata ex
consequentiā siue ratiocinatione ali-
qua firma perspicit, sed quia Dei ver-
bum est, quod fallere nescit. Quod es-
se longē verissimum capita fidei Chri-
stianę de Christo DEI filio homine
facto

facto: de ipsius ad inferos descensu, & à mortuis resurrectione. Rursum de mundi non Platonica illa æternitate, aut ex subiecta Peripateticorum materia, aut Epicuri Atomis, aut Lucretij perpetuo elementorum Symbolismo: sed ex nihilo creatione, ac hominum ad vnum omnium mortuorum resurrectione, Solis luce clarius homini non simulata fide Christiano est indubitatissimum.

Sicuti ergo insanissimæ fuerit dementiæ, hæc fidei capita, quæ tibi, cognate charissime, spero etiam num stare salua, & immota, ad rationes aut Platonis, aut Aristotelis, Auicennæ, Lucretij, atque Auerrois expendere, atque ex illorum principijs, siue Maximis & axiomatibus, de fidei nostræ dogmatibus censere, ac iudicare: ita furore non caret manifestoin re S. Eucharistiæ, istos novos consulere Mathematicos Euclidianos: aut rationem audire humanam, quæ & in rebus sibi sensu cognitis, non raròprehenditur delirare, ac cæcos fovere errores.

Fides enim in re Eucharistica non syllogismo Euclidiano, & Peripateticorum categorijs cum vestro Beza & Caluino venit metienda, expendenda, definienda: sed solo Dei verbo, quod tam habemus Christiani luculentum & disertum; Hoc est corpus meum, vt nullum equidem arbitror dogma nobis exstare in scripto Dei verbo aut certius, aut luculentius, aut manifestius. Si enim in hæc Christi verba: Hoc est corpus meum, Apostolis post illam in Synagoga Iudaica promissionem, Panis, quem ego dabo, caro mea est, dicta interpretanda, istos vestratium admittendos putabis aut Tropos, aut metonymias, aut denique Synecdochas, aut nescio quæ noua fraudulentissimi Sathanæ sophismata miseras hominum mentes fascinantia. Ecquid obsecro, argutissimis illis, eiusdem versipellis Latronis respondeas gryphis, quibus & tibi indubitatissimam Christi oppugnat impios suos per satellites incarnatione: Si enim tibi in re Eucharistica permittis aut Zuinglij tropum, aut Oecolampadij

padij figuram, aut Caluini metonymiam, aut Bezæ Synecdochen, vt veritatem præsentis Christi corporis in S. Eucharistiæ sacramento euertas; cur non & nouis Valentinianis, siue Marcionitis idem simili aliquo tropo liceat in illo DEI oraculo: Verbum caro factum est? Sed quò mei amor Cognate chariss. transuersum abripuit? vt tuæ studerem salutis æternæ, mei oblitus mihi videor (qualia, qualia verò hæc tibi videbuntur, equidem mihi coram Christo viuorū & mortuorum Iudice profiteor, me nō nisi tui gratia hūc laborē inter assiduos cordis mei dolores, quos & patriæ calamitas & tuæ, aliorumq; fratrum in Christo chariss. certum salutis periculum parere non desinunt, suscepisse, vt saltem certā tibi ostenderem rationem, qua ad indubiā eternę illius, & eiusdē immortalis vitę peruenias, imò redeas, semitā. Huc te, ô utinā cito? illa Davidis, imò Dei spiritus in illo loquētis reuocet vox: Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra? Recitatas à nobis il-

causas, cur tibi sit resipiscendum, seriò
& attentus, obsecro, expende: sed ci-
tra cõtumacem anticipati animi ob-
stinationem, & proteruam arrogan-
tioris mentis obdurationem, qua ve-
rum videre nolis: sed Dei verbo te
Christiana humilitate subijciens, mäs-
fuetum te præbeas ad illud salutariter
audiendum, non quidem animo præ-
occupatus ab hoc vel illo magistro:
sed totum te à personarum confide-
ratione auellens, purum illud putum
exquire Dei verbum, quod per Apo-
stolos suos D. Christus vniuerso se-
mel ab initio proposuit populo Chri-
stiano, qui in vna Catholica Christi
Ecclesia semper summa doctrinæ at-
que animorum concordia colligi-
tur. In verbo autem Dei intelligendo
vnā illam assiduè tibi præ oculis ha-
beas tuam te per salutem eternam ob-
secro, regulam, esse quædam in eo, si-
cuti & in D. Pauli Epistolis, teste D. Pe-
tro intellectu difficilia, *δυσνόητα*, captu
non facilia, obscura, abstrusa; quæ ho-
mines mente corrupti deprauant, di-
storquent, & adulterāt ad suam ipso-
rum,

rum, aliorumq; inconstantium perditionem. Hanc igitur tibi professionē, cum sutor ultra crepidam tibi sumptueris, vide quam ego tibi videar absurdus & insulsus, imò verè stolidus, si ergo nulla Isagoge, aut progymnasmatibus Iuris vestri ciuilibis me professorem aut Iudicem de herciscundis hereditatibus, finibus regundis, stillicidibus, & agrorum seruitutibus, aut denique XII. Tabularum legibus dare auderem.

Tu tua de professione & institutione Theologica statues, quod voles: ego scio quantum illi & difficillimæ, & obscurissimæ, ac latissimæ operæ impenderis: in qua tum demum incipere mihi cum D. Augustino videor, cum reliquum temporis huius misellæ vitæ, quod Deus elargiri fortè dignabitur, totum sedulus impendero. Quod ipsum vitæ tuæ curriculum, si & tibi SS. literarum studiis donare animus est, equidem tibi ex animo gratulor; quod vitam tuam breuiulam tristis audio symptomatibus, nescio quibus, & hæctica siue phthysica

ea exhauriri, quæ res te magis habere
iure optimo debet sollicitum, ne re-
pentina morte iustus Deus te hinc su-
um illud ad seuerissimum abripiat
tribunal, vbi erit tibi ratio admodum
exacta reddenda, curnam sine vllai-
storum nouorum Pseudopropheta-
rum miraculo, sine vlllo diuini numi-
nis testimonio, sine vlllo etiam sancti-
oris vitæ fucō te à Catholica Christi
separaueris Ecclesia, cur fidem muta-
ris auitam, cur denique te ipsum im-
probis & publica omnium voce infamib⁹,
profanis, & sceleratis magistris
tradideris cōtaminandum, imò pro-
pinaueris prophanandum & constu-
prandum, abominandisq; impiæ do-
ctrinæ dogmatibus impiandum. Qd
diuini Iudicij periculū effugere, si est
anim⁹, vnū illud D. Pauli aīo tuo nun-
quā, o mi cognate chariss. patiaris ela-
bi, nos factos quidem esse Christi par-
ticipes, & eius corpori insertos, soci-
os fratres, & cohæredes, si modo te-
neamus initium substantiæ eius, siue
τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως exordium fidei,
(quæ nobis rerum illarum, cœlesti-
um,

um, humanumque captum omnem
superantium, quibus credendum est,
substantiam ostendit, ac veluti men-
ti præsenterat) ab Apostolis traditæ,
symbolumque Apostolicum eo sen-
su, quo illud toti ab initio vniuersæ
tradidere Catholicæ Christi Ecclesiæ
firmum, in finem usque teneamus, &
immutatum obtineamus, ijs enim De *Tob. 12.*
us regnum suum promisit, qui fidem *Galath. 5.*
suam non mutatam etiam operibus
bonis exornare satagunt. Sed finem
facio, ne verbis te obtundere volui-
se cuiquam videar, qui te saluum, &
& in domo Dei concordem, atque v-
nius cum illa fidei, vnâ cum vxore o-
pto in Christo Iesu: quos amo plus-
quam vobis fortassis quorundam sa-
luti vestræ insidiarium venenatis lin-
guis, tenetis persuasum. Certè idē er-
ga vos sum, excepta ista religionis (si
modò religionis nomen meretur ista
perfidia, & nouata hominum mente,
imò corpore corruptorum doctrina,
vera que εὐελοθηρίσεια, Deo exosa) con-
trouersia. Etsi enim familiaritatis &
officij in me putes minus: non tamen

amoris, & non simulata Christianæ
minus est charitatis: qua Deo quoti-
die non semel vos, & erraticas omnes
Christi ouiculas commendare, atque
veram ex animo resipiscentiam, & ad
verum Christi ouile reditum precari
non desino, nec desinam pro vobis
diabolica fraude miserè admodū de-
ceptis gemere atq; plorare, donec læ-
tiora de vobis (ô vtinam aliquando
fauente Christo liceat) audierim: cui⁹
voti Deus opt. me citò compotem fa-
cere tandem dignetur, vobis, mihiq;
propitius. Ex portu Genuensi solutu-
rus in Hispaniam die xiv. Febr. an. 79.

Tuus quem nosti ex animo tui sem-
per amantiss. in Christo Ihesu: qui
neminem vult perire, sed omnes
saluos fieri. Venit enim querere at
que saluum facere quod perierat:
quo voto ne in te, aut tuorum infe-
liciss. contubernalium atq; Theo-
machorum aliquo frustretur, faxit
Deus propitius.

DE

DE BAPTISMO CONTRA CALVINISTAS.

I Neffabile Christi Iesu Dom. nostri Cap. I.
 I mysterium, quod in Sacrosancto Baptismo peragitur, quia inuido salutis humanae diabolo, notum est certam homini baptizato adferre salutem, veramque cum Deo patre coelesti reconciliationem, sua per mancipia Calvinistas hodie molitur abolere. Dum enim docent eum non esse pueris ex Christianis parentibus natis necessarium, quid aliud, quam sine illo eos docent posse saluari? Ne autem imperito Dei populo prima facie fiat execrabiles, ceu Baptismi abrogatores, patiuntur pueros quidem baptizari, modò certis per hebdomadam diebus, statisque horis in sua diabolicae synagoga deferantur conuenticula. Hoc praeftigio diabolus imperitis miserè oculos passim praestringit, ne Baptismum abrogare videri statim possit, dum eum quibusdam Calvinistae patiuntur impartiri pueris: sed non nisi

*Cur diabolus
conetur per
Calvinist. baptis-
mum Christi
abolere.*

I s nisi

nisi in publicum conuentum, idque
hora concionis sacrilegæ delatis. Hoc
Baptismi imaginarij specie, inò ve-
rius præstigio, ne dicam ludibrio su-
um Sathanicum tēgunt venenum :
quod ab Hærenarcha Pelagio haustū,
calidis apud tunicatā plebē poliunt
verbis. Negantes enim cū illo pueros
peccato contaminatos originali, aut
vllæ obnoxios culpæ, ridiculum do-
cent eos esse diaboli mancipia, iræ dei
obnoxios, aut regni Dei extorres. Na-
sci enim, non renasci eos Dei filios as-
serunt. Itaq; baptismo Christi eos nō
regenerari, nec spiritu Christi viuifi-
cari persuadent imperitis: sed militari
quasi tessera insignitos in Dei castra
suscipi. Blasphemis his dogmatib⁹ ex
locis communibus de peccato Origi-
nali, de Baptismi efficacia, quod pue-
ri nō nascuntur, sed renascuntur filij
Dei, facilè potest accurri: quæ paucis
perstringemus: vt sit materia per op-
portunitatem cōmodius dilatanda,
& PP. testimonijs amplificanda.

Quid enim manifestius illo Dei ver-
bo, nātura nascimur omnes filij iræ?
quis

quis hic puerorum siue ex Iudeis, siue ex Christianis natorum excipitur? Dauid ipse conqueritur sese in peccatis conceptum esse.

Porro ne quis de baptismi omnib⁹ omnino hominibus ad salutem necessarij doctrina queat ambigere, ipse Do. Iesus Christus disertis verbis vniuersaliter pronunciat: Nisi quis re- Ioan. 3.
natus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non potest intrare in regnum Dei: Illa verò Caluini in hæc manifestissima Domini verba sycophantica, dicam, an Sathanica peruersio: qua illud & vult expositiuè accipiendum pro, id Vide D. Aug. cōtra Iulian. l.
est, ecquid obsecro solidi habet fundamenti, aut validæ rationis? Certè stolidior est atq; rusticior subtilitas: quam quæ longam mereatur refutationem. Totum enim Orthodoxorū Patrum senatum huic vni neothologo *ἀνθρώπων*, à se condemnato, quod fixa deserit maiorū vestigia, opponim⁹ qui concorditer ad salutē oīm docuēre, opus esse & aqua, & Spiritu sancto,

cto,

cto, vt quis Deo renascatur, & verus Dei filius efficiatur. Quod si verum est, vt est lōgè omnium verissimum, ecquis Christianorum audebit ambigere, an vinificus ille Christi spiritus nobis ex parentibus traducatur, an potius in baptismo demū donetur?

Quod autem totus orbis Christianus semper, idque ex traditione Apostolorum, pueros baptizari, eosque non nasci, sed renasci Dei filios crediderit, D. Augustin. locis plurimis nobis testis est, vide Serm. 14. de verbis Apost. Item Origenem comment. ad Rom. cap. 6.

Hinc omnibus liquet, quāta istud blasphemū dogma misellos afficiat puerulos iniuria, damnoq; vt inæstimabili, ita irrecuperabili, certoq; tradit exitio: qui citra Baptismum Christi Dom. emoriuntur. Cum enim illo peccato mortui, & originali illa culpa obstricti hinc emigrent, sanè in regnum Dei intrare nequeunt. Nihil. n. coinquinatū intrabit in illud. Siquidē obligati in illo, primordialis transgressionis vinculo, æternę sunt rei dānatio.

*Vide D. Aug.
epist. ad Sixt.*

nationis, mortisq; infernalis: in quā
 & sese, & suos ad vnum omnes infœ-
 lix Adam vniuersorum parens præci-
 pites dedit. Sic autem docuisse Apo-
 stolos, nimirum pueros sine baptis-
 mo emortuos damnari, regnoq; Dei
 excludi, testatur nobis D. Augustinus
 Epistola 105. ad Sixtum. Cū igitur
 euictum sit Calvinistas, siue Sacramē-
 tarios ad vnum omnes veros esse ani-
 micidas, puerosq; Christianorum
 salute orbare æterna, ad quam erant
 aut parentum, aut cognatorum pie-
 tate per salutarem Christi baptismū
 renascendi, quis oratione congrua e-
 orum satis detestetur facinus? imma-
 neque istud scelus? quis inauditam e-
 orum in puerulos miseros crudelita-
 tem, idoneis excretur verbis?

Verū cum pertinacibus istarum
 blasphemiarum magistris, non ver-
 bis, sed alio est opus medicamento,
 in verbo Dei non semel præscripto.

Anabaptistæ omnib. meritò sunt *Collatio Cal-*
 execrandi, quod infantibus salutarē *uinistarum à*
 Dom. Christi negant baptismum: at *minori cum*
 isti non simpliciter negāt, sed ad tem- *Anabaptistis.*
 pus

pus quoddā differunt, donec fide imbuti credant, quod suscipiunt. Itaque baptismum Christi non abolent, sed differunt; nō euertunt, sed in tempus prorogant; non irritum ducunt: sed in idoneū, licet periculo graui, suspendunt tempus, suis adhibendum discipulis, vbi Euangelica fuerint eruditi doctrina. At Caluinistæ salutarē Christi Do. Baptismum semel tollunt, delect, abolent, vt non plus eo putent pueris conferri, aut collatum prodesse, quam Iudæis sua baptismata Sabbathis multiplicata. Terriores igitur, & pestilentiores Christianę Reip. esse Caluinistarum scholas (vt de seditionis ipsorum Consistorijs Regi & reip. omni exitiali modò taceatur) q̃ sunt Anabaptistarum, quis modò non videt? cū illi fundamentum, verumq; ostium religionis Christianę funditus moliantur labefactare, euertere, cruere. Hac sanè via & Mahumetus Christianam moliebatur euertere sibi inuisam religionem, quando sublatō Christi baptismo Iudaicam suis discipulis asseruit circumcisionem.

Ad

Adquam Mahumeti impietatem inuehendam, clanculumque statuen-
dam quantoperè laborent Caluini-
stę, non modò ex liquida dogmatum
cum eis concordia liquet: sed ex ca-
ptato etiam ipsorum favore, implo-
ratoque non semel, terque contra
Dei filios Catholicos auxilio; si mo-
do sic Christo visum foret: sed non-
dum illorum hora venerat. Christo
laus & gloria: Quò autem magis per-
spicua sit Calvinistarum cum Turci
ca impietate concordia, nos superius
aliquot commemorauimus capita,
scitu pijs omnibus digna.

*Vide tabellā
superius inser-
tam.*

Quorsum ergo isthęc abominan-
da nitatur Calvinistarum factio, pijs
omnibus, & quibus mentis oculos
non eripuit libido, aut sua non excæ-
cauit suffusione avaritia, vident ni-
mirum, vt sublato religionis Christia-
næ fundamento, atque clauso salutis
æternæ ostio, nos, posterosque no-
stros ex Christianis faciant Mahume-
tistas; ex Dei cultoribus Turcas; ex
DEI filijs infoelices Atheisticę im-
picta-

Epilogus.

impietatis cultores. Horum igitur insanis molitionibus, nisi Reges Christiani alia via sese opponant, maiori-
que zelo incipiant eiusdem euersionem aggredi, admodum breui actū erit de ipsorum imperijs, & fluctuanti-
b⁹ regnis. Nihil hic de noto ipsorum ad abolendam omnem ubique nobilitatem studio dicam; cum ipsa re in Gallia plus satis declararunt, quem sub bellis civilibus illo toto duodecennio à se concitatis, scopum petāt. Nihil de clancularijs suo in consistorio passim vigente consilij ago; quæ certius nouisse, Regum in primis interest. Nobis hic suffecerit demonstrasse, quanta impietate Calvinistæ Catholicam adoriatur euertere Christi Ecclesiam, dum solidum illud, unicūque salutis æternæ per Christum Iesum recuperandæ, subuersum volunt fundamentum, Christianum dico baptismum: qui non modo adultis in Christum credentibus: sed & infantulis ad consequendam æternam salutem per Iesum Christum est necessarius, sicuti superius ex liquido
Dei

CONTRA CALVINIST. 145

Dei verbo, Apostolicaq; doctrina est
Solis luce clarius confirmatum.

DE S. EVCHARISTIA, LIBER II.
QVOD VERVM ET PRAE- CAP. I.
sens habet Dom. corpus.

Satis superque, opinor, demonstra-
tum, Calvinistas noua sua doctri-
na, licet ex Pelagianismo recocta, i-
maginarium ac viuifico Christi spiri-
tu vacuum Christianis inuehere Bap-
tismum, cum eo solum ad speciem v-
tantur, ne toto exhiberentur orbe, tē-
pus nunc admonet, de S. Eucharistia
breuiter dicendum, quam ipsi, coenā
malunt dicere Domini. Verum quo-
uis appellitent nomine, nobis osten-
dendum est, eos nō minus imaginariā,
rebusque vacuum suis miserē decep-
tis discipulis proponere, quā pueris
inane, immō vacuum, totoq; Christi
spiritu exfors & destitutum adhibere
Baptisma.

Coenam suam, aiunt esse passionis
Dominicę commemorationem, quā
K suis

fuis vsque recolendam præceperit dominus Christus. Cum aiunt esse commemorationem, planum omnibus faciunt, quod & profitentur impudētissima oratione, nihil sua sese in cœna habere præsentis Domini corporis, aut sanguinis, immò audebat blasphemus ille non minus, quam impudicissimus poëta Theodorus Beza de blaterare, sua à cœna tam longè corpus Domini abesse, quam cœlum à terra. Quod verum esse quis inficietur? cùm enim nec fidem Christi teneant Apostolicam, nec piæ consecrationis (cuius D. Paulus disertis verbis meminit Corinth. Calix cui benedicimus *εὐλογῶμεν* benè precamur, consecramus) habeant aut formulam, aut facultatem, quæ solis Apostolis, ipsorumque successoribus Episcopis, & ab eis ordinatis sacerdotibus à Christo Domino est peculiariter tributa, mirandum nihil, si non præstant alijs, quod ipsi nec habent, nec facultatem faciendi acceperunt.

Cum

Cum igitur suamet professione vacuum rebus ipsis habeat coenam, non nisi imaginariam coenam Domini, suis misellis exhibent discipulis. Clamitant interim contentissima voce, ac tantum non stentoria, sese Christum illic sua fide apprehendere, immò sese totum Christum habere praesentem: adeoque effutire non pudet, se cum Augustana confessione credere; corpus Domini substantialiter cum pane & vino in coena distribui. Sed haec verba inania esse, & voces: immò nugae canoras, quis cui mens est sana, sui que compos non facile videt? fingunt enim tantam suae fidei (si Christo placet) Evangelicae vim, energiam, & efficaciam, ut totum sese ipsis Dominus Christus communicet, omnibusque suis cum donis animo illabatur, caelestiumque donorum liberalissime faciat participes. Hac imaginatione fascinati persuadent sibi, suisque discipulis infeliciter humanae doctrinae credulis, se sua in coena dominum Christum (cui tamen fidem non habent) posse efficere; ut suum in coena

exhibeat corpus, habere essentialiter presentem; sese corpus Domini & sanguinem verum, essentialem, substantialem, & si quid ulterius ad deprehendam ipsorum simulationem, meraque figmenta, adferatur discriminis, accipere, & sua in coena participare.

Sed quàm hæc sint ludicra, & speciosis verbis, immò fucatis & canoris nugis palliata, inde prudens rerum æstimator nullo deprehēdat negotio, si Calvinistas roget: an plus aliquid rei in crasso illo suæ coenæ pane quis accipiat, quàm in verbi Dei concione? Sanè inficiari nemo ipsorum queat, modò ipsorum fidem utrobique æquè fortem, & persuasionem æquè imaginariam sibi faciat. An non igitur tibi erit ridiculus, si quis Calvinistarum sese asserat, sua in cōcione totum Christum suis cum donis accipere? sese substantialiter & essentialiter corpus & sanguinem suscipere? cum fide teneat Christum ad dexteram Patris assidentem cuius sese credit factū hæredem & participem.

Atqui

*Atqui hic diuina concionis auditor, non
 quiet aliquis Calvinisticorum sacrilego-
 rum doctior, non in sacramento suscipit,
 sicuti alij in cœna, quam nos in Sacramen-
 torum accensemus numero. Accensetis
 quidem verbo & vocabulo: sed tan-
 tidem facitis ficticia vestra Sacramen-
 ta, quanti nos vestram commenti-
 ciam cœnam. Omnia enim vos fide
 æstimatis vestra; de illorum opere, si-
 ue diuina, & cœlesti ipsorum effica-
 cia nihil. Mera enim facitis signa, siue
 vti appellare vos non dispudet, sym-
 bola velut militaria, tesseraeque rerū
 inanes: quibus contra verbum Dei,
 nescio quæ commenticia vestra ethe-
 lotrescia affingitis somnia, nec ratio-
 ne fundata, nec Orthodoxorum PP.
 testimonijs firmata, nec diuinis deni-
 que scripturis constabilita. Tantun-
 dem igitur iuxta vestram nouam A-
 theologiam aliquis, vestris ex concio-
 bus hauriat spiritus Christi, aut gra-
 tiarum eius; quantum vestris ex Sa-
 cramentis. Hæc enim vt definitione
 monstrosa vobis temerè fingitis: ita
 numero Ecclesijs Dei ignoto (quia so-
 lidis*

lidis verbi Dei destituuntur testimo-
nijs) orbi toti deludendo pueriliter
obtruditis, immò ludicrè, ne dicam,
inimicè, fabulando agitis. Cùm enim
rebus ipsis nihil efficiatis, siue bap-
tizando, siue coenando (excepta illa lau-
ra vestra offula, aut si mauultis bolo
malè macerato) aliud aut præstanti-
us: quam Mimus in Theatro canè la-
uans, aut comestatione sese ingur-
gitans (nisi quod hic mysteriorum
abest memoria) an non ficticia vestra
sunt & Baptismus, & Coena, quæ ni-
hil præsens exhibent videnti? Sola fide
omnia vultis peragi, quæ absentes res
faciat esse voto & desiderio præsen-
tes; non autem, vti Sacramentorum
Christi natura efflagitat, ipso in actu
per coelestem diuini spiritus operati-
onem existentes, mysterijsque inhæ-
rentes. Sic enim Catholica Dei Eccle-
sia suis à magistris, diuis Apostolis eru-
dita, toto tenet concorditer orbe
Christiano. Cæterum ne nos huma-
na puteris aut duci opinione, aut ho-
minum DEO exosas sequi traditio-
nes, paucis pro huius loci instituto
demon-

demonstrabimus ex liquido Dei verbo Christianè intellecto, in S. Eucharistia præsens esse ipsum verum Domini Christi corpus & sanguinem, sicuti diserta Domini Dei nostri Christi Iesu verba, Euāgelicis literis expressa sonant.

Qui ergo Christianè, hoc est Christiani hominis fide, obedientia & reverentia, verbo Dei audiendo & intelligendo digna illud in coena dictū Apostolis : Accipite & manducate, Hoc est corpus meum, accipiat; an si cogitet loquentem esse hominem veracem, & eundem Deum omnipotentem, habeatque persuasum, illum re ipsa exhibere, quod verbo dicit, ambigere queat in sancta Eucharistia, non esse corpus Domini verum & præsens, sua substantia & essentia, sicuti verba loquentis sonant? Si Calvinistæ firmam, plenam, & indubitatā, ne dicam nō fluctuantē in Dominum Iesum Nazarenum haberent fidem, verum esse ipsum & Deum, & hominem, equidem opinor, eos hac de re amplius ambigere non posse.

origo Calvinisticæ perfidie ex falsa in Christum fide.

Vide D. Au-
gust. Hom. in
Iohann.

Sed cū alium sibi fingant cū Ar-
rianis Christum, quā ab Apostolis
toti Ecclesiæ Christianæ pridem ab i-
nitio est annunciatus, ecquid miran-
dum, eos aliter de sacrosanctis, & ijs
coelestibus eius mysterijs loqui, senti-
re, credere; quam vera & Orthodoxa
credit, profitetur, & docet Ecclesia?
suas enim nō Euāgelicas, sed philoso-
phicas; non Apostolicas, sed commē-
ticias secuti phantasias, dicam an in-
genij humani commenta, Christum
appellant *αὐτόφους*, quasi dicant ex sei-
pso Deum, non aliunde, haud obscu-
rè doctis indicantes, sese non Christia-
ne credere, Christum Deū ex Deo pa-
tre genitum, aut ex substantia sui Pa-
tris Dei, natum Deum. Certè dum
sua impia rudimenta istius nouatæ fi-
dei à sacrilego Catechista Vvilhelmo
Pharello Pneumatomacho (nam spi-
ritum Sanctum negauit esse tertiam
in SS. Trinitate personam) discebat
Calvinus, noluit Christum profiteri
Deum esse ex substantia Patris geni-
tum. In colloquio enim Lausanensi,
anno xxxv. super sua fide postulatus,
respon-

respondit: *se se illud Symboli Athanasiani ex substantia Patris, ad gnomen S S. litterarum expensurum.* Vides hic Calvinum doctorem se se professum, antequam discipuli partes probè satis exegisset, atque ferulæ manum subduxisset. Qui ergo Iesum Christum fide nō simulata, nec dimidiata, nec Arrianismi, nec aliarum hæreseum veneno infecta credit esse Dei filium, & veritatis Evangelicæ magistrum, immò ipsam Dei veritatem vt falli, ita fallere nesciam, quonam obsecro pacto que at dubitare, an verum sit eius corpus in manibus sacerdotis præfens, quando Christi sacerdotis æterni vice dicit in antitypo prisci Melchisedech sacrificio: Hoc est corpus meum? Dubitet Iudeus, qui Iesum Nazarenum negat esse Dei filium, itaque de illius ambigit potestate.

Dubitet Mahumetanus, qui Iesum Nazarenum suo posthabet Pseudo-prophetæ, itaque de illius diuino diffidit promisso. Sed qui Christiano gloriatur nomine, quānam potest, obsecro, de veritate asserti illic corporis

K s

veri

veri dubitare: modò sui non obliuiscatur nominis? Si enim Deum omnipotentem verè, ac non hypocriticè credis, quinam potes de facultate illius ambigere aut dubitare potestatem? At hîc declamat Beza, doctior Poeta & Grammaticus, quam Theologus, sui Euclidis, cyclicis, imò cycloplicis armatus syllogismis, sed re ipsa plumbæis, non potest Deus efficere, vt idem corpus verum sit & in cœlo, & in terra. Vniuersa enim alioqui confunderetur rerum natura: quæ cuique corpori non imaginariò sua assignat loca, ne fiat penetratio dimensionum, & similia: quæ isti sophi nugantur Metaphysica theoremata. O audacem, imò amentem Theomachum? si modò aliquem nunc credit Deum: quo pridem nomine, cum Aureliani operam daret lucroso Iuri, ita malè audiebat, vt nouus Theodorus, seu Atheus passim à condiscipulis dictitaretur. Si ergo Deum credit, certè Cyclopas illos Homericos temeraria superat audacia: qui Augustam illam & incomprehensam, immò infinitam

nitam diuinæ maiestatis potestatem
 suo metiri, adeoque definire audeat
 ingeniolo. Hic ô vtinam mi Beza, tu-
 am magis consuleres fidem Christia-
 nam, quam apodixin Euclydianam?
 Si fidem habeas diuo Hilario Patri
 tuo, Gallus Gallo, Christianus Chri-
 stiano; audires: Non est humano aut
 ferali sensu, inquit, contra Arrianos,
 in Dei rebus loquendum: quæ scrip-
 ta sunt, legamus: & quæ legerimus,
 intelligamus: & tunc perfectæ fidei
 officio fungemur. De naturali enim
 in nobis Christi vnitatem quæ dicimus;
 nisi ab eo discimus, stultè atque im-
 piè dicimus. Ipse enim ait: Caro mea
 verè est esca, & sanguis meus verè est
 potus. Qui edit carnem meam, & bi-
 bit sanguinem meum, in me manet,
 & ego in eo. De veritate carnis & san-
 guinis non relictus est ambigendi lo-
 cus.

Nunc enim & ipsius Domini pro-
 fessione, & fide nostra verè caro est, &
 verè sanguis est.

Quod

*I. lib. de Sacra-
mento.*

Quod si malis Chrysostomum au-
dire, arrige aures precor: In his myste-
rijs verba illa Christi Domini: Hoc
est corpus meum, esse operatoria, nō
minus quam illa, Fiat cœlum: fiat ari-
da: dixit & facta sunt; quibus ex nihi-
lo quod vides, quod sentis, quod ma-
nu pertractas, factum est. Si nondum
infirmi tui satis est factum, audi
B. Ambrosium ex vicino tibi Medio-
lano acclamantem: Auctor Sacramē-
torum quis est, nisi Dominus Iesus:
de cœlo ista sacramenta venerunt: cō-
filium enim omne de cœlo est. Verè
autem magnum est, & diuinum mi-
raculum, quòd populo pluit Deus
manna de cœlo, & non laborabat po-
pulus, & manducabat. Tu fortè dicis,
meus panis est vsitatus. Sed panis iste,
panis est, ante verba Sacramētorum:
vbi accesserit consecratio, de pane fit
caro Christi.

Sic omnes vbique fideles credunt.
Sic totus semper orbis Christianus
sensit: sic vniuersa & Catholica Chri-
sti Iesu, & Apostolorum eius discipu-
la Ecclesia, in hunc vsque diem con-
stanter

stanter atq; concorditer obtinet. Por-
 rò ne quis Christianorum de sua que-
 at fide dubitare, quin in S. Eucharistia
 etiam à malis & indignis sumpta, ve-
 rum sit corpus Domini, horribiliter
 nobis D. Paulus terribili sua procla-
 mat tuba: Qui manducat indignè (in-
 qt) iudiciū sibi manducat & bibit, nō
 dijudicans corpus Domini. Si igitur
 Corinthij fratres diserto D. Pauli te-
 stimonio, quod nulla euertatur so-
 phistica strophæ, aut callido depraue-
 tur sophismate, indigni & mali suam
 ad damnationem accipiebant corp⁹
 Domini: quis Christiana fide imbu-
 tus, suiq; memor nominis, potest
 cum ratione inficiari, esse in S. Eucha-
 ristia corpus Domini? Quod cū vi-
 ri Christiani ad vnum vbiq; omnes
 semper, idq; concorditer ab ipsis vs-
 que Christianæ fidei incunabilis sint
 professi, quis suæ mentis compos, &
 cuius oculi fidei non sunt glaucoma-
 te nouæ perfidiæ suffusi, nō videt per-
 spicue, istam Calvinistarum cœnam
 nō esse Domini cœnam: sed cœnam
 diaboli? vtpotè mero diaboli menda-
 cio

*Commiserati
one duplici,
cur digni Cal
uinistæ.*

cio nixam, instructam, excogitatam.
Non quidem, quin apud eos aliud in
sua, quam dictitant, coena sit, quàm
merus panis, aut vinum, quia à Chri-
sti sacerdote, qui eius vice sacrificat,
non sanctificatur & consecratur: sed
quod plus est in S. Eucharistia Chri-
stiano, Euangelico, Apostolico ritu,
atque legitima ministri potestate cō-
secrata. His autem argumentis cum
sit liquidò euictum, Calvinistas à ve-
ro Christi Iesu Euangelio aberrare, at
que à doctrina deuiare Apostolica,
magna in primis digni sunt commise-
ratione, non solum quod in fœdissi-
mos istos arte Sathanica sunt deuolu-
ti errores impios planè, omnibusque
pijs abominandos & execrandos: sed
etiam quod in profundum impieta-
tis demersi, omnem spernunt moni-
torem, qui ad mentis, imò fidei reue-
rà Christianæ conetur reuocare sani-
tatē. Impletur enim in ipsis infœlici-
ter, quod Dei spiritus prædixit pecca-
toribus sua in perditione, infœliciq;
peccatorum statu obduratè perseue-
rantibus: Impius cum in profundum
ve.

venerit, contemnet.

Nisi enim manifesto laborent diuini iudicii flagello, siue immissa diuinitus, iustoq; ob peccata iudicio aorasia, ac mentis cecitate moniti, saltem ad exemplum sui Hæresiarchæ Gallie Berengarij resipiscerent. Is enim inuictis Catholicorum rationibus ex Dei verbo petitis eò fuit adactus, ut sui erroris prophani publicè conuictus, bis ter in Synodis Ecclesiasticis palinodiam cecinerit, quemadmodum legere est apud doctissimos viros eius æquales Lanfracum, & reliquos simul excusos. Quibus equidem similem sperarem euētum (quē votis quotidianis pro eis ad Dominum clementiss. non semel fusis optamus, feruidoque pectore imprecamur) si modò firmam sibi obtinerēt in Christum Iesum Dei filium fidem, quam vereor, ne callidus ille serpens in afflictis miserrimè ipsorū mentib. totā labefactarit, conuulserit, euerterit.

Hoc enim iacto à Sathana in aliquo impietatis gradu, non esse veram Iesu Christi doctrinā de suo corpore

Æquales Berengarij ac cōdiscipuli fædos Calvinistarum errores doctiss. cōfutarunt.

pore in S. Eucharistia presente, omnis ei ad omnem impietatem aperta est via, ut mentem hoc quasi fascino imbutam, immò dementatam, quò ipsi libet, deuoluat; & ceu duro capistro captiuam per omnes errorum cloacas miserrime pertrahat.

Hinc videmus tam multos Calvinistarum Turcas fieri, vel suscepta ipsorum circuncisione carnali. Item plurimos inter eos existere Atheistas: de quo & ipse Beza, & Henricus Stephani, & alij plurimi eiusdem fermenti Pharisaici, suis de commanipularibus lugubriter conqueruntur: Lamentantes non modò varia per Galliam inolescere Atheistarum genera: sed nomen etiam sibi vindicare Deistarum.

Adhuc eò deueniunt dementiæ, ut quidam opinentur, nouam esse fingendam Religionem, quæ sit ex Christiana Mosaica, & Alcorano Mahumeti conflanda. Tales Venetijs, & alibi nò paucos agere narrant, qui Occidentem orbem peragrarunt. Testatur Henricus Stephani, Vvilhel. Postellū hanc

*Venetijs non
deesse Calui-
ni discipulos,
eius loquun-
tur epistola.*

hanc hypothesin Venerijs apud multos se audiente ventilasse sed quid illi respōderint sophi, nō exponit, facile ex vnguib⁹ leonē. Quid Parisijs hactenus sit molitus, varij variè nobis referunt: ad cuius scholas parum Christianas iam totos frè annos duodeviginti, & quod excurrit, incredibili numero professionum omnium viri confluent, paradoxas eius disputationes avidissimè haurientes sed quid priuatis in colloquijs, ceu mysticis suis Arcumatis instillet mysticum, quid uè atheologicum, immò Christomachum huius non est loci edicere. Postremò non desunt hoc infæliciss. tempore, qui omnem superantes nō modò impudentiæ, sed & blasphemix modum audent scribere contra tres impostores, Moysen, Mahumetum & quem mihi religio est hoc loco præ blasphemix horrore) quia contremischo referens) nominare. Hæc si non est Sathanica in Deum & Christum eius blasphemia, nescio quid sit blasphemia: à quo Domi. Deus totum tandem repurget orbem. Impij scripti ex

L em.

Vide Gallie.

Henrici

Stephan. de

præfat. in He

radot.

emplaria ex Francfordia euocaui. Nihil autem aliud retuli responsi. Nihil illic existere amplius: quod vniuersa essent in Galliā aucta, vbi eius lectione nobiles feruntur mirifice oblectari. Si Postellano auditorio, illi potiss. Veneto non probantur, equidem satis demirari non possum: cum istius atheismi præludia, & tam bellas ante annos ferè nouem in Veneto Arsenali iecerit isagogas, ex p̄fesso Christiani stomachas, & verissimo Luciano dignas. Ex quo venenato ouo iam pridē Geneuæ ab aliquot Italis philosophis posito (sicut videre est apud Bezam in vita mendacissima sui Caluini) quid toti orbi exspectandum, ni deus auerterit propitius, diuinatu nō est pijs difficilē.

Istam impietatis Calvinisticę, imò verius Sathanicę, ac veri atheismi infernalem voraginem non aliundē opinor equidem nobis prouenire, quā quod labefactato illo de S. Eucharistię veritate articulo, & primario religionis Christianę capite diabolus nullo negotio facilē animū hoc fidei columi-

lumine spoliatum, in omnem, quam vult, trahit, imò propellit, impietate. sublato enim ex hominis mente illo fidei Christianæ dogmate, quo nullū habemus verbis adeò multis, adeò p̄spicuis in Euangelio confirmatum, ecquid mirandum si obscuriora dogmata paulatim gliscende in horas in cancri more impietate, vniuersa tandem omnia reiiciat, respuat, excreetur? Proinde sapientibus mirū videri nō debet, si Calvinistas audiat passim Turcas fieri, imò Iudaica circuncisione prærodi: cū paulatim ad Antichristū, omnemq; impietatem, fide istius dogmatis Eucharistici abnegata, sterhat viā; imò verū introducat atheismū, & nullum faciat B. resurrectionis spem in hoc mortali corpore futurā.

Si enim crederent verum Do. corpus in S. Eucharistia esse, crederent quoq; sumi ad corporum nostrorum immortalitatē per illud cōmunicandam. In hunc enim vsum datur, quando à Catholicis (dicente Sacerdote, Corpus Do. custodiat animam tuā & corpus tuum in vitam æternam) religiosē

giosè accipìe sumitur. Habet enim vñ corpus nostrum etiam mortuum viuificandi, atque immortalitati pristinae restituendi.

Sic enim nobis D. Christus promisit. Qui manducat meam carnem, viuet in eternum Panis enim, quem ego dero, caro mea est (siue vt alia legit antiqua versio in codice Euangeliorum à D. Gregorio, Anglorum Regi, vt putatur, misso) corpus meum est pro mundi vita, nimirum instauranda, & hominib⁹ immortalitate olim perditā restituenda.

Hanc spem beatæ immortalitatis corporibus nostris olim restaurandā, Catholici semper ex vsu S. Eucharistiæ concipimus, quotidianoq; exercitio indies nobis confirmatoriē reddimus, sicuti & maiores semper fecisse ex doctissimis eorū scriptis liquet. Vide S. Iren. 3. lib. & D. Hilarium li. 2. & D. Iustinum. A qua spe sibi confirmanda cum exiderint miseri Caluinistæ, non mirum si sacrosanctam cōtemnant Eucharistiam: quæ ipsorum corporibus perditam olim possit restituere.

stitueret, solideque instaurare beatam
 illam, nulloque modo aestimabilem
 aut comprehensibilem immortalita-
 tem. Eam qui ex Ven. Sacramento Eu-
 charistiæ iuxta Dom. Christi promi-
 sum non expectat (quia non credit il-
 linc se posse certò consequi) sanè mi-
 randū non est si in auia diaboli sedu-
 ctus, varios in errores Sathanicos ab-
 ripiatur. Quod Calvinistis accidere,
 luce meridiana liquet clarius. Non
 modò enim Turcarū abnegata Chri-
 stiana religione, impiam suscipiunt
 perfidiam ex aliquot Iudaismi & Chri-
 stianismi capitibus stolidè commi-
 stam: sed duram etiam illam Iudaicā
 carnalis circumcisionis superstitionē,
 quemadmodum ijs notissimum, qui
 Francfordiæ, aut Constantinopoli
 sunt versati, vbi non paucos Gallos
 Calvinistas ex Christianis, prò dolor?
 in Turcas degenerasse nominatim
 commemorant.

LIBER TERTIVS,
PRO QVOTIDIANO CHRI-
STIANI SACRIFICII PRO-
pitiationis vsu.

VT INSTITVTVM HOC AR-
mamentarium Calvinisticum, pro huius
temporis opportunitate instruamus, ad
Christianam accingamur quotidiani Sa-
crificij Catholicis vbique terrarum vsita-
ti defensionem, vt pios viros suorum voto-
rum faciamus compotes, aliqua saltem
ex parte, quantum quidem Deus
Opt. largiri in presentia-
rum dignabitur.

VEN.

VEN. VIRO ET FL.
LIO IN CHRISTI IESV BA-

*ptismate chariss. ac desideratissimo D.
Stephano Isaaco, Pastori Eccl.
B. Mariae Colonien.*

Salus & pax à Christo Iesu.

R Ermagno equidem gaudio
animum meum, fili chariss.
sensi in spiritu Christi Ihesu
delibutum, vbi tuam perle-
gisssem Apologiam contra quorundā
delationes, vti scribis, à vero alienas.
Maiorem enim hoc in tetrico breui-
culæ istius vitæ exilio nō habeo cum
S. illo Virgine Apostolo χάρις gratiā
siue potiùs χαρά, gaudium, quam si
audiam filios meos in Apostolica &
orthodoxa Christi Iesu Nazareni Do.
nostri veritate ambulare.

Quod vt de te in posterum firmi-
us credā, tua facit Epistola nobis gra-
ta admodū ad nostram Vverdeca du-
dum datam responsoria.

Ex ea porrò plus mihi accreuit
L 4 gau-

gaudij verè Christiani, quod zelum tuum non vulgarem in fine aperis: quo te Calvinistis quibusdam scribis cum pijs aliquot viris tua pro virili iustitiam opposuisse, sed eo rem deductam, ut quidam tibi responderint, si Anthonij Sadelij contra Missam libellum solidis refutares argumentis, ad Catholicam Ecclesiam redire sese fore paratos. Porro totam huius rei historiam hic non fuerit abs re tuis verbis repetere.

Ante triennium cum quibusdam Comitibus, & magnis viris, quos propter beneficia in me collata, & singularem ipsorum modestiam & doctrinam libenter ad gremium Ecclesie Catholicae reduxissem, incidi in disputationem de Transubstantiatione, & Missa Dominica: Egi cum eis aliquot mensibus scripto, iuvabant me D. Petrus Brillmacherus Iesuita, necnon Decanus quidam Gandensis, qui postea ad nos se contulit, ac D. Theodorus Rephan, Pastor D. Laurentij. Postquam verò aliquot mensibus de hoc negotio, partim scripto, partim colloquijs

loquijs egissemus, prodijt in lucem li-
 bellus cuiusdam Anthonij Sadeelis,
 contra Missam conscriptus. Eum ita-
 que Comites prædicti mihi refutan-
 dum tradiderunt, addita solenni pro-
 missione, quod eo solidis argumen-
 tis refutato, ad Catholicam Ecclesi-
 am redire essent parati: Accinxi me la-
 bori, ac cum animaduernerem eius
 argumenta esse magna & docta, ne in-
 eptè soluendo plus nocerem, quam
 prodessem, accessi prædictum D. Lau-
 rentij Pastorem, & cum eo de refutan-
 do libello contuli. Itaque cum vide-
 remus nobis negotium esse cum do-
 cto & versuto homine, conuentum
 fuit, vt eum Domino N. in istis quæ-
 stionibus magis exercitato, & penè e-
 ducato traderemus refutandum. Pol-
 licitus ille est suam operam, sed cum
 refutationem differret, & Comites
 iam gloriari inciperent de victoria,
 factum est, vt eum importunius non-
 nunquam vt refutationem accelera-
 ret, monerem. Tandem igitur trien-
 nio elapso, prodijt D. N. refutatorius
 liber, sed non talis, qualis à multis ex-

pectabatur. Comites certè visis eius ad argumenta Sadeelis responsionib. tantum abest, vt secūdum prælitam promissionem, ad Ecclesiam Catholicam redeant, vt ab eo tempore magis in concepta opinione, confirmati fuerint. Adde quod & alij non indocti, multa dubia, vt & illi loquuntur, absurda, ex ijs responsionibus collegerunt. Quæ res me valdè sollicitum & perplexum reddit. Aliud certè à N. nostro, homine docto exspectassem. Videtur ille aduersarium nimis contempsisse, vnde factum puto, vt refutatio infœlicius ei cesserit. Itaq; cū res sit magni momenti, vnde multorum, qui Sadeelis libellum, & D. N. responsiones legerunt, salus, & mens propter prædictos Comites, & alios multos, honor dependeat, obnixè rogo, vt Reueren. D. T. ad refutationem eius se accingat. Est enim versata in hoc certaminis genere: & spatio duorum mensium respondere poterit.

Expecto auide Reuerend. D. Tus responsum, & voluntatem. Fecerit rem Deo gratam, & Ecclesiæ vtilem,

ac multis nutantibus salutarem. Ximenius noster, lecto illo libello, admiratus est hominis argumenta, & ingenium. Propterea talis aliquis responsor quærendus est, qui doctrina & ingenio sit superior. Rogo obnixè, ut Reuerend. D. T. suam sententiam mihi significare dignetur.

Hiscè tuis pijs & votis, & precibus motus, laborem superiori Autumno leui manu inchoatum, in manus, etsi occupatiss. reuocaui, si fortè vestris v. sui esse queat desiderijs, què ubi post labores grauiss. partim Busciducis, partim Vverdeæ in repurgando corruptiss. nostro Christi Dom. ouili interea exatlatos vidi, ei agnoui deesse quædam, alia pleniorè desiderare lucem, alia Sophisticis Sadelij hominis arguti Paralogismis, acutisq. annorum plurimorum elenchis prolixiorē poscere refutationem, dubius hæsi, an tuo nunc temporis facerem satis desiderio. Hinc instigabat alacritas animi, te in pio Christi Dom. negotio laborantē iuuādi: illinc deterrebat laboris nostri, si non inelaborati, cer-

cer-

certè nondum satis pressi immaturitas.

Si ocium dedisset istud SS. Quadragesima tempus, ut valetudinario incommodum, ita grauissimis istius difficillimæ responsionis laboribus inimicum, haberes fortè, ni fallit nostri amor, quod placeret magis, aut euidentius illas nugas contereret sophisticas, falsis enim nituntur xx. Paralogismi isti Sadeliani sumptionibus, aut calumniosis fallere incautos conantur cauillationibus. Et si igitur plurima differendum suaderent, potiss. temporis breuitas (nam ad Dominicam Passionis Dominicæ tuas illas gratiss. accepi demum literas, ubi vix ex longo itinere Vvertens. & Buscoducens. respirassem) quam labores noui aduolantis Paschatis curandis reliquis Dom. Christo ouibus impendendos sibi postulabant, cui & maior itineris noui, grauis atq; longi mox à Paschate suscipiendi necessitas accedebat, tamen vicit tua in Christo pietas, vicit tui amor nō vulgaris. Is enim totum ferè octiduum mihi inuitissimo extorsit

tor sit : quod aut de more maiorum
precibus, aut alijs magis necessarijs
huius immensi oneris pastoralis oc-
cupationibus, reposita studiorum o-
mnium cogitatione, statueram im-
pendere. Recognito igitur, quantum
ferebat & valetudo afflictior (cui cen-
sura medicorum, accuratiores graui-
orum studiorum labores sunt infesti,
& certò exitiales) & temporis, quod
surripere officijs diuinis, & Ecclesia-
sticis negotijs dabatur, breuitas, no-
stra Christomachia Calvinistica, quā
superiori meditabamur Autumno;
tum in manus sumpsi nostrum Sade-
lium. Is quidem & dilucidior, &
fortè accuratior desideret refuta-
tionem, sed tempore, vt dixi, exclu-
sus, & valetudine minus firma impe-
ditus; denique negotijs moram non
ferentibus districtus, plura modo re-
spondere non sinebant. Si quid meri-
tò desiderabitur (quod mihi dubium
non fit, & nos requisiti non grauabi-
mur quædam attexere, quæ piorum
palato fortè faciāt satis. Habes doctos
aliquot collegas, hac in re fideles sym-
machos

machos, Christi spiritu & feruidos, & promptos, qui nostratia. etsi non plena tibi explebunt, breuiora explicabant, denique adiuuante Do. Christo promacho absoluēt, quod pia vestra desiderant vota, quorum vt Deus vos faciat compotes, nos pio nostro cum S. Moyse, compugnabimus: vt illi in quorum gratiam laborem hūc desideratis, ad mentem reuocati, ad Catholicam redeant Christi Iesu Ecclesiam.

Quem laborem Deo gratiss. atque Dom. Christo Ihesu, vnico Saluatori nostro desideratissimum, vt foeliciter conficiatis, faxit Deus omnipotens: qui vel de lapidibus filios Abrahæ, fidei nostræ Patriarchæ potest excitare. Pro quibus conuertendis, si & nos cum D. Paulo Apostolo gentili vestro Anathema fieri, optare auderemus, optimè nobiscum ageretur. Voluimus tamen hanc in rem, nostrum quasi symbolum conferre, quod habemus in præsens omnium præstantissimum: sed sub spe melioris & elaborationis, si Deus Opt. o. ium in posterum

sterum largietur, sanamq; valetudinem.

Vnde illud disertè mihi cautum volo, vt in publicum non edatur, nisi doctis viris probetur, dignumq; censatur, quod vel in manus hostium exeat, vti Reuerend. D.S. Th.D. Tongris, aut DD. Iac. Horstius. Alioquin ad me domum ex itinere longo reuersum volo remittendum, minime. que publicandum.

Censuram piosorum doctorum desiderat author ante publicationem.

Si cui placebit argutis in speciem, sed verè sophisticis Sadelij elenchis refutandis incumbere, facilius id fecerit, si manifestos aliquot hoc in libro eius obseruet calumnias, Christiano viro indignissimas, vt nihil de foedissimis modo dicam conuitijs in nos coniectis, aut blasphemijs Turcicis in Dom. Christum furiosè vibratis, ex quibus nunc obiter tibi commemo, quod ad sui tertij paralogismi confirmationem adferre non puduit, nos Catholicos docere, quod corpus Domini sanctificamus. fol 34.

Solida sophisticatum Sadelij confutatio vnde certo perenda.

Calunie Sadelij in catholicos manifestissimæ.

Nos

2. Nos rogare, vt corpus Domini p
Angelos in cœlum deferatur, fol. 35.

3. Item vt corpus Domini Pater ha
beat acceptum. fol. 34.

4. Item nos Catholicos in Missa ro
gare, vt per Christū Deus pater Chri
stum oblatum recipiat, fol. 32.

5. Denique stolidissime interrogat
homo Turcico imbutus Spiritu. Si
oblatio est corpus Domini; cur (inqt)
rogatis vt fiat corpus Domini? Atqui
si ante consecrationem doceremus
esse corpus Domini, cur id à Deo pe
teret Catholica Christi Iesu Ecclesia?

Talia passim occurrunt & nuga
menta, & blasphema non argumen
ta, sed sophismata non pauca, quæ vel
leuissima libri sacramentalis, siue S.
Canonis inspectione suos in fines e
uanescunt, veramque fumi vmbra
esse liqueat.

Vnde admodum difficilè non fue
rit sophisticos Sadelij elēchos, prima
quidem facie horridulos, & cornutis
quasi argutorum Enthymematum
gryphis infestos refellere: sed ijs qui
vel mediocriter fuerint in solidis ve
ræ

ra Theologiae principiis eruditi, atq;
in disputatrice Dialectica utcunque à
teneris exercitati.

Cui autem illa, ut verè cum primis
aurea, ita omnium difficillima D. Pau-
li Apostoli ad Hebræos gentiles tuos
epistola fuerit ex solidis veterum Or-
thodoxorum PP. interpretationibus
satis cognita, videbit quàm insulsè ac
indoctè, ideoque fallaciter, imò verè
sophisticè (quid enim aliud sophista,
quam teste Aristot. veritatis fur) diui-
nis eius in suam, aliorumque perni-
ciem sententijs abutatur, atque à ve-
ro eas detorqueat sensu Sadelius, qui
se scholastici & Theologi titulo im-
peritis venditat lectoribus.

*Epistola diffi-
cillima ad He-
bræos Pauli-
na verè intel-
lecta fumos
Sadeliij osten-
dit doctis o-
mnium va-
niss.*

Sunt quidem hoc in foeliciſſimo no-
stro seculo nefariorum monstrorum fo-
cudissimum plurimi, quibus & hodie di-
uinus spiritus S. Davidis ore clamat: Fi-
lij hominum usque quo graui corde?
Ut quid diligitis vanitatē, & quæritis
mendacium? Sed inter istos verè in foe-
lices mendacium quærentes princi-
pem facile locum inueniat Sadelius
iste. Non desunt plurimi, prò dolor!

*Sadelium in-
ter illos infœ-
liciter excel-
lere, quos Spi-
ritus S. arguit
mendacium
querere.*

M

qui

qui raucidas quæritant calumnias,
 quibus Catholicam Domini Christi
 Iesu Ecclesiam vexent, exagitent, ac
 sua pro virili studeant labefactare, si
 vnquam posset ruere tam firmo & im-
 moto nixa fundamento Christo Iesu
 Dei filio, eius sponso atque patrono,
 sed qui malitiosas adeò, ac tam liqui-
 dò suam contra conscientiam con-
 fingant calumnias, vix equidem arbi-
 tror inueniri: quibus iste sophisticus
 cedat Antho. Sadelius. Quales sunt,
 quod folio 34. scribere audet, Catho-
 licos sese facere pro Christo Do. apud
 Deum patrem Mediatorem.

*Malignæ atq;
 malitiosæ Sa-
 delij in Catho-
 licos sycophā-
 tiæ.*

Rursus quod Catholici in Sacrifi-
 cio Christiano, Sanctorum merita
 proferimus, vt Deus illam (inquit fo-
 lio 34. Corporis Dominici oblationē
 habeat acceptam. Hæc, atque similia
 imperitis istius pestilentissimi Sade-
 liani scripti Lectoribus deprehende-
 re non erit vsque adeò facilè: sicuti &
 rudioribus non admodum ita obui-
 um propter obscuritatem diuinæ il-
 lius ad Hebræos Epistolæ, paucis satis
 perspicuè cognitam. Proinde tales
 ad.

admonitos in Christo velim, ne audeant temerè hisce difficillimis disputationibus sese ingerere, aut oblatas etiam suscipere: cùm sint certissimi Sathanæ laquei, quibus indoctos si non capit, certè sauciat, lædit, ac dubios reddit, quemadmodum pridem doctissimus Tertullianus prudentissimè Catholicos sua ætate admonuit de fugiendis cum hæretico disputationibus. D. Paulus enim spiritu Sancto eruditus cautiores nos reddit, qui cum hæreticis non modo negat disputandum, aut longas texendas de rebus fidei controuersias: sed post vnam admonitionem (sic enim verius legitur in antiquissimis codicibus) deuitandum. Sermo enim eorum vt cancer serpit, qui contagioso carcinoma non modò audientes, sed ipsos adeò disputantes haud infrequenter, si non inficit, certè attingit, vt de non paucis huius sæculi indoctis hominibus pia mater deplorat Ecclesia.

*Cur imperitis
& in exercitiis
tioribus fugi-
enda cū hære-
ticis disputa-
tio.*

*Caluinistas
certò habentes
hæreticos
quia superant
Arrianos sua
impietate in
christum Ie-
sum.*

Quod aut Caluinistæ imprimis in hoc
M 2 dam-

damnatissimo hæreticorum genere habendi sunt, ecquis dubitare queat, cui modo Arriani olim Christomachi tales habeantur.

Quod autem noua, immò renouata sua superstitione isti versipelles verum Arrianismum conantur in orbem reuocare, inde non obscure pijs pateat viris, vt manifestè impiam Caluini, Serueti, Bezæ, atque similium rabularum hic taceamus doctrinam, quòd quibusdam Galliæ locis, vti certa relatione audiuius, nolunt eadè gloria filium Dei, & Spiritum Sanctum prædicare, qua Deum patrem. Illum n. hymnū tota iam pridè ecclesia, ceu indubitatum aduersus Arrianorum Iudaizantium fraudes Pharmacum, à D. Damaso Psalmodiæ Christianæ additum, Gloria patri & filio, & Spiritui Sancto, Caluinistæ non patiuntur cani: neque ipsi suis in Sathanæ Synagogis aliquot locis canunt. Sic olim per Hispanias Arriani illum Hymnum aboleuerunt, & Catholicis Gallicis hac de causa communicare noluerunt, quemadmodum liquet exemplo

plo illius Oppilæ Francorum ex His-
pania, ad Chuldericum Francorum
Regem legato, apud Gregorium Tu-
ronensem, libr. 6. cap. 40. Vbi habes
doctissimam huius Episcopi contra
illum Arrianorum legatum, Arrianū
disputationem pro gloria Do. Chri-
sti Iesu, quod eadem & pari gloria no-
bis est celebrandus, qua Deus pater.
Quibus ex verbis pio Lectori perspi-
cum est, quanta impietate nostra-
tes Calvinistæ suos impios maiores
Arrianos modò superent, vt non sit
difficile, hac ex præscriptione ipsos à
Catholicorum finibus profligare, ne
quis incautior dolosis ipsorum capi-
atur verborum in speciem fucatorū
laqueis. Cui enim persuasum est, Cal-
uinistas veros esse Christomachos, &
non exiguis partibus illis veteribus
Arrianis magis in Dom. Iesum Chri-
stum Nazarenum impios, vt alibi o-
stendimus, illos Missæ sacrificium cō-
stanter nobiscum obtulisse, atq; pro
mortuis orasse, pueros baptizasse, fa-
cile apud se statuet istis deploratis, i-
mò degeneribus Arrianis fidem alijs

*Oppila Fran-
corum Lega-
tus Arriano-
rum in Hispa-
nia ad Gallos
Caluinist. Ar-
rianizantib.
non parum sa-
nior.*

*Vide Panopl-
am de sacrifi-
cio.*

in rebus controuersis habendam nō esse. Argutari quidem eos, & Philosophica ex Euclide, Aristotele, Categorijs, Metaphysicis, alijsque istius cœcæ philosophiæ myoparijs, & hallucinationibus, quas Sadelius suam iactitat *ρεποπαιδείαν* fuitiles eudere cōclufiunculas. sed veros tantum effundere indoctis fumos, imò vanissimas fumi vmbras, sicuti nunc prudentioribus lectorib. nos demonstrasse confidimus, istos scholastici Sadelij, vt sese venditat, syllogismos plus habere fumi, quàm ignis, quippè vanis Philosophorum nixos principijs, brutis à sensibus crassius Turcarum more petitos, denique falsis, imò vt verum agnoscas sophistam, manifestè calumniosis instructos, adeoque confictos mendacijs. Quod vt & tibi, & tuis illis Antagonistis fiat perspicuum, Dominum Christum Ihesum obnixius rogo.

Vnum illud in calce admonēdum duxi, vt his in rebus cum aduersarijs tractandis magis pijs fidas precibus, quam

quam aut ingenij acumini, aut humanæ industriæ, aut argutæ atque verbo sæ nedum rixosæ, aut contentiosæ disputationi.

Christianè igitur, placidè ac mansuetè agendum, vt Deus Opt. vestris orationibus, pijsque non vincendi, sed sanandi fratres errantes votis flexus, cœcas eorum redaperiat mentes & diabolica fraude seductos, sua Eüangelicæ atque veræ Apostolicæ doctrinæ luce illustret propitius: qua videant sese à toto veterum P P. & Orthodoxorum choro dissentientes, à vero aberrare Christi Iesu Euangelio, veraque ipsius Ecclesia Catholica, extra quam nulli vnquam esse potest æternæ salutis spes reliqua.

Quod vt errantes tot innumeris, prô dolor? nouarum hæreseon sectis fratres ad vnum omnes tandem agnoscant faxit Deus, qui nos pro miseris, & sathanica nebula excœcatis, vt videant, ardentius & assiduè supplicare non desinamus.

Vale diu nobis incolumis.

M 4

Rurç.

Ruræmundæ quinta Albarum, anno 84. quo die nūcium mihi allatum est, quo nullum omni vita lætius contigit. Scribit enim D. Pastor Vvertens. nostri de successu laboris illic quatuor per menses exantlanti. Verè experti sumus (inquit) laborem à V. P. ouibus suis & nostris, imò Christi Domini non esse inanem. Nam pleriq; à V. P. priuatim moniti, etiam ij, de quib; non expectabamus, hoc festo Paschæ cōfessi sunt, & communicarunt. Gratia Deo. & numerus communicantium duplo maior fuit hoc anno, quàm præterito. Anno superiore fuit numerus mille octingentorum, præsentia autem festo quatuor millium, centum sexaginta, aut circiter.

M. D. LXXXIII. 9. Septemb.

Iterum vale fili chariss.

Tui in Christo Iesu ex animo verè paterno amantiss. quàm diu in fide Catholica Louanij me susceptore professus, inuictus stas atque immotus,

*Wilhelmus Damasi Lindanus Eccles.
Ruræmundens. indignus & inutilis
Episcopus,*

Super-

Supereſt igitur, vt nunc impiorum
Caluinistarum tela depellamus, quæ
contra quotidianum Christi Do. in al
tari sacrificium audet ore virulento,
sibiloque illius antiqui serpentis eui
brare. Non enim suo illo Sathanico
contenti sacrilegio, quo S. Euchari-
stia verum ac præsens Dom. Christi
corpus sese sibi persuadent isti bis mi-
seri sustulisse, audent & sacrificium e-
iusdem Dom. Christi quotidianum
stolidè, ac temerè oppugnare: quod
iam pridem Catholica docet, atque
à sui vsque exordio vocat propitiato-
rium. Sed quisnam piorum omnium
audax istud, imò ridiculum, ne dixe-
rim amentissimum, horum coecorū
Caluinistarum facinus satis admire-
tur? Cum enim negant esse in S. Eu-
charistia corpus Domini, rectè con-
sequitur, si hoc veritate nititur, non
esse propitiatorium sacrificium.

Quod enim non est in toto hoc pe-
reunte mundo, quemadmodum istā
omnium infoelicissimam miserabili-
um, quorum Deus tandem miseria-

M 5 tur

*Quanta cum
insania conia
etum sit, quod
Sacramenta-
rij oppugnant
Sacrificiū cor-
poris Dom.
quod non cre-
dunt esse præ-
sens.*

tur propitius: Sacramentarium nationem profiteri non pudet; cœlesti nostro patri offerri non potest: Mirū itaq; cur sese isti miselli fatigent in opugnando hoc mysterij Christiani sacrificio; qui tanta pertinacia contendūt, Catholicis nō esse quod offerāt.

*Plurimū fru-
ctus electis
Dei filiis pro-
uenire ex an-
daci Caluini-
storum oppug-
natione S. Eu-
charistie.*

*Vide li 5. Lin-
dani, de voto
Castitatis, &
celibatu Ec-
cles.*

Sed ex stolido isto Calvinistarum consilio diuina prouidentia non leuia electis Dei filiis cudit tela: quibus sese contra fraudulentas sophistico-
rum Calvinisticorum obmuniat argutationes, dolosasq; iuxta ac spinosas ipsorum effugiat insidias. Dum enim eò deuoluuntur impietatis, ut iuge illud Christi Do. audeant suis plurimis, licet arundineis ac verè ficulneis telis impetere, liquidò electis DEI filiis, alijsque suam salutem æternam temerè nō proijcientibus; inde apparet, eos non esse Apostolorum discipulos, aut successorum imitatores: sed veros illius filij perditionis Antichristi præcursores. Is enim pro suo, ita dixerim, officio sibi vindicando, iuge illud Christi Dom. sacrificium, sub finem mundi abolebit: sic Deo pro

propter ingentia sui populi peccata,
& vti apud Daniele exstat, scelera-
tissima scelera permittente. Sicut Ico-
noclastarum est, qui alia sunt natio,
parte alia infaustum illi aduenturien-
ti præparantes iter, venerandas imagi-
nes Do. Christi, & Sanctorum eius cõ-
fringere, pias tabulas de medio tolle-
re, honorificas diuinorum virorum
ad imitationem excitandam erectas
statuas euertere, delere, profligare.

Ne tamen isti recocti & ferocientes
passim per Gallias Iconoclastæ, siue
sacrilegi Calvinistæ, atq; Christoma-
chi ad vnum omnes Sacramentarij,
suo desint infœlici officio, quo ruinã
Christianæ religionis molientes, iter
suo aduentati præparant Antichristo,
aggrediuntur & illud SS. Christi Do.
sacrificiũ, quod sui in memoriã quo-
tidie iussit Deo patri immolandum,
oppugnare, validisq; in speciem syl-
logismis magno aceruo cumulatis,
conantur opprimere, sed eos frustra,
sicuti Propheta loquitur, super late-
re immolare, satis liquet: qđ errores
suos, & exquisita mēdacia, inquit D.
Hier.

Hiero. dialectica nitūtur arte firmare
 & ἐκ γωνίας iactitant, ῥαμπαις, id est, se-
 cti in latere pulueris, atque descripti
 lineis roborare, sed istorum strophis
 ut ut sophisticis, argutis & Carneadi-
 cis contextas, atque perplexis syllogis-
 mis aut gryphis cornutis, hypotheti-
 cis, & Dilēmaticis instructas difficile
 non erit viro Apostolica Christi Iesu
 fide armato dissipare, cuius rei speci-
 men etsi mutilum, atque inelabora-
 tum, neque diu satis pressum, ob cau-
 sas supra dictas, afflante Christi spiri-
 tu nunc edere hac pro virili, atque o-
 tio nimis angusto aggredimur. Libel-
 lus Calvinistæ Antonij Sadelij nuper
 ad me Aquis Grani abs te Vener. P.
 Nyrsmanne mutilus transmissus, vi-
 ginti continet syllogismos: quibus se
 se propitiatorium Evangelicæ nostræ
 Missæ sibi gloriatur infoelix aboleuif-
 se: sed meros esse verborum fumos,
 & inanes versuti, immò imperiti so-
 phistę nebulas, euestigiò pijs Epistolā
 D. Pauli ad Hebræos mediocriter in-
 telligentibus liquido apparebit.
 Ex ea enim non intellecta, imò nō
 pau-

*Occasio hu-
 ius scripti
 Lindanici.*

paucis locis imperitè detorta, & sceleratissimè adeò deprauata nobis Orthodoxis Catholicæ atque Apostolicæ doctrinæ professoribus faceffit negotium asperis suis conuitijs, & flagitiosis maledictis conditum: quæ Christi causa dissimulantes, cum gaudio sustinemus.

Prodeat igitur in puluerem scholasticum primus ex XX. istius scholastici Goliathæ Achilles Carneadicius: quo Catholicæ Christi Ecclesiæ propitiatoriū euertere conatur iste scholasticus Sadelius. Iactat. n. sese theologicè & scholasticè hunc S. Th. locum tractasse. Sic igitur suā instruebat contra inuicta Dei Sabaoth castra infau-
stam aciem Sadelius. Omne legitimum sacrificium, inquit, nititur expressis scripturæ verbis: ex quibus manifestum esse possit, eiusmodi sacrificium fuisse à Deo institutum. Sacrificium Missæ non nititur expressis scripturæ verbis, ex quibus manifestum esse possit eiusmodi sacrificium fuisse à Deo institutum. Quare sacrificium Missæ non est legitimum sacrificium,
& vi

I.

Primus paradoxissimus scholasticus Sadelij Scholastici contra Evangelicum Apostolicæ Missæ Sacrificium.

& vi consequentis reiiciendum est.

Cui ita subtexebat infoelix nugarū
textor. Structus est syllogismus in 2.
fig. quia negat $\delta\tau'$ $\beta\epsilon\tau$.

*D. Hier. com.
in Ezech.*

Agnosceis nē candide Lector, sophi-
stam sacrificare in puluere scholasti-
co? & uti aiebat D. Hier. ἐκ γωνίας fabri-
care $\pi\epsilon\alpha\mu\mu\alpha$, lineasque in puluere Ma-
thematicas describere? Sit mathema-
ticus tu⁹ syllogismus Sadeli, sit Eucli-
dian⁹: nos Christianē respōdemus. Ut
maiores syllogismū statuat iste scho-
lasticus argutator, vide obsecro, ut a-
stuet ipse in suo vestibulo; Maior, in-
quit, propositio, siquidem opus habe-
at probatione, satis probatur ex ijs,
quæ alibi disputauimus, in loco de
verbo Dei scripto aduersus humanas
traditiones. O cautum sophum, qui
sui oblitus primarium suum Achillē
ex vicenis ita inermem nobis obicit
iugulandum. Si enim scholasticus est,
ut hic ante ore suo p̄fitetur titulo, il-
lius oratoriæ artis p̄cepti oportebat
meminisse, initio firmiora quæque
collocanda, infirmiora verò inculcā-
da. Atqui Maiorem suam ait se alibi
satis

*En tibi sudan-
tem philoso-
phum suo in
sophisticæ ar-
gutationis
vestibulo.*

*cic. de orat.
anticum.*

fatis probasse, sed hoc suis rudimenta-
rijs persuadeat infortunatis scholæ ado-
lescentulis. Allegat suum librum, ne-
scio quem, & eum alibi dictatum. At
qui robur argumenti oportebat indi-
casse saltem, non solum affirmasse. Si
cui iactatus iste libellus est alicubi vi-
sus, ei non defuerit remedium præsens,
(ni totus fallor) & efficax ex primo li-
nostræ Panopliæ antè annos xx. in lu-
cem emissæ cum sua appendice, atq;
Apologetico ad Germanos, concor-
diæ causa pridem scripto. Hunc autem
primipilarem Sadeli, Achillem no-
stris excipiamus iaculis verè Theolo-
gicis ex verbo Dei solidissimè petitis.
Assumit igitur Sadelius: Omne legiti-
mum, inquit, sacrificium nititur ex-
pressis scripturæ verbis, &c.

An non mi Sadeli, sacrificium iusti
Abelis fuerit legitimum? si negare au-
des, mendacij te conuincet verbum
Dei: quod eum singulari illo **IUSTI**
elogio exornare dignatur. Si iustus
fuit, legitimum Deo cultum obtu-
lit; legitimum eius maiestati immo-
lauit

lauit sacrificium. Sic & Noe, & Abraham, & Melchisedech sacrificium a deo vobis exolum, quibus nam obsecro scripturis legitimum nitebatur sacrificium?

Si Mosaica tibi, Sadeli, obijciam sacrificia, an ea tibi non fuerint legitima, nisi manifestis scripturae verbis fuerint confirmata? Itane desipere videri vis philosophe, vt afferas ea non potuisse ab Aarone offerri, nisi ei Moyses scriptum harum rerum mandatū ostendisset? Sed te adeo delirare non opinor, cum Aaroni fuerit satis, Moysen electum Dei Prophetam ita sibi mandasse sacrificandum.

Vides igitur Sadeli, hac in parte tuum clibanarium, quem primo aciei loco, ceu inuictum Achillem tua in Phalange collocandum putasti, claudicare: cum falsum sibi sumat: vt multis euidentiss. exemplis est demonstratum.

Cuius ergo sint momenti corrasa illa scripturarū loca in tuę maioris assertionem temerē atq; futiliter producta, nunc paucis exponemus.

Fru-

Frustrà me colunt docentes doctrinas, quæ sunt mādāta hominum. At qui nos sacrificium Christianum negamus esse hominum mandatum: sed spiritus Sācti à Christo, & per eius Apostolos Catholicę traditum Ecclesię, vt in Minoris tuę refutatione dicetur prolixius.

Illi edificarunt excelsa Tophet, quod nunquam præceperam: Atqui nos docemus ex Dei instituto istud fieri sacrificium, secundum diuinas Prophetias. Ideò nihil contra illud faciunt, quæ temerè accumulas ex Prophetis de improbatis Iudæorum Excelsis: quæ Deus disertis verbis vetuit. Item de cultu nouo à Ieroboam instituto, quem dicis hunc vitulorum aureorū cultum instituisse, præter verbū Dei.

Attende Sadeli, attende! An ne Ieroboam cōtra disertum Dei mandatum illam instituit idolomaniam: qua igitur fronte audes eam extenuare, docens præter verbum Dei institutam? Deinde superioribus subtexis. Huc etiam spectat, inquis, quod Paulus damnat Ethelotresceian. Atqui e-

*Testimonia-
rū refutatio.
Matth. 15.*

Jerem. 2.

Sadelius Sophisticè idololatriam Ieroboam extenuat, vt atrocius Catholicā vexet ac sauciet doctrinā.

N uin-

*Sadelius sui
oblitus ardo-
re sophistican-
di.*

vincendum tibi erat antea, mi Sadelii, hoc Christianorum sacrificium, eius generis esse, quod nos pernegamus. Non enim voluntate humana, sed auctoritate diuina nostros sequuti maiores Apostolos asserimus, uti mox dicendum fufius.

*Traditionis
duo genera,
scriptum, &
nō scriptum.*

Minorem sui syllogismi Sadelius probaturus, perlegantur inquit, omnia quae Apostoli scripserunt, istud Missae sacrificium, imò ne Missae quidem vocabulum reperiatur. Atqui nos verbo Dei docti asserimus nobis, credenda & facienda non modò, quae in Apostolorum scriptis reperiuntur: sed & quae Catholicae Christi Ecclesiae, sine scripto, sed solo usu & facto suo illi tradiderunt. Sic enim Paulus nos Epist. ad Thessal. datà disertis docet verbis: Tenete traditiones, quas à nobis accepistis, siue per Epistolam, siue per sermonem, ἢ τε διὰ λόγου, siue viua voce, atque doctrina, factisque non scriptis, duo enim haec suae diuisionis membra sibi opponit Paulus. In secundo hoc diuinæ traditionis genere dicimus Catholici sacrificium hoc Eccle-
siae

fiæ Catholicæ contineri: potissimum
si eius species consideremus, quod &
Eucharisticum est, & propitiatoriū.

Quod autem sacrificandum est in
vera Dom. Christi cœna, non solum
ex verbo, Hoc facite, colligitur: sed
potissimum ex diuino Do. Christi fa-

cto; quem in vltima cœna sacrificasse
atque officium sacerdotis æterni secū
dum ordinē Melchisedech iuxta Pro-
phetias impleſſe; Orthodoxi PP. no-
bis contestantur. D. Cypria. epist. con-
tra Aquarios. Nam qui magis sacer-

*Do. Christum
in sua cœna
verè sacrifi-
cassē, atq; hoc
Missæ sacrifi-
cium verè in-
stituisse.*

dos Dei summi, inquit, quem Dom.
noster Iesus Christus, qui sacrificium
Deo patri obtulit, & obtulit hoc idē,
quod Melchisedech obtulerat, id est,
panem & vinum, suum scilicet cor-
pus & sanguinem. Et infra: Præcedit
autem imago sacrificij, in pane & vi-
no scilicet constituta, quam rem per-
ficiens & adimplēs Dominus panem
& calicem mixtum vino obtulit. Rur-
sus: Vtique sacerdos ille vice Christi
verè fungitur, qui id quod Christus
fecit, imitatur.

N 2

Sic

D. Irenæus.

Sic & D. Irenæus suæ Galliæ Lugdunensis, & patriæ suæ Graciæ, eam esse hac de re doctrinam scribit. Igitur Ecclesiæ oblatio, inquit lib. 4. cap.

*Christus auctor
hor & do-
ctor sacrificij
S. Eucharist.*

34. quam Dominus docuit offerri in vniuerso mundo, purum sacrificium reputatum est apud Deum, & acceptum est ei, non quod indigeat à nobis sacrificio: sed quoniam is, qui offert. Si Dominus docuit oblationem, proculdubio eam instituit, his ipsis verbis indicat D. Irenæus, Christum D. Malachiæ prophetiam implexisse dū dicit: purum sacrificium in vniuerso mundo Deo patri offerri, ne quis illā cum Iudeis de aliquo alterius generis sacrificio deprauet.

D. August.

D. Augustinus locis plurimis hoc Missæ sacrificium à Domino Christo institutum, vt Com. in Psal. 33. Postea ipse de corpore & sanguine suo instituit sacrificiū secundum ordinem Melchisedech. Et lib. 3. contra Donatistas cap. 19. nondum Mosaicis successerat Sacrificium, quod ipse post in Ecclesiā voluit celebrari pro illis omnibus. Sic & in Concilio 4. Carthagin. ca. 24
cui

cui D. Augustinus interfuit. Placuit
vt in Sacramentis corporis & sangui-
nis Domini nihil amplius offeratur,
quam ipse Dom. tradidit, id est, panis
& vinum aquæ mixtum.

Quod igitur nugatur Sadelius vo-
cem, facere, nunquam pro sacrificare
inueniri, Grammaticorum irrideant
pueri. An non apud Ciceronem de
Claris oratoribus Sacrificium publ.
facere?

An nō apud Plautum Amphitrio.
sacra facere? An non apud Liuiū 1. ab
vrbe. Sacra populi Ro. facere?

Certè D. Hiero. ex Leuitico apud
70. recitat. Accede ad altare, καὶ ποιήσων
& fac pro peccato.

Atqui vitulinū est argumentū, ri-
det Sadelius ridiculus, illud Virgilij,
dum faciam vitula, pro sacrificare ac-
cipere. An ne vitulum se ipse conuin-
cat Sadelius, censeant Grammatici,
qui Virgilianum illud eo sensu acci-
piendum docent: quibus si fidem sua
in arte habere nolit Sadelius, caueat,
ne brutis cum vitulis ad bubulcos sta-
tuant relegandum, donec ferocitate

*Grammatici
Sadelium cen-
seant cornipe-
tam vitulum
beanizandū.*

deposita mitescat, & sua reijciens cornua d. sinat in posterum esse cornipeta. Porro quod superioribus suis nugis subtexit Sadelius, planè ridiculum est.

D. Christum in sua cena sacrificasse, atq; hoc Missæ sacrificiū vere instituisse. Atqui Missæ sacrificium, inquit, nusquam nominatur, nec eius nomē v. quam legitur, de vocula Missæ rixari, puerile nimis, nos rem Act 13. legi affirmamus, vbi Apostolos & ieiunasse, καὶ λειτουργῆσαι & Liturgiam fecisse, publiceque sacrificasse, D. Lucas testatur. Iam an aliud ipsa re sit Liturgia Græcis quàm Latinis Missa (siquidem Latinum esse, Panoplia iam pridem docuit) consulat, qui ambigit, Græcos qui sacrificium Christi quotidianum peragunt ex Liturgia D. Basilij, Chrysostomi, aut D. Iacobi, aut D. Petri.

Liquet ex superioribus, primū Sadelianum Ahillem nihil habere viri-um contra diuinum Missæ sacrificiū, quod inualidis v. us telis (quia falsis) illud reliquerit saluū & incolume, quia à Christo institutum, & quia ex verbo Dei Ecclesijs Dei traditum est ab Aposto.

Apostolis. Posthęc hypotheticum syllogismum nūc struit Sadelius: quem ex superiore dicit promanare: sed turbo perfuso atque perforato: quem ita proponit.

Si quoties Apostoli, inquit loquuntur de Christianorum sacrificijs, hoc est à Christianis faciendis, proponunt spiritualia tantum sacrificia, nec unquam mentionem faciunt alicuius realis & externi sacrificij: Et nobis cum Apostolis loquendum & sentiendum est: Certè nullum externum & reale Christianorum sacrificium agnosceredebemus. Etsi antecedens à vero sit alienum, eo tamē, verbi gratia dato, non inde sequitur, aliud non esse sacrificiū Christianorū, q̃ nominatim Apostoli suis in scriptis eis proponunt. Qd̃ enim per annos 10. vel 12. quotidie peragebatur in cōuentu Christianorū, quorsum opus erat eius meminisse? sed quod in adhortando tantū meminēre spiritualiū sacrificiorum, nō excludit illud externū mysteriū à Christianis pagi solitū. Eiusdē futilitatis est, q̃ ait D. Paulum epi. ad Heb.

II.
Paralogismus Sadelij.

Idem sophisma eum precedente.

Huius sacrificij non meminisse. At-
qui ei pugna erat Sadeli, contra Iuda-
izantes semichristianos: qui reiecto
hoc sacrificio Christi ad Mosaica sua
pristina parabant reditum: contra
quorum impiam superstitionem lu-
ctatur Apostolus Paulus, vt eū de mē
te ipsis renellat.

Extra oleas igitur D. Paulus curre-
re visus fuisset, si de quotidiano Chri-
sti sacrificio, quod sola illius cruenti
in cruce peracti commemoratione
agitur, atque religiosè celebratur, su-
am instituisset diatriasan. Quod Apo-
stolis non fuisse incognitum D. Luc.
Actor. 13. testatur. Catholici cum A-
postolis & sentimus, & loquimur, &
facimus: ringentibus interea Christi
æmulis, imò Christomachis istis Sa-
cramētarijs Christi mysteriorum nō
ex dimidio satis peritis.

III.
*Sophisticus
Paralogis-
mus.*

Tertium suum syllogismū ita scho-
lasticè instruit Sadelius.

Omne dogma quod secum pug-
nat, neque potest sine contradictio-
ne explicari, ineptum est & Hetero-
doxum.

Dog-

Dogma de Missæ sacrificio, secum pugnat, neque potest sine contradictione explicari.

Quare dogma de Missæ sacrificio ineptum est & Heterodoxum, ac proinde reiiciendum.

Minorem falsam, quia statum con-^{Ex aperte falsæ assumptione, inserti falsissimam conclusionem.} trouersæ continet, varijs aggreditur sophismatibus, sed inutilibus stabilire. Quia in visibili Sacrificio, inquit, oportet id quod offertur esse visibile.

O sapientem sophum! qui à rebus corporeis res fidei putat æstimandas, aliud sanè his in Christianis mysterijs visibiliter offertur, aliud creditur. Sicuti & D. Thomas exclamans Christo, Dominus meus, & Deus meus: vtrumque verum: sed vnum oculis liquidum, alterum fide persuasum: & ideò magis indubitatum: quia certior nititur scientia, siue indubiæ cognitionis principio: nempe Dei verbo.

Vnde nihil apud Christianos absurdi habet idem esse visibile & inuisibile: sed alia atque alia sui parte: quod iste sophus pro impossibili habet suis carnalibus sensibus (vti animalemi homi-

N 5 nem

nem, quem dicit D. Paulus nimis stolidè cum pecudibus in terram pronus immerfus.

A sensib. brutis Sadelius contra Missæ sacrificiæ petitū argumenta humana et sophistica.

Ista de causâ in illas pro suo bruto sensu crumpit voces: Nullum externū & visibile sacrificium esse potest, quia id sit visibile. An non diuinis hisce Christianæ fidei mysterijs, Lector Christiane, sufficiat sine ipsis visibilibus rerum diuinissimarum speciebus contineri illud inuisibile? At reclamât Sadelius, sacrificium enim, siue victima, inquit, intelligi non posse. Nos certè victimam Sadeli, hoc in sacrificio non negamus præsentem: sed oculis perfidiæ glaucomate perfusis dicimus inuisibilem: non autem ijs, qui omnipotenti Domino Christo Iesu habent fidem, hoc esse suum corpus asserenti, tametsi corporeis oculis non aspicimus, sed fide firma tenemus. Hinc rectè in Apostolico sacrificij Christiani Canone insertum legimus, mysterium fidei. Vix enim alius fidei articulus tanto pijs Dei filijs adumbratur, imò velatur

Sacrificium Missæ rectè vocatur mysterium fidei.

tur mysterio : quod nisi Apostolica fide non capitur.

Vndè imperitè, imò bis prophanè ac minimè Christianè cum Iudæis & Turcis colligis Sadeli, quare si corpus Christi & inuisibile in Missa, non est igitur visibile sacrificium. Vestris quidem oculis perfidæ caligine occæcatis, sicuti nec Iudæis incredulis erat Deus in Christo visibilis, erat tamè & Petro, & Thomæ visibilis fide, atq; illustratis Dei dono, animæ fidelis oculis. Negat vnquam fando auditū in visibili & externo sacrificio victimam esse inuisibilem, quod nos Christi ani pernegamus. Si Sadelio suis cum *Turcarū perfidia vtiur Sadelius contra sacrificium Missæ.* Turcis & semipaganis ad vnum omnibus fando non auditum asserit, nos moramur nihil. Si audiuit nunquam, hoc est infelicior, quòd impijs ortus est parentibus, aut irreligiosis educatus est pædagogis.

Postquā ridiculus nugator cōuitando exsatiatus, Christiana mysteria risisset abundè satis, negat temerè admodum

corpus domini esse victimam. Rogat enim an illud sit externum, sed pro absurdo habet, ut eadem res sit visibilis, & invisibilis, quod sensibus quidem humanis absurdum est, sed non fidei Christianæ: quæ cum D. Thoma in Christo aliud credit, aliud videt, sic & Christi Ecclesia partim est visibilis, partim invisibilis. Posthæc SS. Canonem aggreditur friuolis cauillationibus non tam grauitè oppugnare, quàm malitiosè vexare.

I. Illud igitur arrodens quod legitur: In primis, quæ tibi offerimus. Quàm aptè (inquit) rogetur Deus per Christum, ut Christum oblatum recipiat, viderint Pontificij sacrificuli, aut proijs magni eorum & cucullati Doctores. Atqui Sadeli, nōdum de Christo immolādo agitur: sed de donis à pio populo, Sacris olim impositis Altaribus. Vndè postea disertè adnotatur in Canone antè illud, hanc igitur oblationem seruitutis nostræ dicendum, super oblata: ea sunt illa munera diuinis Altaribus piorum studio illata, quæ per Christum rogamus benedicen-

*S. Canonem
Missæ sophi-
sticè vexat
Sadelius.*

*o lepidū ca-
put, cuculla-
tos ridei do-
ctores, quasi
istos excucul-
latos doctores
sagum sapien-
tes faciat, aut
penula Multi-
tudo doctos.*

cenda & consecranda, non autem
Christi Domini corpus, quod nondū
est diuina virtute consecratum: Vn-
de orat Sacerdos paulò post. *Vt nobis fi-
at corpus & sanguis Domini.* Secundo II.
quærit an ne satis piè rogent, vt Deus
Christum Iesum filium suum accep-
tum habeat? Atqui hoc Sadelī nus-
quam rogatur. Lege accuratiùs, ac re-
lege Sadelī, nusquam hoc toto inue-
nias Canone: sed numero semper plu-
rali, vt pia Christianorum oblata vbi-
que agnoscas & dona, & vota. Tertiò III.
quærit, an non hæc sit blasphemia po-
tius, quam precatio, vt Deus benedi-
cat hæc dona? An blasphemum est di-
cere, Christum illos duos pisciculos
apud D. Lucam benedixisse? an non le-
gisti Sadelī: benedixit eis? Sic & hic
idem precamur non blasphemè, sed
admodum religiosè pro illis oblati-
s pij populi muneribus, quia dicitur;
hæc dona. Nondum enim ad conse-
crationem corporis Dominici ven-
tum est. Vnde sophistica est tua ficti-
ciæ blasphemix probatio. Dicunt e-
nim, ais, se Christum offerre, sed Sade-
li te

*Luc 9.
Blasphemie
accusat Catho-
licos temere
Sadelium.*

*Tempora di-
uini sacrificij
sophisticè Sa-
delius permi-
scet.*

lite hic meminisse oportet, non posse Christum offerri, nisi post consecrationem, quæ longo intervallo hæc sequuntur verba.

Pergit gannire Sadelius: Item, si quemadmodum inquit folio 32. vigilantes somniant, offerunt illud idem sacrificium, quod Christus obtulit, cur ergo sacrificia dicunt numero multitudinis? Vide Lector candide, Sadelius ipsum Catholicis vigilans somnium obijcientem, arcto teneri opere, non Domini quidem illo, ut olim Philistæi: sed mentis cæco diabolicæ invidiæ fascino dementatæ. Quod si accidisset mihi, suis ipsemet potuisset verbis ad sobriam animi excitari vigilantiam. Quis enim Catholicam Iesu Christi Ecclesiam hæc ubique terrarum sacrificij formula utentem, ita insanire credat, ut de vna Domini corporis & sang. oblatione loquens, *Plures olim hostiæ altari-
bus impositæ,
quam consecrata in sacrificiū Christi.* eam numero multitudinis appellet sacrificia? Hæc ipsa igitur vox hominem non vino, aut invidia, aut contumacis spiritus & contradictionis, immò vertiginis spiritu ebrium: sed sobrium ad-

admoneat plura solere adhiberi variarum rerum sacrificia Deo gratitudinis, pietatis, ac religionis ergo immolanda.

Quæ Sadelius in frigidam, vereque futilem huius rei cōfirmationem ex Secretis Paschali & pro defunctis, adfert, magis eius arguunt dormitantiam, quod ibi oratio loquitur de hostijs; cum hæc nostram confirment doctrinam plures olim adhiberi solere hostias, SS. altaribus impositas, ut etiamnum vidimus Parisijs in exequijs vini cantharum, & panes candidissimos altari religiosè accumulata. *Parisen mos in exequijs.*

Cæterum, quod ex alia secreta conatur contradictionem Missalis convincere, magis eius arguit vesaniam. superioribus sequens eorum (inquit) aduersatur precatio, hostiã Domine suscipe benignus. Nihil minus Sadeli. Nam hæc abs te allegata secreta, propriè illam singularem respicit hostiam: quæ totius mundi soluit delicta paulò post immolanda, ubi diuina erit consecratio religiosè peracta. Sic & aliæ quædam Sacramentales

mentales preces peculiariter hoc so-
lum respiciunt sacrificium, vel ange-
lis tremendum. Alię verò sunt ad om-
nia SS. altaris sacrificia generales: quę
numero plurali ea vocant, aut hosti-
as, aut oblationes, aut denique pia
vota.

*O ridiculum
sophistā, qui
rem leuissi-
mā graui me-
tuitur labore,
& ex musca
faciat ele-
phantem.*

In re tam facili, quam vel S. Th. ru-
dimentarius nullo explicet negotio;
ingeniosè Sadelius sibi aduersarios
fingit valdè æstuantes, vt suos dissol-
uant elenchos, aranearum telis fragi-
liores. Hic valdè æstuant pontificij (in-
quit) Quidam enim p̄ illa verba; hæc
dona & munera, intelligunt substan-
tiam panis & vini, atque ita suę renū-
ciauit sententię de Missę sacrificio. O
impudens mendacium? An non Ca-
tholici omnes docemus in Christia-
no Missę Sacrificio, secundum ordi-
nem Melchisedech, panem & vinum
Deo offerendum? An non ita vniuer-
si Patres Orthodoxi? an non ita diser-
tissimis verbis D. Irenæus & Cypria-
nus? Quid igitur causę foret, Sadeli,
vt suę quidam non indocti renuncia-
rent sententię ita firmę, tot PP. testi-
monijs

*Falsum affir-
mit Catholicis
Sadelius.*

monijs stabilitæ, tot liquidis verbi
 Dei oraculis confirmatæ? Sed causam
 addit Sadelius, ob quam responsum
 adeò puerile quoddam reddere vide-
 ri vult. Sequeretur enim, inquit Sade-
 lius, non Christum ipsum, sed panem
 & vinum offerri Deo in Missa. Grãde
 absurdum Sadeli: si sequeretur quòd
 Orthodoxi PP. vniuersi ex liquido
 verbi Dei testimonio demonstrant,
 pijs Ecclesiæ Christi Catholicæ filijs fa-
 ciendum, imò tum demum rectè ip-
 sos offerre, si quod prior fecit Domi-
 nus, ipsi faciant, vti superius ex aureo
 D. Cypria. testimonio est cōfirmatū.
 Sed illud aliquem habet apud impe-
 ritos, aut rerum Christianarum semi-
 peritos fucati argumentuli speciem,
 quod panis & vinum, vti subtexuit Sa-
 delius, pro redemptione animarum
 offertur Sed hic suam prodit non tan-
 tum sophisticam, sed vt verè dicere li-
 ceat, Sathanicam malitiam. Ista enim
 verba pro redemptione animarum
 suarum, non de panis & vini oblatio-
 ne (vti calumniatur diabolicè Sadeli-
 us) dicuntur, sed de immolando sta-
 tim

*Pro absurdo
 habet Sadeli-
 us, quod vni-
 uersus ortho-
 doxorum PP
 veterum da-
 cet chorus.*

*Mala fide Sa-
 delius verba
 S. Canonistra
 stat, eò detor-
 quens, quò nō
 pertinent.*

tim corpore Dominico post consecrationem. Sic enim est in Canone: Offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se, suisque omnibus pro redemptione animarum suarum, &c.

Videt hic pius, & non præfractus lector, mala fide Sadeliū agere: qui verba Ecclesiastici Canonis tam in contrarium detorquet sensum à suo genuino & Germano.

Quod igitur Sadelius superiori fraudi non parum sacrilegè subtexit, grādem habet blasphemiam, Turcico eius spiritu dignam. Quo vix aliud quicquam (inquit) detestabilius dici potest. O cœcum, ne dicam maleuolum hominis malè sani iudicium? si ad panis & vini oblationem verba hæc S. Canonis pertinerēt, locum haberet Sadeli, tua vehemens adeò exclamatio: Atqui cū sit demonstratum ad illud Eucharisticum Domini corporis sacrificium pertinere (quod laudis sacrificium dicitur) inanis tua est execratio, ne futilis dicam, tua vesana exclamatio. Ineptire pergit Sadeli

Insana est Sadeli exclamationeque falso nititur fundamento, ut calumniatur Catholicos.

lius; ne cui videatur iniquam temerè
agere causam. Alij exponunt (inquit)
verbū præsens pro futuro, quia mox
futura est transubstantiatio, ac proin-
de verba illa de corpore ac sang. Do.
exponūt. Stolidi est deblateratio ist-
hæc Sadeli, qui homines doctos tam
indocta fingis sentire. Sed ita tibi lu-
dere visum fuit in cōfingendis varijs
manifestissimorum S. Canonis verbo-
rum sententijs, ne tuo lepidio deesset
ingenio, quod ridiculè exagitares, fig-
mētum igitur est putidum, hæc S. Ca-
nonis verba, de tempore futuro intel-
ligenda esse. Quid igitur stolidiusque
ratur, quàm quod Sadelius suo ludēs
figmento quærit, si oblatio iā est cor-
pus Domini, cur rogatis vt fiat cor-
pus? Atqui tuum est Sadeli, audax &
sacrilegum figmentum, illa S. Cano-
nis verba de corpore Domini accipi-
enda. Nam diu postea sequitur alia o-
ratio, quæ vt habet titulus, super ob-
lata est dicenda. Audin Sadeli! Oratio
longa subsequens post prolixū SS. A-
post. & Martyrū catalogū, sup oblata
est recitanda, quā paulò post sequitur

*Ludit sophi-
sta suis som-
nijs sibi confi-
ctis vt calum-
niandi nō de-
sit materia.*

diuina corporis Dominici consecratio. Deinde SS. sanguinis, tum demum Euangelica & Apostolica vtriusque oblatio.

Fraudulenter rem diaboli Sadelius agit.

Miscet omnia impurus Sadelius, ut impura inraquas.

Quod itaq; Sadelius attexit: item munera oblata sanctifica, ipsum iugulat. Ea enim orationis pars est cuiusdam secretæ ex orationibus, quæ pro Rege in altari funduntur, quæ diu ante S. Canonem recitatur. Liquet igitur; illa verba fraudulenter à Sadelio detruncata, impio Sophistices studio ad corpus Domini detorqueri, quod nullus Christianorum vnquam, vel somniavit ab Ecclesia orari, ut sanctificetur. Posthæc alia Christiani Canonis miscet fragmenta, & superioribus per suum Item copulat: quæ ut loco, ita & natura sunt diuersissima. Quod enim subtextit proximè, Item, *super quæ propitio, &c.* Sic & illud, Item, *supplices te rogamus, &c.* post S. Consecrationem recitantur: vnde cum superioribus copulari non debent, sed suo quodque ordine considerari, ac loco æstimari. Sed fraudem suam mox euomit Sadelius, quam imperitis struere

ere impudenter conatur. Si hæc dona, inquit, hæc munera, hæc sancta sacrificia illibata sunt corpus & sanguis Domini, adeoque ipse Christus, currogant, vt Deus hæc munera sanctificet? O sophistam improbum? quem non pudet cum execrandis illis sophistis nobis scutum illud recudere sophisticum: quod pueri olim didicimus. Scutum ex dimidio est album, ex dimidio nigrum, ergo idem scutum est album & nigrum. An non simili Elencho vel Beanis ridiculo Sadelius concludere conatur de hostijs Altaris, inter quas est corpus Domini, sanctificandis? Hostiæ altaris, inter quas, inquit est corpus sunt sanctificandæ. Ergo & corpus Domini est sanctificandum.

*A diuisis ad
coniuncta so-
phisticatur
stolidè Sade-
lius.*

O te stupidum collectorem, ne dicam sophisticum nugatorem. Quis vnquam tam fuerit apud Catholicos cerebri expers, qui vel per somnium dixerit, corpus Domini in Altari sanctificandum? Quod igitur attexit Sadelius, videtur ne illis corpus Christi sanctificandum, vel Christus ipse san-

sanctificandus? Minimè Sadeli! minimè: sed ineptissimis tuis sophismatibus tibi illudis miser. Addit stolidius aliquid Sadelius, ne sani putetur cerebri, quid quod rogant (inquit siquidē interpretatio vera est) ut Deus corpus & sang. Christi, & Christum ipsum acceptabilem habeat. An non istud manifestè est calumniam Catholicæ Christi Ecclesiæ struere Sadeli? quæ ex ficticia quorundam verborum, quæ ad aliud referuntur sententia, blasphemos adeònectere conaris syllogismos? Excipiet Sadelius: Addidi siquidē vera est hæc interpretatio. At quinā vera esse queat, quæ cum ipsa rerum natura pugnat: quæ potest esse vera interpretatio, quam orationis & ordo refellit, & cohærentia respuit? toto igitur erras cœlo Sadeli, quum vni rei vis ascribere, quod diuersum est ordine, ac suo cuiusque loco tribuendum.

Abfit igitur Sadeli, abfit ea S. Canonis abs te allegata verba de corpore Domini sint accipienda: cum de ijs, quæ piorum Dei filiorum deuotio &

*Falsum Ca.
tholicis men-
daciter affir-
gat Sadelius.*

tio & pietas voluit diuinæ maiestati offerenda, intelligantur: ex quibus diuina consecratione iam diuinum est corpus Domini nobis consecrandum, relictis in altari cæteris in usum piorum fratrum & Dei famulorum distribuendis. Non enim omnia in sacrificium illud singulare assumuntur: sed quedam tantum, pro communicantium numero delibata. Vnde in S. Canone dicitur, vt quotquot ex hac Altaris participatione SS. corpus & sanguinem Christi sumpserimus. Vides igitur quedam distingui contra corpus Domini velut diuersa, quemadmodum videre est etiamnum hodie in diuina Græcorum Missa, vbi toto ex pane sacra lanceola tantillum panis quotidie exciditur, quantum vni sacerdoti, aut socijs pauculis sufficiat ad SS. Dom. corpus consecrandum. Reliquum sacri panis Diacono cedit atq; circumstantib. quibus domum abituris Antidori loco religiosè distribuitur, vti Bredæ an. 81. vidimus, dum Catholicus sacerdos Græcus Albanis equitibus Græcâ D. Chrysof. celebrabat Liturgiam.

O 4 Sed

*Calumniosè
vana pijs Sa-
delius affin-
git Catholicis*

Sed nihil opus fuerit huius rei obscurioris, quæ apud plerosque nunc Germanos in dissuetudinem abiit, ac penitus exoleuit, aliunde manifestationem quærere, cum ipsa S. Canonis verba nos antiquitatem istam Ecclesiasticam cogant agnoscere. Sic enim ad corpus Domini sanctificandum, aut Deo patri, ut acceptum sit, commendandum, sunt referenda, uti per calumniam Catholicis affingit Sadelius, Dic nobis obsecro, mi Sadel, Ecquid sibi verba illa volunt, quæ oratione præcedunt Dominicam, per quem (Dominum Christum) hæc omnia semper bona creas? an hic solum Dominicum accipias corpus Sadel? quæ impudentia? at quonam sensu id verè dixeris. Hæc omnia semper bona creas? an & hic exclamare sine mente audebis, nos etiam corpus Domini semper creari docere? quæ tua est vesania: quod si profiteri te nihil pudebit, ut soletis Christomachi frontem perfricare, quò dilectissimam eius sponsam vestris vexetis, deformetis, dilanietis calumnijs; illa quæ mox con-

consequuntur, tuam liquidò redar-
guant apud cordatos Lectores amen-
tiam, Sanctificas, viuificas, benedicis.
Audebísne Sadeli, crepare Catholi-
cos in suo Canone docere, corpus do-
mini in sacrificio Christiano viuifica-
ri? Quod cum asserere non ausis, ne-
cessariò te confiteri oportet plurima
S. Canonis Missæ verba esse ad diuer-
sas SS Altaribus impositas hostias re-
ferenda: quæ vna cum oblatione pa-
nis & vini, vnde fiat SS. mysteriorum
illorum consecratio, pridem propo-
nebantur. Eæ autem sacris his preci-
bus religioso cultu benedicebantur,
siue ad pios & sacrorum, & sacramen-
tarium vsus, siue fratrum populiq;
Christiani necessitates consecraban-
tur, qualia sunt oleum, Balsamum ad *Oleum, Balsa-*
S. Chrisma: quæ in vsus Catechume *mum, sal, a-*
norum, Baptizandorum & infirmo *liaq; olim in*
rum atque S. altarium in Apostolicis *altari esse cõ-*
ritibus, in SS. Missæ sacrificio religio- *secrata.*
sè consecrantur.

Memini sanè cùm antè annos plus
minus XXXIII. Parisijs S. Theologiæ,
aut linguis tribus aut 4. perdiscendis,

O 3 ope-

operam darem, videre in Abbatia SS. Petri & Pauli, quæ nunc S. Genesvæ vocatur, Reuerendum Patrem Abbatem in medio sacrificij ad verba nunc commemorata, plurimas populo astanti recitasse SS. benedictiones, piæque imprecationes, nescio an præter illum panem, quem illic vocant le pain benydt, qui post sacrificium auditoribus in Antidoron, Græcorum more abiturientibus distribuitur, alia fuerint vini, rerumve aliarum impositæ hostiæ. Verum hoc illa exoratione liquidissimum est, qua orat Sacerdos: Munera Domine, quibus tuæ cumulamus Altaria. Quam obsecro te Sadeli hic reparias rimam qua effugas? an omnia porro ausis asserere S. Canonis verba promiscuè ad SS. Domini corpus & sang. referenda?

Nunc cæteras Sadeli persequamur cauillationes, quibus S. Canonem Christiani sacrificij audebat temerè atque futiliter oppugnare.

Calumnia omnium impudentissima.

Illud autem quod superioribus subtextit blasphemijs, omnem superat impudentiam, quo audet homo effrons

frons, Catholici sui ingenij figmentum tribuere, quod se apud Deum pro Christo constituunt mediatores.

O Deum immortalem? quis talia fando à Catholicis vnquam audiuit, aut dicta vsquam legit? non enim inter illa quæ orat sacerdos, vt Deus accepta habeat, diuinum illud, Deoq; omnium gratissimum Dom. Christi corpus est computandum: vti sathana iste impudens Sadelius improbitate, ac mentiendi libidine audet comminisci.

Sed atrociori sese contaminat mendacio Sadelius, cum exaggerandi causa illud hyperbolicum suum attexuit, imò euomuit mendacium, imò vt Deus illam, inquit, oblationem acceptam habeat, sanctorum merita proferant, quoties Sanctorum Missas celebrant, Os blasphemum? Increpet te Deus? cur verba S. Canonis hoc continentia non recitas Sadeli? nisi quia te tua impudentissimi istius conuincerebat conscientia mendacij: Nisi te calumniatorem tua tibi mens testaretur, tam blasphemum non dissimulasses verba.

Si

*Hyperbolicum
Sadelius in
Catholicos
mendacium.*

Suam et cōscientia impudentissimè mendacio convictus Sadelius nō audeat verba recitare. quibus illud affinxit. Sicubi verò in S. Canone, vel secretis nostri Christiani sacrificij de meritis sanctorum fit mentio, ea omnis aut ad piam, humilemque peccatorum supplicantium, aut donorum à pijs oblatores spectat commendationem.

Mera enim est Sadeli calumnia, & ea verè Sathanica, quod alicubi adhibetur sanctorum merita ad diuinam corporis dominici oblationem commendandam: sed tantum supplicantium atque offerentium nomine, ne ipsorum indignitate fiat ingrator, quàm nobis profit aut expediat; cum offerētis ingratitudine interdum gratissimi alioqui doni oblatio minus sit grata, quàm si à grato præsenteretur amico, aut fideli, & non offensatore seruulo.

Pharisaicum Sadeli supercilium in Catholicos. Proinde ociosum est Sadeli, quòd adeò superbo nos supercilio admones. Hoc autem viderint, inquit, satisfaci sibi consentiant, videlicet celebrare Missas in memoriam Sanctorum, in quibus hæc verba Christi recitant, Hæc quotiescunque feceritis, in mei me-

memoriam facietis.

Ista sibi non pugnare, sed aptissime consentire videt pius Lector, cui oculi sunt vera illius Sanctorum memoria, quæ in sacrificio fit Christiano, scientia, illustrati. Non enim sacrificium hoc vel vno verbulo immutatur, siue Missa fiat de Sanctis, siue de Feria, siue pro defunctis. Siquidem Canon sacrificij semper vnus est, atque idem, præterquam in solemnis-
*Canillam Sa-
delij de me-
moria Sancto-
rum in sacri-
ficio ex mera
ignorantia do-
ctrina Chri-
stianæ anti-
quæ.*

pauculis festis.
 Cetera autem quæ accedunt aut Parasceuen, habent sacrificij, aut aliam atque aliam auditorum instructionem, siue pro peccatis orationem, aut denique Sanctorum illius DEI commemorationem. Sed hæc omnia extra statam illam, & diuinam Christiani sacrificij formulam, siue festo alicuius sancti, siue die alio. Quod autem dicuntur Missæ fieri in Sanctorum memoriam, nō ad substantiam huius pertinet sacrificij, sicut mandata nobis est Christi Domini huius sacrificij authoris, quæ semper, idque potissimum,

riflagitur memoria, sed alio lōgè sen-
 su, nimirum gratissimum illud Deo
 sacrificium in hostiam laudis, & Eu-
 charisticam offerri pro Sanctis, quod
 eos Deus tali vel tali festo sua digna-
 tus est misericordia gloriosos diabo-
 li atque ministrorum eius facere vi-
 ctōres, quod palma eos martyrij sui
 decoravit, aut virginitatis candida
 ornauit, aut denique patientiæ, atque
 in virtute Christiana constantiæ pur-
 pura cohonestauit. Deniq; quod sin-
 gulari prærogatiua eos ex tetrici hu-
 ius exilij carcere in promissum fide-
 bus sui filij Christi æmulatoribus reg-
 num, & incomparabilem filiorum
 Dei gloriam euexit, exaltauit, subli-
 mauit. Certè sic iam olim nostra fa-
 ctitare solet Ecclesia Christi Catholi-
 ca augustam illam victricis martyrij
 palmā ex decurso fortiter immaniū
 tormentorū stadio gratulatur. D. Cy-
 prianus Christianæ doctrinæ cum pri-
 mis peritus, suis exul mandat Presby-
 teris Carthagenensium, sacrificium
 pro eis Martyribus (inquit Epistola
 xxxiiij.) semper offerimus quoties
 passio.

D. Cyprian.

Æpi. 34. et 37

passiones & dies martyrum anniuersaria commemoratione celebramus. Rursus idem planius. Celebrantur hic à nobis (inquit epi. 37.) oblationes & sacrificia ob commemorationem eorum. Sic ante ipsum Origenes, & magister Tertullianus. Plura de his in Apologetico nostro pro Concordia ad Germanos.

Quod post frigidas superiores canillationes assuit imperitus sutor, totus ex crassa rerum Christianarum ignorantia consutus Sadelius, fœdam eius demonstrat imperitiam, nisi malignissimam fortè quis rectius appellaret calumniam. Porro cur corpus, inquit, & sanguinem Christi in coelū (ubi Christus sedet) deferri volunt per manus angeli? Istud Sadeli abs te calūniosè admodum confingi, vel inde tibi met ipsi, modò animum voles serius attendere liqueat, quod corpus domini non alia de causa consecratur & offertur, quàm vt post in cibum animarum, & panē vitę æternæ filijs Dei cedat, quod vt tu sacramentaria perfidia infelicitè sanè percitus non credis:

*Improbæ Sa-
delij in catho-
licos calūnia
fustibus dig-
nissima.*

dis: ita legitimum eius vsum quoque
cœcus non vides. Cæterum quod nu-
garis Catholicos orare, vt corpus Do-
mini in cœlum permanens angeli de-
ferant, tuæ improbæ est calumniæ.
Hoc enim nusquam Canone sacro le-
gas: sed ita habet: Iube hæc perferri
per manus S. Angeli tui in sublime al-
tare tuum in conspectu diuinæ maie-
statis tuæ. Igitur illud hæc numero
multitudinis in prece Ecclesiastica ex-
pressum, non ad corpus Domini po-
test referri: sed ad alia, quæ vnâ cum
corpore Domini sunt pijs Altaribus
imposita. Item, ad pia orantis sacer-
dotis, & supplicantium auditorum
vota. Quod autem ad corpus Domi-
nicum nequeat pertinere, inde lique-
at vel cœco Caluinistæ, modò suos
tandem dignetur aperire oculos, si
non inuidiæ, aut malitiæ, certè perfi-
diæ glaucomate suffusos, quòd subse-
quuntur verba: In conspectu diuinæ
maiestatis tuæ. Quis enim Christiano-
rum ignorat, iam nunc ex illo admi-
rando Ascensionis die ad dexteram
patris assidere pari gloria, æquali ho-
nore

nore, eadem maiestate. Porro quod in eadem Sacramentali prece subtextitur, ut quotquot ex hac Altaris participatione sacrosanctum filij tui corpus sumpserimus, omni benedictione cœlesti & gratia repleamur, apud hominem suæ mentis compotem liquiddò euincit, vocem illam (Iube hæc perferri) non ad corpus Dominicum, sed ad sacras immolantium hostias referenda. Hoc enim notat illa diuini Altaris participatio, quòd præter corpus etiam alia habebat panis sacri quidem, sed non in sacrificium Domini corporis oblatis, vuarum, carni, vini, olei, aut similium rerum hostias, non tantum in gratiarum actionem, sed piorum etiam vsum fratrum oblatas.

Ex his Sadeli, nugatorias tuas, opinor, agnoscis notatiunculas, quas sacrilegè tui libri marginibus illinere voluisti, puta Missæ contradictiones. At candidus, spero equidem, Lector iam agnoscet nullas esse in S. Canone contradictiones, qui eius verba Germano ac vero sensu candidè volet accipere.

*Futilissimæ
Sadeli iacta-
tiones de Mis-
sæ contradi-
ctionibus.*

P

cipere.

cipere. Sūt quidem obscura quædam nobis, & rudioribus Lectoribus minus, quam par est, in antiquitate Christiana versatis, aut non satis eruditis.

*Alia olim
Christiani altaris
facies, quam apud
Geimanos hodie.*

Olim res erat manifestior primæ illius Ecclesiæ temporibus, quando alia fuit Altaris Christiani facies, carnis, oleo, Balsamo, vino, pane, vuis, aut alijs rebus decorata, cuius rei specimen, licet pertenuè, in quotidiana Græcorum Missa videre est. Plus his rebus obscuriss. accederet ex antiquitate lucis, si nostra sacramentalia, quæ tibi Missales placet appellare, essent antiquissimis illis siue titulis, siue quæ malit, rubricis ornata, quos olim plures fuisse arbitror, quàm modò habent, qui in quotidiano sunt nobis usu. Romę namq; in Vaticanam admissus pridem Bibliothecam vidi Sacramentarium, antiquiss. sanè, quod D. Gregorij magni habebatur. In eo dū S. Canonem obiter percurrerem (nā redire illuc sæpiusculè animus erat, multaq; mihi excerpere, quod subitū in Hispaniam impediuit iter) vidi quædam paulò aliter. Item in illā precem
ni

(ni fallit memoria, mihi incredibili-
 ter senescens, & quod longo illo itine-
 re mihi periit, quod illic varijs de co-
 dicibus Græcis antiquiss. & castiga-
 tiss. excerpseram) *Super q. propitio*, aut, *Plus habet*
 supplices te rogamus, ad caput in te *D. Gregorij*
 xtu adnotatum legi, *super*, quod in no- *Missale in 1^a*
 stris Missalibus nusquam hactenus *ticano, quam*
 potui reperire, licet plurimis locis co- *impressa, aut*
 dicibusq; antiquiss. non semel in His- *in vulgus no-*
 pania, & alibi perquisierim. Vocis il-
 lius Gregorianæ non certò nunc me-
 mini, hoc tantum memini, visum mi-
 hi tunc scriptoris vitio deprauatum,
 vocem Græc. am literis Latinis expres-
 sam, quæ nunc non occurrit, sed tunc
 memineram me in Liturgicis Græcis
 olim legisse castigatam.

Habuit & diuinum altare olim sa-
 cra dyptycha, quibus Sanctorum no-
 mina interibebantur Deo rememo-
 randa, vt eorum precibus & meritis *Dyptycha et-*
 populum suum tueretur, piè roga- *iam olim SS.*
 batur. De quo Ecclesiasticas consu- *altaribus op-*
 le historias Cedreni, & Nicæpho- *posita.*
 ri, & aliorum. Latinis olim simi-
 les fuisse tabellas. (Nam Dyptycha
 P 2 Græ.

Græcis erant Plicatiles tabellæ atque bifores) permagna didici tandem animi voluptate, cum ante quadriennium in portu Bilbao exPortegalleho ad Occanum obambularem, vbi Ecclesia erat antiquitatis mirandæ, vti parietes & imagines supra ostij vestibulum testabantur.

In ea vidimus antiquissimam tabellam, quæ dyptichorum formam nobis diu desideratam, & Græcorum in libris sæpissimè requisitam, ni fallor, loquebatur, erat oblonga & plicatilis atque biforis, quæ Catalogum sanctorum habebat, & S. Canonem non parum ab impressis variantem, atque si me mini rectè, illi Gregoriano aliquot locis consentaneum.

*ardens calu-
miandi studiū
Sadelij dete-
gitur, quod
vni rei trans-
scribit, quæ di-
uersis sint tri-
buenda.*

Quæ porrò nugatur Sophista de pugna verborum S. Canonis, vno verbo diffiantur, si cogitemus offerri panem & vinum, vt diuina Spiritus sancti operatione fiant corpus & sanguis Domini: ad quæ duo distincta, si verba S. Canonis aptè, atque vti Apostolorum discipulis est congruum, accommodentur, nihil inueniatur absurdi, nedum

nedum impij, in tota illa Christiani sa-
crificij actione. Quàm enim calumni-
andi ardeat Sadelius iste studio, inde
vel cœcis fiat perspicuum, quod ea,
quæ diuersis rebus in sacrificio tribu-
untur Christiano, ipse vni rei, putà
corpori Domini transferibit. Non enim
solum immolatur Deo patri cor-
pus Domini: sed panis, vinum, vix,
carnes, & quæ auita maiorum pietas
in pium egētium fratrum vsum iam
pridem in Altari obtulit, indigenti-
bus post sacrificium distribuēda. Hęc
igitur orat sacerdos, durante antiquo
hoc sacramētario, siue solēni cōsecra-
di formula, qui Canon dicitur, quasi
certus Christianè orandi & sacrifican-
di modus. Hęc qui distinguat, non of-
fendetur istis Sadelij malitiosis quiri-
tationibus. Dixit enim Turcico per-
citus cœstro clamat, Potestnè ali-
quid dici absurdius, dum rogant vt
corpus Christi Deus acceptum habe-
at, quemadmodum olim accepta ha-
buit Abelis & Abraham sacrificia?

Certè Sadeli non magis in coelos
corpus Domini optat sacerdos trans-

*Vide hæc a-
pud D. Aug.
& alios de sa-
crificijs Afri-
cæ & Medio-
lani.*

*Istud magis
queat ex Sa-
cramētali Va-
ticano, quod
D. Gregorij
habetur.*

*Alia olim al-
taris Christia-
ni facies, quā
nunc tempo-
ris: quod ha-
bebat vixas,
panes & car-
nes, &c.*

ferri; quam oblata in altari vetere ritu poma, vinum, panes & carnes: quæ superius antè consecrationem dixit, dona & munera. Sic & hæc sacrificialis oratio, supra quæ, &c. non tam diuina illa cœlestium mysteriorum arcana respicit, quàm piè offerentium Dei seruulorum vota: quæ sacerdos precatur supplex, vt Deo Opt. Max. grata ad eum modum, quem XII nostri illi fidei parentes foeliciter sunt olim experti, sereno respiciat vultu, atque propitio. Ad illa respicere orationem, liquet ex sequentibus, vti legitur: Per quæ hæc omnia semper bona creas, &c.

Illud igitur: Accepta habere digneris, christianæ humilitatis vox est: quæ pius sacerdos suæ sibi conscius indiguitatis impuri cordis, atque sordidæ vitæ orat, ne sacrificium sua culpa atque vitio fiat, aut Deo ingratum, aut Dei populo inutile: quod alioqui nouit Deo patri prorsus omnium gratissimum, & suapte vi, & sui efficacia Dei populo vtilissimum, perinde ac saluberrimum. Meminit enim Gregoria.

gorianę illius sententię pijs omnibus
formidolosę. Cũ ad intercedendũ
qui displicet, mittitur, offensi animus
magis ad iracundiam prouocatur. I-
taque sua & iustitia, & virtute sua om-
ni, & meritis suis ad vnum omnibus
meritò diffusus orat sacrificans, vetu-
stissima illa Christiani sacrificij for-
mula, non vt corpus Domini sit Deo
patri gratum aut acceptum; sed vt do-
na pijs altaribus voto Christiano im-
posita, propter suam offerentis impu-
ritatem, aut ingratitudinem, aut dis-
plicentiam non respuat, sed propi-
tio suscipiat vultu, sinuque excipiat
paterno pusilla illa filiorum munus-
cula. Frustrà igitur tibi triumphum
Sadeli, antè victoriam canis: Nemo
apud nos tam est fidei rudis, qui ne-
sciat nihil esse D E O patri gratius,
charius, acceptius: quam sit Domi-
nus Christus, dilectissimus ille filius
electus ex millibus: verum publica
populi, siue sacerdotis (Nam vtrius-
que est communis) Christiani oratio
non hoc respicit: sed pium offerenti-

*Sadelius sibi
triumphũ ca-
nit ante victo-
riam.*

tium affectum, & ardens omnium filiorum Dei votum. Nimirum ut eo usu & fructu à patre nostro coelesti suscipiantur clementer à nobis indignis, & offensatoribus oblata, quem & Abel, & Abraham, pij Dei cultores sunt experti: puta ut ipsum sentiant per oblatum Christi Domini corpus propitium, placatum, clementem, ac verè pium patrem: qui gratis suis filiis indulgeat, ut oblatio ista mystica proficiat ad vitam æternam, & salutem perpetuam. Sicuti sequentibus eiusdem sacrificij orationibus, quas post communionem concinit sacerdos, non rarò exponitur: Eat nunc iste carneaditus argutator Sadelius, & dispi-
ciat paulò acutius, an de Catholicorum doctrina verè dicatur, quod de Heraclito & Anaxagora olim dictabatur, eorum sententias seipsas tollere. Si enim oculos sibi aperiri patiatur, eius væana cœcitas agnoscat, (quod Christus faxit propitius) im-
meritò sese adeò atrox nobis conviti-
um fecisse.

Quar.

Quartum syllogismum ita fabrica-
bat Sadelius. Omne dogma cuius an-
tiphasis (& contradictio) dilucidis ex-
pressisq; verbis extat in scriptura ab
omnibus Christianis constanter re-
pudiandum est. Dogma de sacrificio
Missæ est eiusmodi, vt eius antiphasis
& contradictio dilucidis, expressisq;
verbis extet in Scriptura.

IV.
Hic paralogi-
mus propter
sumptionē ma-
nifestē falsā,
non meretur
quidem nomē
sophismatis,
multo minus
veri syllogis-
mi.

Quare dogma de sacrificio Missæ,
ab omnibus Christianis constanter re-
pudiandum est.

Quia minorem sibi agnoscebat fal-
sam negandam, multa cumulat ex nō
intellecta D. Pauli ad Hebræos episto-
la: quibus eam stabilire conabatur.
Ad quæ vniuersa vno responderetur ve-
rissimo verbo, ea non contradicere
quotidiano Ecclesiæ Christianæ sacri-
ficio, quo Domini Christi corpus
Deo patri offertur, quia de alio gene-
re, modoque oblationis D. Paulus cō-
tra Iudaizantes semichristianos agit:
quam à Catholicis immolatur. Hoc
dilucidè vna illa vox Paulina, Semel
nobis attestatur: quæ in quinq; locis
à Sadelio allegatis reperitur.

P 5

Quæ

Quæ si consideratè attendat prudens & non indoctus S. Theologiæ lector, agnoscat faciliè D. Paulum tota illa doctissima disputatione non de alio Christi Do. sacrificio agere; quàm quod erat abolendo illi Mosaico antitypo, siue quod illi S. Spiritus mystagogia erat oppositum; per quod vetera ad vnum omnia Aaronica semel abolerentur; siue potius perficerentur, atque consumerentur, nobisq; aperiretur sanctorum, hoc est, regni coelestis via. Quò igitur Iudaizantibus illis Christianis suum ad Moysen reditum ex dolosa Phariseorum quorundam fraude parantibus, illorum infirmitatem & imperfectionem, imbecillamque purgandi à peccatis energiam, ac veram apud Deum sanctificandi impotentiam, confert à maiori sacrificium Christi cum Mosaicis: quæ imbecilla, rudia, & imperfecta, vereq; in Christum venturum typica & præfiguratura Do. Christus vnica sua in cruce, iuxta prophetias, immolatione impleuerit, perfecit, aboleuerit. Qd' cum vna præstiterit Do. Christus

flus hostia, meritò illi omnia cedere Aaronica, velut typica, imperfecta, imbecilla, & ad quoddam duntaxat tempus instituta: donec ab illo æterno sacerdote iuxta ordinē Melchisedech Archipresbytero corrigerentur, implerentur, & omnibus verē sanctimoniz numeris perficerentur.

Hęc vnica igitur Christi Do. oblatio in cruce legitimè atq; efficaciter peracta non pugnat cum quotidiano Ecclesię Christianę sacrificio, quo idē corpus Dominicū in cruce oblatū, & hodie patri Deo immolatur, qā Christi Do. vice aliter, modoq; alio imolatur. Sicuti doctiss. in S. Trident. Concilio est declaratū. Cui aūdaculus obgāniens Sadelius, hoc dicto quicquam, inquit, vix dici potest imperitius. Causam iste sophus suę cēsurae hāc adfert.

Etenim is est modus oblatiōis Christi, vt semel, & ab ipso Christo tātum fieri potuerit, quemadmodum ex Apost. antè audiuius, & cū ille mod⁹ necessariò insit in oblatiōe Christi, si quis eā consideret, siue hoc modo, ille profectò negabit ipsum esse ipsum.

Atqui

Atqui iam diximus, Sadeli, B. Apostolum de certo immolationis Christi Domini genere agere, quo sese ut Mosaicorum sacrificiorum antitypō Deo patri offerret. Istud offerendi genus, siue modus postulabat illam dirā diuini sanguinis Do. Christi in ara crucis effusionem; quam Aaronicæ hostiæ singulis diebus iteratæ præfigurabant: sed citra sanctificationem, aut veram peccatorum remissionē; qui effectus vni, & soli debebatur & seruabatur sacrificio Domini Christi cruento, siue carnali cum veri sanguinis effusione, diraque mactatione cōiuncto. De hoc immolandi corporis Christi modò D Paulus differit, ut semichristianos illos Iudaizantes à studio Aaronicarum hostiarum auocet, atq; ut contenti illa vna cruenta Domini Christi in ara crucis immolatione, à carnalibus illis Mosaicis hostijs sanguinolenta mactatione horridulis discedant, Missas faciant, deserant, relinquunt ceu imperfectas, inefficaces, ac verè superstitiosas, sicut filum disputationis Paulinæ prudenter inspicien.

spicienti erit manifestum, præcipuè si
 Orthodoxorum Patrum, vt Chryso-
 stomi, Augustini, Theopol. Oecume-
 nij, Photij, & similium eruditiorum
 commentarios vigilantia studio euol-
 uat. Hunc autem offerendi modum,
 vt ipse Dominus Christus sua in per-
 sona, & dira sui sanguinis in crucis a-
 ra effusione peragat, non est in omni
 eius sacrificio necessarium. Siquidem
 & ipsum in coelis Deo patri sese im-
 molare, inficiari nullus aufit: cui mo-
 dò sit notum Christi Domini Media-
 toris officium. Sicut enim pro nobis
 etiamnum interpellat, teste D. Paulo
 tametsi fuerit in sua illa S. Crucis de-
 precatiõe, Pater ignosce illis? sua pro
 reuerentia exauditus: ita & pro nobis
 etiamnum sacrificat; sed aliò atque a-
 lio modo. Quod ne quis præ imperi-
 tia respuat, audiat, quæso, D. Ambro-
 sium hac de re differentem. Illa igitur
 nobis expetenda, inquit libr. 1. Offi-
 ciorum, in quibus perfectio, in qui-
 bus veritas est. Hic vmbra, hic imago;
 illic veritas. Vmbra in lege: imago in
 Euangelio: veritas in cœlestibus. An-
 te

*Christum sese
 Deo Patri
 quotidie offer-
 re in cælo pro
 nobis.*

tè agnus offerebatur, offerebatur vitulus nunc Christus offertur: sed offertur quasi homo, quasi recipiēs passionem: & offert se ipse quasi sacerdos vt peccata nostra dimittat. Hic in imagine, ibi in veritate, vbi apud patrem pro nobis quasi aduocat⁹ interuenit. An D. Ambros. ignorarit, Sadei Christum semel Deo patri se se obtulisse? vnica oblatione electos sanctificasse? semel eum esse oblatū, vt multorum peccata tolleretur? sed quis tam reperitur effrons, qui tanto viro tam improbum obijciat conuitium? An D. Paulū non intellexerit? quis ardelio inueniatur adeò impudēs, cui hoc in buccam veniat? Alium ergo immolandi & offerendi Do. Christi agnouit modum D. Ambrosius, cum toto Patrū Orthodoxorum choro, quàm in ara Crucis fuit effuso eius sanguine nostræ salutis pretio exhibitus.

Quod si illa in coelis oblatio Christi non pugnat cum vnica illa cruenta in cruce oblatione, quia modo fit ardelio, quàm illa fuit immolata, quis tā inueniatur vācors, qui non sentiat
nec

nec istam quotidianam, quæ vice Do-
mini Christi in Ecclesia Deo patri in
recordationem illius cruentæ in ara
crucis oblatæ offertur, non pugnare,
nedum aduersari, cum alio fiat mo-
do, quâ illa vnica fuit pro salute mun-
di Deo patri exhibita. Longum igitur est discrimen sacrificij nostri quo
tidiani in Ecclesia Deo patri oblato ab
illo, quod ipse Do. Archipresbyter &
Apostolus fidei nostræ in ara S. crucis
pro mundi salute obtulit.

*Discrimē ob-
lationis Chri-
sti in cruce à
quotidiana.*

Illic ipse sua in persona sese imma-
culatum obtulit per spiritum sanctū
Deo viuenti hic minister, siue hypo-
presbyter, siue Vicarius offert eius
vice corpus & sanguinē ipsius, vti do-
ctiss noster Cypria. iam pridem edisse
ruit. Sic & D Ambr. com. ad Timot.
4. Sacerdos auctoritatem accepit, in-
quit, teste conscientia sua, vt audeat
vice domini sacrificium Deo offerre.
Illic suo diriter effuso sanguine patris
iram pro vniuersis hominibus placa-
uit: Hic minister, in effusi illius pro
mundi reconciliatione sanguinis re-
corda-

Hebr. 5.

cordationem, eundem Christi Dom.
sanguinem in quotidianam nostra-
rum transgressionum expiationem.
Illic offerebat Christus seipsum pro
totius mundi reconciliatione. hic e-
ius minister non pro infidelibus, non
pro Iudæis, non pro Turcis, non pro
hæreticis, schismaticis, aut excommu-
nicatis; sed tantum pro fratribus Or-
thodoxæ atque Apostolicæ fidei cul-
toribus tota cum Catholica Christi
Ecclesia communicantibus, illam-
que pacis Christi & Ecclesiasticæ con-
cordiæ unitatem in vinculo pacis cu-
stodientibus.

Ephes. 5.

Vides nunc, opinor, Sadelii frater,
non omnem oblationis Christi Do-
modum habere illam cruentam san-
guinis effusionem: sed tantummodò
illam, quæ fuit iuxta Propheticos ty-
pos in ara crucis peragenda. Atqui re-
pugnat Philosophia, inquis, cuius ig-
norantia docetis, ipsum non esse ip-
sum. Bona verba quæso, idem est no-
stra fide Christiana, qui utrobique of-
fert: sed illic sua in persona expletu-
rustypum Aaronici sacrificij. Hic
quo-

*Sophisma in-
doctissimi Sa-
delij ex philo-
sophia cæca.*

quotidiè non sua in persona, sed in vicario, siue per Hypopresbyterum suum, qui testibus DD. Ambrosio, & Cypria vice Dom. Christi Deo patri eius corpus offert, & sanguinem. Sicuti & Oecumenus interpretatur illud Paulinum: Omnis Pontifex, & con. *Hebr. 5. seq. cap. 5.*

Patres igitur Tridentini Concilij non crassissima, quod pueriliter conuitiaris, laborarunt ignorantia, dum idem in utroque asserunt offerri sacrificio: sed alia ratione, modoque alio quem superius satis opinor explicatum, solideque confirmatum. Hinc verum videre volentibus, satis perspicuum fiat, quotidianam Christi in Ecclesia oblationem incruenta, siue anemacta, ut loquuntur in SS. Oecumenicis Concilijs, & Ephesino Alexandrino, & alijs PP. nostri orthodoxi, quæ sit citra cruoris effusionem, non aduersari illi originariæ in crucis ara peractæ.

Quæ porrò subtexis ut Catholicos conuincas ipsam artem rectè differendi violare, paucis refellamus, ut agnoscat

Q

scat

scat candidus lector, telam aranearū,
te hic, vt & alibi, texuisse.

*Ex categorijs
Arist. sophis-
ma insulsum
Sadelij.*

Ex Aristotelis Categorijs subtiliter
vis nos tuis gryphis concludere. Vni-
us substantiæ, inquis, sunt plures acti-
ones & passionēs, eius quædam sunt
eiusmodi, vt sint singulares, nec vn-
quam possint iterari. Vt mors & re-
surrectio Christi. Iam ipsa Christi ob-
latio necessariò ipsi mortē includit.

Istud generaliter tibi negamus, sed
verū assentimur de illa originaria ob-
latione; qua typos illos Mosaicos o-
porcebat tum dira sanguinis effusio-
ne, tum corporali morte impleri.

Quod porrò nugatur ex Aristoteli
cis Metaphysicis, nos PP. orthodoxos
sequuti, Christiana cōtenti doctrina,
strophas illas de specie actionis & pas-
sionis, quas nos cōtra philosophiam
fingere ait, cuius plures actiones ex-
dem numero esse possint, nos ocio-
sioribus discutiendum relinquimus, an
eiusdem rei passio alio atq; alio fieri
nequeat modo, relatione ad diuersa
facta: potiss. si secunda siue subsequēs
in prioris fiat recordationem, siue re-
præsentationem.

Ru.

Rudioribus ergo fratribus confir-
mandis consulentes, subtextos Sade-
lij acutos gryphos retundamus.

Nullum dogma, inquit; quo legali
um ceremoniarum umbræ reuocan-
tur, recipiendum est.

Dogma de externo & reali Missæ
sacrificio est eiusmodi, vt eo legali-
um ceremoniarum umbræ reuocen-
tur.

*Hic manife-
stè falsa sum-
ptione nititur
imponere in-
cantis.*

Quare dogma de externo & reali
Missæ sacrificio recipiendū non est.

Vt hic æstuet Sadeliū in sua mino-
ri confirmanda, sanè videre est lepi-
dum. Equidem ea pericope perlecta,
exclamare cogor: parturiunt mon-
tes, nascetur ridiculus mus! Quia in
Altaribus vsus est Cortinarum & can-
delabrorum, vult Catholicos per Ca-
cozeliā, ritus in Ecclesiam inuehere
Iudaicos. O delicatum censorem! Si
hæc & similia, quibus & Iudæi vte-
bantur suis pijs in ritibus, inducunt
Iudaismum, mirandum sanè, quanā
fronte vos vestra peragitis sacra sub
velis & tentorijs.

Q²

An

An non ita in Haga Hollandiæ, anno 66. quando in colle viuarij, quem dicunt Tiliarum vmbra amœnissimo, plurima tendebatis vela, vt auditores vestri mollius simul & delicatius excepti, vestra copiosius haurirent venena?

Sed quid siparia nostra & candela bra cum Iudaicis commune habent? cum illa certo & loco, & typo adhibebantur, nostra minimè.

Illud ex tanto nugarum cumulo non est silentio prætereundū, vt Missam nostram conuincat esse Iudaicā, ait quosdam dicere vocem esse Hebraicam. Quod si vox Hebraica vtrpata Iudæos facit, certè vos Iudaizatis, Sadeli: quando vestris in sacrilegis conuenticulis ac Sathanæ Synagogis aut Epheta, aut Ofanna, aut Alleluia, sonatis, aut Amen reboatis.

Longum foret singulas nugarum Sadelianarum quisquillas refellere, conuitia diluere, calumnias refutare, quæ intelligentibus risum magis mouent, quā aliquid adferant dubitationis, aut tuto hiatu Sadeli dignum.

Sex.

Sextum eius Syllogismum igitur VI.
expendamus.

Si in Missa sacrificium sit propitiatorium pro peccatis, ergo (quod abfit) stare non possunt hæc Christi verba, Consummatum est: quod de his Apost. verbis dicendū: Et consummatus factus est author salutis æternæ, &c. Unica oblatione consummauit in perpetuum eos qui sanctificantur, Hebr. 10. &c.

Syllogismus contentiosus, ex eo quod prima fronte simplicibus videtur probabile.

Unicum illud Dom. Christi Iesu in ara crucis Sacrificium propitiatorium nullus inficiatur, neque docemus alio esse opus sacrificio: sed sicuti nō repugnat meritō, aut sanctificationi, aut expiationi passiōis Christi in cruce factæ, quod in mortem & resurrectionem Christi baptizamus; ita eius sacrificio S. Crucis non aduersatur, quod ob memoriam passionis & resurrectionis eiusdem, offerimus corpus & sanguinem Domini Deo patri; vt propitiationis in Cruce impetratæ nos quoque simus participes, aut plenius eo atq; copiosius perfruiamur. Quod si facere citra grauem

Q 3 Chri-

Christi Do. sacrificij iniuriam non licet, certè nec baptizare licebit in remissionem peccatorum, quā in cruce factam contenditis. Sed absit blasphemia in veneranda Christi Do. Sacramenta? cū ea suis in Catholica instituerit Ecclesia, ut meriti sui nos faceret participes, atq; immensorum adeoq; inæstimabilium beneficiorū sua morte nobis impetratorum consortes: quæ nobis varium in vsum varijs administrantur Sacramentis Ecclesiasticis, iuxta Apostolorum ritū adhibitis.

Christi Do sacramenta instar canaliū sunt gratiam eius diffundē tium in credē tes ac idonee præparatos. Sunt enim veluti canales quidam ac tubi aquarij, quibus salutaris illa fontis æternæ vitæ, iuxta Zachariam, in cruce aperti vnda nobis derivata promanat.

Quicquid igitur siue baptizatis, siue poenitentibus, siue ijs, pro quibus in Ecclesia offertur victima illa æternæ salutis, impartitur gratiæ cœlesti, non alteri vlli rei, quàm vnico illi sacrificio in cruce propitiatorio acceptum referri potest.

Re.

Remissio namq; peccatorum effectus est illius in cruce oblationis : cuius nullus est particeps, nisi cui per Sacramenta CHRISTI ea communicatur.

Est enim veluti medicamentum, non quidem omnibus, sed in Christum credentibus, ex animoque peccatorum suorum poenitentibus, repurgandis, reconciliandis, sanandis propositum: quod qui non haurit, eius non potest esse particeps, aut communionis salutaris socius.

Qua de re vide D. Aug. de articulis ipsi falso impositis.

Hæc igitur participatio remissionis peccatorum per Christi sacrificium nobis impetratæ, immò perpetratæ, dum per sacramenta eius Baptisma, Poenitentiam, & S. Altaris oblationem credentibus distribuitur, & comunicatur, adeò non arguit illud in cruce fuisse imperfectum, quasi per ista posteriora perficiatur, aut plenius reddatur, vt imperitè Sadelius

Q 4 argu-

argutatur, vt longè omnium perfectissimum pijs ostendatur. Dum enim posteriores istæ peccatorum remissiones, veniæ, aut indulgentiæ paternæ credentibus impenduntur, siue coelitus per Christi Sacramenta distribuuntur, sui vsu ingenti illum fontem quasi digito intento pijs demonstrât, vnde suam hauserint vim diuinam, & humano ingenio nondum fide illuminato, aut cœca errorum nebula nondum liberato incredibilem efficaciam.

Dum enim singula cõ ablegât hominem, vt in Christum respiciat crucifixum (quandoquidem per SS Crucis signum religiosè singula videntibus administrantur) tantum non clara proclamant voce, sibi nihil per se virium, aut diuinæ adeò virtutis inesse, nisi ex illa S. Crucis ara haustum, atq; copiosissimè pijs depromptum. Pueriliter igitur Sadelius errat, dum vsque & vsque clamat, alio non esse opus sacrificio, si illud in Cruce perfectum est. At idem & nos dicimus, negantes quotidianum sacrificium corporis

poris Domini esse ab illo aliud; sed idem, suæ eiusdem est rei oblatio, licet diuerso & modo, & ratione: quam ibi fuit oblatum, vt superius est diffusè ac luculenter pio non præfracto lectori declaratum.

Vrget vltèriùs improbè Sadelius, si chirographum peccati affixum fuit Cruci, non opus est alio pro peccatis sacrificio propitiatorio. Alio, mi frater Sadeli, nō est opus propitiatorio, quia vnum illud est abundè satis, si hominum numerus vel duplicatus, vel centuplicatus foret, vnicum illud vniuersis quidem sufficeret, opus tamen foret, si quis eius vsu & beneficio velit frui, vt hoc per illa sibi adhibenda curet remedia, quæ pius medicus omnibus ex æquo paratissimus instituit haurienda suis in Sacramentis, siue baptismi, siue pœnitentiæ.

Non igitur Catholici affixum Crucis chirographum conamur detrahere, nostroque Missæ sacrificio perperam affigere, vti Sadelius nobis illudens impiè criminatur, adeoque conuitiatur: sed illo vnico plenè conten-

Q 5 tino

Omnis peccatorum venia ex vno S. crucis fonte credentibus promanant.

ti nobis per media Apostolica à Christo Domino tradita, illius chirographi oblationis fieri particeps, diuinæque illius liberalitatis omnibus in Dei filium verè credentibus, & peccatorum suorum pœnitentibus, propositæ consortes. Adeò igitur nostro Missæ sacrificio, illud Paulinum, chirographum delicti non affigimus, ut ei ex illo Crucis, aut infami patibulo, aut glorioso Christi vexillo precariam postulemus efficaciam, siue liberalem remissionis in Cruce solidè peractæ communionem, & gratuitum participium: ex qua nisi nobis profluat, inanis est omnis nostra supplicatio, & oblatio. Liqueat igitur, & in Sacramentis Baptismi, & Pœnitentiæ, & in sacrificio Missæ veram fieri applicationem diuinæ illius virtutis: quam Dominus Christus cruento suo sacrificio in cruce nobis effecit. Quod enim Sadelius suis cum manipularibus Christomachorum persuadere imperitis nituntur, tunc homines fieri sacrificij Christi participes

Communicatio sacrificij crucis non fit sola fide credentibus.

cipes, quum ipsum vera fide recipimus, friuolum est; Reclamat enim tibi Sadeli frater D Petrus, qui Iudæis die Pentecostes, ad Deum conuersis remissionem peccatorum pollicetur non credentibus, sed poenitentibus, & sanctum Baptisma susipientibus. Vidén Sadeli te tuis cum Pseudoprophetis puluillos peccatori populo sub vtroque cubitu consuere? omnia Christi beneficia vos noua vestra Theologia, & verè Ethelotrescia hominibus vultis sola fide applicare, vt vbi Euangelium audierint, mox remissionis peccatorum per Christum promeritæ sint participes: Sed verbum Dei præter fidem postulat à credentibus in Christum Dei filium poenitentia ac Baptismi Sacramentum: qui duo sunt tubi, salutareque canales, per quos efficacia effusi pro nobis in Cruce sanguinis salutariter demum deriuatur.

Actor. 2.

Ezech. 5.

Sibi ergò miserè illudit Sadelius, dum verba S. Concilij Tridentini canino arrodit genuino, quod virtus

Concil. Trid.
doctrina de-
fensa contra
indocti Sade-
lii latratum

eru.

cruenti salutaris sacrificij in remissio-
nem eorum, quæ à nobis quotidie
committuntur peccatorum, applica-
tur. Si enim candido & non inuido a-
nimo hanc S. Concilij doctrinam vel-
let agnoscere, videret per quotidianū
Missæ sacrificium, vim illius in cruce
sacrificij adeò non contumelia, ne-
dum iniuria affici; vt honoretur ma-
gis, & laudetur impensius. Omnis e-
nim honor, actio, efficacia huius quo-
tidiani sacrificij suum illum vt inex-
haustum, ita perennem respicit, inò
resipit fontem de latere crucifixi pro
peccatis nostris Domini in nos saluta-
riter promanantem.

Proinde tua illa conclusio, Sadelii,
planè ficulnea est, & pueris ridicula.
Si applicatio sacrificij propitiatorij,
non est ipsum sacrificium propitiato-
rium, sequitur in Missa non fieri sacri-
ficio propitiatorium: Quia in Apo-
stolica Missa tantum oblatio fit cor-
poris Dominici, ob memoriam pas-
sionis & resurrectionis pro nobis do-
mini Christi. Non igitur alia est obla-
tio, aliudve sacrificium ab illo, quod
à Do.

à Do. Christo fuit pro nobis oblatum in odorem suauitatis, sed illius vnici religiosa commemoratio : quæ Catholicis longo maiorum nostrorum vsu vocatur sacrificium propitiatorium, sicuti verbis D. Augustini quæst. 4. ad Dulcitium, & aliorum dudum ostendimus. In eandem sententiam & D. Athanasius loquitur de hoc ipso sacrificio pro pijs defunctis oblato. Vide huius Homiliam per ipsum Oecolamp. conuersam de piè in Christo defunctis.

Vlteriùs nobis obijcit Sadelius, quòd nobis ipsi contradicimus, quādo sacrificium Missæ prodesse docemus tam sacerdoti, quàm alijs, pro quibus offertur: cum ille accedere nō debet inquit, ad altare nisi confessus & absolutus fuerit; quo respectu, sacerdotis sacrificium istud propitiatorium pro peccatis esse non potest.

Potest, mi Sadeli frater, si iuxta verbum Dei crederes peccati nomen nō solum culpam habere: sed reatum etiam, siue ad cruciatum, iustamq; expiationem meritarum poenarum obligatio.

Nominis peccati acceptio duplex.

ligationem. Sic sanè in Dauide accidisse nullus inficietur, qui post transfatum & remissum adulterij peccatum, acerbis tamen luit poenas, easque longas & sæuas. Valet namque illa diuini sacrificij in cruce oblatis religiosa commemoratio ad omnem animæ humanæ labem sanandam: reatum eluendum, vitia curanda, cicatrices ex peccatis reliquas obducendas. Denique omnia tollere valet, quæ pios in Christum credentes à regno paterno valeant non solum excludere, sed aliquo etiam pacto impedire, distinere, remorari.

Est enim Telete Teletōn, perfectio perfectionum, consecratio consecrationum, siue sacramentum sacramentorum: quum omnē Christianis perficit animarū sanctificationē. Liquet igitur, sacrificiū dominici corporis & sang. quod Catholica Christi Ecclesia pro peccatis ex doctrina offert Apostolica, nō pugnare cū illo cruento in cruce sacrificio, sicut nec Baptisma, qđ in peccatorum confertur remissionem, pro quibus abolēdis Christus est mortuus. Sed

Sed non potest Sadelius carnead-
cum hūc syllogismum suum missum
facere, nisi alium nobis obijciat arie-
tem prima sui facie horridulum; fa-
nè, si præfationem eius magnificam
audias, grandemque plenis buccis hi-
atum.

Ulteriùs etiam progredior, & af-
firmo, hoc, inquit, commento rucere
aliud Pontificiorum commētum de
Poenitentia, Indulgentijs, & clauium
potestate. Atqui non satis est Sadeli,
istud iactitare magnificum, & vt tibi
videtur præclarum axioma, proba-
tum oportet, quod tibi arroganter a-
deò sumis. Tradunt enim in poenitē-
tiæ Sacramento, quod vocant, inquit
merita Christi dispensari à sacerdoti-
bus, & ita poenitentibus applicari, vt
planè à peccatis liberentur.

O ineptum calumniatorem? qui *Falsum affir-
ad suum impudenter hiatum explen-
git Catholicis*
dum Catholicis, dogma falsum affir-
Sadelius.
git. Non enim in poenitentiae Sacra-
mento à peccatis planè liberantur ho-
mines, q̃a ipsis satisfactio imponitur,
vt pro

pro reatu peccatorum remissorum
 restante nunc post absolutionem, ut
 olim antè, lugendo, ieiunando, cor-
 pusque affligendo, agant pœnitenti-
 am. Restare namque reatum luendū
 post culpā peccati remissam dudum
 Davidis exemplo fecimus manifestū.
 Ridicula igitur illa est Sadelij excla-
 matio, obsecro si hæc vera sunt, in-
 quit, quorsum ergo ista Missalis appli-
 catio? Atqui vera nō sunt Sadelij, quæ
 impiè tibi sumis, & nobis Sycophan-
 ticè affingis.

Habet igitur illa Christiani sacrifi-
 cij applicatio suum vsum Euangeli-
 cum, quādo pro pœnitentibus offer-
 tur illud omnium lōgè gratissimum
 Deo patri sacrificiū, ut in illius, quod
 in S. Cruce oblatum fuit gratiam, hu-
 ic viuo pœnitenti, aut illi piè in Chri-
 sto defuncto ad veniam prosit, piam.
 que aliquam meritæ pœnæ eblandia-
 tur veniam, clementemq; impetret
 precario indulgentiam.

*Quest. 4. ad
 Dnlc.*

Quod adeò verum est, ut D. Angu-
 stinus locis varijs docere non dubi-
 tet sacrificium Altaris tam esse Deo
 patri

patri gratum, ut pro quibusdam piè
in Christo defunctis, oblatum sit pro
pitiatatorium: nimirum ut misericor.
dius cum eis castigandis, aut punien-
dis agat, quàm erat citra illud suo iu-
re acturus.

*Hom. 14. de
verbo Apost.*

Tandem conclusurus Sadelius no-
ua, sed geminata putavit calumnia
rem agendam fortius, denique cum
dicunt homines, inquit, in gratiam
recipi per Missæ sacrificium, acceden-
teorum fide, tollunt quod alibi af-
firmant de opere operato.

*Gemina Sade-
lij in Catholi-
cos sy. ophan-
tia reiñdatur.*

Geminam istam calumniam, Sade-
li, pudet equidem multis refellere.
Non enim docet Catholica Christi
Ecclesia homines per Missæ sacrifici-
um à Deo in gratiam recipi, siue pec-
catum mortale, quod Deum offende-
rat, remitti, id enim propriè Baptis-
mi & poenitentiae sacramentum dun-
taxat faciunt: quibus est ea promissio
in verbo Dei peculiariter addita. Hæc
enim duo tantum homines Deo re-
conciliant in Christi sanguine, siue
ex hostibus reddit gratos; ex inimicis
amicos; ex proscriptis & regno abdi-
catis

R

catis

catis gratiss. filios & dilectissimos regni coelestis hæredes.

Atrox Sadelij in Catholicos calumnia

Reliqua verò sacramenta suo in genere purgant, sanant, & sanctificāt, ad vsum illum adhibita, in quem sūt diuinitus instituta. Sed atrocior est calumnia, quòd nobis affingis Sadeli nos docere istam reconciliationem, cum Deo fieri accedente fide. Imò accedentibus Christi Sacramentis. Soli enim fidei apud Catholicos locus nō est, in hoc reconciliationis negotio, quæ tota ex administrati sacramenti efficacia est petenda: non tamen sine suscipientis fide, si per ætatem aut valetudinem licet.

Non igitur tollimus opus operatum, vti opinaris Sadeli; sed illud in primis statuimus in sacramentorum administratione, quod suum edunt & proferunt salutarem effectum in suscipiente idoneè satis preparato: quia illud opus, quod sacramentum, tinctio scilicet aut absolutio, agitur, hoc ipso opere quando ritè agitur, sacramentum suum edit sacrum effectū, à quo suum sortitur nomen.

Vides

QVOTID. SACRIFICII. 259

Vides igitur, ni fallor Sadeli, te tu-
is nec conuitijs, nec sophismatibus,
nec Sycophanticis calumnijs Sacrifi-
cium propitiatorium Apostolicæ Li-
turgiæ, siue Euangelicæ Missæ sustu-
lisse: sed immotum stare ostendisse.

Septimum Syllogismum ita con- VII.
struit Sadelius: Si in Missa sit sacrifici-
um propitiatorium pro peccatis: er-
go (quod absit) irrita sunt hæc Apo- Hebr. 10.
stoli verba: Vbi est peccatorum re-
missio, non est amplius oblatio pro
peccatis.

Purgatione peccatorum nostrorū Hebr. 1.
per seipsum facta, sedet ad dexteram Error ex accō
maiestatis in excelsis. Consequens est dente.
impium, ergo est antecedēs impium,
& vi consequentis sacrificium Missæ
reijciendum est.

Sacrificium Apostolicæ Missæ irri-
tum non facit, nedum repugnando
abolet Paulinam hanc sententiam, v-
bi est peccatorum remissio, non est
amplius oblatio pro peccato. Heb. 10.
Loquitur enim de inefficacia oblati-
onum Mosaicarum, quæ hoc ipso sese
R 2 con-

conuincebant imbecillas, imperfectas, & inefficaces, quod erant quotānis, immò plerūque quotidie pijs repetendæ, atque noua pecuini sanguinis effusione, si non horribiliter, certè diriter iterandæ. Quod in Euangelico Christi Do. sacrificio non habet locum. Semel enim obtulit se nobis æternam inueniens, siue pariens, efficiensque redemptionem, siue solidā peccatorum remissionem.

Ideoque oblatio talis in Cruce, & cruenta puri sanguinis effusione repeti, aut iterari nullo modo queat; ne prior illa cum Aaronicis videatur irrita, imperfecta, & inefficax. Hanc autem oblatis in cruce à Do. Christo sacrificij efficaciam non facit irritam, nedum abolet, abrogat, delet, aut inefficacem arguit ista præsentatiua, siue rememoratiua corporis Domini. ei oblatio, quia non fit eo modo, nec eo prorsus effectu, quo est à Do. Christo cum dira sui sanguinis effusio semel peracta.

Longè igitur inferior, & ex parte, vt ita dixerim, inefficacior, siue minus

nus generalis est Euangelicę Missę oblatio, quàm fuit illa à Dom. Christo cruenta specie, cum clamore valido, & lachrymis immolata. Non enim ipsa peccata, siue peccatorum culpam & transgressionem diuinę legis, reatum & offensam, qua homo factus est Dei hostis, imò ipsi exosus, regnoque abdicatus & exhæres: sed illas tantum peccati reliquias, siue pœnas, quas diuina iustitia instituit luendas omnibus, qui in diuinę legis præuocationem post baptismum fuerint relapsi. In cruce autem Domini oblatio fuit, quæ copiosissimè Deo patri pendit, atq; persoluit pretium, quod pro vniuersis vniuersorum humani generis peccatis, & transgressionibus Deo patri debeatur. Deinde quæ in Altari fit, precariò impetrat, non per cruentam hostiæ adeò sanctę, purę, atque immaculatę mactationem: cuius tantum in Missa fit recordatio, & pia religiosis verbis, ritibusque Apostolicis repræsentatio. Pari modo irritum non facit, nedum abolet Euangelica sacrificij Apostolici oblatio,

R 3 quod

quod D. Paulus docet : Purgatione peccatorum per seipsum facta, sedet ad dextram Patris. Affirmamus enim fuisse illud in Cruce Dom. Christi Sacrificium efficacissimum, plenissimum, omnibus partibus perfectissimum; numerisq; adeo absolutissimum: cui nihil cū deest, nihil addi queat, qđ ad plenam perfectamq; peccatorum humani generis vllō pacto faciat expiationem, aut animarum sanctificationem. Hanc autem peccatorum purgationem & expiationem ita contigisse hoc Dom. Christi sacrificio sacræ literæ nos docent, vt ea purgatione stante, ac valida & perfecta permanente, admittat tamen hominis Christiani poenitentiam, fletum, ieiunia, chameunias supplicationes, & pia q̃dam eleemosynarum sacrificia: quæ aliquo sensu peccata etiam purgare, aut mundare, imò redimere atque delere in verbo Dei dicuntur. Verū hæc non faciunt ista pia opera, siue sacrificia nisi ex fide in Deum facta, & hausta suo ex vnico illo veræ purgationis fonte, de transfixo Crucifixi pro nobis Dom. Christi Iesu latere copiosiss.

simè iuxta ac omnibus vera Euangelica fide in ipsum credentibus saluberrimè promanante.

Sicuti ergo purgatio peccatorum, quæ per eleemosynas fit, teste Domino Christo, aut redemptio, teste Daniele, non pugnat, nedum abolet illā Dom. Christi purgationem in Cruce impetratam, & omnibus modis absolutissimam: sed eam suo usu magis confirmat, statuit, immò exornat: dum suam inde vim solum hauriat; ita & religiosa Euangelicæ Missæ oblatio, quando pro peccatorum reliquijs, siue pro reatibus remissorum peccatorum restantibus pia commemoratiōe Deo patri offertur in eam, non est iniuria: nedum imperfectam docet, aut inefficacē demonstrat: sed fontē illum à Christo apertum, pia cōmemoratione Do. Deo patri reuerēter ostendit, vnde precariò aliquid sibi humiliter implorat impartiri.

Quo hanc solidā Catholicæ Christi Iesu Ecclesiæ doctrinam in Concilio vniuersali firmatam, vnanimique totius orbis Christiani consensu consta-

*Falsum Ca-
tholicis affin-
git Sadelius.*

bilitam sophistica strophæ euerteret Sadelius, inauditam perinde ac falsam Catholicis per calumniam affingit distinctiunculam: quam faciunt in Missa secundariam, inquit, purificationem: in cruce primariam. At impudenter facis, ne sacrilegè dicam Sadeli, quòd tuum figmentum Catholicis obtrudis doctoribus, cum apud S. Theolo. peritos tale nihil inueniatur. Docti enim norunt in Ecclesia Christi unicam & solam esse oblationem Christi cruentam, qua deletum est peccatorum totius mundi chirographum: unicum esse sacrificium, quo Deus pater reconciliatus, nos in Christum credentes, & vitæ prioris poenitentes in gratiam recipit. Secundarium propitiatorium nullum agnoscimus.

Tantū abest, Sadeli, ut hoc noīs, oblatio altaris mereatur, ut citra gravissimam cruenti in Cruce sacrificij iniuriam dici nequeat. Tam enim longè abest ab illa propitiationis in Cruce impetratæ ac peractæ dignitate, ac merito; quantum lumen Lunæ à splendore

dore solis; aut si quid dicatur distincti-
us. Pergit absurda colligere Sadelius,
quæ Chrysippæis suis syllogismis pu-
tat demonstrare, in sacrificio Eccle-
siæ Catholicæ repeti sacrificium, si di-
catur propitiatorium.

Si in Missa sit vera, realis, & externa *Fallacia acci-*
oblatio corporis & sanguinis Christi: *dentis.*
ergo verè & reipsa Christus in Missa
occiditur.

Consequens est falsissimum.

Falsissimum igitur est antecedens,
& vi consequentis, sacrificium Missæ
reijciendum est.

Sed quis Beanorum tuorum, Sa-
deli scholastice, talem conficiat syllo-
gismum?

Iam ex D. Paulo est demonstratum,
mortē Christi fore in sacrificio Chri-
sti quotidiano necessariam, si non fu-
isset efficax & sufficiens, ad tollenda
totius mundi peccata. Tale autem po-
stulabat iustissima Dei Patris in nos
ira, quam suo sanguine nobis placa-
uit, quem illo in sacrificio effudit: qd
in abolitionem, immò expletionem
Mosaicorum sacrificiorum debuit il-

le æternus secundum ordinem Melchisedech sacerdos offerre. Nostrium autem in Altari non est similis generis: sed tantummodò illius in cruce peractæ representatiuum, & dominicæ mortis commemoratiuum. Quibus ex verbis solida nō minus, quam liquida petatur responsio ad XX. scripturarum loca, quæ Sadelius acclamabat, vt Christum in Cruce fuisse mortuum demonstret. Mori autem in Altaris sacrificio Christum non oportet, quia est alterius generis oblatio, siue potius oblationis semel in Cruce factæ rememoratio: quæ illa non postulat omnia, quæ in crucis patibulo præstari oportuit. Vnde liquet, quàm insulsè Sadelius illud nobis obijciat, neque vt sæpè offerat semetipsum, &c. Alioqui oportuisset eum sæpè passum esse. Quod D. Paulus rectè colligit ex natura oblatis Do. Christi, quam in S. Cruce peractam oportuit, cum esset Antitypon figuratiuarum vet. legis oblationum sanguinis effusione immolatarum, necesse fuit vt & ipse Sacerdos æternus, & cui a
lius

lius succedet nullus, effuso suo sanguine impleret, quo vera & plena fieret peccatorum remissio, illis typicis sacrificijs prophetice à Spiritu S. praefigurata.

In Altaris autem sacrificio Vicarius Christi offert Deo Patri in illius tantum recordationem, non novam, aut aliam atque aliam, ut illi Aaronici offerens hostiam, quam fuit in ara Crucis pridem immolata; à qua omnis hæc suam, veluti de fonte, haurit vim, gratiam, efficaciam. Non magis igitur Altaris sacrificium quotidianum postulat Christi mortem, quam illud quod in coelis quotidie Dom. Christus sacerdos æternus nobis apud Deum Patrem peragit, ut superius ex D. Ambrosio, Chrysostomo, aliisque Orthodoxis Patribus est demonstratum.

Nonum Sadelius syllogismum ita ix.
sedulus compingit.

Si hæc est natura, inquit, veri & æterni sacrificij, ut victima immutetur: & CHRISTVS iam immutari

mutari non potest. Certè Christus nõ potest in Missa sacrificari. Verum est Antecedens.

Verum igitur & consequens. Et vi consequentis sacrificium Missæ commentitium est.

Arrogantiss. huius Sadelij doctus visum mouet magis propter iactantiam ingenij quam grauem dubitationem.
 Hic te oportet lector candide, vnà mecum omnes ingenij neruos intendere, vt sophisma istud Sadelianum solidè confutemus: quo ita stolidè gloriatur, vt sese iactet Catholicè ius vi aut in Scyllam adigere, aut in Charibdim præcipitare. Adsit nobis Dominus Christus Ecclesiæ suæ indefessus defensor, ne istiusmodi Thrasonicis arrogantiae insanissimæ vocibus terreantur, aut turbentur, aut à veritate Christi transferantur membra eius infirmiora.

Antecedens igitur syllogismi istius Chrysippæi falsum continet, non enim in omni sacrificio vero & externo fit victimæ, siue oblationis immutatio. Eleemosynæ, ieiunium, sepultura mortuorum, Samuelis oblatio, aliaque pietatis in Deum & proximos opera, vera sunt & externa sacrificia, sicut

sicut D. August. libr. de Ciuit. Dei demonstrat. At excipiet Sadelius, se lo-
qui de illis primi nominis sacrificijs,
de quibus in lege olim mandatum
fuit, quorum antitypus Do. Christus
debebat simile immolare, sed nos iā
sapius demonstrauimus non esse quo-
tidianum nostrum similis generis sa-
crificium, cuius fuit aut illud in Cru-
ce Domini, aut in templo Iudaico
Aaronicum. Proinde nihil in altaris
Christiani sacrificio victimam immu-
tari oportet: cum non sit realis hostiæ
mactatio, aut cruenta victimæ ex car-
nificatio, aut sanguinolenta Domini
Christi oblatio: sed mysticè tantum,
atque repræsentatiuè vna illa, eodem
que quodammodo immolatur ho-
stia, dum per rememorationem Deo
Patri in memoriam humiliter & sup-
pliciter vice Christi per suos mini-
stros, siue hypopresbyteros immola-
tur ac repræsentatur. Quò autem su-
am in imaginariam aut Scyllam, aut
Charibdim Sadelius adigat Catholi-
cos, nouam comminiscitur sibi calū-
niam: qua pios DEI sophistica stro-
pha

*Sycophantice
Sadeli. Catho-
licis falsum
affingit.*

pha exerceat cultores.

Ergit igitur Sadelius nos agnosce
re nostro in sacrificio Altaris victimę
immutationem, quia ad suā, inquit,
confugientes transubstantiationem
aiunt panem mutari in corpus Chri-
sti.

O sycophanticam calumniam Sade-
li! non te pudet istiusmodi figmentis
sophisticis Catholicam improbè ve-
xare Christi Ecclesiam? Quis vnquam
Theologorum tam fuit imperitus,
qui assereret, in sacrificio altaris fieri
victimę immutationem: docent qui
dē fieri panis viniq; mutationē: sed in
cōsecratiōe, siue spiritus S. sanctificatio-
ne, quæ diuina Spiritus S. inuocatio-

*Aliud in Mis-
sa est cōsecra-
tio panis, ali-
ud corporis
Dominici ob-
latio, & eius-
dem sacrifi-
cium.*

peratione mysticè atq; insensibiliter,
tamen verè, peragitur. Aliud porro
est, quod eam longo subsequitur in-
teruallo, sacrificium altaris, quo Chri-
sti Do. corpus Deo patri in illius cru-
entæ quondam hostiæ à Christo im-
molatæ, iuxta eius mandatum, recor-
dationem immolatur, siue offertur.
Panis quidem & vini substantia suo
loco

loco, ita postulante sacrificij Melchisedech typo, immolatur & offertur: sed ea diuinitus in corpus & sanguinem Domini conuersa, nihil amplius habet officij.

Nulla ergo panis, aut vini in sacrificio nostro Euangelico. quo corpus Domini offertur, fit immutatio: cum ea non sunt amplius; nec in corpore Domini Christi fit mutatio, qualem fieri victimæ, in omni externo sacrificio sibi fingit Sadelius. Verset se igitur, vt volet, omnem in formam Sadelius; omnes suas explicet strophas sophisticas; omnes admoueat syrophantici sui ingenioli machinulas, non efficiet, vt Catholica doctrina in iactatam suam incidat Scyllam, aut comminatam Charibdim; vnde non queat se vnquam sophisticis illaqueata pedicis facile extricare.

Ad decimum nunc descendam syllogismum Sadelianum, quem ita contra nos conatur constringere.

Si quotidie, inquit, CHRISTUS in Missa sacrificatur; ergo CHRISTVS quo-

X.

Fallacia accidentis.

quotidie satisfacit p peccatis nostris.

Consequens est falsum.

Falsum igitur Antecedens. Et vi consequentis Missæ sacrificium reiiciendum est.

Hypothetici sui syllogismi consequentiam Sadelius firmiter corroboraturus XX. ferè accumulatur SS. literarum loca: quibus demonstrare nititur, Christum in Cruce pro nobis satisfecisse.

At quis negat Sadeli? sed si sacrificatur quotidie Christus, inquit, quotidie satisfacit.

Hebr. 5.

O plumbeum pugionem, qui vel sudantem exerceat philosophū. Rata foret tua mi Sadeli frater captiūcula, si illa quotidie immolaretur cruenta specie; qua semel, iuxta diuinos veteris legis typos oblatus, omnia sustulit crimina, dum suum incomparabile nostræ redemptionis pretium Deo patri appendit: quo meruit omnibus sibi obedientibus, siue credentibus, & suis ad communionem pretij huius Sacramentis fideliter digneque ventibus plenam peccatorum, siue culpa.

culparum omnium remissionem, liberalemque condonationem.

Hoc pretium, & hanc Dom. Christi satisfactionem statuunt loca tanto cumulo nihil necessaria, ne dicam ociosè à Sadelio conglomerata: quæ satisfactioni quotidianorum, leuiumque peccatorum, restantium poenarum non repugnant.

*Verbosus Sophista suas in-
stat ampullas
in re non con-
trouersa.*

Relapso enim in statum damnationis æternæ, Simoni Mago D. Petrus poenitentiam age, inquit, & ora Dominum. Proinde dolor animi, aspera corporis exercitatio, ieiunijque afflictio, chameunia, cilicium, fletus, & lugubris plorationis amarulentæ cruciatus; aliquem habent satisfactionis locum: sed non nisi in credentibus, & in illam fontanam viuificæ Crucis Domini satisfactionem respectantibus, indeque ceu ex largissimo remissionis solidæ fonte, ac eodem perenniguttulam haurientibus. Hæc igitur ex fide in Christum reconciliatorem à credentibus exhibita effectum satisfactionis Dom. Christi in Cruce promeritæ, adeò non minuunt, nedum

S abo.

abolent, ut magis illustrent atque red-
dant longè gloriosiores. Siquidem
omnis satisfactio, quæ in hominibus
reperiatur, nisi inde, suam impetrat
gratiam, & haurit indulgentiam, aut
quod Deo propter fidem Christi pla-
cet, aut quod aliquid cooperatur ad
illam in nos clementius deriuandam.

Sic enim D. Paulus sese adimplere,
sese, inquam, adimplere docet, quæ de
sunt passionem Christi, non imperfe-
ctam ostendens Christi passionem:
sed ea etiam nobis, eius exemplo, &
communione societatis ferenda, &
patienda, quæ Deus aut iubet, aut
purgandi nostri causa pijs infingit: a-
deo ut & in homine Christiano aliqd
sit satisfactionis à Christi satisfactio-
ne absolutissima discretæ, sed quæ ci-
trà, extràue Domini Christi & fidem
& meritum nihil est.

*Imperitè stru-
ti elenchus Sa-
deliani.*

Quod qui verum agnoscit, videt
Sadeliū imperitè admodum sophi-
sticos suos construere Elenchus. In-
fert enim; posita satisfactione pecca-
torum, ponitur sacrificium Christi,
& c

& è contrariò, quod si ad eius mentē accipias, falsum est.

Non negamus quidem, vt diximus, omnem satisfaciendi vim esse hominibus ex Christi merito: sed ipse nullam vult esse in credentibus satisfactionē, nisi adhibeatur realiter mors Domini, siue cruentum in Cruce sacrificium. Ab hac enim separari eam non posse asserit.

Atqui scriptura peccatores ad satisfactionem hortatur, etiam ante Christi Dom. mortem, vt Daniel Nabuchodonosorem, Dauidem Nathan. Quod nobis falsum affinxerat, putā quodidē Christum esse sacrificandū, vt pro nobis satisfaciat, arguto aggreditur Dilemmate iste sophus oppugnare.

Falsum affinxit Catholicis Sadelius.

Christus in cruce pro nobis moriens, inq̃t, aut perfectē satisfecit Deo, aut imperfectē. Si perfectē, cur obsecro quotidie est sacrificandus, vt pro nobis satisfaciat.

Atqui bone vir, quisnam Christianorum istud affirmat? sed ne tibi rixadi materia desit, stupidum istud ac

Arcadicū Di-
lemma sophi-
Sadelij vno
rui verbulo.

verè cornuto & arcadico dignū stru-
is dilemma, quod vno ruit verbulo,
Catholicos hoc non docere, tu quod
eis affingis improbè.

XI.

Vndecimò sic argumentatur Sade-
lius, si hodie sacrificandus esset Chri-
stus, id fieret, aut vt satisfaceret pro
pro peccatis nostris: aut vt eius satisf-
factio semel pro nobis in Cruce facta
nobis applicaretur.

Ex sumptiōe
apertè falsa,
infert falsam
conclusionem

Neutra ratione sacrificandus est.
Nulla igitur. Et vi consequentis, sacri-
ficiū Missæ reiiciendum est.

Secūdum maioris suæ membrum
ita conatur astruere. Alioqui necessa-
riò, inquit, sequeretur implicatio cō-
tradictionis. Nam satisfactionis appli-
catio infert satisfactionem prius fa-
ctam.

Superius ex D. Augustino est osten-
sum, Christi Dom. passionem siue sa-
tisfactionem esse instar Pharmaci me-
dici, omnibus omninò paratam, qua
nisi credentes, & Christi Sacramentis
vtentes sanantur.

Itaque in quotidiano Apostolicæ
Missæ sacrificio poenitentibus & orā-
tibus

tibus conceditur precario in gratiam Christi aliqua restantis pro peccatis remissis poenæ portio: quasi adhibito vulneribus foedis cicatricibus iam coalescentibus malagmate, aut potius quasi indulta pendendi atque persoluedi reatus, iusti que adhuc debiti parte, aut magna, aut tenui pro vario supplicantis, siue pietate religiosa offerentis affectu. Non enim hic, ut in S. Cruce sacrificium Dom. Christi est infinitum virtute, siue operatione: sed finitum, suisque modis pro vario supplicantium affectu, ac pia deuotione finitum, siue ad certam operationis deletoriæ, aut remissoriæ rationem moderatam.

Semper enim tam grata est Deo patri hæc mortis Christi in Liturgia Apostolica rememoratio, ut in eius gratiam misericordius cum viuis, adeoque in Christo defunctis (quod diuersis locis supra adductis, docet D. Augustinus) agatur, quam eorum peccata meruerant.

Non igitur, ut sophisticatur Sade-
lius, Hoc dictum implicat contradi-
ctio-

tionem, quia in cruce paratum est
omnibus animarum remedium mul-
tò efficacissimum, atque certum, suf-
ficientisq; satisfactionis pharmacū:
quod nulli est vtile, nisi per fidem, &
Christi Sacramēta, eius fiat particeps,
siue nisi illi generali omnium homi-
num medicamento legitimè, atq; E-
uangelica ratione vtatur.

*Argutādi stu-
dio se fallit,
& capit in-
cantē Sadelii
us sophus.*

Proinde à vero alienum est, quod
argutus iste sophus argutando se ipse
fallens asserit. Isti volunt in ipsa appli-
catione, inquit, esse faciendam sa-
tisfactionem, scilicet à Christo. Hoc
enim non docemus: sed illa prius in
S. Crucis altari facta, esse singulis vten-
dum, si eius volunt esse consortes, &
eius participio ab omni peccatorum
reatu semel expiari. Repugnant qui-
dem idem esse factum, & faciendum:
sed nos dicimus, non esse faciendam
quotidiè à domino CHRISTO sa-
tisfactionem: sed ea pridem facta, si-
ue impetrata, nobisq; apud Deū iustè
promerita omnibus, siue per vsum, si-
ue per applicationem, siue aspersio-
nem, siue alio modo esse opus, eaq;ue
necessariò vtendum; si tamen eius de-

sideramus frui beneficio.

Urget vltcrius absurdum aliud Sadelius. Si iterū sacrificari debet Christus, vt eius sacrificium semel factū applicetur, ergo iterum incarnari, iterū mori, iterum resurgere. Vide obsecro, Lector candide, vt homo iste argutus argutando veritatem amittat? à commemoratiuo sacrificio, siue q̃ citra sanguinolentam speciem docemus Christiani, Deo in memoriā crucifixi pro nobis do. Christi offerendū: arte sophistica imperitissimè colligit cruentum illud in cruce iterum peragendum. Hoc tamen indocto & rudi sophismate ita exultat miser, atque Thraſonicè planè gloriatur, non posse rationem dissimilitudinis à Pontificijs adferri.

O cautū sophū? nullum dictorū omnium oportet Sadeli à Christo corporaliter, aut de integro, siue noua corporis actiōe iterari: sed sicut S. passiōis fit in Euāgelica Liturgia, siue Apost. Misere memoratio: ita & incarnatiōis, & natiuitatis, & resurrectionis. Horum enim oīm in ipso sacrificij actu no-

Rixando amittit veritatem sophista.

minatim fit mentio, grataque commemoratio, qua illum diuinum ostendimus fontem, vnde nostris supplicationibus cupimus aliquem haustum indulgentiæ maioris, aut condonationis clementioris. Pergit sophismata sophismatibus copulare Sadelius: Sed quam efficaciter & scholasticè, vt ipse plusquam thrasonicè quidem iactitat, ne dicam ridiculè, imò planè sophisticè, iudicet æquus Lector. Si Missa est applicatio sacrificij Christi, non est igitur ipsum sacrificium, quia donū aliud est à donatiōe. Ita & nos dicimus Sadeli frater, in Missa fieri donationem, doni olim omnibus parati: sed nunc pijs Dei filijs per Christi sacramenta distribui, sine nouo illo cruento sacrificio. Itaque sicut aureus, aliud est à donatione, ita & hæc doni inæstimabilis, alia est à suo dono pia nobis applicatio: quæ sacrificij cōmemoratiui medio, quasi certo abundantissimi fontis in S. Cruce aperti tubo, pijs pœnitentibus indulgetur.

In Baptismo non est opus fieri sacrificium, in quo tamen mors Christi
no.

nobis applicatur. Nihil est igitur cau-
sæ, quamobrem necesse sit in coena
Do. fieri sacrificium, vt mortis Chri-
sti beneficium nobis applicetur.

Varij sunt, Sadel, expiationum in
Christi Ecclesia modi, per Baptismū,
per Poenitentiam, per animi luctum,
per Eleemosynas, per Chamennias,
per Liturgias, siue Missas Euangeli-
cas: qui solo ex Do. Christi sanguine
pro nobis in Cruce fuso suam capiūt
vim, salutaremque hauriunt, & no-
bis impetrant effectum apud Deum
patrē. Sicuti ergo baptisamur in mor-
tem Christi, vt eius meriti participes
simus: ita in mortem Christi Deo pa-
tri offerimus corpus dominicum gra-
to animo ipsi; commemorando mor-
tem Christi, vtriusque autem effectus
eodem ex fonte, putà diuino Christi
sanguine nobis salutariter tantum
promanat, ita vt citra eius efficaciam
& gratis communicatum, influxum,
nostra profint nihil. Verū aureus il-
le, imò diuinus, ac verè salutis æternę
operatorius effectus non contingit
cuiquam, nisi aut Sacramentū Chri-

S 5 sti ad-

sti adhibeat, aut Sacrificium illud S. crucis commemorando, animo repetat grato.

*Nugamentū
sophisticum.*

Porro nugando huc dilabitur Sadelius, ut asserat nusquam in Scriptura exstare, Christum esse sacrificandū, ut eius sacrificium nobis applicetur. Atqui Catholicis satis est, Sadelii, exstare in Dei verbo: quod geminum esse, dudum satis est ex D. Paulo demonstratum, qui docet non solum externa prædicatione, aut interna Spiritus S. efficacitate nobis meritum Christi applicari: sed Baptismo, Pœnitentia, religiosa in Cruce sacrificij commemoratione, alijsque pijs operibus. Quibus ex verbis solutio prompta est ad loca non intellecta à Sadelio variè cumulata.

Prædicatione

Euangelij Sadelio est sacrificium, sed nō Missa siue Liturgia, & oblatio Evangelica.

Defatigatus tandem nugatoriè Sadelius, adeoque sophisticè argutando fatetur & Euangelij prædicationē esse quoddam sacrificij spiritualis, & figuratè dicti genus: à quo tamen Missæ sacrificium omninò vult exclusum: sed quam ficulneis id agat tibicini-
nibus, vel semidocto liqueat lectori.
Si

Si prædicatio Euangelij, nomen meretur sacrificij: ecquæ nam inuidia est, mi frater Sadeli, attende obsecro, nisi Sathanica, & vero Antichristi præcursore digna, non eam appellationem illi Euangelicæ actioni compartiri, quam & Dominus Christus in sui memoriam instituit, & Diuus Paulus, esse mortis Domini adnunciationem, disertis verbis demonstrauit.

Suis ingulatur verbis rixosus, & odio veritatis rabidus sophista.

Si adnunciamus Domini mortem omnibus, qui ad Liturgiam siue Missam Apostolicam conueniunt, An non est prædicatio Euangelij? immò ipsa Euangelij, & Apostolorum, & Prophetarum in ea lectio; est Euangelij prædicatio: præcipuè quando diebus Dominicis & festis non solum Clero illa recitantur, sed & populo vernaculè exponuntur.

Quod & in Missa est vera dominice mortis adnunciatio siue prædicatio. Cur ergo non dicatur Sadelio verum sacrificium, licet spirituale, sicuti prædicatio & concio.

Hæc etiam Catholicæ, atq; eiusdem Apostolicæ Christi Ecclesiæ rememoratio, siue recordatio Christi Domini cum sit bonum, adeoq; pium in primis opus Deo patri longè omnium gratissimum, ecquî quæso Sacrificij

ficij

*Muliebria e-
hōmū in Ca-
tholicos Sade-
lius conuitia*

ficij nomen ei non cōgruat? cum hoc
D. Augustinus omnibus semel bonis
ascribat operibus, imò Sadelius ipse
suam Euangelij (si Christo placet) præ-
dicationem vocat sacrificium. Nunc
suis destitutus telis Sadelius, mulieri-
bus nos aggreditur armis, hoc est, fœ-
dis conuitijs, immò blasphemijs acri-
bus oppugnare: Rogat quid commu-
ne esse potest Euangelio clarè adnun-
ciato cum Missis theatralibus, ac mu-
tis signis, eiusque perobscuris susur-
rationibus: Quæ tu vocas muta signa
incoelix Sadeli; tua facis infideli,
adeoque Turcica infidelitate dignū.
At muta non esse norunt, qui Dei ver-
bum reuerenter colēdo mysteria no-
runt: quæ Apostolico geruntur silen-
tio, hic tibi non exponenda.

*Crucis domi-
nicæ consigna-
tionem Sade-
lius cum Tu-
rcis & Tur-
cis impiè ri-
det.*

Signa autem qualia tu rideas, Tur-
ca & Iudæus tecum facilè agnoscent:
quorum tua est atrocior, diriorisque
damnationis impietas, & Apostasia:
qui Christi nomine gaudens & triū-
phans venerabile Crucis eius signum
execraris impius. Eadem & theatra-
lia irrides. Cur signata, obsecro, Christi
Dom.

Dom. Crux in altari magis tibi est, Sadelii, Theatralis, quàm si in baptismo adhibeatur? vti constanter faciunt Catholici vbique omnes, & eorum sacramentum Lutherani: qui omnes Turcicam vestram dolentes execrantur impietatem.

Quod per obscuras susurrationses hostiliter commemoras, tua facis calumniandi arte dignum: qui nosti ex D. Basilio & alijs PP. mysticum illud in diuino Christianorum cultu silentium, quanta sit reuerentia obseruandum, de quo aliàs fusiùs, quando licebit, indulto diuinitùs foeliciore ocio, absoluerè: quod de Apostolicis Christianæ Missæ ritibus subinde meditari aggrediebamur.

Porro Euangelij prædicationi repugnare vult Sadelius Missæ sacrificium: quia in illo Christus non Deo, inquit, sed nobis offertur. Imò in Christi Altari, & nobis ad vitam spiritaliter offertur fouendam, atque salutariter in eius amore nutriendam: & Deo patri ad gloriam. Siquidem corpus dominicum pijs Domini Christi mem-

o crassum sophisma crasso crapulatore dignum.

membris est & sacramentum, & sacrificium: cuius utriusque partes singulari suæ præstantiæ prærogatiua eximie implet.

*Nugamentū
futiliss. rixas
oris inepti-
entis.*

Obgannit Sadelius ulterius; expendant quid sibi velit vocabulum applicari, inquit, & facile intelligent Christi sacrificium nobis applicari, dum Christus offertur non Deo, sed nobis. O acutum Grammaticum? An non verè homini applicatur Dom. Christi meritum, quando nos Deus Pater eius facit verè participes propter gratissimam istius hostiæ semel oblata rememorationem? siue hîc dixeris applicari, siue adhiberi, siue in usum donari, ecquid referat, quælo, apud eos, Sadelii, qui vocularum inanes, & garulas non quærunt rixas.

*XII.
Fallax elen-
chus ex conse-
quente.*

Duodenarium suum syllogismū ex loco ab Autoritate. iterū negatiuè instituit, Scriptura non commemorat intermedium sacrificium inter illud in cruce factum, & extremum eius aduentum. Ergo Missa humanum est commentum. Hypothesici sui cōnexi consequentiam, ait homo impudens,

pudens, firmissimā, cum sit vel puerorum Rudimentariorum iudicio infirmissima, & tantum non complusione ridicula digna. Sed magnum fecerimus operæpretium, si istius Sophi argumenta audiamus, verè asopha, & nihil minus quam Theologica.

Nititur enim ijs, inquit, quæ alibi à nobis disputata sunt, de verbi Dei scripti authoritate. O ridiculum scriptorem? qui robur sui syllogismi Lectorem petere vult ex ijs, quæ ipsi sunt a libi disputata: quæ quotus quisq; aut vidit, aut vnquam audiuit?

Rursum Sadelius falsum sibi sumit principium suum perius euersum.

Atqui principium hoc, quo imbecillis nititur Sadelius, dudum superius euertimus, & libr. primo Panopliæ copiosissimè refutauimus. Rogat Sadelius, cur hoc fidei caput de quotidiano corporis Domini sacrificio Scriptura omitteret? Cur obsecro, Sadelii, in scripto DEI verbo alia plurima sunt omissa? An quod non ferebat oportunitas omnia commemorandi, quæ Dom. Christus sua in Ecclesia instituit agēda & obseruāda?

Inerudita qstio Sadelij reuocatur.

An

An alia de causa, notum est eius authori Spiritui sancto. Vbi enim vel vnum lota de colenda Christianis dominica? quod & vos Sacramentarii populo tunicato mandare audetis ex verbo Dei colendam? Vbi verbum vnum de perpetua B. Mariæ virginitate? quam vester dicam Papa, an bis Papavenerabilis ille Beza, sua in fidei confessione, ceu indubitatum Christianismi articulum nō dubitavit in colloquio Possiaco profiteri, scriptoq; omnibus exhibere?

Hoc tamen quotidiani Sacrificij Christiani caput non omisit Scriptura: quæ & apud Prophetas futurum prædixit, vt Malach. 2. offertur nomini meo, &c. Et in Euangelio Christus iubet nos facere in sui memoriam, quod ipse in cœna fecerat. Eum autē obtulisse panem & vinum, & post cōsecrationem suum corpus, dudum ex D. Cypriano, Eusebio Cæleriensi, alijsque est demonstratum. At rem tantimomenti, obijcit Sadellius, si quidem vera esset, procul dubio clarissimis verbis scriptis Apostoli nobis testatum

statum reliquissent. Cur non & rem
maximi omnium momenti de mutā
do in Dominicam Sabbatho? aliaque
fidei dogmata, à vobismet ipsis obser
uata superius commemorata, Sadelii,
non clarissimis verbis contestata no
bis reliquere? Deinde an non satis cō
testatum ipse a re nobis reliquere, cum
doceat D. Lucas Apostolos & ieiunasse,
& Liturgiam sue Evangelii
cum peregrisse sacrificium.

Vno hæc omnia verbo Apostoli,
cum deposita suæ fidei contestata reli
quere, quando in Paulo præcipiunt: *Traditio.*

Tenete traditiones quas accepistis, si
ue per Epistolam, siue per verbum. *Verbum scri-*

Rursus: O Timothee, depositum cu
stodi, sciens à quo didiceris, aliaque *ptum.*
Depositum.

sexcenta: quæ verum scire desideran
tibus, nostra suggeret Panoplia suis
appendicibus instructa. Rogat Sade
lius. An interpellationem Christi a
pud Patrem dicemus sacrificium: cū

illa sit huius effectum? Certè D. Am
brosium & Chrysost. imitati, non ne
gabimus quodam etiam sensu sacri
cium appellare.

Ambr. 1 off.
Chrysost. in 5
cap. ad Heb.

T

Affi.

Affidua Do. Christi pro nobis interpellatio consequitur quidem sacrificium in cruce peractum; sed proprius eius effectus non magis est, quam oratio illa pernox, sæpius à Domino nobis in exemplum habita. Habent quidem suam vim ex Sacrificio crucis, quia Domini Christi opera omnia mortem eius, ceu scopum spectabant, ex qua perficerentur omnia: sed potius sunt quædam fructuum S. crucis exequutio, & quasi salutaris medicamenti vulneribus nostris modo vario applicatio: Sicut & nostrum quotidianum in memoriam mortis Dominicæ sacrificium, cum religiose offertur, siue Deo Patri cum laude atque gratiarum actione repræsentatur, quandam habet sacrificij Deo omnium gratissimi speciem.

*Aliæ negati-
ua Sadelij ar-
gumenta non
euertunt Apo-
stolicam Ec-
cles. Liturgiā*

Quæ igitur prolixè accumulat Sadelius loca 8. aut 10. nihil doctrinæ pugnant Catholicæ: quæ istis negatiuis nihil offensa Enthymematibus, gratissimo animo agnoscit illam salutarem sanguinis Christi Domini aspersio.

spersionem: qua vna freta & Baptis-
mum, & Poenitentiam, & recordati-
um Apostolicæ Liturgiæ sacrificiū,
aliaque omnia, quæ suam salutariter
aut iuuant, aut ratione quacunq; san-
ctificant, gratulatur ex illo vitæ veræ,
adeoq; æternæ fonte dira Dom. Chri-
sti Iesu morte, copiosissimè citra suū
meritum promanare.

Neque impium tuum Sadeli pro
phano furio refusum metuit Eccle-
sia Sarcasum. Si assiduè pro suis in-
terpellat Christus, & interpellare est
sacrificare, sequeretur Christum assi-
duè sacrificare, adeò vt matutinum
tempus Missis celebrandis non suffi-
ceret. Aliud tempus Sadeli, Ecclesia
sticis debetur mysterijs congruè per-
agendis: aliud est quod eterno nostro
Archiepiscopo in cœlis agenti deco-
rum est, vbi non matutinum, non ve-
spertinum, non diurnum, non no-
cturnum tempus est, vt inde non fu-
erit tam acerbum scomma in electā
Christi sponsam, adeò petulanter at-
que procaciter iaciendum.

*Sarcasmus
Sadeli impij
in assiduum
Do. Christi in
cœlo sacrifi-
cium.*

*O. Turcicum
scomma Eua-
gelico Sadelio
indignū. An
non istud
ipsum in ipso-
rum retorque-
atur precati-
ones.*

T 2

Suum

XIII.

*Syllogismo
pseudographo
ex principio
perperam in-
tellecto, in-
fert falsam
conclusionē.*

Suum XIII. Enthymema Sadelius ita conflabat. Si in Missa Christus, inquit, Deo offertur à Pontificijs sacerdotibus : ergo Christus non est solus sacerdos noui Testamenti.

Consequens est falsum.

Est igitur falsum Antecedens, & vi consequentis sacrificium Missæ reiiciendum est.

Ridiculum hoc sophisma hunc in modum plusquàm pueriliter non dispuduit grandem istum sophum : qui sese iactat scholasticum constabilire, connexi hypothetici consequentia, inquit, manifestè patet. Solus enim sacerdos, & plures sacerdotes dicuntur ἀντιφατικῶς. Ita libuit suam græcæ literaturæ scientiam prædicare : quò imperitioribus illuderet facilius, si mysterium magni argumenti in voce si bi non cognita putarent latitare.

Vult illa contradictoriè pugnare, vt loquuntur philosophi, Atqui nusquam legitur Dom. Christus solus sacerdos, etsi Apostolus Do. Christum opponat pluribus Aaronicis sacerdotibus. Non tamen cum eius sacerdo-

tio,

tio, quod solus habet, pugnat; si eius vice plures Hypopresbyteri in gratissimam crucifixi domini memoriam offerant.

Pugnarent autem vnus Christus, & sacerdotes plures Noui Testamenti, si aliam atque aliam hic & illi more Leuiticorum sacerdotum offerrēt. At iam non est contradictio inter Christum sacerdotem, & plures Noui Testamenti sacerdotes. Primò, quia non aliam à Christo hostiam offerūt. Secundò, quia non eodem modo & ratione offerunt: licet idem offerant, quod Dom. Christus in ara Crucis. Tertiò, non æquè vniuersaliter, neq; efficaciter immolant Hypopresbyteri Noui Testamenti, sicut Archiepiscopus noster Dom. Christus, suum peregit actum Pontificalem, siue iuxta ritum Melchisedech sacerdotalē. Contradictio autem Paulina in eo est obseruanda, quod in templo Aaronico diuersæ immolabātur hostiæ, quarum nulla ita fuit efficax, vt sequentes primam quasi suum spectarent fontem, vnde suam impetrandę peccatorum

rum remissionis haurirent vim.

Itaque & diuersi, pluresque erant
Leuitici Sacerdotes, singuli suā Deo
imolantes hostiā: quos oportebat es-
se plures, quod morte prohiberen-
tur æternum administrare sacerdo-
tium. Sed noster Archiepiscopus Do-
minus Christus, vnica sui corporis
hostia consummauit Sanctos, factus
Sacerdos in æternum: cui nullus suc-
cedet alterius generis Sacerdos, sed su-
um suos ipse per Hypopresbyteros
administrat sacerdotium, secundum
ordinem Melchisedech à patre insti-
tutum: Hi autem iuxta Melchisedech
ordinem offerunt Deo panem & vi-
num, qua parte sunt Aaronico simi-
les, quia nouam quotidie in gratiarū
actionem offerunt laudis hostiam,
sed primariè sui officij partes obeunt,
quando vt noui testamēti sacerdotes
vice Christi, ait D. Cyprianus, offe-
runt: quod Archiepiscopus noster Do-
minus Christus in cœna obtulit, & nobis of-
ferendum præcepit.

*Falsum affin-
git Catholicis
Sadelius.*

Proinde friuola est, ne dicam Ca-
uillatoria Sadelij distinctio: quam si
bi fin.

bi fingit in sacerdotem Christum pri-
 marium, & alios secundarios. Sophi-
 stica hæc distinctio Patribus nostris
 Orthodoxis est ignota, matrique no-
 stræ Eccles. Cath. laudita & planè pere-
 grina. Absit vt noui testa. Sacerdotes
 dicantur secundarij, quod gradum
 quendam dignitatis, atque honorati
 ordinis significaret. Nobis autem v-
 nus est Archiepiscopus Christus Do-
 mini Dei filius, qui solus habet nulli
 communicabilem ac verè augustam
 sui Archiepiscopatus, siue sacerdotij
 æterni dignitatem, quæ parte tantum
 vna, qua videlicet, quod ipse sacro-
 sancta sui perfecit sanguinis effusio-
 ne, duntaxat rememorando, ac Deo
 Patri representando imitantur, ac
 in eius effusionis tantum recorda-
 tionem immolant. An Solis claritas
 plus stellarum lucem excedat, quam
 Christi Domini æterni sacerdotis Sa-
 crificium quotidianum vincit, & di-
 gnitate, & præstantia, & repetendi si-
 ue iterandi nescienti Ecclesiæ Catholi-
 cæ victimam? Non victimā à victima

*Incomparabi-
 lius excellit
 sacrificium
 Christi in cruce
 nostrum quo-
 tidianum in
 altari.*

T 4

discer-

discerno, cum vtrorumque vna sit & eadem, adeoque ipsissima: sed immolandi modum & rationem considero, qua Dom. Christus in cruce immaculatum Deo sese obtulit per Spiritum Sanctum. Ea enim ratio iterari nec potest, nec debet. Alioqui sequerentur & incommoda, & absurda, & noui testamenti abolitio: quæ nullus non videt. Longissima est igitur distinctio noui testam. Sacerdotum, à Christo Dom. Archiepiscopo nostro: qua efficitur, vt nullo modo pugnent multi noui testam. sacerdotes cum vno illo æterno Christo sacerdote, cuius duntaxat vicem pro eius populo apud Deum Patrem gerunt. Alia fuit ratio Aaronicorum, qui non omnes eandem immolabant hostiam, nec peccata hominum auferabant, sed nostri sacerdotes secundum ordinem Melchisedech vice Christi Dom. eandem Deo patri offerunt, sed in illius victimæ cruentæ recordationem pro peccatorum reliquijs, poenitq; restantibus, vt misericordias nobiscum agat Deus Pater, quā nostra meruere peccata.

cata. Ex illa namque ceu inexhausto fonte fluit omne quod nobis per Ecclesiasticam Christiani sacrificij pollicemur oblationem: quod in Aaronicis non licet reperire: quæ per se ipsæ singulæ valebant, quod valebant nullo ad aliquam, veluti fontanam hostiam habito respectu, aut salutaris recursu. Hinc liquet, nullius esse momenti illam Sadelij obiectionem: Dices Apostolum, inquit, excludere legales sacerdotes. Certè: sed adhibet eam rationem, quæ non minus quadrat in Pontificios sacrificulos, quam in sacerdotes veteris Testamenti: His enim Christum opponit, nèpè mortalibus immortalem, quod profectò æquè de Pontificijs sacrificulis dici potest.

Atqui longè alia est ratio, Sadeli, cur D. Paulus Christum sacerdotibus Mosaicis opponit, nimirum quòd illi quotidie suam renouabant hostiam, & tam sanguinolentam, & cruentam. Hac enim in re potissimum est utrorumq; discrimen, quòd in Christianis sacerdotibus locum nō habet:

T s qui

qui non aliam ab illa singulari, & omnium absolutissima Christi victima, ut olim Iudaici, sed eandem prorsus, immò ipsissimam Deo patri offerūt, quàm olim Dominus in ara S. crucis Christus Iesus. Neque ea parte discrimen inter Christum & Aaronicos sacerdotes quadrat in Christianos, quod ille immortalis: hi mortales, quia hoc Domino Christo contigit post oblatam semel corporis sui hostiam, vnde manet Pontifex in æternum, quòd eius sacerdotio non succedet aliud, ficuti mortalibus Aaronicis Dominus Christus. Nihil autem pugnat immortalitas sacerdotis Christi, cum sacerdotum noui Testamenti mortalitate, quia tātum vice Christi offerunt, quod ipse Archiepiscopus Noui Testam. obtulit, ita plenè atq; perfectè, vt nullum oporteat succedere alium sacerdotem, qui alia victima, aut vllò alio sacrificio humani generis expiet delicta, aut immania tollat peccata. Ex his liquidò patet, quam frustrà ad fucatas, immò spinosas suæ scholæ Philosophicæ accurrit stro.

strophas, vt pares faciat Sacerdotes Christianos illis Leuiticis.

1. Porro plures sibi fabricat rationes Sadelius, cur non sit opus noui testamenti. Sacerdotibus non magis, quam illis Leuiticis, quod vtrisque veritas (cuius per Christum aperta est via) adumbratur.

Falsum affingit Sadelius Catholicis, in odium sacerdotum, quos vult semel omnes sublato.

2. Immo apud nos veritas non typis & futurorum umbris adumbratur, Sadeli, vt olim à Leuiticis: sed ipsa re Domino Patri repræsentatur illa omnium gratissima hostia, qua olim placatus, nouis postulatur criminibus indulgere, atque liberalem gratiam illius intuitu supplicantibus donare.

3. Iterum Sadelius figmentum suum de primario Sacerdote Christo, & secundarijs noui Testamenti sacerdotibus syllogismo flagellat: sed frustra se torquet stomachosus iste Philosophus, qui vanum sui capitis stolidè oppugnat figmentum à Catholicis exhibitum.

Sophis

4. **Sophisma quartum, contra Noui testamenti sacerdotes ita conflare conatur Sadelius.** Si sacerdotes Pontificij sunt tantum ministri sacrificij, quod fit in Missa. Christus autem est primarius ac verus sacerdos, qui sacrificium illud facit, ut dicunt, cum sacerdotes pontificij offerant tam pro se, quam pro populo sequeretur Christum (absit dicto blasphemia) etiam pro se offerre.

O vanissimum nugatorem? ô garululum argutulum, stolidumque sophum! qui sophistica sua, qua gloriatur subtilitate, atrum conatur in candidum conuertere, sed sophismatis sui causam attexit philosophicam. Ministerium & instrumentum, inquit, ad causam pertinere efficientem fortassis ipsi non ignorant. Istud quidem non ignoramus Sadeli, sed quid oportet, obsecro, propterea ut Christus se ipsum pro seipso offerat, etsi per suos Hypopresbyteros suum offerat corpus & sanguinem: Hoc enim faciunt pro se, atque Dei populo. Quorsum enim pro Christo Sadeli? an cum nos putare existimas aliqua nunc habere
opus

opus expiatione? sicuti veſtratum
quidam Euangelicorū inaudita Chri-
ſtianis auribus blaſphemia audēt ſec-
leratiſſimè effutire, quod in Cruce de-
ſperarit; quod in hortulo minus forti-
ter aut conſtanter in illa horrida ſui
cordis agonia conſtitutus egerit, quā-
do ſacroſanctus eius ſanguis per veſti-
menta eius lanea guttatim deſluebat,
ſtillatim decurrebat, grumatim, im-
mò globulatim in terram uſque pro-
rumpebat, aliaque abominanda Tur-
cicis veſtris faucibus in Chriſtum cō-
tumelioſis digna. Ita noſter Sadelius
cum ſuis noui Euangelij ſocijs, in ſua
evaneſcunt ſapientia, dicentes enim
ſe ſapientes eſſe, ſtulti ſuis cum philo-
ſophis, quos ſuæ perfidiæ habent ma-
giſtros, facti ſunt. Sapientia enim mū-
di deo eſt inimica, multò magis Chri-
ſto Domino. Fidei enim, atque Euan-
gelicæ doctrinæ illius non ſubiecta,
contra eam noua ſibi ex prima Philo-
ſophia, Euclide, Ariſtotele, alijsq; hu-
mana ſcientia inflatis ſophis corradit
ſophiſmata, ut ipſum oppugnet. Hi e-
tiam noſtra ex fide, quod nobiſcum
cre-

*Ita D. Aug.
com in Pſal.*

credere nolunt, exagitant, vt suis cū Patriarchis illis veterum (quas renouant plurimas, hæreseon) hæresiar-
chis ex fide fidem oppugnent, si vo-
let Christus. Occlamat nobis Sadelius, nos bellum verbis D. Pauli indice-
re, quod non est necesse quotidie pro
peccatis proprijs, deinde populi offer-
ri. Non enim docemus esse opus ad
illum modum quotidie offerre pro
Christo, aut delictis proprijs, sicuti
olim fuit necesse Aaronicis, nimi-
rum cruēta victimarum specie: quod
illi Iudaizantes semichristiani opina-
bantur: quorum error in D. Paulus
Epistola ad Hæbræos putauit casti-
gandum, atque Euangelica luce illu-
strandum, vt totum sibi reciperent,
abiecto semel Mosaico ritu Christi
Iesum Nazarenum.

*blasphemiam
Sycophanticè
affingit Ca-
tholicis Sade-
lius,*

5. Quinto loco pro argumento in-
gerit conuitia plurima, ludens de Se-
cundarijs Noui Testamenti sacerdo-
tibus, quos sibi ad calumniam Catho-
licis struendam stolidè cōfinxit, quos
falsò dicit pro tertiariis voca-
bulo vehementer laborare. Addit im-
pudens

pudēs sacrilegus Catholicos sacerdo-
tes secundarios Christum in crucem
agere, quantum in ipsis, idque pretio
numerato.

Ad has blasphemias quid tibi Sade-
li aliud nos Christiāi Catholici possu-
mus, quam illud Do. Christi nostri:
gaudete cum maledixerint vobis pro-
pter iustitiam? & orate pro calumniā-
tibus & persequentibus vos? qđ faci-
mus & pro exccētis fraude diaboli-
ca ad vnum omnibus fratribus: Pater
ignosce illis, nesciunt quid faciunt.

Ad XIII. post acerba delapsus con-
uicia, hūc in modum nos oppugnat. XIII.
Si ea est ratio sacerdotij Christi, vt sit
idem Sacerdos, qui victima: & Chri-
stus solus est victima illa, semel pro
nobis oblata, certē solus Christus est
Sacerdos.

Antecedens est verum.
Verum igitur est consequens: Et vi
consequentis sacrificium Missę reijci-
endum est.

Sui oblitus Sadelius huc reuocat,
quod superius syllogismo suo pro-
lixis verbis egerat, quò nos pium,
veriq;

veriq; studiosum Lectorem remittimus, vt inde recoctas eius nugas responsum petat.

*Sadelius ad
philosophicas
confugit stro-
phas, et cæca
spineta.*

Quia tamen suum Hypotheticum **connexū** confirmare conatur ex **pri-
mæ philosophiæ** fontibus, vndè pri-
maria, eiusdem, inquit, & diuersi cog-
nitio est petenda, paucis ei Christianè
respondemus.

Nos ita Dom. Christum dicimus
solum, Sadelii, noui Testamenti sacer-
dotē, vt more Mosaicorū alius alteri
nō succedat: sed vno Christo æternū
viuente, ac perenni pontifice perma-
nente hypopresbyteri eius in quoti-
diano DEI cultu eius vice offerant,
quod iussit. Sicuti ex D. Cypriani epi-
stola contra Aquarios, Chrysoft. Au-
gustino, alijsq; dudum est solis luce
clarius demonstratum.

*XV.
Syllogis pseu-
dographus,
vt prior.*

Pergit Sadelius idem agere xv. suo
syllogismo. Si quis noui Testamenti
sacerdos est, idem quoque mediator
est noui Testamenti, & solus Christus
est noui Testamenti mediator. Certè
Christus solus est Noui Testamenti
sacerdos.

Ve.

Verum est Antecedens.

Verum igitur est consequens : Et vi consequentis Missę sacrificium reiiciendum est.

Totum hoc sophisma cum ex varia Christiani sacerdotis definitione pendeat, nihil adferat momenti ad abolendos (quod Sathan ille invidus, sua per infortunia mancipia Bezam, Sadelium, aliosque istius farinae Capharnaiticos mysteriorum Christi derisores molitur) noui Testamenti sacerdotes, cum iam subinde ostenderimus, alterius rationis esse sacerdotes, quam Do. Christus, licet idem prorsus, ipsissimumque omnes offerunt, pro Christi Domini instituto, per Apostolos toti orbi concorditer tradito.

Sicut autem sunt citra Christi Do. *Mediatores* iniuriam quodam sensu sacerdotes : *an plures.*

ita & mediatores quidam citra Do. Christi contumeliam vocantur quę admodum apud vet. PP. orthodoxos videre est, vt D. Nazianzenus suum Basilium appellat Mediatorem, D. Ambrosius se agnoscit humillime in-

V ter

ter Deum & homines medium esse à Deo institutum, alijque non pauci, quæ pacificis Dei filiis nullam mouët rixandi ansam: sed pia piorum PP. dicta, pio etiam moderamine, aut equiore, vel accuratiore interpretatione leniunt.

XVI.

Alium nunc nobis cudit arietem, infoelix faber, sed infoelicior Christomachus Sadelius, quo euincere conatur, Christum à Catholicis sacerdotibus non posse offerri, vel sacrificari, quia repugnant, Christum nobis offerri à Deo, & Christum à nobis offerri Deo.

Error ignorantis Elenchi.

O hebetè pugnationem Arca dico philosopho dignissimum.

An mi Sadeli oblationi Christi, qua se immaculatum obtulit Deo repugnat, quod diua ei⁹ mater virgo B. Maria ipsum Deo Patri in templo Ierosolymis obtulit?

At tu vrges naturam Sacramenti, vt eo nobis Christus offeratur vera fide, & sūma reuerentiā p̄cipiendus. Certè blādis istis verbis vos callidi hoīm incautorū derisores toti mundo illuditis, dum non plus vestræ coenæ Sacramento; imò verissimo sacrilegio p̄cipitur, quàm ex lecto, vel prædicato

Euan.

Euangelio: hoc est nihil corporis, nihil sanguinis Dominici: sed imaginaria vestre aliquid energiae, spiritualisque, imò ficticiae operationis. Nec mirum est Sadelii, te offerendo in S. Eucharistia Christo resistere: cum cum terra mariq; conaris excludere. Nā si fieri queat, quidam vestrarium etiam coelo, certè non obsecuri quidam ipso coelesti throno: cum iam in Germania clamitare audent ore bis, ter blasphemio (claudite aures Catholici, ne vos prophana, imò verè Turcica Calvinistarum vox vos cōtaminet) *Sie willen Christum zu hoch setzen.* Christum volūt nimis sublimem collocare? O Dei patientiam ineffabilē? quæ ora tam blasphemata, non illa inaudita Nestorij pœna pro merito plectit, aut Olympij apostatae fulminato telo nō percellit.

Vt defungatur probandi labore Sadelius, totū sui argumenti robur, qđ nos negādo euertimus, leui statuit ratione. Institutū esse sacramentum cœnæ, inquit, vt Christus nobis offeratur verè percipiendus: qđ in dubiū reuocari non solet.

V 2

Sadelius suis cum Caluinistis cœlo, terraq; Christū exturbare conantur Cyclō plica planè audacia.

Inter vos delicatulos vanæ atq; inanis prorsus cœnæ conuiuas opinor in dubiū nō reuocari: vbi sacrilega cōiuratiō fremēs aduersus D & Christum eius rabido Iudaicæ perfidiæ furore cōuenitis. Atqui Catholica Christi Ecclesia DD. Apostolorum discipula lōgè aliter iam à sui exordio de hac docet toto orbe concorditer institutione: quæ alibi est tractanda Hic nobis est satis, hoc sacrificium esse à Do. Christo institutum, vt toto orbe Deo patri offeratur.

Turci at Sadelius Sacramentarius. Negat S. Eucharistiam Sadelius, & Sacramentum esse, & sacrificium. Audi quæso Lector Christiane rationem spiritus Turcico dignam.

Quomodo autem Christum offerimus inquit, si Christū non habemus? Eia mi Sadelii! lepida in primis ista est conlusio: quæ apud Capharnaiticos omnem superat demonstrationem Euclidianam.

Sine nos obsecro, fide frui Christiana: quibus iuxta verbum Domini & sacramentum est, quia dat vitam mūdo, & sacrificium est, quia iuxta eius

man.

mandatum facimus, quod ipse prior fecit, ut superius diximus latius.

Quò Catholica Christi Iesu Ecclesia iuum iuge Sadelius extorqueret sacrificium, multis conatur rationibus ostendere Dom. Christum seipsum in coena non obtulisse. Sic enim nec in Liturgia Apostolica rectè offerri posse.

XVII.
Idem sophisma cum procedenti.

Si in coena, inquit, nobis Christus offertur sacrificatus, ergo nò à nobis in coena est sacrificandus.

Quanto igitur minus in Missa? Ecce quid mirum si à vobis, Sadelii, Christus in coena non est sacrificandus: cum ipsum vestra in Apostolica & verè adulterina, immò Antichristiana coena, nec agnoscatis, nec habeatis praesentem? Atqui nos, cum iuxta Domini Christi promissionem vivifico eius fruamur corpore & sanguine, quod Dei dono accepimus in gratiarum actionem, ne simus ingrati, ait D. Martyr Irenæus, religioso cultu & pia devotione offerimus; non inani aut imaginaria immolatione, sed realiter vera, qualis & à Dom. Christo in

V 3 coena

cœna fuit habita. quod nostrę Catho-
licę oblationis fundamentum cum
suis execrandis erroribus videret Sa-
delius obsistere, quo minus optato
suo Antichristi aduentanti præpara-
ret viam, qua iuge Do. Christi abole-
bit sacrificium, sex rationibus media
ex philosophia petitis molitur euer-
tere. Has modo excutiemus ordine,
vt pio Lectori non sit ignotum, qui-
bus isti miselli suos perstringunt ocu-
los, ne radiantem toto orbe Euange-
licam D. Christi veritatem aspiciant.

*Sacrificiū D.
Christi in cœ-
na oppugnat
Sadeliū sex
philosophicis
rationibus.
Absurda ve-
ner Sacram.
colligit Sade-
lius ex philo-
sophia, vt Tur-
cisum decuit
philosophum.*

Quod in cœna Do. sese nō immo-
lauit, quia hoc, inquit, rerum naturā
euertit, & exstinguit primariam illam
lucem nostrę cognitionis: de quoli-
bet veram esse affirmationem aut ne-
gationem. Hinc enim sequitur, san-
guinem non sanguinem, fundi non
fundi, præsens & futurum tempus i-
dem esse.

Diuina mysteria nos Christiani iu-
sto cultu, ac Deo digno venerantes,
ea ad certam fidei nobis cœlesti do-
no communicatę analogiam referi-
mus, examinamus, denique defini-
mus,

nimus; parum solliciti, an commentitijs humanæ sapientiæ, quam in Dei negotio pro stultitia ducimus, principijs concernant, nec ne. Supra sensum enim, ait Spiritus Sanctus, multa ostensa sunt tibi: circa illa igitur, nec curiosius agendum. Animalis enim homo non percipit, nedum intelligit quæ sunt Spiritus Dei.

Proindè cum hæc verè cœlestia Christi Dom. mysteria humanum excedant captum, parum moramur, si de ijs rationem vniuersis non possumus reddere philosophicam, quæ rationi humanæ per omnia faciat satis: eum eorum non sit capax, quia vera DEI est luce destituta, cuius diuinis radijs hæc humanæ menti obcœcata, obscurissima solum illustrantur.

Quibus ergo pridem rationibus & *Ratio humana in rebus si dei planè cæca.* Arriani, & nunc Seruetiani Do. Christi oppugnabant diuinitatem, hoc est humani ingenij, mentisque humanæ ac sacrilegæ Philosophiæ: iisdem nunc Sadelius suo cum Epicuri gre-

curi grege Caluiniſtico ex Ariſtotele
ſubtilique Euclide, immò ſuo gentili
Auerroe, qui à Chriſti religione Apo
ſtata impius pares Catholicis obijcie
bat blaſphemias, argutis quidem illis
ſed impijs, vereq; ſacrilegis ratiuncu
lis ſuffarcinatas.

Proinde quod quiritaris, Sadel, re
rum naturam euerti, ſi ſentiamus D.
Chriſtum ſe ſe in coena Deo immolaſ
ſe, nos rerum naturam dicimus non
euerti ſed ſuo, quod æquum eſt, ſerui
re creatori; cui modis etiam homini
obſcuris & ignotis ſummo iure obe
diunt. Tu naturam, Sadel, vt homo
qui à D. Paulo animalis dicitur ab ani
ma naturali, ſine prioris ex Adamo
natiuitatis origine Sacra Dom. Chri
ſti conſideras, expendis adeoque cen
ſere audeſ, iudicio pluſquam temera
rio myſteria. Noſti tamen in Dei ver
bo tibi, tuiſque dictum, niſi credide
ritis, non intelligetis.

Adhæc diuina igitur ac planè cœ
leſtia Sacramenta ſine cognoscenda,
ſine perſcrutanda in primis firma, in
dubiaque in Dom. Ieſum Chriſtum
Dei

Dei filium fide opus est: quæ Ortho-
doxis vet. PP. testimonijs imbuta, &
certis Dei verbi scripti capitulis nixa,
veram ostendit Ecclesiæ Christianæ
doctrinam: ex qua sibi satis stabit so-
lida & obmunita contra omnes hu-
manę sapientię (quę Deo inimica est,
quia eius legi, multò minus fide est
subiecta) rationes, vtvt in speciem ve-
rosimiles, aut veritatis stybio, aut pur-
purissā fucatas Neque hæc Christiani
Euangelij doctrina primariam illam
extinguit lucem nostrę cognitionis,
vti Sadelius minimè Christianè argu-
tatur, de quolibet veram esse affirma-
tionem aut negationem.

Hinc enim sequitur, inquit, sangui-
nem non sanguinem, fundi non fun-
di, præsens & futurum tempus, idem
esse. Nihil minus, Sadeli. Si esset tibi
vera fidei in Christum Iesum Dei fili-
um obedientia, viro Christiano dig-
na, videres, mi frater Sadeli, videres v-
nā cum Orthodoxis PP. nostris in Sa-
crificio cœnæ Dom. Christum aliter
se se Deo patri obtulisse, quàm in ara
Crucis. An obtulerit, an non obtule-
rit

V s

rit

rit, tibi persuadeant facilius Ortho-
doxi patres nostri, modo te docilem,
& ex fidei Christianæ principiis Euan-
gelica veritate imbuendum præbeas.
Obtulisse autem in cœna Dom. Chri-
stum, superius satis liquidò est demõ-
stratum.

*Vide supra.
Vide Apolo-
geticum pro
Concordia ad
Germanos.*

Non igitur sanguis Domini fundi-
tur & non funditur: sed idem sanguis
offertur DEO patri modo diuerso:
quia in cœna, incruento; in crucis ara,
cruento. Neque oportet, vt tuus co-
natur concludere Elenchus, vt idem
tempus sit præsens & futurum, quia
consummatio sacrificij Dom. Chri-
sti, quod per totam eius vitam bene-
dictam fuit distributum, finem ac-
cepit in ara crucis vario mysterio Pa-
tribus præfigurata, quando dignatus
est clara voce toti mundo adnuncia-
re, consummatum est, *τέλεσται*, siue vt
Euangelium Syrorum habet, Hame-
sallam, Ecce consummatum est, Ec-
ce impletum est, atque finem suum
habent vniuersa: quæ olim typicis a-
pud DEI Prophetas latebant adum-
brata, imò inuoluta, implicata, my-
sterijs

sterijs obuelata. Ad hanc igitur consummationem diuinarum promissionum per Christum implendarum, etiam pertinet immolatio Christi Dom. in coena: sicut & oratio illa vere aurea. Ioan. 18. Non pro eis tantum rogo: sed & pro his qui credituri sunt per eos in nomine meo. Sicuti ergo non est neganda hæc Christi Domini oratio post coenam habita, esse Pontificis CHRISTI, nec illas quas in orando sapius pernox pro nobis fudit, esse Pontificis Christi orationes, quòd cum sanguine fuso non sint oblata, ita nec est negandum, fuisse verum Dom. Christi in coena sacrificium, quia citra crudelem sanguinis sacrosancti effusionem est peractum. Non nanque ceu ad scopum Propheti- cum respiciebat, quòd inde plenam suam vim esset hausturum.

*Pontificales
actus D. Chri-
stus Pontifex
varijs edidit
temporib cu-
ius tam fuit
pro nobis ora-
re, quam sa-
crificare.*

Quod 2 loco adfers, futile ac viri- bus cassum est, quod nihil exstat in institutione coenæ Domini, inquis: quo videri vnquam possit, Christum se tunc Deo pro nobis obtulisse.

Quòd

Quodd multa, & ea perspicua (sed si dei oculo intuentibus) in ea existent, superius docuimus copiosè, iuxta ac solidè plura qui desiderat, Panopliā conulat, & Apologeticum nostrum pro Concordia fidei ad Germanos. Negas tu quidem Sadeli, id videri unquam posse. At ex Dominicis & verbis, & actis viderunt Apostoli patres nostri, magnus Cyprianus, magnus Basilius, magnus etiā vestro iudicio, Augustinus. Vident Christiani omnes, qui à doctrina Evangelica toti mundo per Apostolos concorditer tradita, nullo nouæ doctrinæ vento sese à vero Christi sēsu argutis sophismatibus strophisq̃ue dolosis patiuntur seduci. Quibus & nos, vt Paulus monet, humilibus consentientes, docemus abundè nobis satis testimonij esse in verbis cœnæ Dominicæ iuxta verum intellectum Catholicæ Christi Ecclesiæ tam indiuisa & intemperata sententia omnium Christi Ecclesiarum ab exordio traditum.

3. Tertia ratione asserit Sadelius, hanc doctrinam Ecclesiæ expressis Scriptu-
ræ

re locis aduersari, in quibus Christus
Dom. semel passus, & eius oblatio di-
citur vnica oblatio. Loca hæc, dudū
demonstrauimus, sacrificio Do. Chri-
sti neque per seipsum in cœna, neque
per eius Hypopresbyteros sui vice in
Altari oblato aduersari: cū ea so-
lū agant de illa consummata, & o-
mnium, ita dixerim, consummatua
vereque Pontificia oblatione: quæ à
Christo Domino suum illud singula-
reatque præcipuum Archipresbyteri
secundum ordinem Melchisedech of-
ficium obeunte, in ara Sc crucis fuit
immolata. Ea nanque priores eius o-
mnes & preces, & actiones, & suorū
ieiuniorum, vigiliarum, ærumnosa-
rum peregrinationum oblatiōes per-
ficiabantur, omnibusq; numeris ab-
soluebantur. Plura qui desiderat, qui-
bus ista crambe toties recocta dimo-
ueatur, consulat superiora.

Ratio 4. pugnare ait Do. Sacrifici-
um in cœna oblatum, cum eo loquē-
di genere, quo Scriptura dicat Chri-
stum se obtulisse, nisi ratione veræ &
realis mortis. Scriptura non negat
plura

4.

Non omnia
Euangelice
veritatis, &
fidei nostræ
mysteria sūt
scriptis com-
prehensa.

5.
Cornutum Sa-
delij Enthymema.

Philip. 2.

plura esse grati Deo sacrificij genera-
immò quædam agnoscit spiritualia;
vt Euangelij prædicatio, quod vel ter
ipse non dubitasti profiteri, bonæ vi-
tæ institutio, piaque secundum Dei
leges conuersatio. Neque oportuit
omnia scriptis comprehendere, quæ
veritate continebantur Euangelica,
vti superius est demonstratum.

Sadeli quinta ratio cornutum ha-
ber syllogismum, bicorni Enthyme-
mate perhorridum, puerulis scilicet;
innuptisque puellis istorum sophis-
matum imperitis. Oblatio Christi in
cœna, inquit, aut fuit perfecta, aut im-
perfecta. Si perfecta, cur postea pro no-
bis mortuus est?

An ignoras, Sadeli tua oblitus præ
Philosophiæ studio, Latinismi Rudi-
menta, perfectum admittere Latinis
& Comparatiuum, & Superlatiui?
sed ita cœco raperis calumniandi stu-
dio, vt tuæ videaris oblitus & Grāma-
ticæ & nouæ Theologiæ. An non D.
Paulus se, suorumque aliquot dicit
perfectos? Quotquot perfecti sumus,
hoc sentiamus. Quis autem eos per-
fectio.

fectiores in horas factos negarit? Sic
& ad Hébræos, iustos quosdam vo-
cat perfectos: sed qui proculdubio in
dies plus Euangelicæ perfectionis su-
is accumulabant virtutibus. Fuit er-
go perfecta Christi Domini oblatio
in coena, quia præstitit quod illo a-
gendum fuit tempore, atque modo.
Sed quid vetat, vt ei perfecto illa sum-
ma accedat consummatio? quam
Do. Christus vltima sua voce nobis
est testatus.

Claudum tandem sexto loco Sa- 6.
delius adfert Elenchum: quo suum i-
stum sophisticum claudat locum.
Cum ei superesset probandum; Do-
minum CHRISTVM in coena
non obtulisse, sui oblitus labitur ex-
tra propositum, & extra oleas cur-
rens, claudo pede impingit in con-
uitia: quibus Catholicos non imperi-
tæ modo: sed & insanix, si superis pla-
cet, condemnat. Isti offerunt, in-
quit, in memoriam mortis, & resur-
rectionis.

At Christus nō potuit in suæ mor-
tis

tis memoriam offerre. Memoria enim præteritorum, & non futurorū. Christus non obtulit quidem in futuræ mortis memoriā, sed eā iuxta diuinas prophetias præueniendo, mādāt in quem vsum fieri suū velit noui Testamenti Sacrificium: nempe in suæ mortis instantis recordationem. Suis ergo in verbis, quibus docet, teste Paulo, adnunciare mortem Domini, respiciēdum nobis mandat ad suam & passionem, & resurrectionem: quibus nostra continetur iustificatio, siue à peccatis expiatio, & solida cum Deo patre nostro reconciliatio. Ad hos enim fontes, nisi thesaurum malis, reducuntur omnia Dom. Christi opera, ieiunia, peruigilia, horrida sputa, dira flagella, cruces, tormenta pro nobis tolerata, & vt semel dicam, omnia Christi Dom. merita: quibus apud Deum patrem humano generi veniam meruit, & nouum cœlestis iustitiæ, ac veræ sanctimoniæ Spiritum impetrauit.

Eundem ergo scopum Catholici quotidiano in Sacrificio spectamus: quem

quem Dom. Christus in cœna, nimirum passionem, & resurrectionem: quæ cœlesti suæ ad homines legationi, operiq; diuinissimo colophonem imponerent. Quod ergo clamat Sadelius, hinc consequi diuersa esse Sacrificia Dom. Christi, & nostra: non magis consequens est, quàm ex diuersa consideratione Christi Domini aliam velle concludere fuisse piorum Iudæorum fidem à nostra hac Apostolica: quod illi venturum; nos venisse credimus.

Pergit deblaterare Sadelius in soliturgus: Si cœna instituta est, vt in ea fiat commemoratio sacrificij Christi. Certè in cœna non fit ipsum Christi sacrificium, quia commemoratio non est res ipsa. At nos dicimus rem à commemoratione distinctam: sicuti est aureus à donatione, vel cibus à manducatione.

XVIII.

*Sophisma ignorationis
Elenchi.*

Obtulit ergo se Christus Deo Patri secundum ordinem Melchisedech, respiciensque in futuram suam mortem (vnde illud, suam hauriret plenam, absolutamque vim) Apostolis, nobis.

*Archiepisc.
Christus Apostolos suos Episcopos iuxta spiritus S. prophetiam creauit.*

X

nobis.

nobisque ipsorum discipulis, & suis Hypopresbyteris mandavit hoc ipsum facere in sui memoriam; quod prior fecit, suum illud præcipuum novi Archiepiscopatus, secundum ordinem Melchisedech officium legitimè obiens: quo non modò sese verè obtulit: sed suos Apostolos, dictis illis verbis creavit Episcopos, novique sui Testamenti sacerdotes.

Agnoscat Sadelius fuisse olim à deo caeremonias, ritusque institutos ad recordationem priscorum beneficiorum: sed de sacrificio externo in coena faciendo, nullum, inquit, usquam verbum. Immò verba multa, mi Sadelii, modo ea mente non obstinata & peruvicace, voles mansuetus & audire & intelligere. Tuo paululum diffusus, precor, ingenio, audi quid Patres Orthodoxi his de verbis sentiunt. An non ore vno asserunt? An non consensu sententia omnes tradunt, hoc Deo. Christum nobis faciendum mandasse, quod ipse prior fecit. Seipsum autem in coena immolasse, dudum est satis demonstratum. Plura ex Apo.

*Hæc superius
liquidus Orthodoxorum
PP. testimonijs dedimus
confirmata.*

Apologetico petenda.

Quod subtextit: isti volunt Christi Sacrificium representari; quod quidē iam non est similitudo, sed identitas.

O absurdum philosophum? An nō quotannis sacrificium agni Paschalis olim animo fideli representabatur agno. Quis ita insaniat, vt hoc dixerit, cum illo primo sensu quodā non esse idem? Si verē potest idem appellari, vbi tamen erat hostiæ diuersitas; quātō magis per omnia præstantius hoc sacrificiū in Christianis mysterijs Deo Patri oblatum cum illo in S. Cruce? quum hic grata fiat eiusdem hostiæ re memoratio Est ergo quædam simili-
tudo vtriusq; nostri sacrificij, non ip-
sa modo offerendi identitas, quæ nō
impedit in nostra Liturgia idem Do-
corpus offerri, quod in ara crucis illa
cruenta fuit specie salutariter pro no-
bis oblatum.

*Vide D. Chry-
sost. hom. 5 in
q. ad Timot.
ἡ αὐτὴ θυ-
σία ὁπλὴ-
λείται.
Eadem hostia
cōsummat
Sabbato &
Dominica.*

Vides ergo, mi Sadeli, non tam esse absurdum, quod nos de Sacrificio Christiano sentimus, quā esset si qs dicat azymos panes Ierosolymis quo- tannis oblatos fuisse prorsus eosdem

*Ridicula
absurda de-
blaterat Sa-
delius.*

*Vide Ambr.
primo Offic.*

*Sese iugulat
Sadeli.*

cum ijs in Egypto pridem oblatis, cuius absurditas ex superioribus satis patet. Neque ex his sequitur nostrum sacrificium non esse Dom. Sacrificium, sed tantum eius similitudinem cum plus habeat, quam olim sacrificia legalia, quæ tantum adumbrabant absentia, aut potius præfigurabant. Nostrum autem & rem eadem Deo patri repræsentat, licet modo alio; & similitudinem quandam pijs Dei cultoribus, & deuotis mentibus perspicuum exhibet.

Quo tandem Sadelius nobis identitatem sacrificij eripiat, ita disputando amittit veritatem, vt longius ipsa differendi aura abreptus, se ipse iugulet. Orant in sua Missa, inquit, Suscipe sancta Trinitas hanc oblationem, quam tibi offerimus ob memoriam passionis. Videant, inquit, an hæc possunt cum illa commenticia sacrificij identitate conuenire. Atqui hæc oratio Sadeli, non dicitur in sacrificio Christi, de quo in præsentiarum disputas, sed in Parasceue, qua ad illud peculiare Sacrificium Christi sacerdos

dos præparatur, & hostia offerenda pio cultui disponitur. Dicitur enim de ijs, quæ exemplo & ad priscum sacerdotis Melchisedech typū sunt deo Patri offerenda: quæ rectè ob memoriam incarnationis & passionis Dominicæ offerenda erunt, ne simus tantis diuinæ clementiæ, immò paternæ beneuolentiæ beneficijs ingrati. Verum nihil ad sacrificium corporis dominici nondum præsentis, quia nondum consecrati, pertinent: sed victimam immolandam religiosè tātum apparant. An non hoc sophismate, Sadelii, sentis te ipse iugulasse, dum pro te adferre putas, quod tibi aduersatur, imò tuam liquidè prudentibus prodis inscitiam dicam, an insaniam, qua vni rei audebas temerè ascribere, quæ diuersis admodum sunt ascripta.

Aliud nunc aggreditur Sadelius sophisma, quo sese nimis facit ridiculum, quod firmiora nequeat adferre argumenta, quibus rem tanti momenti exagitet acrius: Si Pōtificij volunt, inquit, cænam esse sacrificium Eucha-

risticum, & sacrificium Eucharisticū non potest idem esse propitiatorium pro peccatis, certè vel ex ipsorum Pōtificiorum sententia, Coena non potest esse sacrificium pro peccatis, quātò minus Missa.

Antecedens verum est.

Verum igitur consequens: Et vi consequentis, sacrificium Missæ reijciendum est.

*Elenchus vel
pueris Cate-
chumenis ri-
dicalus.*

Ridiculum hunc syllogismum, vt confirmet iste sophus, operæpretium est audire. Probatur ex ijs, inquit, quæ à Moyse de sacrificijs traduntur, tum expiatorijs, tum pacificis, siue Propitiatorijs forma & actibus inter se distinctis: Atqui alia est ratio huius perfectissimi Sacrificij, Sadeli, quàm illorum Mosaicorum imperfectorum, infirmorum & vmbatiliū: quibus omnibus varium illud & virtute, vi, & efficacia non solum respondet: sed infinitis etiam parasangis antecellit, non minus quàm Solis claritas nocturnas atrarum tenebrarum caligines. In omnem enim vsum hoc eximium pijs Dei filijs cedit sacrifici-
um

am, quod omnia semel habet media, siue remedia, quæ promouendæ, perficiendæ, atque adeò impetrandæ salutis æternæ sunt vtilia quoque modo commoda, aut necessaria? Nihil ergo vetat, eandem hanc hostiam & vocari & esse propitiatoriam, & Eucharisticam: cum sui præstantia vtrumque contineat, nobisq; omnibus fide Apostolica piè ipsa vtentibus indubitãter atq; certo efficiat.

Frustrà igitur Sadelius ex puerilibus suæ *ῥητορικῶν αἰδέων* Rudimentis argumenta sibi captat à Paranomasia, vt si nomina sint diuersa, propitiatorium & Eucharistia, idcirco & diuersa esse, Sacrificium Eucharisticum, & propitiatorium. Quasi verò non idem sit Rex noster Catholicus, qui dicitur Rex Hispaniarum, siue Portugalliæ, atque dux Geldriæ, siue comes nostræ Hollandiæ.

Porro ne quid sophismatibus Sadelij deesset, tandē adfert syllogismū, qui, vti scholæ loquūtur, ducit ad impossibile. Neq; hoc vlla ratiōe, ingt, stare possit, hostiā esse realē & externā

X 4 ipsum

autem sacrificium internum, & spirituale.

*Paralogismo
suo Sadelius
se se capit mi-
ser.*

Atqui Sadelius, paralogismo tuo incautus tibi ipse imponis. Quæ namq; diuersa sunt, tu veritatis odio excoectus, pro eodem æstimas. Hostia Christiani sacrificij non alia ratione est externa, quam panis & vini, quæ iuxta ordinem Melchisedech à Christi Domini Hypopresbyteris eius vice offeruntur. Ipsum verò sacrificium est internum & spirituale, immò vt fides Apostolica nostra, & veritas habet Euangelica, realis: quia rem eandem continet, adeoque offert Deo patri, quam Dom. Christus in ara S. crucis pro nostra omnium salute semel cruenta illa, oculisque horrida obtulit specie.

*Ex regula Di-
alectica so-
phismata con-
fuit Sadelius
contra Chri-
sti sacrificiũ.*

Urget prætereà noster Sadelius sacrificium nostrum non posse propitiatorium esse, cum sit Eucharisticum: quia res, inquit, denominari solet ex eo quod est potius. Eucharisticum autem est spirituale, relinquitur, vt si quod est sacrificium in cœna Domini, illud sit spirituale, ac propterea non

non reale, ac externum.

Rectè quidem docent philosophi, rem à principali accipere Denomina- tionē: sed ideò non sequitur, sacrifici- um Eucharisticum non esse propitia- torium, cum ab Eucharistia nomine- tur, quia in gratiarum actionem Deo patri offertur. At quid vetat obsecro, Sadelī, rem vnā varijs valere mor- bis sanandis? An non vinum & corp⁹ nutrit, & animum refocillat, curisq; liberat? vt rectè à Socrate vim Man- dragorē dicatur habere: Sic & corpus Domini Christianis est hostia Eucha- ristica, & propitiatoria: sed alia atque alia ratione. Siquidem propitiatori- um dicitur, à diuina illa propitiatio- ne, quam & in ara Crucis, & quotidie pijs Dei filijs operatur, & in finem vs- que mundi operabitur propter inex- haustum meritorum filij Dei thesau- rum, quem Dei benignitas adoptiuis suis filijs liberalissimè per vnicū pro- pitiatorem Christum Iesum postulā- tibus impartit, quemadmodum fides habet toto orbe Christiana, & ex Dei verbo Patres Orthodoxi nobis ad-

Res vna po- test varia effi- cere.

Vinum Man- dragorē ha- bet vires So- crat.

X 5 struere

struere concordie sententia non dubitarunt.

Sadelius triumphum ante victoriam sibi canens, seipsum coronat stolidus.

Post agonem istum sophisticum, XIX. sophisimatibus instructum cum sese victoriam depugnasse putaret Sadelius, se ipse coronat, triumphumque canit: sed ante victoriam. Ecce nobis redit inquit, nostra conclusio, *Εκτενόςιν*, in Missa non fieri verum, reale & externum sacrificium propitiatorium pro peccatis: Nihil minus Sadelii: Stat enim nobis inuicta doctrina, vobis contrario Dei verbo fulta, & indubia SS. Apostolorum traditione constabilita, Orthodoxorumque Patrum testimonijs liquidissimis confirmata. Sed callide tu vrges illud externum, quod sophisticè tu ad similitudinem hostiæ in cruce oblatæ torques. Nos externum negamus, nisi quadam immolationis mysticæ ratione: quæ in oculos recurrit, sed interius est Spirituale, vt & in Christi Sacramentis aliud in terra videtur, aliud in cœlo peragitur. Aliud in baptismo anima percipit, aliud videt, sentit & censet ad eò corpus.

Quod

Quò autem Sadelius semel, vti per strenuo Antichristi præcursores dignum foret, sacrificiū illud iuge Christi Dom. aboleret, funditusque, si fieri queat, tolleret, solidam illam ab orthodoxis Patribus, ante annos plus mille traditum vtriusque sacrificij distinctionem conatur euertere. Sic enim argutari non puduit. Omnis distinctio, quæ non solum destituitur verbo Dei, sed ei aduersatur, sibi quæ ipsa contradicit, ridicula est, nedum Theologica; ac propterea à Theologicis disputationibus reiicienda: Distinctio sacrificij cruenti & incruenti à Pōtificijs in hac quæstione proposita, nō solum destituitur verbo Dei, sed ei aduersatur, sibi quæ ipsa contradicit. Quare distinctio sacrificij cruenti & incruenti à Pōtificijs in hac quæstione proposita ridicula est, nedū Theologica, ac propterea à Theologicis disputationibus reiicienda. Sophus iste tam est sui impos, vt mente sua non memore, ipsemet vtatur distinctione sacrificij cruenti, & incruenti, quam vult Scholis explosam Theologicis.

In

Temeritas Sadelij, quæ nobilem illā distinctionē sacrificij cruenti & incruenti conatur schola Theologica exturbare.

Falsum sibi sumit sophista.

Sadelius sui oblitus, eadē vtitur ipsemet distinctione: quam in Catholicis inprobat amē.

In confirmatione namque sui argumenti, ait nobis commendari ab Apostolicis sacrificia incruenta, quia spiritualia, ut prædicatio Euangelij, & alia bona opera.

Multa Christiano homini credenda, & seruanda, licet Scriptura non meminerit.

Sed nunc ut suam minorem statueret conetur Sadelius, videamus. Ait enim distinctionem hanc destitui verbo Dei. Respondemus Sadeli, multa nobis credenda, nedum usu, & sermone obseruanda: quæ in scriptura non reperiuntur. Qualia nosti, ac ni fallor (quod tamen, vehemèter vereor) credis Homóusion, Theothocos, Sacramenta, ut vos quidem duo sacrilegè ignobili, inconstantiq; vulgo confingitis, & similia.

Calvinus suam damnat impetrit Sadeliū, Scholasticè Theologum.

Certè tuus Calvinus varias rei necessitate coactus admittit distinctiones, quæ in verbo Dei non exstant, uti est conclusio ex necessitate consequentis, sed non consequentis, aliaq; plurima.

Cæterum quod ais, arroganter sanè affirmamus, noui testamenti temporibus, inquis, vnicum reale, externumq; sacrificium extitisse, quo legalium

galium umbræ impletæ sunt, & abrogatæ, ac proinde nulla superesse Christianis sacrificia offerenda, præterquã spiritualia.

Quod tu affirmas, & nos quodam sensu confitemur: sed tua non est rata conclusio. Etsi enim agnoscimus vnicum esse noui Testamenti temporibus sacrificium, puta corpus Dominicum, quod semel in cruce fuit illa secundum Prophetias specie horrida prorsus, atque cruentata, diriterque mactata, consensu tamen totius Ecclesiæ Christi Catholicæ, atque Apostolicæ firmiter, indubitatumque tenemus, ei vnico minimè aduersari, qd̃ pia mater nostra per sponsi sui vicarios Deo patri suauissimum in odorem toto orbe offert, pro pace, pro concordia, pro salute suorum filiorum viuorum & mortuorum. Quod autem hæc oblatio Ecclesiæ non repugnat illi in ara crucis sacrificia, dudum est ostensum.

Posthæc Sadelius agnoscit, quædã esse in Noui Testamenti temporibus sacrificia spiritualia: sed vti diximus, sui

Ieiunium, orationem, & eleemosynā Sadelius philosophice vocat incruenta sacrificia.

Incruenta vocabulum Latinis aliud sonat, aliud Theolo PP. Orthodoxis. Sic & in Concilio Ephesino, & alibi:

Anematum quid Theologis PP.

sui immemor vocat incruenta, quia spiritualia. At quis Orthodoxorum PP. mi Sadeli, opera pia ieiuniorum, orationum, eleemosynarum, aut etiā prädicationis Euangelij, sacrificia vocavit incruenta? sed rabie spiritus vertiginis furibundæ dissensionis percutus, susque deq; fert, quid dicas modò matri tuæ Ecclesiæ Christi Catholicæ contradicas. Hoc autem vocabuli tuis libenter concedis, quò maiorem & certiore tibi pares victoriam. Sed nondum vicisti Sadeli? Etsi Latinis vox incruetum sonare videtur, quod sine cruore, sine sāguine est, vt pugna incrueta, & arma ille retulit incruenta: scholæ tamen Christianæ aliud notat, quæ suorum sequuta Orthodoxorum Patrum, Nazianzeni, Cyrilli, Damasceni, & aliorum vestigia, quotidianum Ecclesiæ Christi Sacrificium vocat incruentum, quod sine horrida cruoris effusione quotidie peragitur, quod ex voce ἀνέμακτος magis elucescit. Vtuntur autem eodem vocabulo Sacrificijs apto Patres Orthodoxi cum primis Græci: quorum testi.

testimonia etiam Concilijs vniuersalibus inferere non dubitarunt, vt eiusdem sese doctrinæ esse orbi toti euidētius liqueret.

Deinde subtextit nugator, siquidem eo sensu loquerentur Pontificij, longè abessent à suis erroribus. Neque nos, Sadeli, quodam sensu negamus posse dici quotidianum Ecclesiæ Christi sacrificium spirituale (sicut corpora post resurrectionem, D. Paulus quodam sensu vocat spiritualia) quod spiritu agatur, & Spiritu sancto operante conficiatur: sed meritò vestras suspectas habemus insidias sophisticas, argutasque cauillatiunculas, vt si vobis concedamus esse spirituale, mox tu tua ex indocta, immò sacrilega sophistica inferas: Ergo nō est corporale.

Vos enim odio Christi Dom. corpus eius nobis in Sacramento S. Eucharistiæ à Christo Dom. relictum negatis, reiicitis, respuitis, quod non faceretis, si Christum amaretis, quem si amaretis, eius sponsam, atque diuinam cum illa concordiam coleretis, neque

*Caluinistas
Christū odisse
quia eius S.
corpus negāt
in S. Eucharistiā præseps,
& Ecclesiam
eius periclitantur
liter dilacerant.*

neque atroci isto sophismate charissimae eius membra tam paracidaliter tota Gallia & Germania, eheu dolor! diuideretis, diuelleretis, dilaniaretis.

*Cuculus suū
semper inge-
rit Coccyum*

Cæterum quod addis, sacrificij incruenti & realis nullum in Apostolicis scriptis reperiri verbum, nos, inquis, affirmamus; nihil aliud quam tuum insulsum, immò ridiculum reperire Coccyismum. Verum istud superior cap satis superq; fuit refutatum.

*O plumbeum
pugionem Sa-
delij contra
quotidianum
sacrificium.*

Porro hanc distinctionem sacrificij Christiani aduersari verbo DEI, ita planum facimus, inquit Sadelius. Si Christus non tantum obtulit sese cruento sacrificio, quum pro nobis mortuus est, sed etiam quotidie pro nobis offertur sacrificio incruento, ergo plura sunt & varia eiusdem Christi sacrificia. O syllogismus verè plano dignum? qui promisso planum se facturum aduersari verbo Dei quotidianum Ecclesiae Christi sacrificium, varij generis miscet sacrificia. Planum foret quod conatur demonstrare, si assumeret Christum sese offerre quotidie cruento sacrificio, iam demum ve-

*Planus & im-
postor Sadelij
us, vana im-
peritis suis le-
ctionibus polli-
cetur.*

verum esset, plura & varia esse Dom.
Christi sacrificia: quibus proculdu-
bio verba D. Pauli locis quinque, aut
sex allata, ex diametro pugnant. A-
gunt enim de illo excellentissimo in
salutem totius mundi oblato, quod
Mosaicis illis responderet (imò abro-
garet) sacrificijs, quod citra diram san-
guinis Dominici effusionem peragi
nequibat. Hoc semel in ara veneran-
dæ crucis peracto, nihil opus est alio
simili, aut eiusdem modi specie cruē-
ta, siue effuso horridè cruore iteran-
do aut repetendo: Iam enim nullum
superesset inter sacrificium Missæ Do-
mini Iesu & Aaronis discrimen: quod
illa D. Pauli verba à Sadelio huc ma- *Hebr. 9.*
lè detorta demonstrant. Non ut sæpè
offerat seipsum, sicut Pontifex quotā
nis ingreditur in sacrarium cum san-
guine alieno. Alioquin oportuisset
cum sæpè passum fuisse à condito mū-
do. Liquet his ex Paulinis verbis illi
eximio, & Aaronicorum Antitypo
Christi Domini sacrificio repugnare,
non quoduis: sed tantum cum san-
guinaria diuini cruoris effusione sa-
crifi-

crificium, quale vnum illud in S. crucis ara peractum delendis totius humani generis peccatis, abundè fuit factis, sicuti & sanctificandis, & iustificandis, & consummandis in Deo vocatis omnibus. Illud autem quod penultimo Sadelius contra hanc distinctionem D. Pauli loco improbè molitur, ingenium eius pijs parum candidum, manifestè declarat, quodeum à genuino detortum sensu; contra quotidianum vibrat sacrificium. Sine sanguine, inquit Sadelius, non fit remissio. Consulamus pie Lector D. Paulum, an eius sententia sit, non fieri in Nouo Testamento peccatorum remissionem, sine sanguinis effusione. An non in Baptismo? An non in poenitentia fit vera peccatorum remissio, in Baptismo negabis, scio, Sadeli, quæ tua est impietas (docetis enim pueris non esse necessarium. Ecquid in pueris obsecro Sadeli, remitteret, quibus iuxta vestrum Pelagianismum negatis esse quod expietur, expurgetur, remittatur) An non in Baptismo illo trium millium Iudæorum

Act. 2. f

rum die Pentecostes cōuersorum, ne
gabis factā peccatorum remissionē?

At quānā fuit tunc sanguinis effusio?

An D. Petrus Simoni Mago negauit

futurā ipsi peccatorum remissionem

quod non esset sanguinis effusio? An

non Euangelico Paralytico, & Mag-

dalenæ, ipsi denique D. Petro, & Tho-

mæ sine sanguinis effusione contigit

remissio peccatorum, sit ergo sine sã

guine peccatorum remissio in nouo

Testam. quod D. Paulus abs te Sade-

li, sacrilego scelere deprauatus, de Iu-

daicis siue Aaronicis pronunciat Sa-

crificijs.

Sic enim paulò antè hæc auulsa

suo à corpore Sadeli fraude verba do-

cuerat. Et omnia penè in sanguine sc-

cundum legem mundantur. Et sine

sanguinis effusione non fit remissio.

Viden Lector candide, D Paulum,

de sanguinis effusione loqui Mo-

saica?

Sophistica prorsus eadem Sadeli-

us utitur, quando postremum suum

ex D. Pauli verbis deartuat, obtorto-

que collo trahit locum.

Y 2

Vbi

Matth. 9. a

Luc. 7. f. 8.

22. f. 1

Ioan. 20. f

Sacrilega &

fraudulenta

Sadeliij corru

ptela in Diu

Paulum.

Hebr. 9.

Vbi est peccatorum remissio, non est amplius oblatio pro peccatis, &c. Sed qua fide agat Sadelius, ipse D. Paulus interrogatus declarat; clamaturus, istum furem & latronem in crucem meritò agendum. Initio nanque capite 8. ex veri Pontificis definitione D. Paulus necessario Syllogismo concluderat, oportere Deo. Christum habere in cœlo, quod offerat. Omnis nanque Pontifex, inquit, ad offerendum munera & hostias constituitur. Vnde necesse & hunc (Dom. Iesum, quem superius dixerat, sanctorum & tabernaculi veri cœlestis, quod fixit Deus, & non homo ministrum, siue *ἱερέα* Sacrificatorem) necesse est, inquam, hunc Dom. Christum habere aliquid quod offerat. Non ergo Christi sacrificio repugnat, si fiat post remissionem pro peccatis in ara crucis factam. Sed D. Paulus capitulum à Sadelio adductum, dixit de oblatione Testa. Veteris pro peccatis, quæ frustra nunc offeratur, postquam per noui Testam. sanguinem facta est vera peccatorum remissio.

Post

Post has impostoris artes audiamus, ecquid subtexat Sadelius. Et per multa in hanc sententiam, quæ proposuimus, inquit in argumento quarto. Quàm nihil nobis aduersetur illa sparsim corrala D. Pauli loca, illic plus satis, ni fallor, est demonstratum. Conatur hic igitur Sadelius concludere. Ex quibus intelligitur, inquit; oblationem & vnicam, & semel factam non sæpè faciendam esse. Procul dubio, mi Sadeli frater, eo sacrificandi modo, quem postulabat illud Do. Christi Archiepiscopi nostri peculiare sacrificium: quo Aaronicas impleuit futurorum umbras, eo vnico & nos contenti nō desideramus Dom. Christum iterum subire Crucis tormentum; persuasi eo & solo, & vnico peccata totius mundi remissa, condonata, abolita, quod si & vos credetis, officinam vestrorum sophismatum facilè sentiretis exhaustam. Ea verò est Sathanica vestra iustitia imputatiua, de qua modò nihil agendum fusiùs, quæ sua sese impietate sacrilega enecat. Atqui obstreperit Sadelius, si

vera esset ista distinctio, inquit, cruenti & incruenti sacrificij, quis non videt iacere Apostoli argumentum, nō ut sæpè se offerat, alioqui oportuisset eum sæpè passum fuisse. Iaceret quidē Sadeli, hoc D. Pauli argumentū, si plenariam negaremus cruento illo Christi Do. sacrificio factam peccatorum remissionem. Atqui docemus, ita esse perfectam illam Dom. Christi in ara Crucis factam oblationem, ut alia prorsus sit opus nulla.

Vnde & nos rectè dicimus, non oportuisse Do. Christum sese offerre sepius, illo nimirū modo, quem postulat proprium archipresbyteri noui testam. officium, quo cum suo effuso sanguine oportuit firmare nouū testam. sicut prius erat sanguine brutorū dedicatum. Hoc semel iuxta typos Moisaicos, & umbras Aaronicas ritè peracto, nihil oportet Dom. Christum sepius pati. Vnica enim illa oblatione cōsummauit sanctos, & nobis aperuit regni coelestis viam.

Obgānit Sadelius, imò sæpè potest offerri Christus (inquit) siquidē verū dicunt

cunt pōtificij) nec tamē ppter eā pati.

Ecquid mirum Sadeli offerri sēpius Do. Christum, & à se in coelis teste D. Ambrosio, & à suis Hypopresbyteris, teste D. Cypriano : nō tamen cum pati oportet sēpius, quia non illa cruenta sese post illam in S. cruce peractā offert specie? At peregrinum istud, & Heterodoxum commentum clamat conuiciator Sadelius, pręcidit Apost. quū ait duo hęc esse cōsectaria *ex ἀνάγκη* xys, Christum sēpē offerri, & Christū sēpē pati. Necessaria est sanē, mi Sadeli, consequentia D. Apost. Pauli: si tamen noris hoc Dei verbum fide sana rectē, Christianeq; secare: quod proculdubio faciunt, quotquot Orthodoxos sequuti PP. germanos scripturarū interpretes D. Paulū intelligunt iuxta genuinum suę disputationis filum, aduersus semichristianos Iudizantes institutum. Hi cū non putarent sibi sufficere Do. Christi Iesu Nazarenī sacrificiū, in ara S. crucis semel peractum, ad priscum Moysen suum relapsi, ad Aaronica recurrebant sacrificia, hinc suis peccatis petētes aut veniā, aut indulgentiam.

Eos ut redarguat D. Paulus, solidissimis euincit argumentis, sufficere omnibus omnium hominum peccatis unicum illud Dom. Christi sacrificium: quo si ipsum immaculatum suo in sanguine iuxta typica illa fuso per Spiritum Sanctum semel obtulit Deo patri. Quod cum sit perfectissimum, nullam admittit iterationem, nullam postulat repetitionem, nullam patitur additionem. Cui cum non repugnet oblatio Christi Dom. quæ simili non fit modo, & cruenta sui sanguinis effusione, non oportet tali sacrificio adiunctam esse passionem, & sanguinariam Domini mortem.

Dogma igitur Catholicæ Christi Ecclesiæ de quotidiana dominici corporis oblatione, non est, uti blasphemias Sadeli, Heterodoxum: sed Orthodoxum, non peregrinum, sed germanum, & Euangelicæ doctrinæ germanissimum. Itaque cum Paulina doctrina ad Hæbræos tradita, de Christo semel offerendo, adeo illud dogma Ecclesiæ non pugnat, ut inde liquido conuincatur Apostolicum, quod

*Quotidianum
Dom. Christi
sacrificium,
vnde conuincatur
verè Apostolicum.*

quod toto concorditer orbe Christi-
ano semper à suis vsque incunabulis
fuerit ita factitatum, & quotidiano
vsu in Christianorum mysterijs obser-
uatum. Alioqui ostendant Aduersa-
rij nostri Christomachi, quando hoc
offerédi genus fuerit in Christianam
Ecclesiam inuectum, à quo inuentū,
à quo tādē institutum. Quod cum
ex Christiana historia nequeant ostē-
dere nos iuxta illud aureum D. Au- *D. Aug. con-
tra Donat.*
gustini axioma concludimus. Quia
in Concilijs generalibus non inueni-
tur institutum, sed toto concorditer
orbe obseruatum, ita fuisse à SS Apo-
stolicis traditum est, sentiendum.

Quod ita se habere liquet ex diui-
nis PP. Orthodoxorum scriptis: quo-
rum testimonia nunc foret longum
pertexere. Si cui animus est, verum
Ecclesie Christi super hac re consen-
sum agnoscere, cōsulat doctissimum
Anto. Democharis Th. Parisien. opus
de Sacrificio, quo Demonstrat in om-
nibus Christi Ecclesijs semper hoc fu-
isse oblatum.

Liquide huic Euangelicæ veritati
Y 5 cum

*Adulterat Sa-
del. D. Pauli
sententias nō
intellectas.*

cum Sadelius nequeat resistere, ad ca-
lumnias Sophisticas, imò impuden-
tia refugit mendacia: quibus loca D.
Pauli ex nō intellecta ad Hebræos Epi-
stola detorquet, atque doctrinam Ec-
clesiæ Catholicæ falsa sua glossa sce-
leratissima inuertit, deprauat, falsat.
Apostolus affirmat, inquit, sine san-
guine, non fieri remissionem pecca-
torum; contrà Pontificij dicunt, fieri
remissionem peccatorum incruento
sacrificio, hoc est, sine sanguine. O te
impudentem Sadeli! quem non dis-
puduit vno in argumento temetip-
sum geminata contaminare foedæ
falsitatis nota. Diuus Paulus enim
illud non de noui Testamenti hostia
dixit; sed de Mosaica, vti ostendimus
cap. super. Deinde quod tanta affe-
ris arrogantia, docere Catholicos, fi-
eri remissionem peccatorum incru-
ento sacrificio, hoc est, vt tu inquis, si-
ne sanguine, quænam tibi frons est,
Sadeli? quænam tibi mens? an aliquid
tibi superest timoris diuini, nedum
sanæ mentis? quod contra tuammet
ip.

ipſius conſcientiam (modò vel micu-
la tibi ſit eius reliqua) audeſ ſcribere,
Catholicos intelligere ſacrificium in-
cruentum, hoc eſt, vti interpretaris, *Sadelius con-*
ſine ſanguine. Si ſine ſanguine no- *tra ſuammet*
ſtrum eſt ſacrificium, quid ergo à *conſcientiam*
nobis diſſentis? Cur nos atrociter a- *Catholicos op-*
deò non deſinis oppugnare? cur non *pugnat.*
abſtines maledicere, atque nos vt
inanes Cyclopaſ, & coenæ Thyeſtææ
conuiuaſ, cum illis athæiſ olim pa- *Tertull.*
ganis blaſphemare? Noſti ergo noſ *Iuſtinus.*
non aſſerere, nobis non deeſſe Do- *Athana.*
minicum ſanguinem in tremendo ſa-
crificio: audeſ tamen diabolica in-
uidæ mentis cœcitate percuſſuſ, aſſe-
rere, noſ docere fieri peccatorum re-
miſſionem ſine ſanguine. O rabidum
tuum calumniandi ſtudium, à quo
Deuſ tui miſertuſ te liberet, ac ſuæ
reſtituat Euangelicæ veritati cogno-
ſcendæ.

Poſtremò & illud adfers. Item A *Palſum Ca-*
poſtoluſ negat, vllam eſſe ampliuſ ob *tholicis affir-*
lationem pro peccatiſ, poſteaquàm *git Sadeliuſ.*
pcc-

peccata per CHristum remissa sunt: contrà Pontificij affirmant, superesse quandam oblationem pro peccatis, nempe incruentam. Atqui ad sententiam D. Pauli nos hoc non docemus: sed Sadelij docemus, nullā superesse pro peccatis hostiam post Dom. CHristi mortem, quę sit ad illum modum immolanda: quo oportuit Messiam singulare suum illud obire sacerdotiū, secundum ordinem Melchisedech in dira illa S. Crucis ara, vt effuso iuxta typos Mosaiicos suo sanguine abolet peccatum. Stolidè nos igitur, Sadelij, rides de bello cum Apostolica doctrina consensu: quem nobis Catholicis, & cōcors Ecclesiarum omnium Christi, & consentanea veterum Orthodoxorum Patrum sententia constabilire probatur. A quorum consensu, & vnanimi doctrina, sitnè verus verborum D. Pauli sensus petendus, an à vobis aliquot homunculis, iudicet æquus rerum arbiter.

*Trafonica in-
feliceis Sade-
lij iactantia.*

Quò sese Scholasticum demōstret Sadelius, Theorema nobis ex sua Logica, siue humana Metaphysica consar-

farcinare aggreditur, quod ita putat
inuietum, vt profiteri non pudeat,
catholicis videndū, inquit, an possint
labefactare. Quoties unque exstat in
Scripturis, inquit, propositio vni-
uersalis, nulla est ei opponenda distin-
ctio, nisi nitatur certis, dilucidis, ex-
pressisq; ipsius scripture verbis ex qui-
bus sine controuersia *ἐνσάκτισ* fidei pos-
sit. Isti sophi S Theologiam ad suas
humanas suæ Logicæ conantur redi-
gere, nescio quas regulas; quasi eis ver-
bum Dei sit obnoxium, aut secundum
eas intelligendum. Sed neganti præ-
clarum istud tuū Sadeli, Theorema,
vnde obsecro, confirmes? Alioqui, in-
quit, nullum in theologia dogma cer-
tum esset, semper exciperetur id, qd
esset in quæstione positum. Imò Sade-
li, omnia in Theologia sunt dogma-
ta certa, non quia vestris respondet
humanæ sapientiæ, quæ apud Deum
stultitia est, regulis: sed quia metiēda
sunt ex verbo Dei, quod nobis vnica
est dię illius atq; nostræ cœlestis veri-
tatis regula. Donec igitur Ecclesiasti-
ca stolidis humanæ philosophiæ niti-
mini

mini metiri dogmata, nunquam eris Christiani quemadmodum liquet de veritate corporis domini in Eucharistia, de Originali peccato in pueris Christianorum, de perpetua B. virginis Matris Mariæ virginitate, alijsque non paucis.

Eisdem sophismatibus & vestrum, (si modò eā ex animo creditis; certè plurimi vestrum non credunt Epicuri de grege porci) de resurrectione corporum nostrorum fidem oppugnent philosophi, sicuti & de animæ immortalitate, alijsque sexcentis; quæ videmini nobiscum concorditer obtinere, si ad rationes humano sensu & intellectu fabricatas examines, & nō potius, inuictō fidei Christianæ scuto, munitus gladio spiritus, quod est verbum Dei, ea semel præcidas, quod dum Catholici facimus, noli de tua mi frater Sadeli gloriari victoria: quæ theoremata Theologica nobis tua ex *την ὁρθόδοξον*, siue stulta humani ingenij speculatione audebas fabricare. Ex hac inflāte nō sciētia, sed vera incitia tibi illa excidit blasphemia, dogma
de

de incruento Christi sacrificio merū
esse deliriū, & Apost. incognitum, qđ
ex ipsorū, inquis, scriptis cōfirmam⁹.

Tantum abest Sadeli, vt hoc ex D.
Paulo cōfirmaris, vt Paulina testimo-
nia abs te detorta, deprauaris, & adul-
teraris, à genuino ea distorquens sen-
su; vt superi⁹ est locis aliquot euictū.
Quòd porrò ingeris, omnes distincti-
ones debere huiusmodi esse, vt singu-
læ ipsorum partes manifestè luceant
in Scriptura, non est veritati conso-
num: cum non solum occurrant di-
stinctiones, quæ in scripto Dei verbo
non habentur; sed dogmata etiam
non leuia, nec ea paucula, quæ nul-
lam ex Scripturis accipiant demon-
strationem, vti ostensum est.

Dixerat Sadelius in sua Minore,
Dogma Christianum de quotidiano
sacrificio sibi ipsi contradicere, quod
ita manifestum se facere gloriatur:
Sacrificium, in quo victima sacrifi-
catur DEO, non potest sine san-
guinis effusione sacrificari, cū im-
molatur DEO. Sumis tibi istud
audacter Sadeli: sed verbi DEI testi-
monio

monio tibi ad liquidam eius confirmationem erat opus. Quod tibi futurum sentiens, subtexis Ethiologiam: Victima enim dicitur sacrificari, cum immolatur Deo: An non victimæ variæ sacrificantur Deo quæ cum sanguinis effusione non sunt coniunctæ.

An non Anna suum Samuelem domino Deo gratam sacrificavit victimam, siue acceptissimum Sacrificiū? An non Nazarei sanctificabantur, & sacrificabantur DEO citra sanguinis fusionem? Proinde inanis tua est conclusiuncula. Quare qui dicit, inquis, Sacrificium, cuius victima Christus est, esse incruentum, ille dicit sacrificium non sacrificium. Posset isthæc argutia locum inuenire, si quis tam inueniretur mysteriorum Christi rudis, vt asserat, sacrificium Christi in Cruce potuisse non esse cruentum: sed cum Catholici distinguamus, aliter Dom. Christum in Cruce obtulisse Deo patri, aliter suo in quotidiano Sacrificio, suorum opera Hypoprobiterorum tua captiuncula, suos li-
quidò

quidò cuanescit in fumos.

Non est autem consequens Sadelì, quod afferis: si incruentum est, non est inquis, igitur Christi sacrificium, quando quidem fusio sanguinis est de ratione huius sacrificij. Est quidem, vti saepius diximus, de ratione sacrificij Dom. Christi in cruce peracti, quod Pontificalem cùm postularet actionem, citra sanguinis non potuit fieri fusionem. Ita enim & prophetiæ, sacrificia Mosaica, & typi postulabant Aaronici. Sed eo confecto nihil vetat Dom. Christum sese patri Deo immolare, tum in cœlo, tum in terra, suos per vicarios; vt æternum suum expleat sacerdotium, non minus sese pro nobis offerendo, quàm pro nobis interpellando. Vt enim fuit pro nobis exauditus, pro nobis in cruce orans; *Oblatio Christi pro nobis hodie non magis sacerdotio Christi repugnat, quàm eius hodierna interpellatio.* ita impetrauit (se offerendo Patri in cruce) quod ambibat, nimirum indubiam totius mundi salutem, quæ aliunde non potest peti, quàm ex fonte illo iuxta D. Zachariæ prophetiam in ara crucis aperiendo; ex quo, nisi qui petit, irrigari salubriter nequeat. Ne

Z quid

quid sophisticarum suarum nugarū
omittat Sadelius, sibi illud arripit de
triuio. Respondent, inquit, fusionem
sanguinis esse sacramentalem: ex qua
vacula strenuè sibi cassas arancarum
telas conflant: quibus capiat incautos,

*Falsum sen-
sum doctrinae
Catholicae si-
bi fingit im-
probus Sade-
lius, ne calum-
niandi desit
leges.* Huc enim Catholicos ait ridere. In
coena non fieri ipsum sacrificium ve-
rè, sed sacramentaliter; hoc est sacram
Domini coenam, esse Sacramentum
illius vnici sacrificij, quod semel Do-
minus Christus fecit pro nobis.

*Sacramenta
pro mysterio.
Sacramenta-
lis codex, qui
habet myste-
riorū ritus.* At falleris, toto coelo, Sadeli, fal-
leris. Quando Catholici sacrificium
Missæ appellant sacramentum, vox
est generica pro mysterio, non pro il-
la specie, qua septem Catholici credi-
mus esse diuinitus in promouendam
humani generis salutem, instituta.
Sic PP. Sacramentale vocarunt codi-
cem Sacramentorum, qui pios habe-
bat ritus: quibus hoc Christiani my-
sterij sacrificia conficiebantur. Ne-
que consequens est Sadeli, Si sacra-
mentaliter est fusio, ergo sacrificium
non verè fit, sed sacramentaliter, id-
que vi παρανομασις. Sophistica est cap-
tiun-

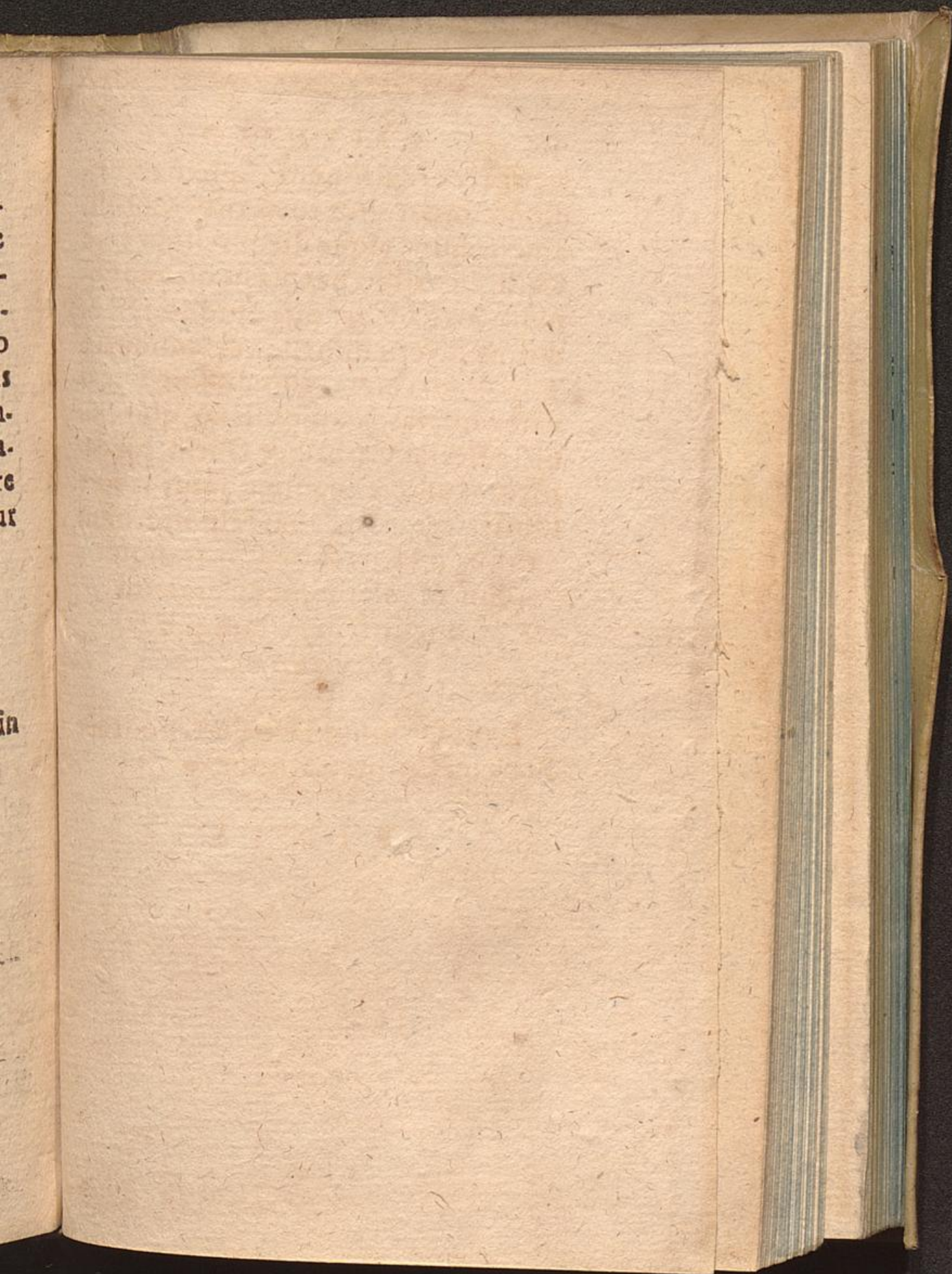
tiuncula ex voce Sacramenti: quod aliter dicimus significare, quando tribuitur Baptismo, aliter quando sacrificio, quia posteriori modo solum notat mysticam actionem, quæ in officio diuinæ oblationis non est Sacramentum, ex illis septem propriè dictis: sed hoc fit in consecratione. Corpus ergo Dominicum, in Liturgia Christiana est & Sacramentum, quando sumitur: & est sacrificium, quando vice Christi Deo immolatur; quemadmodum superius liquidis P P. Orthodoxorū testimonijs, est viro Christiano, mansueto, & non contentioso, sed humilibus consentienti demonstratum.

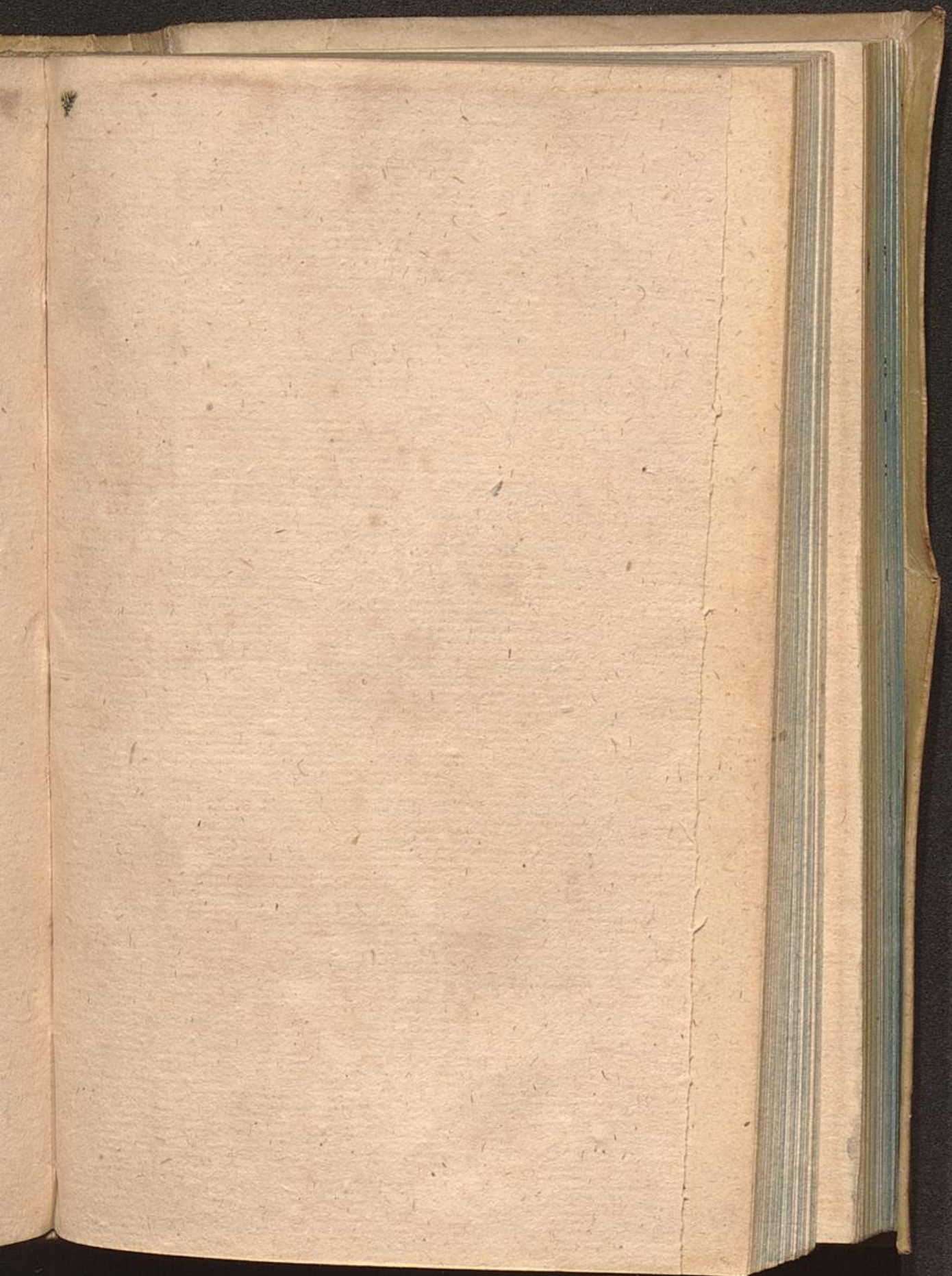
Discussis nunc illis verborum Sadelis fumis, & foetidis sophisticorum XX. syllogismorum nebulis, Evangelico Christi lumine piorum mentibus depulsis, manet inuictum, & stat immobile illud iuge Dom. Christi Iesu sacrificium, quod iuxta prophetias suæ Catholicæ instituit Ecclesiæ, ut in diem sui vsque aduentus à Christiano populo, Patri Deo in sui offer-

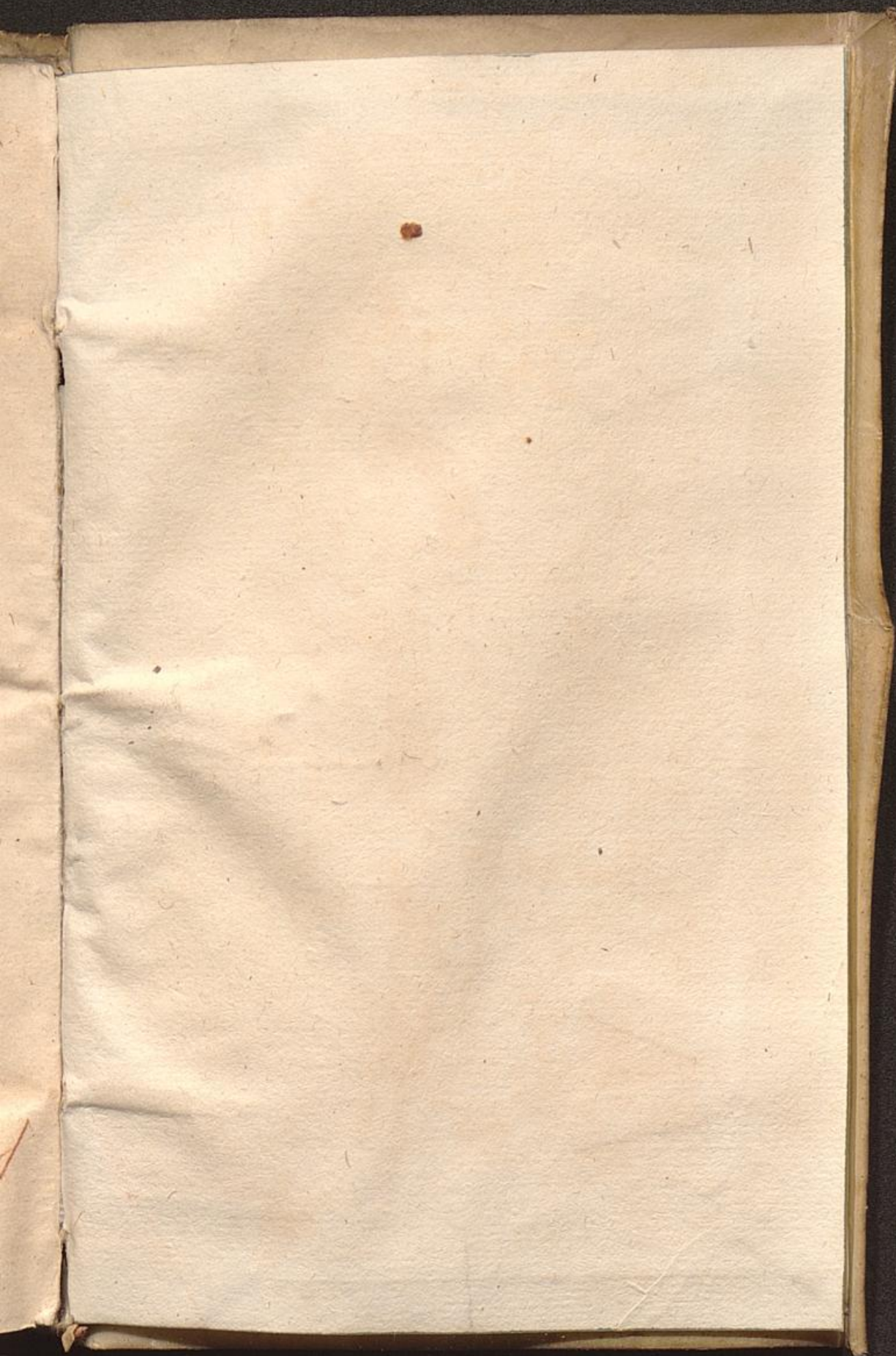
retur recordationem, quemadmodum concorditer toto orbe Christiano in hunc usque diem religio verè Catholica obseruat. Ex ijs quæ ad Sophisticos Sadelij nodos modò respondimus, nō erit difficile vel semidocto Theologo ceteras eius diffilare nugas verè bullatas, & ampullatas, quib. inuicta Eccles. Catholicę Christi fundamenta casso & inani conatur labore subuertere. His aliàs respondebitur fusiùs, si Deus & ocium tranquillus, & valetudinem largiatur meliorem, vitamque prolixiorē.

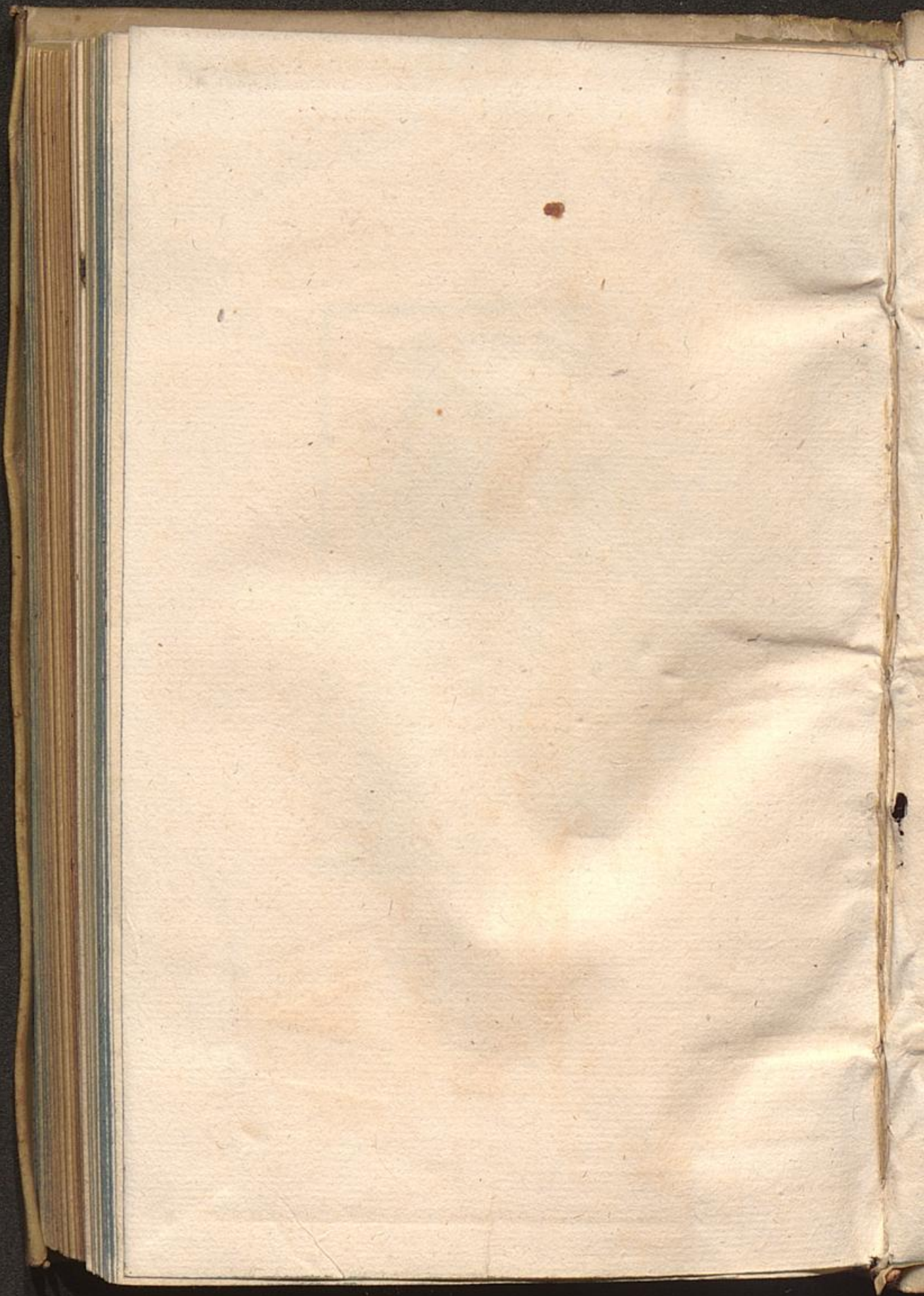
Laus Domino Deo Patri nostro in
Ecclesia Christi Catholica.

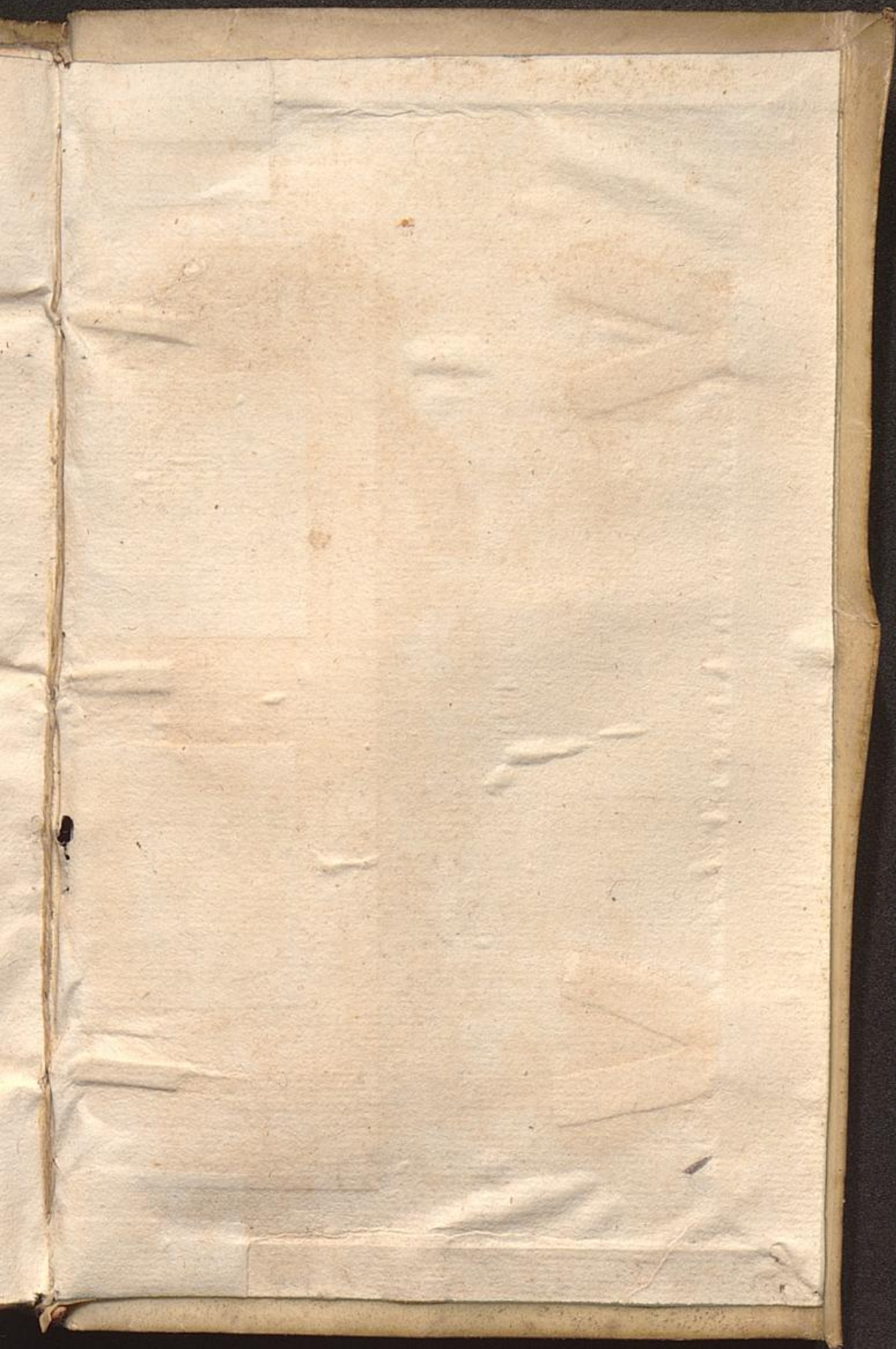
F I N I S.

CHRISTOMA
CHIA
LINDANI
DEFENSIO APO
LOGIAE DE ADORAT
DE
SACERDOTIO

Th
1903